

TÜRKÇE VE DİL EĞİTİMİNDE İYİ UYGULAMALAR KONFERANSI

BİLDİRİ ÖZETLERİ

ANKARA

22-24 MAYIS 2024

Yusuf TEKİN
Millî Eğitim Bakanı

TAKDİM

Dil, sadece bir iletişim aracı değil; aynı zamanda ortak şuur, millî hafıza, sosyal yapının aynası ve kültürel mirasın taşıyıcısıdır. Bu nedenle dilin kültür taşıyıcılığını idrak etmek, kültürler arası anlayışı artırmanın ve erdeme dayalı değerlerle bir dünya inşa etmenin önemli bir adımıdır.

Bilgi ve hikmetin aktarılmasında yegâne aracımız olan dilimiz, kadim tarihimizin edebî zenginliğini ortaya koyar. Gelecek nesiller kendi çağlarının tarihini yazarken de dilimizin imkânlarından sonuna kadar istifade edecekler. Bu noktada ecdadımızdan emanet aldığımız dilimizi geleceğe miras bırakırken Türkçemizin canlılığını korumak hepimizin ortak görevidir.

Bu mesuliyetimizin bilinciyle ortaya koyduğumuz Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde Türkçemiz, köklerden geleceğe uzanan birleştirici ve bütünleştirici temel unsur olarak ön plana çıkmaktadır. Geçmişî anlamada, geleceğe yön vermede, şahsiyeti oluşturmada, kendini ifade etmede, çevreyi anlamlandırmada kısacası toplumsal ve kişisel yaşantımızın her safhasında ana dilimizin önemi tartışılmazdır. Hem eğitim süreçlerinde istifade edilen hazine kaynağı hem de bilginin, sanatın ve kültürün aktarımında temel araç olan Türkçenin öğretimi eğitim sistemimizin her daim temel politikalarından biri olmuştur. Okul öncesinden yükseköğretimin son seviyesine kadar eğitimin her aşamasında Türkçe ve dil öğretimine, dilin doğru kullanımına hassasiyetle yaklaşmaktayız.

Türkiye Yüzyılı'nda eğitim sistemimizin niteliğini ve verimliliğini daha da artırmak amacıyla var gücümüzle çalışmaya devam ediyoruz. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin ideal bir şekilde hayata geçirilmesi, öncelikle öğretmenlerimizin dil öğretimine yönelik yenilikçi, gelişimi destekleyen iyi uygulamalar gerçekleştirmeleri ile mümkündür. Bu minvalde hedefimize katkı sağlayan "Türkçe ve Dil Eğitiminde İyi Uygulamalar Konferansı" süresince iş birliği içinde olduğumuz değerli paydaşlarımıza, konferansın hazırlanması ve gerçekleşmesinde büyük emeği olan Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığımıza, tüm genel müdürlüklerimize, bilim ve düzenleme kurullarına, Türkiye Yüzyılı'nda eğitimin başarı hikâyesini birlikte yazacağımız kıymetli akademisyen ve öğretmenlerimize teşekkürlerimi sunuyorum.

Cihad DEMİRLİ
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı

SUNUŞ

Dil eğitiminin; dilin kültürel, toplumsal ve iletişimsel yönlerini içeren geniş bir bakış açısıyla değerlendirilmesi ve hızla değişen dünya şartlarında gelişmesi şarttır. Bu nedenle Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığınca desteklenen ve Başkanlığımızca yürütülen Yabancı Dil Eğitiminin Geliştirilmesi (YADEG) Projesi kapsamında Türkçe ve dil eğitiminde çağın ötesine geçen, teknolojik gelişmelerden faydalanan, yeni fikirler üreten öğretmenler ve akademisyenlerimizin çalışmalarının duyurulması ve eğitim sistemimizdeki iyi örneklerin yaygınlaştırılması amacıyla **“Türkçe ve Dil Eğitiminde İyi Uygulamalar Konferansı”** düzenlenmiştir.

Bilgiyi inşa kelimeden, kavramdan, tasavvurdan yani dilden geçer. Dili düşünceden, düşünceyi bilgidan, bilgiyi kültürden, kültürü hayattan, hayatı insandan ayırt edemeyeceğimiz şiarıyla düşünce ve dil aracılığıyla insana nüfuz etmenin öneminin farkındayız. Bu niyetle etkili dil öğretimi uygulamalarının yaygınlaştırılması ve bu doğrultuda geliştirilen eğitim içeriklerinin ülke çapında tüm dil öğretmenleriyle paylaşılması amacıyla 2022’den bu yana düzenlediğimiz iyi uygulamalar konferanslarının ilkinin dil eğitiminde, ikincisini Türkçe öğretiminde gerçekleştirdik. Bu konferanslara ait sunumlar Başkanlığımızın çevrim içi platformlarına da eklenerek tüm dil öğretmenlerinin erişimine açıldı. Ayrıca sunumu yapılan bu uygulamaların yer aldığı bildiri kitapları hazırlanarak eğitimcilerin istifadesine sunuldu. Üçüncüsünü “Türkçe ve dil eğitimi” alanında gerçekleştireceğimiz konferansımızın temasını “Türkçe ve Dil Eğitiminde Yenilikçi ve Keşfedici Yaklaşımlar” olarak belirledik. Konferansta “Dil Eğitiminde Aktif Öğrenme Stratejileri, Erken Çocukluk Dönemi Uygulamaları, İçerik Temelli Öğretim Modelleri, Kapsayıcı Eğitim Uygulamaları, Mesleki Yabancı Dil Öğretimi, Yapay Zekâ Kullanımı, Ölçme ve Değerlendirme” konularında hazırlanan bildiriler sunulacaktır. Bu konferansla dil öğrenimi, öğretimi ve değerlendirme sürecinde karşılaşılan bir soruna çözüm sunan, nesnel olarak ölçülebilir bir değişim yaratan, bilimsel zemine dayanan özgün çalışmaların ön plana çıkarılmasını ve bunların okullarımız tarafından model alınarak değişim ve dönüşüm katkı sağlamasını hedefliyoruz.

Konferansın hazırlık sürecinde başvuru almak için oluşturulan sisteme tüm okul seviyelerinden ve birçok üniversiteden 462 iyi uygulama başvurusunda bulunulmuştur. Başvurular, farklı üniversitelerden akademisyenlerin yer aldığı 75 kişiden oluşan hakem heyeti tarafından bilimsel yöntemlere yaslanan iki aşamalı bir değerlendirme sürecine tabi tutulmuştur. Bu değerlendirme neticesinde 97’si sözlü, 32’si poster sunum olmak üzere 129 iyi uygulama tespit edilmiştir. Gelecek nesillerimizi yetkin dil kullanımı açısından nitelikli ve bilinçli hâle getirmek için emek veren kıymetli öğretmen ve akademisyenlerimiz, iyi uygulamalarını üç gün sürecek konferansımızda sunacaklardır. Ayrıca dil eğitimi alanında uzmanlaşmış konuşmacıların yer aldığı paneller ve atölye çalışmaları gerçekleştirilecektir.

Konferansa destekleri için Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip ERDOĞAN’a şükranlarımı arz ederim. Konferansın Onursal Başkanı Sayın Bakanımız Yusuf TEKİN’e teşekkürlerimi arz ederim. Konferansta yer alan Bakanlığımızın ilgili genel müdürlüklerine, paydaş ve katkı sunan kurumlarımız Gazi Üniversitesi, Türk Dil Kurumu, Türkiye Maarif Vakfı, Türk Kızılay, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Yunus Emre Enstitüsü ve KKTC Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğüne, konferansı hazırlayan ve gerçekleştiren Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı mensuplarına, bilim ve değerlendirme kurullarına, öğretmen ve akademisyenlerimize, içeriğin zenginleşmesinde bizden desteklerini esirgemeyen davetli konuşmacılara teşekkürlerimi sunuyorum.

DÜZENLEME KURULU

KONFERANS ONURSAL BAŞKANI

Prof. Dr. Yusuf TEKİN
Millî Eğitim Bakanı

KONFERANS BAŞKANI

Prof. Dr. Cihad DEMİRLİ
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı

DÜZENLEME KURULU

Dr. Yasin ELÇİ
Muharrem TANYILDIZI
Melek ÖZKAYACAN
Nizamettin YILMAZ
Dr. Nazlınur GÖKTÜRK TÜNEY
Dr. Yasemin ÇİMEN
Emine DEMİREL KAYA
Özlem GÜNER
Beste ERDEMOĞLU
Bengü Hüsna ÖZCAN
Şebnem Betül AKALIN
Kadriye ÖĞÜT
Ezgi ÇELİK UZUN
Nilay LÜLE
Esra ÖZTÜRK ÇALIK
Seda ÇELİK
Aylin TATLAKOĞLU
Esmâ Burcu KUŞ
Kamil Ünal BAŞTÜRK
Ayşe Hande GÜNAYDIN
Mustafa ARGUN

GRAFİK TASARIM

Mustafa ARGUN

ISBN

978-975-11-7588-5

Prof. Dr. Bayram Ali ERSOY, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanı

Prof. Dr. Birol AKGÜN, Türkiye Maarif Vakfı Başkanı

Prof. Dr. Fatma Meriç YILMAZ, Türk Kızılay Başkanı

Prof. Dr. Musa YILDIZ, Gazi Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Şeref ATEŞ, Yunus Emre Enstitüsü Başkanı

Abdullah EREN, YTB Başkanı

Prof. Dr. Ali Fuat ARICI, Yıldız Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Ayfer ŞAHİN, Ahi Evran Üniversitesi

Prof. Dr. CEMAL ÇAKIR, Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Deniz MELANLIOĞLU, İstanbul Üniversitesi

Prof. Dr. Erol DURAN, Uşak Üniversitesi

Prof. Dr. Fahri TEMİZYÜREK, Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Fatih ARSLAN, Fırat Üniversitesi

Prof. Dr. Fatma AÇIK, Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Gencay ZAVOTCU, Kocaeli Üniversitesi

Prof. Dr. Gıyasettin AYTAŞ, Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. İdris Nebi UYSAL, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

Prof. Dr. İhsan KALENDEROĞLU, Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. İsmet ÇETİN, Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Kemalettin DENİZ, Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet Akif KİREÇCİ, EİT Eğitim Enstitüsü Başkanı

Prof. Dr. Mehmet KARA, Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet KATRANCI, Kırıkkale Üniversitesi

Prof. Dr. Murat KACIROĞLU, Erzurum Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Mustafa DURMUŞ, Hacettepe Üniversitesi

Prof. Dr. Nezir TEMUR, Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Orhan Kemal TAVUKÇU, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Prof. Dr. Ömer ÖZKAN, Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Özcan BAYRAK, Fırat Üniversitesi

Prof. Dr. Sabri SİDEKLİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Prof. Dr. Selma ELYILDIRIM, Ankara Hacı Bayram Üniversitesi

BİLİM VE DEĞERLENDİRME KURULU

- Prof. Dr. Selma YEL, Gazi Üniversitesi
- Prof. Dr. Seyfullah YILDIRIM, Gazi Üniversitesi
- Prof. Dr. Tevhide KARGIN, Ankara Üniversitesi
- Prof. Dr. Ülker ŞEN, Gazi Üniversitesi
- Prof. Dr. Yaşar AYDEMİR, Gazi Üniversitesi
- Prof. Dr. Yılmaz DAŞÇIOĞLU, Sakarya Üniversitesi
- Prof. Dr. Yılmaz YEŞİL, Gazi Üniversitesi
- Prof. Dr. Yusuf DOĞAN, Gazi Üniversitesi
- Prof. Dr. Yusuf UYAR, Gazi Üniversitesi
- Doç. Dr. Ahmet BAŞKAN, Hitit Üniversitesi
- Doç. Dr. Ahmet Melih GÜNEŞ, Balıkesir Üniversitesi
- Doç. Dr. Aslı FIŞEKÇİOĞLU, Marmara Üniversitesi
- Doç. Dr. Aysel SARICA OĞLU, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
- Doç. Dr. Canan OLPAK KOÇ, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
- Doç. Dr. Filiz ELMALI, Fırat Üniversitesi
- Doç. Dr. Hasan Hüseyin MUTLU, Ordu Üniversitesi
- Doç. Dr. Mehmet GEDİZLİ, Manisa Celal Bayar Üniversitesi
- Doç. Dr. Metin ELKATMIŞ, Kırıkkale Üniversitesi
- Doç. Dr. Mustafa TAHİROĞLU, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
- Doç. Dr. Müzeyyen Nazlı GÜNGÖR, Gazi Üniversitesi
- Doç. Dr. Neşe Kara ÖZKAN, Aksaray İl Millî Eğitim Müdürlüğü
- Doç. Dr. Oğuzhan AYDIN, Gazi Üniversitesi
- Doç. Dr. Oğuzhan KURU, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
- Doç. Dr. Osman SOLMAZ, Dicle Üniversitesi
- Doç. Dr. Özkan SAPSAĞLAM, Yıldız Teknik Üniversitesi
- Doç. Dr. Salim RAZİ, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
- Doç. Dr. Selçuk ATAY, Karabük Üniversitesi
- Doç. Dr. Şerif ORUÇ, Gazi Üniversitesi
- Doç. Dr. Tarık DEMİR, Gazi Üniversitesi
- Doç. Dr. Umut BAŞAR, Tahran Eğitim Müşavirliği

BİLİM VE DEĞERLENDİRME KURULU

Doç. Dr. Yusuf GÜNAYDIN, Gazi Üniversitesi
Öğr. Gör. Dr. Eser KOCAMAN GÜRATA, Hacettepe Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Aliye GENÇ, Gazi Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Cenk YOLDAŞ, Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Neşe UYGUN, Gaziantep Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Özlem BAYRAK CÖMERT, Gazi Üniversitesi
Dr. Banu ALTINOVA, Harun Çakmak Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Dr. Çiğdem FİDAN, MEB Özel Eğitim Genel Müdürlüğü
Dr. Erol BARIN, Gazi Üniversitesi
Dr. İbrahim DOYUMGAÇ, Adıyaman Üniversitesi
Dr. Murat AYAR, Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi
Dr. Özgür SİREM, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Tuğrul Gökmen ŞAHİN, İnönü Üniversitesi
Dr. Zeynep Aysan ŞAHİNTAŞ, Türkiye Bilimler Akademisi

KONFERANS GENEL PROGRAMI

22 Mayıs 2024 Çarşamba 1. Gün

9.00-10.00	KARŞILAMA, KAYIT
10.00-11.00	AÇILIŞ, PROTOKOL KONUŞMALARI
11.00-11.15	KAHVE ARASI
11.15-12.30	PANEL- DİL EĞİTİMİNDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME PANELİ
12.30-13.45	ÖĞLE ARASI
13.45-15.05	BİLDİRİ SUNUMLARI - I. OTURUM
15.05-15.25	KAHVE ARASI
15.25-16.45	BİLDİRİ SUNUMLARI - II. OTURUM

23 Mayıs 2024 Perşembe 2. Gün

9.30-10.50	BİLDİRİ SUNUMLARI - III. OTURUM
10.50-11.10	KAHVE ARASI
11.10-12.30	BİLDİRİ SUNUMLARI - IV. OTURUM
12.30-13.30	ÖĞLE ARASI
13.30-15.00	PANEL-DİL EĞİTİMİNDE TEKNOLOJİ VE YAPAY ZEKÂNIN KULLANIMI PANELİ
15.00-15.30	KAHVE ARASI
15.30-17.00	ATÖLYE ÇALIŞMALARI

24 Mayıs 2024 Cuma 3. Gün

9.00-10.30	BİLDİRİ SUNUMLARI - V. OTURUM
10.30-10.50	KAHVE ARASI
10.50-12.20	PANEL-TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ / (TÜRKÇE VE YABANCI DİL)
12.20-12.50	KAPANIŞ PROGRAM

NOT

Açılış ve kapanış programları ile paneller Gazi Üniversitesi Rektörlük binası Mimar Kemaleddin Salonunda, bildiri sunumları ile atölye çalışmaları Gazi Üniversitesi Bosna-Hersek binasında gerçekleştirilecektir.

KONFERANS AYRINTILI PROGRAMI

TÜRKÇE VE DİL EĞİTİMİNDE İYİ UYGULAMALAR KONFERANSI PROGRAMI 22-24 MAYIS 2024/ANKARA

22 MAYIS 2024 ÇARŞAMBA (1. GÜN)

09.00-10.00	KARŞILAMA, KAYIT (GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜK BİNASI MİMAR KEMALİDİN SA)
10.00-11.00	AÇILIŞ, PROTOKOL KONUŞMALARI
11.00-11.15	KAHVE ARASI
11.15-12.30	1. PANEL Dil Eğitiminde Ölçme ve Değerlendirme
12.30-13.45	ÖĞLE ARASI

BİLDİRİ SUNUMLARI 1. OTURUM (GAZİ ÜNİVERSİTESİ BOSNA-HERSEK BİNASI)

	SALON 1 TÜRKÇE EĞİTİMİ	SALON 2 YABANCI DİL EĞİTİMİ
13.45-15.05	Ahmet SEVER Yabancılar Türkçe Öğretiminde Beden Dilinin Geliştirilmesinde Geleneksel Türk Tiyatrosu Etkinlikleri	Ajda MUTLU “FreezeFrame” Oyunu ile Resimler İngilizce Dile Geldi
14.05-14.25	Öğr. Gör. Dr. Hülya KATANALP BİROĞUL Sözcüksel Yaklaşımın Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanımı: Örnek Eğitim Durumları	Aydan AKIN Kazanan Cümleler: İş Birlikli Aktif Öğrenme ve Reported Speech Serüveni
14.25-14.45	Güler ÖZYÜREK Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Çocuklara Kelime Öğretimi	Ayşe GİRGİN ÇATAN İngilizce Öğrenen Öğrencilerin Akademik Benlik Kavramı ve Çoklu Zekâ Profilleri
14.45-15.05	Esra ŞAHMAN Dinlediğim Masalı Hayal Ederim, İzlediğim Masalı Kopya Ederim	Enise ULU ÇOĞALAN Senaryo Tabanlı Öğrenme ve Kodlama ile Birleşen Yabancı Dil Eğitimi
15.05-15.25	KAHVE ARASI	

LONU)

SALON 3 TÜRKÇE EĞİTİMİ	SALON 4 YABANCI DİL EĞİTİMİ	SALON 5 TÜRKÇE EĞİTİMİ
Dr. Elvan YILDIZ Özel Yetenekli Öğrencilerin Okur Yazarlık Deneyimi: "Edebî Tayfa"	Meral ŞEVİK Dil Öğrenimine Sihirli Bir Dokunuş: Yapay Zekâ	Ayşen AY IŞIK BİLSEM 6. Sınıf Öğrencilerinin Kelime Servetine Yönelik Bir Araştırma
Safiye HIZLI ÖNAL Öğretmenlerin ve Öğrencilerin Gözünden Anadolu Mektebi Yazar Okumaları Programı	Ebru APAYDIN C-Arct eTwinning Projesi (Sınıfta Artırılmış Gerçeklik ve Web 2.0 Araçları)	Derya SÖNMEZ Şifrelemeli Yön Bulma (Kripto Oryantiring) ile Türkçesi Varken
Mine TEZEL AnaDili Öğretiminin Etkinlik Alanları: Yazma	Gamze TÜREDİ İngilizce Öğreniminde Web 2.0 Araçları Kullanmanın Öğrencilerin Kazanım Düzeylerine Etkisi	Seyide YAMAN EBA Okuyorum Yazıyorum İçeriğinin İlk Okuma Yazma Öğretiminde Etkisi
Öğr. Gör. İsmail ALANTEPE Dil Öğretiminde Dijital Uygulamalar: Wakelet Örneği	Funda ALTINTAŞ İlkokul Öğrencilerinin İngilizce Dil Becerilerinin Geliştirilmesinde Yapay Zekâ Araçlarıyla Oluşturulacak Podcastlerin Etkililiğinin İncelenmesi	Çizem BAŞ ONAT Yurt Dışında Yaşayan Kıbrıslı Türlere Yönelik Dijital Materyal Geliştirme Çalışması
KAHVE ARASI		

KONFERANS AYRINTILI PROGRAMI

BİLDİRİ SUNUMLARI 2. OTURUM (GAZİ ÜNİVERSİTESİ BOSNA-HERSEK BİNASI)

	SALON 1 TÜRKÇE EĞİTİMİ	SALON 2 YABANCI DİL EĞİTİMİ
15.25-15.45	Dr. Öğr. Üyesi Arzu ATASOY ChatGPT'yi Eğitmek: Öğrenci Metinlerinin Değerlendirilmesinde Bir Yol Haritası	Bilal BUDAK Atölye Bazlı Dil Eğitimi
15.45-16.05	Emre UĞUR Yapay Zekânın Yazma Becerilerinde Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşleri	Burak YILDIZ "English With Me" eTwinning Projesi
16.05-16.25	Keziban KAYGISIZ Masalların Seslendirilmesi ve Yapay Zekâyla Görselleştirilmesinde Öğrencilerin Umut ve Mutluluk Düzeyleri Değişimi	Çağla ORKAN Podcastler ile İngilizce Günlük Konuşma Kelime ve Kelime Öbeklerinin Öğrenimi
16.25-16.45	Melek KILIÇ ChatGPT Uygulamasının Öğrencilerin Yazma Becerilerine ve Kaygılarına Etkisi	Demet BÜYÜK ASLANBEY İlkokullarda Görev Yapan İngilizce Öğretmenlerinin Etkileşimli Tahta Kullanımının Önemi

23 MAYIS 2024 PERŞEMBE (2. GÜN)

BİLDİRİ SUNUMLARI 3. OTURUM (GAZİ ÜNİVERSİTESİ BOSNA-HERSEK BİNASI)

	SALON 1 TÜRKÇE EĞİTİMİ	SALON 2 YABANCI DİL EĞİTİMİ
09.30-09.50	Öğr. Gör. Aybegüm AKSAK Yabancı/İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Puanlama Anahtarı Kullanımı: B1 Seviyesi	Dr. Davut ATİŞ İngilizce Öğretiminde D-AOBM Temelli Ölçme Değerlendirme Uygulamalarına İlişkin Öğretmen Görüşleri
09.50-10.10	Cihad GENÇ Yabancı Dil Eğitiminde Akran Eğitiminin Dil Gelişimi Üzerindeki Etkisi	Eda AKDENİZ Öğrencilerin Yazım Hatalarına Sağlanan Geri Bildirimlere Yönelik Duyusal Algılarının İncelenmesi
10.10-10.30	Dr. Ebru DUNDAR İki Dilli Öğrencilerin Yaratıcı Dinleme Tekniğine İlişkin Görüşleri	Hasan KAHRAMAN Bıçımlandırıcı Değerlendirmenin Dil Eğitimindeki Pozitif Etkisi
10.30-10.50	Öğr. Gör. Ayşegül GÜLER YILDIZ Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yapay Zekâyla İlişkin Öğrenci Görüşleri	Fatma KUL eTwinning Projelerinin İngilizce Dersinde Dört Becerinin Gelişmesine Katkısı (V@lues4all!)

SALON 3 YABANCI DİL EĞİTİMİ (2) TÜRKÇE EĞİTİMİ (2)	SALON 4 YABANCI DİL EĞİTİMİ	SALON 5 TÜRKÇE EĞİTİMİ
Öğr. Gör. Dr. Senem Seda ŞAHENK Bilgisayar ve İnternet Destekli Yabancı Dil Eğitimi: Duyguların Öğretimi	Öğr. Gör. Deniz TÜRKMEN Lise Öğrencilerinin Etkileşimli Havacılık İngilizcesi Atölyelerine Yönelik Görüşleri	Bengü ERDİL Stratejik Esnekliğin Geliştirilmesi İçin Alternatif Bir Yol: Türkçe Ders Kitabındaki Etkinliklerin Uyarlanması
Prof. Dr. Tilda SAYDI Mesleki Yabancı Dil Öğretim-Öğreniminde Bilişsel, Üst-Bilişsel, Toplumsal-Duygusal Öğrenme Stratejileri	Gülten AKGÜL Şifalı Ellerin Çeviri, Edebiyat, Mitoloji İkliminde Mesleki Yabancı Dil Öyküsü	Tuba KAKI Ağaçlarımızla Tanışalım
Öğr. Gör. Nurşen ÇAĞLAK Uluslararası Yabancı Dil Sınavlarında Bütünleşik Beceri Ölçümü ve Türkçe Yeterlik Sınavı	Selda GÖK Meslek Lisesinde Dil Edinimi ve Mesleki Yabancı Dilin Geliştirilmesine Yönelik Bir Uygulama: "Wordscreen"	Zerrin AKŞAK ERTAŞ İlkokul Öğrencilerinin Kelime Bilgisi Düzeyleri ile Okuma Akıcılıkları Arasındaki İlişki
Dr. Ramazan ERYILMAZ Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Yazma Derslerinde E-Portfolyo Yöntemi	Dr. Öğr. Üyesi Tuba BAYKARA Mesleki Gelişim Topluluklarının Kelebek Etkisi: İngilizce Öğretmenlerinin İş Tatminlerinin Değerlendirilmesi	

SALON 3 TÜRKÇE EĞİTİMİ	SALON 4 YABANCI DİL EĞİTİMİ	SALON 5 TÜRKÇE EĞİTİMİ
Erol UZUN Sözcüğüm Yeşilçam'dan	Bahar ULUSDOYURAN İçerik Temelli Dil Öğretiminin Erken Çocukluk Döneminde İngilizce Eğitimine Katkıları	Yaşar DEMİR Yapay Zekâ Uygulamalarının Türkçe Yazma Becerisine Etkisi
Sinem KADIOĞLU Türkçe Diyarına Yolculuk Oyunuyla Dört Temel Beceriye Geliştirme	Dilek ŞAHİN Mindfulness In Elt	Dilek ALTUNSÖZ Türkçe Derslerinde Yapay Zekâ Uygulamalarının Kavram Gelişimine Etkisi
Hatice DANIŞMAN Blok Tabanlı Yapay Zekâ Uygulamasının Lise Öğrencilerinin Yazma Kaygısına Etkisi	Ebru BİLEN Ders Kitaplarında Derlem Tabanlı Analizle Disiplinler Arası Çalışmanın İncelenmesi	Canan ŞENTÜRK BARIŞIK Özel Yetenekli Çocukların Bakış Açısıyla Türkçe Öğretiminde Webquest Kullanımı
Öğr. Gör. Kevser YILMAZ İkinci/Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Geçerli ve Güvenilir Bir Dereceli Yazma Puanlaması Ölçeği Geliştirme	Elif ERTAŞ İngilizce Öğretiminde eTwinning Projeleri: Geleceğin Bilinçli Su Okuryazarları Örneği	Dr. Demet KASAP Yaratıcı Okuma Çalışmalarının 1. Sınıf Öğrencilerinde Okuduğunu Anlamaya Etkisi

KONFERANS AYRINTILI PROGRAMI

10.50-11.10		KAHVE ARASI	
BİLDİRİ SUNUMLARI 4. OTURUM (GAZİ ÜNİVERSİTESİ BOSNA-HERSEK BİNASI)			
	SALON 1 TÜRKÇE EĞİTİMİ	SALON 2 YABANCI DİL EĞİTİMİ	
11.10-11.30	Dr. Aysun AKÇAY GÜNGÖR İlkokul Öğrencilerinin Dil ve Konuşma Bozukluğunun Giderilmesinde Tekerlemelerin Etkisi	Latife ÇERİ İngilizce Öğretmenlerinin Yapay Zekâ Teknoloji Kullanımına Yönelik Görüşleri	
11.30-11.50	Gamze YILMAZ Yatılı Bölge Ortaokullarında Okuma Kültürü Eğitimi: Olgubilimsel Araştırma	Şeyda BAŞ DOĞAN Öğrencilerin İngilizce Derslerinde ChatGPT'nin Kullanılmasına İlişkin Deneyimleri: Örnek Bir Uygulama	
11.50-12.10	Doç. Dr. Mustafa KAYA İnşâd Tekniğinin Ortaokul Öğrencilerinin Konuşma Tutumu ve Öz Yeterliğine Etkisi	Nurcan Ada ÇETİNKAYA Türkçeyi İkinci Dil Olarak Öğrenenler İçin Eş Dizimlilik Kavramının Önemi ve Kullanımı	
12.10-12.30	Yunus Emre TUFAN Öğrencilerin Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Uzaktan Eğitimle Öğrenmelerine İlişkin Görüşleri	Esmâ GÜN Karekodlu Kelime Kartları	
13.30-15.00	2. PANEL Dil Eğitiminde Teknoloji ve Yapay Zekânın Kullanımı		
15.00-15.30	KAHVE ARASI		
ATÖLYE ÇALIŞMALARI (GAZİ ÜNİVERSİTESİ BOSNA-HERSEK BİNASI)			
	SALON 1	SALON 2	
15.30-17.00	Prof. Dr. Sabri SİDEKLİ Yazıyorum Eğleniyorum	Nilay LÜLE- Seda ÇELİK D-AOBM (CEFR) Tamamlayıcı Cilt Tanıtımı-Dil Becerileri, Ölçekler ve Tanımlayıcıların Tanıtımı ve Öğrenme Çıktıları Oluşturulması (İngilizce)	

KAHVE ARASI

SALON 3

YABANCI DİL EĞİTİMİ (2)
TÜRKÇE EĞİTİMİ (2)

Ceyda TÜRKKAŞ

Dil Laboratuvarı Tasarım
Modeli Önerisi

Dr. Hatice ÇELİK

Dil Becerilerini Kazandıran-
Geliştiren Zekâ Oyunları
Eğitici Eğitimi "Zekâmız Türkçe
Oyunumuz Dil İle"

Nilgün AZEKEN

Aktif Öğrenme Yöntemlerinin
Ortaokul Öğrencilerinde Yazma
Becerisine Yönelik Tutuma Etkisi

SALON 4

YABANCI DİL EĞİTİMİ

Funda KURT

Geleneksel Çocuk Oyun
Uyarlamaları ile İngilizce Kelime
Öğretimi

Halide YAVUZ

eTwinning Projesi: Aktif Öğrenme
Stratejilerinin Etkili Kullanımı

Güler SHAIKH

Articulate Storyline Uygulaması
İle Dil Öğretimi ve Öğreniminin
Kişiselleştirilmesi

SALON 5

TÜRKÇE EĞİTİMİ

Doç. Dr. Fatih Mehmet ÇİĞERCİ

Tümleşik Dil Becerileri Yaklaşımına
Dayalı Öğrenme Öğretme Süreci
Tasarımı

Funda KURTKAYA

İstasyon Tekniğinin Türkçe
Öğretiminde Okuduğunu Anlamaya
Etkisi

Gamze ATALAY YİĞİT

Ters Yüz Öğrenmenin İlkokul
4. Sınıf Öğrencilerinin Yazma
Becerisine Etkisi

Hülya KAYALI

Deyim ve Atasözlerinin
Öğretiminde Dijital Oyunların
Etkisinin Araştırılması

(Gazi Üniversitesi Rektörlük Binası Mimar Kemaleddin Salonu)

KAHVE ARASI

SALON 3

Özge ARICI
Açık Uçlu Soruların Yazılması ve
Puanlanması

SALON 4

Dr. Emine Berrin BOSTANCI
Mehtap KIZILKAYA
Dört Beceride Türkçe Dil Sınavı

SALON 5

Ezgi ÇELİK UZUN
D-AOBM (CEFR) Tamamlayıcı Cilt
Tanıtımı-Dil Becerileri,
Ölçekler ve Tanımlayıcıların Tanıtımı ve
Öğrenme Çıktıları Oluşturulması
(Türkçe)

KONFERANS AYRINTILI PROGRAMI

24 MAYIS 2024 CUMA (3. GÜN)

BİLDİRİ SUNUMLARI 5. OTURUM (GAZİ ÜNİVERSİTESİ BOSNA-HERSEK BİNASI)		
	SALON 1 TÜRKÇE EĞİTİMİ	SALON 2 YABANCI DİL EĞİTİMİ
09.00-09.20	Nebahat TOKER Türkçe Eğitiminde Yapay Zekâ Uygulamalarının Kullanımı	Hatice İĞSEN Okuduğunu Kavrama Sanatı: Hikâye Haritalama Yöntemiyle Dil Becerilerini Geliştirme
09.20-09.40	Şebnem GÜRLER Yapay Zekâ Destekli Dijital Hikâye Yazma Araçlarının Ortaokul Öğrencilerinin Yazma Becerisine Yönelik Tutumlarına Etkisi	Hümeysra YENER Your English Sources (YES)
09.40-10.00	Volkan ODABAŞ Doğa'dan Yamalıyoruz: Tematik Sento (Yama) Şiirler Sergisi	İpek ÇAKMAK YILMAZ Dil Eğitiminde Yeşil Ekran Teknolojisinin Kullanımı
10.00-10.20	Yeşim OĞUL Bir Eğitim Materyali: Diksiyon Kartları	Mine TÜRKER İngilizce ve Türkçede Ortak Deyimsel İfadelerin Öğrenilmesinde Eğitsel Oyunların Etkisi
10.20-10.50	KAHVE ARASI	
10.50-12.20	3. PANEL Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli/(Türkçe ve Yabancı Dil)	
12.20-12.50	KAPANIŞ PROGRAMI	

SALON 3
YABANCI DİL EĞİTİMİ

Hümeysra YÜCE

İngilizce Deyimleri Karikatürlerle
Öğrenmenin Ortaokul Öğrencilerine Etkisi

Nurşen KAYA

İngilizce Dersinde İnteraktif
Defter Kullanımı Hakkında
6. Sınıf Öğrencilerinin Görüşleri

Şeyma GÜNEŞ

Dil Öğreniminde İnovasyon: Teknoloji Destekli
Aktif Öğrenme Stratejileri

Ünzile AYDINKAL SEKBAN

4P4C Metodunun İngilizce Dersinde
Öğrencilerin Bütüncül Gelişimlerine
Etkisinin İncelenmesi

SALON 4
TÜRKÇE EĞİTİMİ

Işık ŞANLI

İlkokullarda Dinleme
Becerisinin Geliştirilmesi

İhsan ASLAN

Dil Becerilerinin Öğretimine
İlişkin Öğrencilerin Yaşadıkları
Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Mervenur ANLATAN

Bibliyoterapi Yönteminin Okuma
Motivasyonu Üzerindeki
Etkilerinin İncelenmesi

Doç. Dr. Yasemin KUŞDEMİR

İlkokul Öğrencilerinin Okuma
Becerilerinin Geliştirilmesinde
Diyalojik Okuma Stratejisinin
Uygulanması

KAHVE ARASI

(Gazi Üniversitesi Rektörlük Binası Mimar Kemaleddin Salonu)

(Gazi Üniversitesi Rektörlük Binası Mimar Kemaleddin Salonu)

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	5
SUNUŞ	7
DÜZENLEME KURULU	8
BİLİM VE DEĞERLENDİRME KURULU	9
KONFERANS GENEL PROGRAMI	12
KONFERANS AYRINTILI PROGRAMI	14

SÖZLÜ SUNUM ÖZETLERİ29

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejiler

Yabancılar Türkçe Öğretiminde Beden Dilinin Geliştirilmesinde Geleneksel Türk Tiyatrosu Etkinlikleri	30
“Freeze Frame” Oyunu ile Resimler İngilizce Dile Geldi	31
Kazanan Cümleler: İş Birlikli Aktif Öğrenme ve Reported Speech Serüveni	32
Stratejik Esnekliğin Geliştirilmesi İçin Alternatif Bir Yol: Türkçe Ders Kitabındaki Etkinliklerin Uyarlanması	34
Atölye Bazlı Dil Eğitimi	35
“English With Me” eTwinning Projesi	36
Özel Yetenekli Çocukların Bakış Açısıyla Türkçe Öğretiminde Webquest Kullanımı	38
Dil Laboratuvarı Tasarım Modeli Önerisi	40
Yabancı Dil Eğitiminde Akran Eğitiminin Dil Gelişimi Üzerindeki Etkisi	43
İlkokullarda Görev Yapan İngilizce Öğretmenlerinin Etkileşimli Tahta Kullanımının Önemi	46
Yaratıcı Okuma Çalışmalarının 1. Sınıf Öğrencilerinde Okuduğunu Anlamaya Etkisi	48
Şifrelemeli Yön Bulma (Kripto Oryantiring) ile Türkçesi Varken	49
İki Dilli Öğrencilerin Yaratıcı Dinleme Tekniğine İlişkin Görüşleri	51
İngilizce Öğretiminde Etwinning Projeleri: Geleceğin Bilinçli Su Okuryazarları Örneği	52
Senaryo Tabanlı Öğrenme ve Kodlama İle Birleşen Yabancı Dil Eğitim	53
Karekodlu Kelime Kartları	55
Geleneksel Çocuk Oyun Uyarlamaları İle İngilizce Kelime Öğretimi	56

İstasyon Tekniğinin Türkçe Öğretiminde Okuduğunu Anlamaya Etkisi	57
Ters Yüz Öğrenmenin İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Yazma Becerisine Etkisi.....	60
İngilizce Öğreniminde Web 2.0 Araçları Kullanmanın Öğrencilerin Kazanım Düzeylerine Etkisi	61
Articulate Storyline Uygulaması İle Dil Öğretimi ve Öğreniminin Kişiselleştirilmesi.....	63
eTwinning Projesi: Aktif Öğrenme Stratejilerinin Etkili Kullanımı.....	65
Dil Becerilerini Kazandıran-Geliştiren Zekâ Oyunları Eğitici Eğitimi “Zekâmız Türkçe Oyunumuz Dil İle”	66
Okuduğunu Kavrama Sanatı: Hikâye Haritalama Yöntemiyle Dil Becerilerini Geliştirme.....	67
Deyim ve Atasözlerinin Öğretiminde Dijital Oyunların Etkisinin Araştırılması.....	70
Your English Sources (YES).....	71
İngilizce Deyimleri Karikatürlerle Öğrenmenin Ortaokul Öğrencilerine Etkisi.....	72
Dil Becerilerinin Öğretime İlişkin Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri	73
Dil Eğitiminde Yeşil Ekran Teknolojisinin Kullanımı	74
İlkokullarda Dinleme Becerisinin Geliştirilmesi	75
Dil Öğretiminde Dijital Uygulamalar: Wakelet Örneği	78
Bibliyoterapi Yönteminin Okuma Motivasyonu Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi	80
Ana Dili Öğretiminin Etkinlik Alanları: Yazma	82
İngilizce ve Türkçede Ortak Deyimsel İfadelerin Öğrenilmesinde Eğitsel Oyunların Etkisi	83
Aktif Öğrenme Yöntemlerinin Ortaokul Öğrencilerinde Yazma Becerilerine Yönelik Tutuma Etkisi.....	85
İngilizce Dersinde İnteraktif Defter Kullanımı Hakkında 6. Sınıf Öğrencilerinin Görüşleri.....	86
Öğretmenlerin ve Öğrencilerin Gözünden Anadolu Mektebi Yazar Okumaları Programı.....	89
Dil Öğreniminde İnovasyon: Teknoloji Destekli Aktif Öğrenme Stratejileri.....	91
Türkçe Diyarına Yolculuk Oyunuyla Dört Temel Beceriye Geliştirme	94
Mesleki Gelişim Topluluklarının Kelebek Etkisi: İngilizce Öğretmenlerinin İş Tatminlerinin Değerlendirilmesi	96
4P4C Metodunun İngilizce Dersinde Öğrencilerin Bütüncül Gelişimlerine Etkisinin İncelenmesi.....	98

Doğadan Yamalıyoruz: Tematik Sento (Yama) Şiirler Sergisi	99
İlkokul Öğrencilerinin Okuma Becerilerinin Geliştirilmesinde Diyalojik Okuma Stratejisinin Uygulanması	101

Alt Tema: Erken Çocukluk Dönemi Uygulamaları

Dinlediğim Masalı Hayal Ederim, İzlediğim Masalı Kopya Ederim	104
Ağaçlarımızla Tanışalım	105

Alt Tema: İçerik Temelli Öğretim Modelleri

BİLSEM 6. Sınıf Öğrencilerinin Kelime Servetine Yönelik Bir Araştırma	106
İçerik Temelli Dil Öğretim Modelinin Erken Çocukluk Döneminde İngilizce Eğitime Katkıları	107
Podcastler ile İngilizce Günlük Konuşma Kelime ve Kelime Öbeklerinin Öğrenimi	109
Mindfulness InElt	110
Ders Kitaplarında Derlem Tabanlı Analizle Disiplinler Arası Çalışmanın İncelenmesi	112
Özel Yetenekli Öğrencilerin Okuryazarlık Deneyimi:	114
“Edebî Tayfa”	114
Sözcüğüm Yeşilçam'dan	116
Tümleşik Dil Becerileri Yaklaşımına Dayalı Öğrenme Öğretme Süreci Tasarımı	118
Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Çocuklara Kelime Öğretimi	121
Sözcüksel Yaklaşımın Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanımı: Örnek Eğitim Durumları	122
Türkçeyi İkinci Dil Olarak Öğrenenler İçin Eş Dizimlilik Kavramının Önemi ve Kullanımı	124
EBA Okuyorum Yazıyorum İçeriğinin İlk Okuma Yazma Öğretiminde Etkisi	125
Bir Eğitim Materyali: Diksiyon Kartları	127
Öğrencilerin Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Uzaktan Eğitimle Öğrenmelerine İlişkin Görüşleri	128

Alt Tema: Kapsayıcı Eğitim Uygulamaları

İngilizce Öğrenen Öğrencilerin Akademik Benlik Kavramı ve Çoklu Zekâ Profilleri.....	130
İlkokul Öğrencilerinin Dil ve Konuşma Bozukluğunun Giderilmesinde Tekerlemelerin Etkisi	133
eTwinning Projelerinin İngilizce Dersinde 4 Becerinin Gelişmesine Katkısı (V@Lues4all!).....	135
Yatılı Bölge Ortaokullarında Okuma Kültürü Eğitimi: Olgubilimsel Bir Araştırma.....	136
İnşâd Tekniğinin Ortaokul Öğrencilerinin Konuşma Tutumu ve.....	137
Öz Yeterliliğine Etkisi	137
Yurt Dışında Yaşayan Kıbrıslı Türklere Yönelik Dijital Materyal Geliştirme Çalışması	138
Bilgisayar ve İnternet Destekli Yabancı Dil Eğitimi: Duyguların Öğretimi	139

Alt Tema: Mesleki Yabancı Dil Öğretimi

Lise Öğrencilerinin Etkileşimli Havacılık İngilizcesi Atölyelerine Yönelik Görüşleri	141
Şifalı Ellerin Çeviri, Edebiyat, Mitoloji İkliminde Mesleki Yabancı Dil Öyküsü.....	142
Meslek Lisesinde Dil Edinimi ve Mesleki Yabancı Dilin Geliştirilmesine Yönelik Bir Uygulama: "Wordscreen"	145
Mesleki Yabancı Dil Öğretim-Öğreniminde Bilişsel, Üst-Bilişsel, Toplumsal-Duygusal Öğrenme Stratejileri	146

Alt Tema: Ölçme ve Değerlendirme

Yabancı/İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Puanlama Anahtarı Kullanımı: B1 Seviyesi	148
İngilizce Öğretiminde D-AOBM Temelli Ölçme Değerlendirme Uygulamalarına İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	149
Öğrencilerin Yazım Hatalarına Sağlanan Geri Bildirimlere Yönelik Duyuşal Algılarının İncelenmesi.....	152
Biçimlendirici Değerlendirmenin Dil Eğitimindeki Pozitif Etkisi	153
Uluslararası Yabancı Dil Sınavlarında Bütünleşik Beceri Ölçümü ve Türkçe Yeterlik Sınavı.....	154
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Yazma Derslerinde E-Portfolyo Yöntemi.....	156

İlkokul Öğrencilerinin Kelime Bilgisi Düzeyleri ile Okuma Akıcılıkları Arasındaki İlişki	159
İkinci/Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Geçerli ve Güvenilir Bir Dereceli Yazma Puanlaması Ölçeği Geliştirme	162

Alt Tema: Yapay Zekâ

ChatGPT'yi Eğitmek: Öğrenci Metinlerinin Değerlendirilmesinde Bir Yol Haritası.....	163
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yapay Zekâya İlişkin Öğrenici Görüşleri	164
Türkçe Derslerinde Yapay Zekâ Uygulamalarının Kavram Gelişimine Etkisi.....	166
C-ARCT eTwinning Projesi (Sınıfta Artırılmış Gerçeklik ve Web 2.0 Araçları).....	167
Yapay Zekânın Yazma Becerilerinde Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşleri.....	168
ChatGPT İle İngilizce Öğrenimi: Ortaokul Öğrencileri Üzerindeki Etkilerinin Keşfi.....	170
İlkokul Öğrencilerinin İngilizce Dil Becerilerinin Geliştirilmesinde Yapay Zekâ Araçlarıyla Oluşturulacak Podcastlerin Etkililiğinin İncelenmesi	171
A1 Seviyesi Türkçe Öğretiminde Metinden Görsel Oluşturma Araçlarının Kullanımı.....	173
Blok Tabanlı Yapay Zekâ Uygulamalarının Lise Öğrencilerinin Yazma Kaygılarına Etkisi.....	174
Masalların Seslendirilmesi ve Yapay Zekâyla Görselleştirilmesinde Öğrencilerin Umut ve Mutluluk Düzeyleri Değişimi	175
İngilizce Öğretmenlerinin Yapay Zekâ Teknoloji Kullanımına Yönelik Görüşleri	176
ChatGPT Uygulamasının Öğrencilerin Yazma Becerilerine ve	178
Kaygılarına Etkisi.....	178
Dil Öğrenimine Sihirli Bir Dokunuş: Yapay Zekâ	179
Türkçe Eğitiminde Yapay Zekâ Uygulamalarının Kullanımı	181
Yapay Zekâ Destekli Dijital Hikâye Yazma Araçlarının Ortaokul Öğrencilerinin Yazma Becerisine Yönelik Tutumlarına Etkisi	182
Öğrencilerin İngilizce Derslerinde ChatGPT'nin Kullanılmasına İlişkin Deneyimleri: Örnek Bir Uygulama	183
Yapay Zekâ Uygulamalarının Türkçe Yazma Becerisine Etkisi	185

POSTER SUNUM ÖZETLERİ 188

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Genç Kalemlerin Hazırladığı Türkçenin Zenginlikleriyle Dolu Kültür ve Edebiyat e-Dergisi	189
Yenilikçi Yaklaşımlarla İngilizce Öğrenimi, Film Senaryolarıyla Grup Çalışması: Movie English.....	192
Torbadan Hikâyeler.....	194
Destanları e-Kitap Yapıyor, Eleştirel Okuyorum	196
Üstün/Özel Yetenekli Öğrencilere Metin Türleri Öğretiminde Ters Yüz Sınıflar	198
Bir Kalem ve Bir Düş.....	200
Dijital Okuryazarlık Etkinliklerinin Türkçe Okuma Becerisine Etkisi/Küçükhan İlkokulu Örneği.....	202
Türkçenin Ana Dili Olarak Öğretiminde Okuma Tiyatrosunun Okuma Becerilerine Etkisi	204
Dil Becerilerinin Geliştirilmesi İçin Kullanılan Bir Yöntem: Dijital Oyunlar	205
Türkçenin Ana Dil Olarak Öğretiminde Kuklalarla Değer Aktarımı	206
Basitleştirilmiş Okuma Yazma Öğretimi ile Okuma ve Yazmayı Kolaylaştırma.....	208
Aktif Öğrenme Tekniklerinin Duygu Duruma Etkisi: YDL Örneği	209
Dijital Oryantiring Oyunu ile Simple Past Tense Öğreniyoruz.....	210
Ben Bir Masal Kahramanıyım	211
Aktif Öğrenme Tekniklerinin Öğrencilerin Türkçe İletişim Becerilerine ve Tutumlarına Etkisi.....	214
Dil Öğretiminde Kelime Dağarcığını Geliştirmek İçin Dijital Öğrenme Metotları.....	216

Alt Tema: İçerik Temelli Öğretim Modelleri

Kalıp Sözlerin Modellenen Bağlamlarla Öğretimi Projesi: Hıdır	218
Türkçe Öğretiminde Sınıf İçi Oyunların Okuduğunu Anlama Becerisine Katkısı	219
İçerik Aracılığıyla Dil, Dil Aracılığıyla İçerik Öğrenimi: CLIL.....	222
Suriyeli Öğrencilerin Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda Yer Alan Kazanımları Edinme Durumu.....	225
Görsel Dil Eğitiminde Keşfedici Yaklaşımlar: Edebiyatın ve Sinemanın Olanakları	226

Alt Tema: Kapsayıcı Eğitim Uygulamaları

Türkiye'de Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkçe Eğitim-Öğretim Süreci: Meta-Sentez Çalışması	228
---	-----

Alt Tema: Mesleki Yabancı Dil Öğretimi

İletişim Temelli Mesleki Yabancı Dil Uygulaması: Pratik Yaklaşım	229
--	-----

Alt Tema: Ölçme ve Değerlendirme

E-Portfolyoların İngilizce Dersinde Kullanımı.....	232
--	-----

Alt Tema: Yapay Zekâ Kullanımı

Yapay Zekâ Uygulamalarıyla Türkçe Alımlama Becerilerinin Geliştirilmesi	234
English Without Boundaries	236
Üretken Yapay Zekânın Yaratıcı Yazma Becerilerine Etkisi	238
Teknopedagogik Eğitim Kapsamında İngilizce Öğrenimine Yönelik Tasarlanan Metaverse Ortamının Değerlendirilmesi	241

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Yabancılar Türkçe Öğretiminde Beden Dilinin Geliştirilmesinde Geleneksel Türk Tiyatrosu Etkinlikleri

Ahmet SEVER, Kütahya/Dumlupınar Ortaokulu

Prof. Dr. Fulya TOPÇUOĞLU ÜNAL, Kütahya/Dumlupınar Üniversitesi

Yabancılar Türkçe öğretiminde beden dilinin geliştirilmesinde geleneksel Türk tiyatrosu etkinlikleri oldukça önemlidir. Geleneksel Türk tiyatrosu, belirgin beden dili öğeleriyle, gösterişli kostümleriyle ve dramatik performanslar ile tanınır. Bu tür etkinlikler; yabancı öğrencilere Türk kültürünü, dilini ve beden dilini öğrenme fırsatı sunar. Araştırma için Kütahya Dumlupınar Üniversitesi TÖMER'de eğitim gören B1 ve daha üstü dil seviyesindeki öğrencilerden gönüllülük esasına göre katılımcı grup belirlenmiştir. Katılımcı grupla yapılan çalışmalardan önce beden dili ile ilgili kısa bir bilgilendirme yapılmış ve geleneksel Türk tiyatrosu unsurları kısaca tanıtılmıştır. Daha sonra gönüllü öğrenciler uygulama için sahneye çıkmış ve diğer arkadaşları onları izlemiştir. Öğrencilerin sahne- de kullanmaları için basitçe tasarlanmış kostüm, dekor ve aksesuarlar temin edilmiştir. Tüm gösteri uygulaması bittikten sonra yarı-yapılandırılmış formlar dağıtılarak öğrencilerin beden dili algıları ve geleneksel Türk tiyatrosu hakkındaki düşünceleri sorulmuştur. Elde edilen bilgiler gözlemci notlarıyla birleştirilerek kodlar oluşturulmuş ve bunlar üzerinden sonuçlar değerlendirilmiştir. Araştırma sonucuna göre öğrencilerin beden dili farkındalıklarında artış olmuştur. Ayrıca öğrenciler Türk kültüründe önemli bir yer tutan geleneksel Türk tiyatrosu unsurlarını daha yakından tanımış ve Türk masallarını dinlemiştir. Çalışma, dil öğrenmenin asıl amaçlarından olan kültür aktarımında etkin bir rol oynamıştır. Günümüzde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanı ile ilgili yeterli sayıda akademik çalışma yapılmış değildir. Bu alanda daha geniş kapsamlı ve daha etkili çalışmalara ihtiyaç vardır. Bu bağlamda farklı dil düzeyi ve farklı yaşlar üzerinde yapılacak çalışmalar yabancılar Türkçe öğretiminde önemli veriler içeren kaynaklar olarak alana hizmet edecektir. Beden dilinin Türkçe öğrenme ve iletişim kurmadaki önemi açıktır. Bu alanda eğitim veren öğretmenlerin de beden dili kullanım becerilerini ve farkındalıklarını artırmaları önemlidir. Bunun için hizmet içi eğitimler, seminerler ve eğitici faaliyetler yapılmalıdır. Bu çalışmalarla yabancılar Türkçe öğretimi süreci daha etkili öğrenmeler sağlayan yöntem ve teknikler kazanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Beden dili, geleneksel Türk tiyatrosu, kültür, konuşma.

“Freeze Frame” Oyunu ile Resimler İngilizce Dile Geldi

Ajda MUTLU, Manisa/Salihli Bilim ve Sanat Merkezi

Eğitim ve öğretim alanındaki gelişmeler sonucunda oyunla öğretim yöntemi, sıklıkla kullanılan yenilikçi öğretim yöntemleri arasında yerini almıştır. İngilizce öğretiminde de oyun yöntemi öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda kullanılmaktadır. İngilizce öğretiminde oyun yönteminin başta konuşma becerileri olmak üzere tüm becerilere katkı sağladığı bilinmektedir. Bu araştırmada, araştırmacı ve öğrenciler tarafından geliştirilen “Freeze Frame” adlı oyunun derslerde kullanılmasının ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin İngilizce konuşma becerileri üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Araştırma Salihli Bilim ve Sanat Merkezinde öğrenim gören otuz iki dördüncü sınıf öğrencisi ve iki ortaokul öğrencisi ile yürütülmüştür. Araştırma deneysel araştırma modelinde bir araştırmadır. Öğrenciler deney ve kontrol grubu olmak üzere iki eşdeğer gruba ayrılmıştır. Kontrol grubunda öğretim programında yer alan kazanımlar çerçevesinde geleneksel öğretim yöntemleri kullanılmıştır. Deney grubunda ise her hafta farklı bir resme göre düzenlenen özgün bir oyun olan “Freeze Frame” oyunu kullanılarak öğretim yapılmıştır. Araştırma, bir hafta ön test ve bir hafta son test uygulamasını kapsayan altı haftalık bir uygulama sürecinde tamamlanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan ön test ve son test olarak uluslararası geçerliği kabul edilen Cambridge Starters A1 başlangıç düzeyi konuşma becerisi sınavı seçilmiştir. Araştırma verileri, SPSS ile analiz edilmiş ve oyun yönteminin öğrencilerin konuşma becerileri üzerinde etkili olduğu sonucu elde edilmiştir. Özetle araştırma süreci bilimsel araştırma basamaklarının yanı sıra tasarlanan oyunun öğrencilerden alınan dönütler çerçevesinde sürekli geliştirildiği ve maksimum seviyede uygulanabilirlik, pratiklik ve eğlence unsurlarının göz önüne alındığı detaylı bir süreci kapsamıştır. Araştırma sonuçları, oyun yönteminin pozitif öğrenme ortamlarını sağlama, öğrencilerin kaygı düzeylerini azaltma ve öğrenen merkezli olmasına istinaden öz değerlendirme becerilerini teşvik eden bir öğrenme metodu olduğunu ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: İngilizce öğretimi, kutu oyunları, oyun tasarımı, İngilizce konuşma becerisi.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Kazanan Cümleler: İş Birlikli Aktif Öğrenme ve Reported Speech Serüveni

Aydan AKIN, İstanbul/Silivri/Hasan Sabriye Gümüş Anadolu Lisesi

Covid-19 pandemisi, dünya genelinde birçok alanı olumsuz etkilediği gibi eğitim alanını da etkilemiştir. Eğitimde paradigma değişikliğine yol açan bu küresel kriz, öğrencilerin sosyal iletişimlerini sınırlamış, geleneksel öğrenme yöntemlerini değiştirmiş ve geleneksel sınıfları farklılaşmaya zorlamıştır. Geleneksel sınıflara dönen öğrencilerin birbirleriyle çalışmak istememesi, grup etkinliklerinde hedef dil yerine ana dili kullanmaları, yabancı dil derslerinin etkililiğini ve sürdürülebilirliğini mümkün kılan etkileşim yoksunluğuna yol açmış ve derslerden istenilen verimin alınamamasına sebep olmuştur. Bununla birlikte çevrim içi derslerde kullanılan interaktif içerikler, öğrenci tarafından keyif verici olarak algılanmış ve bunun geleneksel sınıfa taşınması beklentisini oluşturmuştur. Bu sebeple bu etkinliklerin kazanımlar ve beceriler çerçevesinde yeniden düzenlenmesi, öğrencilerin aktif katılımcılar olarak birbirleriyle etkileşime girecekleri, sosyal becerilerindeki zayıflamaları telafi edecekleri eğitim ortamlarının yaratılması bir zaruriyet olmuştur. Bu noktada beceri temelli öğretim odağında aktif öğrenme ve iş birlikli öğrenme yöntemi ön plana çıkmıştır. Öğreneni merkeze alan, öğrenme sorumluluğunu öğrenenin kendisine veren aktif öğrenme, yine öğrenci merkezli, öğrencilerin birbirleriyle ekip olarak çalışmalarını gerekli kılan, iş birlikli öğrenme ile birleştirildiğinde öğrencilerin pandemi döneminde öğretmen ve arkadaşlarından uzakta, göz teması kuramadan, yüz yüze etkileşimden mahrum kaldıkları dönemdeki olumsuz etkileri azaltacak bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak öğrenciyi bu etkinliklerde birlikte çalışmaya ikna edecek, yüz yüze iletişimi teşvik edecek ve aynı zamanda keyif almalarını sağlayacak aktiviteler tasarlanması gerekliliği de bulunmaktadır. Bu sebeple bu araştırmada, oyun tabanlı iş birlikli aktif öğrenme yöntemi İngilizce dersinde kullanılmış, öğrencilerin hatırlama, iş birlikli çalışma motivasyonlarına etkisi araştırılmıştır. Eğlenceli ve öğrenci merkezli oyun tabanlı öğrenme ortamının, öğrencilerin birlikte çalışmaları için onlara bir gerekçe oluşturması hedeflenmiş, derslere aktif katılmaları ve bu sayede ortamın yaratacağı olumlu duyguların öğrencilerin bilişsel becerilerini destekleyerek kural ve kavramları zihinlerinden geri çağırmalarını kolaylaştırması hedeflenmiştir. Bu amaçla oyun tasarım modellerinden D6 modeli kullanılarak hazırlanan hazine avı oyunu, oyunlaştırma unsurlarıyla birleştirilerek reported speech dil bilgisi öğretiminde, iş birlikli çalışmayı teşvik etmek amacıyla 2022-2023 eğitim öğretim yılında İstanbul ili, Silivri ilçesinde sınavla öğrenci alan bir Anadolu lisesinde 8 ders saati süreyle, sınıfta uygulanmıştır. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden statik grup karşılaştırmalı desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, uygun örnekleme yoluyla belirlenen, 56 kişiden oluşan, B1 düzey İngilizce yeterliliğine sahip, lise öğrenimine devam eden 11. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma ile ilgili veriler, araştırmacı tarafından hazırlanan reported speech

dil bilgisi hatırlama testi ve iş birliğine dayalı oyunla öğrenme stratejileri için motivasyon ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Toplanan veriler, bağımsız örneklem t-Testi kullanılarak SPSS 26 paket programı yardımıyla analiz edilmiştir. Hazine avı kullanılarak dil bilgisi öğretimi yapılan deney grubundaki öğrencilerin hatırlama testi sonuçlarının kontrol grubundan yüksek olduğu, kuralları daha iyi hatırladıkları anlaşılmıştır. Motivasyon ölçeği sonuçlarının da öğrencilerin iş birlikli çalışma motivasyonunu arttırdığını, birlikte etkileşime girme isteklerini teşvik ettiğini göstermiştir. İleride yapılacak çalışmalar için yabancı dilde farklı beceri öğretimleri, kodlama gibi daha karmaşık yapılar kullanılarak farklı ürün tasarımıyla sunulabilir, öğrencilerden bu tasarımları birlikte çalışma yaparak oluşturmaları istenebilir.

Anahtar Kelimeler: Oyun tabanlı iş birlikli öğretim, aktif öğrenme, motivasyon, dil bilgisi, İngilizce dersi.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Stratejik Esnekliğin Geliştirilmesi İçin Alternatif Bir Yol: Türkçe Ders Kitabındaki Etkinliklerin Uyarlanması**Bengü ERDİL, Kocaeli/Darıca/Nene Hatun İlkokulu****Prof. Dr. Hülya KARTAL, Bursa/Uludağ Üniversitesi**

Türkçe ders kitaplarında yer alan metinler ve metinlere bağlı olarak yapılan etkinlikler Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın amacına ulaşılması ve dil becerilerinin geliştirilmesinde kilit taşı konumundadır. Bu beceri ve yetkinliklerin geliştirilmesi aynı zamanda eğitim sistemimizin hedeflerinin başarıya ulaşabilmesi için de çok önemlidir. Bu araştırmada bilişsel esneklik stratejilerine göre uyarlanan Türkçe ders kitaplarındaki etkinliklerin ilkökul 3. sınıf öğrencilerinin stratejik esneklik gelişimlerine etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma kontrol grubu olmayan tek grup ön test-son test deneysel desene göre gerçekleştirilmiştir. Araştırma 2022-2023 eğitim öğretim yılının güz yarıyılında Kocaeli iline bağlı bir ilçedeki ilkökulda öğrenim gören üçüncü sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri, ilkökul üçüncü sınıf öğrencilerinin seviyelerine uygun olarak hazırlanan ve iki problem çözme stratejisini içeren Türkçe dersine yönelik açık uçlu problemler yoluyla toplanmıştır. Araştırma, Türkçe ders kitabındaki etkinliklerin bilişsel esneklik stratejilerine göre uyarlanması ve bu etkinliklerin üç hafta boyunca haftada altı saat olarak uygulanmasıyla gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada uyarlanan ve uygulanan problem çözme stratejilerinden sistematik liste yapma ve tahmin ve kontrol stratejilerine yer verilmiştir. Araştırma verileri ön test ve son test olmak üzere iki şekilde toplanmıştır. Verilerin analizi McNemar testi ile yapılmıştır. Araştırmanın her bir alt problemine ilişkin verilerin analizinde öğrencilerin problem çözme stratejilerini uygulamadaki başarıları, bu başarının okul öncesi eğitim alma durumları ve ikinci sınıf Türkçe dersi başarı notları ile arasındaki ilişki araştırılmıştır. Stratejik esnekliği geliştirmeye yönelik yapılan bu araştırmadan elde edilen sonuçlar öğrencilerin dil becerileri yönünden herhangi bir durumla/problemle karşılaştıklarında bunun çözümü için uygun stratejiyi kullanarak birçok çözüm yolu bulabileceklerini göstermektedir. Problem durumlarının çözümünde kullanılacak stratejiler esneklik becerilerini geliştirerek günlük hayatta karşılaşılan problem durumlarının çözümünde bireye destek olacaktır. Bu sebeple problem çözme stratejileri ile ilgili kazanımlar Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alabilir. Bu bağlamda ortaya çıkarılan özgün etkinlikler ve yapılan uygulama Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde gerçekleştirilecek hizmet içi eğitim planlaması dâhilinde değerli öğretmenler ile buluşturulabilir. Türkçe ders kitapları hazırlanırken etkinliklerde farklı problem çözme stratejilerine ait sorular yer alabilir, stratejilere ait soru içerikleri hazırlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Bilişsel esneklik stratejileri, ilkökul, problem çözme stratejileri, Türkçe ders kitabı, yürütücü işlevler.

Atölye Bazlı Dil Eğitimi

Bilal BUDAK, Kayseri/Melikgazi/Şht. Mustafa Sezgin Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi

Ülkemizde dil eğitimine veliler ve öğrenciler tarafından aşırı önem verilmesine rağmen istenilen başarı elde edilememektedir. Dil eğitimi sadece okullarla sınırlı kalmamalı, hayatın geneline yayılmalıdır. Dilin öğrenilememesinin en büyük sebeplerinden birisi de zaten maruz kalma durumunun sağlanılamamasıdır. İkinci önemli sebep olarak da öğrencilerin ilgi ve istek seviyesi gösterilebilir. Bu sebeplerden dolayı “Atölye Bazlı Dil Eğitimi” yapmaya karar verilmiştir. Öncelikle öğrencilerin normal ders saatleri haricinde de dinleme, konuşma, okuma ve yazma aktivitelerinin yapabileceği bir atölye yapılması kararlaştırılmıştır. Bu atölyede hem normal dil dersleri işlenmekte hem de öğrencilerin diğer zamanlarında da vakit geçirebileceği öğrenme ortamları sağlanmaktadır. Atölyemize entegre olarak interaktif stüdyo atölyesi de açılmıştır. Atölye çalışmaları kapsamında “SEZENGLISH” adı altında aylık İngilizce dergiler yayımlanmıştır. Ayrıca İngilizce-Türkçe, Türkçe-İngilizce kitap çevirileri yapılmıştır. Öğrencilerimizin uygulama sınavları dil atölyesi ve entegre atölye olan interaktif stüdyo atölyesinde gerçekleştirilmiştir. Uygulama sınavları daha çok performans dayalı (tiyatro, podcast, sunum vb.) tarzında yapılmıştır. Yapılan bu çalışmaların öğrencilerin dil seviyesinde önemli derecede artışa sebep olduğu ve onları okul dışı ortamlarda da dil öğrenmeye sevk ettiği saptanmıştır. Bu çalışmalara katılan öğrencilerde dile karşı olumlu bakış açısı geliştiği ve önyargıların kırıldığı da görülmüştür. Atölye destekli yapılan dil öğrenme çalışmaları ulusal ve uluslararası birçok proje ve çalışmaya konu olmuştur. Ayrıca diğer özel ve devlet okulları tarafından çalışmalara gösterilen ilgi artmış ve örnek gösterilmiştir. Dil eğitimindeki sorunlar, maruz kalamama ve öğrencilerdeki isteksizlik gibi durumlar düşünüldüğünde atölye bazlı dil eğitiminin öğrencilerin başarısının ve ilgisinin artmasında faydalı olduğu ve onların farkındalıklarını arttırdığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Atölye, dil eğitimi, inovatif yaklaşım.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

“English With Me” eTwinning Projesi

Burak YILDIZ, Şanlıurfa/Suruç Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM)

“English With Me” 5 farklı ülkeden 9 farklı öğretmen ve onlarca öğrencinin yer aldığı, hedef kitlesi 12-15 yaş olan, İngilizce öğrenimindeki temel parçaları ele almak amacıyla kurulan uluslararası bir eTwinning projesidir. Türkiye’den 4, İspanya’dan 2, İtalya’dan 1, Romanya’dan 1 ve Polonya’dan 1 öğretmenin katıldığı projemizin kuruculuğunu Türk ve İspanyol ortaklar üstlenmiştir. Aralık 2022-Mayıs 2023 tarihleri arasında, 4 farklı temadan 6 farklı konu başlığını yabancı ortakları ile iş birliği içinde gerçekleştiren öğrencilerimiz, proje sonunda ortaya 5 farklı ürün çıkarmakla kalmayıp aynı zamanda oluşturulan uluslararası takımlar ile aralarında turnuvalar düzenlemişler ve önemli günleri beraber kutlamışlardır. Projemizde ana amaç, İngilizce öğreniminin temel parçalarını tek projede iş birliği ile gerçekleştirmektir. Bu kapsamda şu 4 ana tema altında etkinlikler gerçekleştirilmiştir: Isınma ve Kaynaştırma Oyunları; Materyal Geliştirme, Oyunlaştırma ve Teknoloji Entegrasyonu; Dört Temel Beceri (Dinleme, Konuşma, Okuma, Yazma); Ölçme ve Değerlendirme.

Birinci tamamımız olan Isınma ve Kaynaştırma Oyunları temasında, öğrencilerimizin sınıfa girdikleri andan itibaren konsantrasyonlarının yükseltilmesi ve doğru ruh hâlini yakalamaları hedeflenmiştir. Bu bağlamda her proje ortağı farklı oyunlar oynatmış ve bunun sonucunda 53 sayfalık bir “Isınma ve Kaynaştırma Oyunları e-Kitabı” ortaya çıkmıştır. İkinci tamamımız Materyal Geliştirme, Oyunlaştırma ve Teknoloji Entegrasyonu bölümünde öğrencilerimizden yıl boyu kullanabilecekleri ders araç gereçlerinin kendi yaratıcılıkları doğrultusunda hazırlanması ve onların faydalı teknoloji kullanımının artırılması amaçlanmıştır. Bu bağlamda onların çizdikleri resfebelerden bir “Resfebe e-Kitabı” oluşturulup kullanıma sunulmuş ayrıca yaratıcılıklarını kullanmaları istenmiş ve İngilizceye yeni kelimeler kazandırmışlardır. Bu yeni kelimeler ise “Türemiş Sözcükler e-Sözlüğü” adı altında bir çevrim içi sözlükte toplanmıştır. Projemizin üçüncü teması olan Dört Temel Beceri (Dinleme, Konuşma, Okuma, Yazma) bölümü kapsamında ise Millî Eğitim Bakanlığı 2024-2028 Stratejik Planı’nda GZFT Analizi bölümündeki “Zayıf Yönler” başlığı altında da yer alan “öğrencilerde yabancı dilde dört temel dil (okuma, yazma, dinleme, konuşma) becerilerinin istenilen düzeyde olmaması” sorununun giderilmesi hedeflenmiştir. Bu hedefe yönelik olarak önce tüm öğrencilerden karışık olarak uluslararası takımlar oluşturulmuş; bu takımlar Antoine de Saint-Exupery’nin Küçük Prens isimli kitabını derslerde okumuş, kitapla ilgili videolar izlemiş, sonrasında da her grup kendi içinde kitabın farklı bir analizini yapmıştır. Bir grup karakterleri incelerken, diğer grup kitabın içindeki özlü sözleri incelemiş, başka bir grup kitabın olay örgüsüne bakarken bir başka grup da kitaptaki motif ve sembolleri araştırmıştır. Tüm bunların sonucunda “Küçük Prens-Uluslararası Takımlar

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

e-Dergisi” isimli ürünümüz ortaya çıkmıştı. Projemizin son teması olan Ölçme ve Değerlendirme bölümünde ise yine Millî Eğitim Bakanlığı 2024-2028 Stratejik Planı’nda yer alan “Ölçme ve değerlendirme alanında ulusal ve uluslararası literatür incelenecek, bu alanda bilimsel araştırma ve proje çalışmaları yürütülecektir.” stratejisi amaçlanmış ve bu doğrultuda sınıflarda kullanılabilecek alternatif ölçme ve değerlendirme araçları araştırılmıştır. Bu temalarımızın yanı sıra projemizin ortak ürünü olarak Ortak Resim Kolajı tüm partner okullar ve öğrencilerin katılımıyla oluşturulmuştur. Ortak Resim Kolajı, proje başında tüm katılımcıların oyları ile seçilen proje logomuzun okul sayımıza bölünerek her bölümün başka bir ortak tarafından boyandığı ortak bir resim kolaj çalışmasıdır. Tüm bu çalışmalarımızın sonunda, projeye dâhil olan öğretmen arkadaşlarımızın tamamı Ulusal Kalite Etiket ve Avrupa Kalite Etiket’ne layık görülmüştür. Aynı zamanda projemiz Türkiye’de YAB-DE (Yabancı Dil Eğitimcileri Derneği) tarafından İyi Proje Örnekleri’ ne seçilmiş; İspanya Julio Caro Baroja Lisesi tarafından İyi Uygulamalar Konferansı’nda katılımcılara; Antalya’da gerçekleştirilen eTwinning Çalıştay’ında Türkiye ve Azerbaycan Ulusal Destek Servisi yetkililerine ve akademisyenlere; İzmir Ekonomi Üniversitesi akademisyenleri ve öğrencilerine eTwinning seminerlerinde örnek proje olarak sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: *English with me, eTwinning, İngilizce.*

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Özel Yetenekli Çocukların Bakış Açısıyla Türkçe Öğretiminde Webquest Kullanımı

Canan ŞENTÜRK BARIŞIK, Konya/Akşehir Bilim ve Sanat Merkezi
Doç. Dr. Ahmet KURNAZ, Konya/Necmettin Erbakan Üniversitesi

Günümüzde bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitimdeki yeri, birçok araştırma tarafından vurgulanmaktadır. Özellikle, öğrenci merkezli eğitim anlayışının benimsenmesiyle birlikte bilgi ve iletişim teknolojileri eğitimde daha etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Türkçe dersi gibi dil becerilerinin kazandırılmasının yanı sıra iletişim becerilerinin geliştirilmesini hedefleyen derslerde, öğretim yöntem ve tekniklerinin öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun olarak belirlenmesi büyük önem taşımaktadır. Özel yetenekli çocukların eğitiminde, onların özel yeteneklerine ve ihtiyaçlarına uygun öğretim yöntemlerinin kullanılması önemlidir. Bu çocukların potansiyellerini ortaya çıkarmak için yapılandırılmış öğrenme deneyimlerinin sağlanması gerekmektedir. Webquest öğrenim yöntemi, öğrencilere belirlenen hedeflere ulaşmaları için rehberlik eden yapılandırılmış bir öğrenme deneyimi sunar. Bu yöntem, öğrencilerin araştırma becerilerini geliştirme ve eleştirel düşünme yeteneklerini kullanma fırsatı sağlar. Bu çalışmanın amacı, Webquest öğrenim yönteminin Türkçe öğretimi üzerindeki etkisini değerlendirmektir. Özellikle özel yetenekli çocukların dil becerilerinin geliştirilmesi ve öğrenme deneyimlerinin zenginleştirilmesi için bu yöntemin etkililiği incelenmiştir. Bu çalışmada öğrencilerin deneyimlerini ve görüşlerini anlamak için nitel yaklaşımlardan durum çalışması deseni kullanılmıştır. Çalışma grubu, amaçlı örneklem belirleme stratejilerinden ölçüt örneklemini kullanarak oluşturulmuştur. Örneklemin temel ölçütü, "BİLSEM'de Webquest öğrenim yöntemiyle işlenen Türkçe etkinliklerine katılmış olmak" olarak belirlenmiştir. Toplam 17 öğrenciden oluşan çalışma grubu, Bilim Sanat Merkezinde Bireysel Yetenekleri Farkettirme Programı'nda yer alan 9 kadın ve 8 erkek öğrenciden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak yansıtıcı günlük formları kullanılmıştır. Belirlenen sorular, alan uzmanları tarafından değerlendirilmiştir. Uzman görüşü sonucunda gerekli düzeltmeler yapılmış ve yansıtıcı günlük formlarına son hâli verilmiştir. Bilim ve Sanat Merkezinde açılan atölyeye 7 hafta boyunca katılan öğrencilerle Türkçe etkinlikleri Webquest öğrenim yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Etkinliklerin tamamlanmasının ardından öğrencilere yansıtıcı günlük formları dağıtılmış ve soruları yanıtlamaları istenmiştir. Yansıtıcı günlükler 5 sorudan oluşmaktadır. Araştırmada toplanan veriler yapılan içerik analizi ile değerlendirilmiştir. İçerik analizinde uygulanan işlem, birbiriyle benzerlik gösteren verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır. Doğrudan yapılan alıntılarda katılımcılar kodlama yapılarak [Ö (1), Ö (2), Ö (3) gibi] belirtilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre Webquest öğrenim yöntemiyle Türkçe öğretimi değerlendirirken en çok karşılaşılan zorluklar incelendiğinde dil bilgisi kurallarını uygulamada, metinleri anlama ve yorumlamada, kelime dağarcığı-

nı geliştirmede, sunum yapma ve iletişim kurmada ve zaman yönetiminde zorlanıldığı görülmektedir. Bu sonuçlar, öğrencilerin Türkçe öğretiminde çeşitli beceri alanlarında zorluklar yaşadıklarını göstermektedir. Ancak, Webquest yönteminin bu zorlukların üstesinden gelmelerine yardımcı olabileceği düşünülmektedir. Öğrencilerin çoğunluğu bu yöntemi etkili bulmuş ve motivasyonlarını artırdığını belirtmiştir. Ancak bazı öğrencilerin kaynakların güvenilirliği konusunda endişeleri olduğu ve zamanlama ile zorluk yaşadığı geri bildirimler dikkate alınmalıdır. Bu bağlamda Webquest yönteminin daha yaygın bir şekilde kullanılması ve öğrencilerin ihtiyaçlarına daha uygun hâle getirilmesi gerekmektedir. Webquest etkinliği sırasında belirlenen hedeflere ulaşma konusunda öğrencilerin çeşitli başarı düzeyleri olduğu gözlemlenmiştir. Katılımcıların çoğunluğu hedeflere başarıyla ulaştıklarını belirtmiş olsa da küçük bir grup öğrencinin hedeflere tam olarak ulaşamadığı veya kısmen başarılı olduğu görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin farklı seviyelerde başarı elde ettiğini ve belirlenen hedeflere ulaşmada farklı zorluklarla karşılaştıklarını göstermektedir. Bu sonuçlar, öğrencilerin bireysel performanslarını ve hedeflere ulaşma konusundaki güçlü ve zayıf yönlerini değerlendirmek için değerli bir rehber sağlamaktadır. Webquest öğrenim yönteminin Türkçe öğrenimine katkıları değerlendirildiğinde öğrencilerin çoğunluğunun bu yöntemi katma değerli bilgi edinme ve motivasyon artırma konusunda etkili bulduğu görülmektedir. Ancak bazı öğrencilerin bu yöntemde geliştirilmesi gereken yönler olduğunu düşündükleri belirtilmiştir. Bu geri bildirimler, Webquest öğrenim yönteminin iyileştirilmesi için önemli bir rehberlik sağlamaktadır. Ayrıca öğrencilerin çoğunluğunun Webquest etkinliği sırasında edindikleri bilgi ve becerileri günlük yaşamlarında uygulama olasılığını yüksek bulmaları, bu yöntemin gerçek dünya deneyimlerine uygun olduğunu göstermektedir. Ancak bazı öğrencilerin bu etkinliği gerçek dünya deneyimlerine tam olarak uygun bulmadığı belirtilmiştir. Bu durum, Webquest etkinliklerinin daha güçlü bir bağlam oluşturmak ve öğrencilere gerçek yaşam deneyimlerini daha iyi yansıtmak için iyileştirilmesi gerektiğini göstermektedir. Webquest öğrenim yöntemiyle Türkçe öğretimi deneyiminden sonra öğrencilerin çoğunluğunun benzer etkinliklere katılmayı veya benzer yöntemleri kullanmayı tercih edeceklerini belirtmiştir. Ancak bazı öğrencilerin benzer etkinliklerin tercih edilmesine ilişkin bir belirsizlik ifade ettiği görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin tercihlerini etkileyebilecek faktörler arasında daha fazla rehberlik, materyal kaynaklarına erişim ve teknolojik altyapı gibi unsurların önemli bir rol oynayabileceğini göstermektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda öğretmenler, Webquest etkinliklerini planlama, uygulama ve değerlendirme konularında yetkinleşmelidir. Bu amaçla öğretmenlere Webquest yöntemi hakkında özel eğitim programları ve atölye çalışmaları düzenlenebilir. Okullar, öğrencilerin bilgisayar ve internet erişimine sahip olduğundan emin olmalı ve gerekli teknik destekleri sağlamalıdır. Webquest etkinlikleri, farklı konu alanlarına ve ilgi alanlarına hitap etmelidir. Öğrencilerin çeşitli konularda deneyim kazanmalarını ve ilgi duydukları alanlarda derinlemesine öğrenmelerini sağlamak için çeşitli içerikler sunulması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aktif öğrenme, özel yetenekli çocuk, Webquest.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Dil Laboratuvarı Tasarım Modeli Önerisi

Ceyda TÜRKKAŞ, Isparta/Eğirdir Bilim ve Sanat Merkezi

Öğrenme ortamlarının niteliği eğitimin niteliğini doğrudan etkilemekte; sınıfların mekânsal kurgusu, ilgili dersin amaçlarına ulaşması açısından büyük önem taşımaktadır. Son yıllarda öğretimin verimliliğini etkileyen bir değişken olan sınıf tasarımlarına yönelik uygulama ve araştırmalar giderek yaygınlaşmaktadır. Gelişmeler doğrultusunda ülkemizde sınıfların zenginleştirilmiş öğrenme fırsatı sunan teknolojik gelişmelere uyumlu hâle getirilmesi yönünde çeşitli girişimler bulunmakla beraber ağırlıklı olarak geleneksel sınıf düzeni varlığını sürdürmektedir. Ancak geleneksel sınıf düzenleri 21. yüzyıl becerilerini kazandırmada yetersiz kalmaktadır. Öğrenme alanlarının çağın gerekliliklerini takip edebilmesi için öğrencileri derse zihinsel ve duygusal olarak katılıma teşvik eden, etkileşim fırsatı sunan, dinamik, ilham veren sınıf modelleri şeklinde tasarlanmaları gerekmektedir. Mekân ve öğrenme ilişkisi sorgulandığında ülkemiz dersliklerinde özellikle teknolojik gelişmelere uyum sağlamış, güncel bir mekânsal dönüşüm şarttır. Her dersin tasarimsal ve donanımsal ihtiyaçları değişken olmakla beraber, konuya dil dersleri özelinde bakıldığında anlama ve anlatma temeline dayanan, dört dil becerisini kazandırmayı hedefleyen Türkçe ve yabancı dil dersleri için farklı fiziki ve donanımsal ihtiyaçlar oluşmaktadır. Bu becerilerin kazandırılması ve geliştirilmesi için zenginleştirilmiş yenilikçi öğrenme alanları yapılandırılması ihtiyacı doğmaktadır. Konunun uluslararası alan yazınında yaygınlaşan projeler ve kurulan pek çok ortaklık ağı ile önem kazandığı, Millî Eğitim Bakanlığı üst politika metinlerinde de mekânsal iyileştirme çalışmalara yönelik hedefler bulunduğu görülmektedir. Konu ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde okulların genel tasarımına yönelik öğretmen ve öğrenci görüşlerini sorgulayan çeşitli çalışmalar bulunduğu görülmekle beraber, dil dersleri özelinde gerçekleştirilen bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma, Türkçe dersliklerinin sahip olması gereken özellikleri araştırmayı; değişen teknoloji ve eğitim şartlarına uygun, özgün bir “dil öğrenme ortamı tasarımı/dil laboratuvarı modeli” geliştirmeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın ortaya çıkış amacı, araştırma yazarının görev yaptığı okulun yeni inşa edilen bir binaya taşınacak olması dolayısıyla yeni bina-daki Türkçe dersliğini planlamada yol gösterici bir rehber ihtiyacı duyulmuş olmasıdır. Bu ihtiyaçtan hareketle ideal bir dil eğitimi ortamının gereklilikleri belirlenmeye çalışılmış, öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda bir 3D tasarım çizimi meydana getirilmiştir. Uygulamanın tüm süreçlerinde yazar ve ortaokul öğrencileri birlikte görev almış olup bu sayede araştırmada okul öğrencilerine aktif roller verilmiş, öğrenme ortamlarına yönelik yorum geliştirmeleri, bilimsel araştırma süreçlerini kavrayarak sonuca ulaşmaları sağlanmıştır. Bu sayede araştırmacı görevindeki öğrencilerin Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda yer alan “bilgiyi araştırma, keşfetme, yorumlama ve zihinde yapılandırma becerilerinin

geliştirilmesi” ve “okuduklarını anlayarak eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirmelerinin ve sorgulamalarının sağlanması” özel hedeflerine ulaşmaları amaçlanmıştır. Çalışmada öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda “Türkçe eğitimi verilen derslikler hangi özelliklere sahip olmalıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır. Öneri, çalışma grubunu oluşturan farklı illerden 32 Türkçe öğretmeni ve 57 ortaokul öğrencisinin görüşleri doğrultusunda şekillenmiştir. Çalışma grubunun eğitim sürecinin temel paydaşları olan öğretmen ve öğrencilerden oluşması, böylece hem eğitim sağlayıcılarının hem de eğitim faydalanıcılarının görüşlerini kapsamı, sonuçların karşılaştırılarak sunulmuş olması dolayısıyla kıymetli olduğuna inanılmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yöntemi kullanılmış, veriler araştırmacı tarafından hazırlanarak uzman görüşleri sonrası son hâli verilen yarı-yapılandırılmış görüşme formu ile kısmen yüz yüze kısmen çevrim içi görüşmelerle elde edilmiştir. Betimsel ve içerik analiz yöntemleri ile analiz edilen veriler doğrultusunda yüksek sıklık değeri(f) gösteren özellikleri içeren üç boyutlu örnek bir dil dersliği tasarım çizimi yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçları doğrultusunda araştırma başlangıcında “Türkçe dersliklerine” yönelik problem sorularıyla yola çıkılan çalışmada, sonuçların yabancı dil eğitimine de genellenebilir olduğu görülmüş, bu sayede çalışma kapsamı “dil derslikleri” şeklinde genellenmiştir. Ortaya çıkan model önerisinin “geleceğin sınıfları modeli (FCL)” ile uyum gösterdiği tespit edildiğinden model kapsamında kullanılan “öğrenme laboratuvarı” kavramı ile uyumlu olarak bu çalışmada “dil laboratuvarı” ifadesi tercih edilmiştir. Araştırma bulgularına göre katılımcı ifadeleri doğrultusunda neredeyse hiçbir okulda Türkçe dersine özel bir derslik bulunmadığı, eğitimin geleneksel yapıdaki sınıflarda sürdürüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle öğretmen katılımcıların, bu durumun bazı kazanımların ediniminde sorunlara sebep olduğundan dil becerileri kazandırmaya uygun ortam ve materyal eksikliğinden yakındıkları görülmektedir. Katılımcıların çoğu Türkçe dersine özel bir derslik olmasını tercih ettiklerini, bunun ders verimini arttıracığına ve kazanım edinimini kolaylaştıracağına inandıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların Türkçe dersliklerinden fiziki beklentilerinin; renkli, aydınlık, geniş, drama sahnesi ve okuma köşesi bulunan, grup çalışma alanları oluşturmaya uygun yapıda olması yönünde ağırlık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Donanımsal beklentilerinin; kitaplık (okuma köşesi), esnek kullanıma uygun sıra ve masalar, zenginleştirilebilir panolar, afiş ve görseller, minder vb. oturma alanları, bilgisayar, tablet, ses sistemi, mikrofon, işitsel-görsel kayıt cihazları ve yazıcı gibi teknolojik araç-gereçler olduğu görülmüştür. Katılımcılar Türkçe dersliklerindeki materyal beklentilerini; klasik ve güncel kitaplar, sözlük, süreli yayınlar, oyun kartları, kelime oyunları ve kostümler olarak ifade etmişlerdir. Öğretmen ve öğrenci beklentileri arasındaki uyum dikkat çekmektedir. Sonuç olarak öğretmen ve öğrencilerin güncel eğitim teknolojileriyle donatılmış, farklı öğrenme yöntemlerine ve iş birliğine uygun, yenilikçi, kapsayıcı, estetik ve konforlu bir dil dersliği ihtiyacı duydukları görülmektedir. Dil edinim süreçleri ana dili ve yabancı dil için pek çok ortak

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

nokta içerdiğinden sınıf tasarımlarının Türkçe ve yabancı dil dersleri için benzer şekillerde oluşturulmasının mümkün olacağı ifade edilebilir. Tüm bu sonuçlar neticesinde ortaya çıkan, öğrenci ve öğretmenlerin dil dersliklerinden beklentilerini somutlaştıran 3D dil laboratuvarı çiziminin bir tavsiye niteliği taşıdığına inanılmaktadır. Çalışma sonuçlarının politika üreticilere ve uygulayıcılara ilham vermesi umulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dil laboratuvarı, dil eğitimi, öğrenme ortamları, geleceğin sınıfları, Türkçe derslikleri.

Yabancı Dil Eğitiminde Akran Eğitiminin Dil Gelişimi Üzerindeki Etkisi

Cihad GENÇ, Münih Eğitim Ataşeliği

Dil aracılığıyla düşüncelerini ifade etme veya bilgisini birilerine aktarma yeteneğine sahip olan insanoğlu açısından iletişim vazgeçilmez bir olgudur. Yabancı bir dili öğrenmek, yalnızca dil bilgisi kurallarını öğrenmek veya kelime bilgisi edinmekle sınırlı değildir aynı zamanda sözlü gerçekleştirilen tüm performanslarda ustalaşmak da yabancı bir dili öğrenmenin önemli amaçları arasındadır. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin büyük çoğunluğunun derslerde sözlü performanslarını ortaya koyarken zorluk yaşadığı görülmektedir. Öğrenciler, sözlü performanslarında özellikle de değişik ifade yapılarının kullanımında engele takılmakta ve konuşma kaygısı yaşamaktadırlar. Ergün, yabancı dil öğrenme sürecinde kaygı ve öz güvenden kaynaklı eksikliklerin başarıyı olumsuz yönde etkilediğini dile getirmektedir (Ergün, 2004:48). Nitekim bu öğrenciler öğretmenle ya da sınıf arkadaşlarıyla konuşmakta gerçekten zorlandıkları yerlerde sözlü iletişime girmekten de korkarlar. Yabancı dil kaygısıyla ilgili çalışmalar, en çok yabancı dil sınıflarında konuşma performansının sergilendiği aşamalarda kaygının ortaya çıktığını göstermektedir (Bekleyen 2004, Sallabaş 2012). Dahası yabancı dil öğreniminde kaygı düzeyi öğrencilerin dil öğrenme başarılarını da etkilemektedir (Öner ve Gedikoğlu, 2007). Bu bağlamda söz, sözcük, konuşma eylemi gibi kavramlar gerek başkaları tarafından gerek sınıf içinde öğretmen tarafından yargılanmaktan korkan, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrenciler açısından risk olarak algılanan önemli kavramlardır. Öğrenciler yanlış anlaşılmaktan ya da yanlış telaffuzdan korkarlar. Aslında bu sorun yalnızca yabancı dil öğretiminde değil ana dili öğretiminde de öğrencilerin kendilerini daha iyi ifade etmelerini engeller. Sınıflarındaki bu öğrenciler bu türden bir engelle karşılaştıklarında çoğu zaman susmayı tercih ederler. Dile olan ihtiyacımızın temelinde iletişim kurmak yatar. İletişim kurmak ise en sade şekliyle kendimizi anlatmak ve karşımızdaki kişi veya kişileri anlamak olarak ifade edilebilir. Dil dersleri bu iletişim becerisinin kazanılmasında kilit rol oynar. Akran öğretimi yöntemiyle öğrenciler üzerinde yapılan çalışmalar, öğrencilerin performanslarında iyi oranda bir artış olduğunu ortaya koymaktadır (Demirci ve Şekercioğlu, 2009: 37). Şeref, akran öğretimi modelinin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sosyokültürel etkileşim alanı içinde icra edilen önemli bir dil öğretim aracı olduğunu ifade etmektedir (Şeref, 2018: 150). Bu noktada sosyal ve kültürel çevrenin bireyleri şekillendirmedeki gücünü dil öğretim sürecine katmak, dil öğretimi açısından hem öğrencilere hem de öğreticilere büyük bir avantaj kazandırmaktadır (Bayrakdar ve Maltepe, 2021). Bu bağlamda yurt dışında yabancı dil olarak Türkçe eğitimi alan öğrencilerin dil gelişimlerinde akran eğitimi uygulanmasının gözle görülür ilerlemeler sağlamada büyük katkısı olacağı anlaşılmıştır.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Araştırmamanın çalışma grubu, Münih Eğitim Ataşeliğine bağlı Oberbayern (Pfaffenhofen) bölgesinde Türkçe ve Türk Kültürü dersine giren 5 ve 6. sınıf düzeyindeki 10 öğrenciyle oluşturmuştur. Bu öğrenciler Mardin-Midyat Millî İrade Ortaokulunda ana dili Türkçe olan 10 öğrenciyle belirlenen takvim ve seçilen konular çerçevesinde WhatsApp görüntülü konuşma uygulamasıyla görüşmeler gerçekleştirmişlerdir. Bu uygulamayla öğrenciler teknoloji yardımıyla akran eğitimine tabi tutulmuştur. Sonuçlar betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir. 5 hafta süren uygulamanın sonucunda ön test ve son test sonuçları karşılaştırılmıştır. Buna ek olarak araştırma sonrası öğrencilerle uygulamalara ilişkin görüşleri hakkında kısa görüşmeler yapılmıştır.

Tespit edilen eksiklikler doğrultusunda öğrenciler hazırlanan program çerçevesinde tanışma, aile, hobi, kültür, yolculuk ve güncel olaylar gibi konularda hazırlık yapmadan konuşmalara katılabilir, deneyimlerini, hayallerini, umutlarını, isteklerini ve olayları betimlemek için çeşitli dilsel kalıpları yalın bir şekilde birbirine bağlayabilirler. Bir öyküyü anlatabilir, bir kitap ya da filmin konusunu aktarabilir ve izlenimlerini belirtebilirler (CEFR, 2018).

Münih Eğitim Ataşeliği Oberbayern(Pfaffenhofen) bölgesinde A1 seviyesinde Türkçe ve Türk Kültürü dersine giren 10 öğrenci ile ana dilleri Türkçe olan Mardin Midyat Millî İrade Ortaokulunda eğitim gören 10 öğrenci ile WhatsApp uygulaması üzerinden randevulararak her oturumda en az 20-30 dakika olacak şekilde 5 hafta boyunca toplamda 5-7 kez karşılıklı görüşme yapmışlardır. Çalışma kapsamında kendilerine verilen performans görevlerini (karşılıklı konuşma) yerine getiren öğrenciler aynı zamanda sözcük dağarcıklarını zenginleştirme, dil bilgisi kurallarını uygulama ve akıcılık gibi kaygı kaynağı oluşturabilecek alanlarda da Türkiye'deki akranlarından destek almışlardır. Uygulama sonucunda akran eğitimi alan 10 öğrenciye son test uygulanmıştır.

5 hafta süren uygulamanın ön test ve son test değerlendirmeleri betimsel analiz yöntemiyle yapılmıştır. Bu analizlerde öğrenci görüş ve yorumları da dikkate alınmıştır.

Eğitim teknolojileri destekli akran öğretimi Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bireylerin dil gelişimleri üzerinde olumlu etkiler yaratmaktadır. Akran öğretimi yönteminin uygulanmasında öğrencilerin birbirleri ile tartışması, fikirlerini ve düşüncelerini paylaşması gibi etkenler öğrencilerin başarısına önemli katkı sağlamıştır. Öğrenme sırasında öğrencilerin birbirleri ile etkileşimi ve iletişimi ne kadar güçlü olursa başarıya o ölçüde yaklaşılmış olur. Akran öğretimi yönteminin öğrencilerin derslere aktif katılımını artırmış, karar verme süreçlerini hızlandırmış, kavramlara ve ilkelere eleştirel bir bakış açısı kazandırmış ve bilimsel sorgulama yeteneklerini de geliştirmiş olduğu söylenebilir (Gök, 2017).

Vygotsky'ye (1978) göre çocukluk tartışmaları sayesinde çocuklar çoğunlukla aynı durumu görmelerinin birçok yolunun olduğunu fark ederler. Çocuklar, bir duruma birçok farklı

açıdan bakma yeteneğini geliştirebilir, “tartışma” sürecini içselleştirebilir. Bütün zihinsel süreç yalnızca çocukların yetişkinlerle etkileşimi ile ortaya çıkmaz, bazen de akranlarıyla etkileşim hâlindeyken gelişir. İletişim biçimleri (sözlü iletişim, sözsüz iletişim, yazılı iletişim) içinde sözlü iletişim biçimi olan konuşmanın diğer iletişim biçimlerinden daha önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir. Çünkü bireylerin kendilerini sosyal çevrelere kabul ettirmeleri büyük ölçüde etkili bir konuşma becerisine sahip olmalarıyla mümkün olabilmektedir (Kardaş ve Yıldırım, 2016). Bu yöntem, öğrencilerin bilişsel gelişim ve sosyalleşmelerine birçok yönden katkıda bulunmaktadır. Öğrencilerin sosyal tutum, değer ve beceriler edinmelerine, sosyal değerlerini ve bağlarını geliştirmelerine, sorunlara daha geniş bir perspektiften bakmalarına, başarı ve üretkenliklerini artırmalarına, eğitim ve kariyer hedeflerini daha kolay belirlemelerine yardımcı olur. Böylece akranların birbirlerini eğitmelerinde biçimlendirici akran ilişkilerinden yararlanılmış olur (Demirci, 2010).

Araştırmanın daha yaygın etkisini görebilmek için çalışmanın değişik seviyelerde ve farklı bilim dallarında uygulanması yararlı olabilir. Akran öğretimi yöntemi öğrencilerin dil gelişimlerine olumlu bir katkı sağlamıştır. Bu bağlamda Türkçe öğrenen bireylerin konuşma pratiği yapmalarına yönelik iOS ve Android tabanlı uygulamalar da hazırlanmalı ve mobil öğrenme platformlarının sayıları artırılmalıdır. Başta Türkçe öğretmenliği bölümleri (ana bilim dalları) olmak üzere Türkçe eğitimi alan öğrenciler arasında akran öğretime yönelik formel-informel öğrenim modelleri üzerinde daha çok durulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe, konuşma becerisi, akran eğitimi, teknoloji, iletişim.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

İlkokullarda Görev Yapan İngilizce Öğretmenlerinin Etkileşimli Tahta Kullanımının Önemi

Demet BÜYÜK ASLANBEY, Ordu/Ünye/Yaşar Gazioğlu İlkokulu

Hızla gelişen bilişim teknolojilerinin sonucunda dünya çapında her alanda olduğu gibi eğitim alanında da çok önemli değişimler olmuştur. Bu değişimlerin en başında hiç tartışmasız eğitimde teknoloji kullanımının yansıması olan etkileşimli tahtalar bir diğer adıyla akıllı tahtalar gelmektedir. “Z kuşağının ardından gelen ‘Alfa kuşağı’ olarak adlandırılan kuşak gözlerini sanal bir dünyaya açtı. Teknolojiyle iç içe büyüyen bu nesilde öğretim programının hedeflerine ulaşabilmesi için ders ortamında da teknolojinin kullanılması kaçınılmazdır. Bu doğrultuda 2011 yılında kamu yatırım programına dâhil edilerek başlatılan Eğitimde Fırsatları Araştırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH Projesi) kapsamında alınan etkileşimli tahtalar, liselerden başlamak üzere ortaokul ve ilkokullarda öğrencilerin bilgisayar destekli bir eğitim almalarını sağlamaktadır. Türkiye’de FATİH Projesi eğitim öğretim bilgi iletişim teknolojilerini (BİT) entegre etmeyi amaçlamaktadır. Günümüzde örgün eğitim veren tüm resmî okullarda dersliklerin yaklaşık yüzde 99’unda etkileşimli tahta bulunmaktadır. Özellikle ilkokul öğrencileri soyut konuları kavramakta çeşitli zorluklarla karşılaşmaktadırlar. Bu yüzden 6-10 yaş aralığını kapsayan ilkokul çağında, görsel ve işitsel araçlar, öğrenmenin kalıcı izli olmasını sağlaması açısından çok önemli görülmektedir. Çünkü yapılan araştırmalara göre öğrenci; okuduklarının yalnız %10’unu, duyduklarının %20’sini, gördüklerinin %30’unu, hem görüp hem duyduklarının %50’sini, görüp işittikleri ve söylediklerinin %80’ini ve görüp, işitip, dokunup, söylediklerinin %90’ını öğrenir ve unutmaz. Evrensel dil olarak adlandırılan İngilizcenin öğretiminde de etkileşimli tahtaların işitsel, görsel, dokunsal özelliklerinden yararlanmak öğrencilerde kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine yardımcı olmaktadır. Günümüzde yalnızca araç gereçten ve öğretmen odaklı düz anlatımdan oluşan sınıf ortamları, teknoloji ile değişime uğramış ve öğretmenlerin farklılık aradığı ve her öğrencinin öğrenme şekline göre tasarlandığı ortamlara dönüşmüştür. Etkileşimli tahtaların yabancı dili öğretmek amacıyla kullanıldığı dijital eğitim ortamında branş öğretmenleri sürekli anlatan değil bilgiye ulaşmayı yöneten tasarımcı rolünde bulunmaktadır. Öğrenci ise bilgiyi pasif alan konumunda değil etkinlikler içinde yer alan, yaparak yaşayarak öğrenen aktif bir konumda bilgiyi dönüştüren ve işleyen olarak yer almaktadır. Bu araştırmada Ordu ili Ünye ilçesinde resmî ilkokullarda çalışan 12 İngilizce öğretmenin etkileşimli tahta kullanımına yönelik görüşleri incelenmiştir. Etkileşimli tahta kullanan ilkokul öğretmenleri ile yapılan görüşmelerde üst düzey öğrenme becerisini artıran, farklı sürelerde öğrenme olanağı sağlayan teknoloji kullanımının İngilizce derslerinde verimliliği artırdığı görülmektedir. Akıllı tahtayla desteklenen derslerin öğrencilerin dikkatini çektiği, dersleri daha ilginç hâle getirdiği, öğrencilerin der-

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

se katılımını artırdığı belirtilmiştir. İlkokullarda görev yapan İngilizce öğretmenlerinin etkileşimli tahta kullanımı konusundaki görüşleri, öğretmenlerin bireysel deneyimlerine, eğitim seviyelerine, öğretim tarzlarına ve teknolojiye olan yaklaşımlarına bağlı olarak değişebilmektedir. Akıllı tahtaların etkili ve istenen düzeyde kullanımının olabilmesi için tüm öğretmenlerin bu teknoloji hakkında hizmet içi eğitimler alması ve böylece etkileşimli tahtaları öğrenci ihtiyaçlarına uygun bir şekilde derslerine entegre etmeleri gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Etkileşimli tahta, İngilizce öğretimi, teknoloji kullanımı.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Yaratıcı Okuma Çalışmalarının 1. Sınıf Öğrencilerinde Okuduğunu Anlamaya Etkisi

Dr. Demet KASAP, İzmir/Tire/Rasih Kirazoğlu İlkokulu

Günümüzde okumanın bilgiye ulaşma yolları içerisinde önemli bir yeri olduğu düşünüldüğünde bireylerden iyi birer okuyucu olmaları ve okuduklarını anlama becerisine sahip olmaları beklenir. İlerleyen yıllarda okuma alışkanlığı kazanmış, nitelikli okuyabilen bireyler yetiştirilmesi için 1. sınıfta okuma yazmanın öğretilmesiyle birlikte okuduğunu anlama becerisinin de kazandırılması gerektiği düşünülmektedir. Okuyucunun metinde anlatılanlarla ve karakterlerle etkileşim kurduğu, olayların içine girdiği, yaratıcılık yetisini kullanmaya yönlendiren çeşitli etkinliklerle desteklenen kapsamlı bir okuma süreci olarak nitelendirilebileceğimiz yaratıcı okumanın okumayı yeni öğrenen öğrencilerde okuduğunu anlamayı kolaylaştıracağı ve okumayı sevdireceği düşüncesi bu çalışmanın çıkış noktasını oluşturmaktadır. Bu çalışmanın amacı, ilkokul 1. sınıf düzeyinde uygulanan yaratıcı okuma çalışmalarının öğrencilerinin okuduğunu anlama becerisine etkisini belirlemektir. Araştırmamız çalışma grubunu 2023-2024 eğitim öğretim yılında 1. sınıfta öğrenim gören 17 erkek 17 kız olmak üzere toplam 34 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin toplanması, analizi ve yorumlanmasında nicel ve nitel araştırma yöntemlerinden oluşan karma yöntem kullanılmıştır. Nicel boyutunda tek grup ön test-son test deneysel desen benimsenerek yürütülen çalışmanın uygulama kısmı haftada 4 ders saati olmak üzere Türkçe derslerinde ve 10 haftalık süreçte gerçekleştirilmiştir. Bu süreçte her hafta farklı bir hikâye kitabı yaratıcı okuma tekniğine uygun olarak sınıf ortamında öğrencilerle birlikte okunmuştur. Okuma süreci hikâyenin içeriğine uygun farklı yaratıcı okuma etkinlikleri uygulanarak yürütülmüştür. Araştırmamızın ön test ve son test aşamasında uygulanan "Okuduğunu Anlama Ölçeği" ile elde edilen nicel veriler "SPSS 22 for Windows" paket programı ile analiz edilmiştir. Araştırmamızın nitel boyutunda ise "Öğrenci Görüşlerine Göre Yaratıcı Okuma Uygulamalarının Değerlendirilmesine İlişkin Yarı-Yapılandırılmış Görüşme Formu" aracılığı ile öğrencilerin okuma ve anlama sürecine ilişkin görüşleri değerlendirilmiştir. Araştırma sonuçları, yaratıcı okuma uygulamalarının ilkokul 1. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerisini anlamlı ölçüde geliştirmede etkili olduğunu ve okuduğunu anlamaya yönelik olumlu tutum ve bakış açısı geliştirmelerine katkıda bulunduğunu ortaya koymuştur. Çalışma sonuçlarına dayanarak okumayı yeni öğrenen 1. sınıf öğrencileri üzerinde yaratıcı okumanın etkililiğini belirlemeye yönelik daha geniş çalışma grupları ile araştırma yapılması ve ilkokul Türkçe derslerinde yaratıcı okuma etkinlikleri ile zenginleştirilmiş okuma çalışmalarının etkin olarak kullanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaratıcı okuma, okuduğunu anlama.

Şifrelemeli Yön Bulma (Kripto Oryantiring) ile Türkçesi Varken

Derya SÖNMEZ, Kahramanmaraş/Onikişubat/Osmangazi Bilim ve Sanat Merkezi

Türk dilinin köklü bir geçmişe sahip ve en çok konuşulan diller arasında olduğu bilinmektedir. Gelişen teknoloji ve küreselleşme ile birlikte Türkçenin bozulmaya uğradığı görülmektedir. Yabancı kelime ve cümle kalıplarının Türkçe karşılığı olmasına rağmen bireylerin isteyerek ya da istem dışı yabancı kelimeleri ve cümle kalıplarını kullanmaları Türk dilinin tahribata uğradığının bir göstergesidir. Ana dilin bireylerde düşünme becerisi ve zihinsel gelişim açısından önemiyle birlikte Türkçenin günümüzde bilinçli kullanımının sağlanması için yaşlılarına göre dilsel gelişim düzeyleri ileri olan özel yetenekli öğrencilere yönelik ana dili eğitimi ve farkındalığı üzerine disiplinler arası yaklaşımla etkinliklerin düzenlenmesi yararlı olacaktır. Özel yetenekli öğrencilerin ana dili farkındalığı gelişimini destekleyecek sınıf dışı ortamda disiplinler arası yaklaşım ile aktif katılımlarını sağlayacak örnek uygulamalara yönelik öğrenci görüşlerinin belirlenmesi benzer etkinliklerin geliştirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Bu önem çerçevesinde çalışmanın amacı, özel yetenekli ilkokul öğrencilerinin disiplinler arası yaklaşım ile günlük yaşamda sık kullanılan yabancı kelimelerin ve cümle kalıplarının Türkçe kullanımlarının farkında olmalarını sağlamaktır. Öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerilerini geliştirecek, sınıf dışı aktif katılımı sağlayacak, şifre bilimi (kriptoloji), dil bilimi (Türkçe) ve beden eğitimi (oryantiring) becerilerini içeren disiplinler arası yaklaşımı ele alan etkinliklerle günlük yaşamda kullanılan yabancı kelimelerin ve cümle kalıplarının Türkçe kullanımlarının farkında olmaları amaçlanmıştır. Çalışmanın katılımcılarını 2023-2024 eğitim öğretim yılında Kahramanmaraş ili Onikişubat ilçesinde yer alan Osmaniye Bilim ve Sanat Merkezinde öğrenim gören özel yetenekli 8 ilkokul öğrencisi oluşturmaktadır. “Şifrelemeli Yön Bulma ile Türkçesi Varken” etkinliği 19-23 Şubat 2024 tarihleri arasında özel yetenekli ilkokul öğrencilerine uygulanmıştır. Uygulama 3 aşamadan oluşmaktadır. 1. aşamada öğrencilere kriptoloji (şifre bilimi) hakkında bilgi verilip kendi isimlerinde bulunan harfleri Türk alfabesindeki harf sırasına göre kodlayarak şifrelemeleri sağlanmıştır. 2. aşamada oryantiring sporu ile ilgili bilgi verilerek harita okuma ve yön belirleme becerisini geliştirecek semboller hakkında bilgi verilerek örnek uygulama yaptırılmıştır. 3. aşamada öğrencilere okul bahçesi krokisi ve oryantiring haritası verilip okul bahçesine yerleştirilen hedeflere sırası ile gidip hedeflerde yer alan şifreleri alfabedeki harf sırasına göre çözüp çözümlenen kelimenin Türkçesini tabloda belirtilen alana yazmaları istenerek “Şifrelemeli Yön Bulma ile Türkçesi Varken” etkinliği yapılmıştır. Etkinlikte şifrelenen “spiker, okey, bay bay, ful, fobi, dekor” kelimelerinin Türkçelerini bulmaları istenmiştir. Etkinlik sonunda öğrencilere öz değerlendirme formu uygulanmıştır.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Öz değerlendirme formundan ele edilen veriler, öğrencilerin görüşleri olarak değiştirilmeden öğrencilerin isimleri kodlanarak öğrenci görüşleri Ö1'den Ö8'e kadar yazıya aktarılmıştır. Çalışmanın sonucuna göre öğrencilerin fobi ve dekor gibi yabancı kelimelerin Türkçesini bulmakta zorlandıkları, sınıf dışı ortamda aktif olarak yer aldığı etkinliklerden zevk aldıkları, disiplinler arası etkinliklerle çok yönlü gelişimine katkı sağladığı belirlenmiştir. Çalışmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda özel yetenekli öğrencilerle Türkçe etkinliklerinde disiplinler arası çalışmaların yapılması, sınıf dışı ortamlarda etkinliklerin planlanması, günlük yaşamda kullanılan yabancı kökenli kelimelerin Türkçelerini bulmak için ana dili farkındalığını geliştirecek etkinliklerin yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Ana dili farkındalığı, kriptoloji, oryantiring, özel yetenekli öğrenciler, Türkçe eğitimi.

İki Dilli Öğrencilerin Yaratıcı Dinleme Tekniğine İlişkin Görüşleri

Dr. Ebru DUNDAR, Almanya/Frankfurt Eğitim Ataşeliği

Dinleme becerisi, temel dil becerileri içinde bireyin ilk edindiği ve yaşam boyu kullandığı iletişim sürecinin vazgeçilmez bir ögesidir. Birey hayatı boyunca öğrendiği birçok bilgiyi, en başta da öğrendiği dili, o dilin sözcüklerini ve diğer dilsel öğelerini dinleyerek edinip öğrenir. Bireyin henüz anne karnında edinmeye başladığı bu becerinin yaşam-sal süreçte kendiliğinden gelişeceği yönündeki yaygın görüş sebebiyle dinleme becerisi, alan yazınında ihmal edilmiş bir beceri konumundadır. Oysa dinleme karmaşık bir süreç olup bu becerinin tam ve etkili kazanılabilmesi için bazı eylemler gereklidir. Bu becerinin geliştirilebilmesi için çaba gerektiren bilinçli bir sürece ve bireylerin bu bilince varabilmeleri için iyi bir dinleme eğitimi almalarına gereksinim duyulmaktadır. Bu amaçla alan yazınında çeşitli dinleme strateji, yöntem ve tekniklere değinilmektedir. Bu çalışmada etkililiği incelenen “yaratıcı dinleme teknikleri” de bu teknikler arasında önemli bir konumdadır. Çalışma kapsamında 2023-2024 eğitim öğretim yılında, Almanya Hessen eyaletinde Türkçe ve Türk kültürü dersi alan iki dilli 45 ilkokul öğrencisi ile altı hafta boyunca yaratıcı dinleme etkinlikleri yapılmıştır. Çalışmada sınıf içinde yapılan yaratıcı dinleme tekniğinin dinleme eğitimindeki etkililiğine ilişkin iki dilli öğrencilerin görüş ve önerilerinin alınması amaçlanmıştır. Süreç içinde yaratıcı dinleme tekniği “metne yeni bir son oluşturma, metne yeni bir karakter ekleme, metnin sonuna son ekleme, metnin başına baş ekleme” gibi alan yazınında geçen çeşitli yaratıcı dinleme teknikleri ile iç içe ele alınmıştır. Süreç sonunda yarı-yapılandırılmış görüşme formu ile öğrencilerin sürece ve tekniklere ilişkin görüşleri toplanmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin çözümlenmesinde betimsel analizden yararlanılmıştır. Çalışmada elde edilen bulgulara göre katılımcılar büyük oranda (%80-84) yaratıcı dinleme tekniklerinin eğlenceli ve yararlı olduğunu belirtmiştir. Öğrenciler, yaratıcı dinleme tekniği ile yapılandırılmış dinleme derslerinin kendileri için çok hızlı aktığını belirtmiş; yaratıcı dinleme tekniğinin dinleme becerilerini geliştirmede, yeni sözcükler öğrenmelerinde ve sözcüklerin doğru ifade edilmesini öğrenmelerinde oldukça faydalı olduğu yönünde görüş sunmuştur. Yaratıcı dinleme becerilerinin kazandırılması, çocukların gördükleri ve duyduklarıyla yetinmeyerek onlara yeni anlamlar yüklemelerini, daha geniş çerçeveden bakabilmelerini sağlayacaktır. Bu bağlamda yaratıcı dinleme etkinliklerinin, öğrencilerin temel dil becerilerini geliştirmesinin yanı sıra yaratıcılık becerilerini de geliştirmesi bakımından etkili olduğu söylenebilir. Dolayısıyla ana dili öğreticilerine Türkçe derslerinde yaratıcı dinleme tekniğine sıkça yer vermeleri önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Dinleme eğitimi, yaratıcılık, iki dillilik.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

İngilizce Öğretiminde Etwinning Projeleri: Geleceğin Bilinçli Su Okuryazarları Örneği

Elif ERTAŞ, Kütahya/Yunuslar Ortaokulu

Bu çalışmada öğrencilerin disiplinler arası bir yaklaşımla günlük yaşamda su ile ilgili sorunlara çözüm bulmak, su okuryazarlığı konusunda farkındalık yaratmak, suyu en iyi şekilde nasıl koruyacağını bilen nesiller yetiştirmek amaçlanmıştır. Öğrencilerin İngilizce dersine karşı ilgilerini artırma, temel dil becerilerini geliştirme, farklı ülkelerden arkadaşları ile eğlenerek iş birliği içerisinde çalışma, iletişim ve teknoloji kullanımı gibi 21. yüzyıl becerilerini geliştirmeleri hedeflenmiştir. Sürdürülebilir kalkınma hedeflerinden temiz su, enerji, iklim eylemi, sudaki yaşam gibi maddeler projenin diğer hedefleridir. Çalışma sürecinde sürdürülebilir kalkınma hedeflerinden Take Action-Water Wizards programı uygulanmıştır. Proje uluslararası bir proje olup 15 öğretmen, 129 öğrenci ve 1 misafir kullanıcının katkılarıyla gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler için karışık ülke takımları oluşturulup her takım kendi görevlerinin yanında ortak olarak düzenlenen logo, poster, anket ve okul etkinliklerine katılıp final ürünü olarak İngilizce hikâye kitabı yazmışlardır. Proje ekim ayında başlamış, nisan ayında sona ermiştir. Veli izin dilekçeleri alınarak başlanan projede ön test-son test şeklinde su okuryazarlığı anketi uygulanmıştır. Proje sonunda yapılan değerlendirme ve alınan geri dönütler doğrultusunda beklenen proje hedeflerine ulaşıldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil eğitimi, iletişim becerileri, iş birliği, eTwinning projeleri.

Senaryo Tabanlı Öğrenme ve Kodlama İle Birleşen Yabancı Dil Eğitim

Enise ULU ÇOĞALAN, Manisa/Soma Bilim ve Sanat Merkezi

Mahir İhsan CEBECİ, Manisa/Soma Bilim ve Sanat Merkezi

İbrahim YÖRÜK, Manisa/Soma Bilim ve Sanat Merkezi

Merve DAYICI, Manisa/Soma Bilim ve Sanat Merkezi

Bu araştırma; çocuklarda yabancı dil öğrenmeyi farklı öğrenme platformları aracılığıyla daha eğlenceli, ilgi çekici ve motive edici hâle getirme ihtiyacından yola çıkarak tasarlanmıştır. Çocukların dil öğreniminde dili aktif olarak kullanmaları, oyunlaştırma ve anlamlı bir bütün içinde olmaları oldukça önemlidir. Bu bağlamda araştırmanın amacı, yabancı dil öğrenmede bilgisayarsız kodlama ve oyunlaştırma tekniklerini senaryo tabanlı öğrenme yaklaşımıyla destekleyerek öğrencilerin yabancı dilde okuduğunu anlama becerilerini geliştirmektir. 21. yüzyılın eğitim paradigması, düşünen, yaratıcı fikirler üreten, bilgiyi ezberlemek yerine zihninde yapılandıran, problem odaklı bireyler yetiştirmek üzerine kuruludur. Bu bağlamda en önemli iletişim aracı olan dili işlevsel olarak kullanmak önemlidir. Yeni eğitim yaklaşımlarının temelinde yer alan “yaparak öğrenme”, senaryo temelli öğrenmenin temelini oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılmak üzere kurumumuz BİLSEM öğrencileri tarafından bir oyun geliştirilmiştir. Araştırmada yöntem olarak deney grublu ön test-son test yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmaya Soma BİLSEM’deki 3 ve 4. sınıfta öğrenim gören 18 öğrenci katılmıştır. Katılımcılar için tek gruplu deneysel desen araştırma modeli uygun görülmüş, deneysel grup üzerinde çalışılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan Likert tipi 4’lülük anket kullanılmıştır. Verilen yanıtlar SPSS 26.0 istatistik aracı programı aracılığıyla analiz edilerek frekans, standart sapma ve aritmetik ortalamalar hesaplanmıştır ve analizleri yapılmıştır. Ankete göre deney grubunda sınıf dışında uyguladığımız oyun bağımlı değişken olup oyun uygulanmadan önce ve uygulandıktan sonra istatistiksel olarak ön test ve son test puanlarında Sig. (2- tailed). $0.001 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir farklılık görülmüştür. Araştırma 4 hafta sürmüştür. Araştırma sonucunda yabancı dil öğretiminde kullanılmak için bilgisayarsız kodlama becerilerinin de olduğu bir oyun geliştirilmiştir. Bu oyun, İngilizce kaçış odaları ile desteklenerek öğrencilerin İngilizce öğrenmede okuduğunu anlama ve kodlama becerileri üzerinde olumlu etkileri olduğunu göstermiştir. Öğrenciler için yabancı dili farklı öğrenme platformlarında kullanarak daha eğlenceli, ilgi çekici ve motive edici hâle getirmiştir. Öğrencilerin iş birliği öğrenme ile problem çözme, algoritmik düşünme, eleştirel düşünceye de katkı sağlamıştır. Oyunun içeriğinin İngilizce olması sebebiyle öğrencilerde İngilizce kodlamada farkındalık yaratıp İngilizce öğrenmeyi eğlenceli hâle getirmiştir. Oyunda İngilizce senaryoların varlığı dil öğrenmeye katkı sağlayıp öğrencilerin dil öğrenme motivasyonlarına ve yabancı dil kültürünün gelişimine katkı sağlamıştır. Vaughan ve Garrison’a

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

(2008: 83) göre senaryo modelinin en belirgin avantajları, öğrenme stilleri arasında etkililişim ve anlamlı problem çözme yöntemleri sağlamasıdır.

Bu bağlamda öğrencinin kendini aktif hissettiği ve öğrenirken eğlendiği senaryolar ile desteklenen araştırmamızda yabancı dil eğitimine okuduğunu anlama becerilerinde katkı sağlamaktadır. Öğrencilerin uygulama sırasında iş birlikçi yaklaşımı benimseyerek daha sosyal bir ortamda olarak oyunlarda daha aktif, daha mutlu ve eşit davranışlar içinde oldukları gözlemlenmiştir. Ayrıca daha anlamlı ve kalıcı öğrenme sağladığı, öğrencilerin İngilizce dersinde motivasyonunu artırdığı, bilgisayarsız kodlama becerilerini geliştirdiği, kodlama sayesinde yabancı dil öğrenme sürecini daha ilgi çekici hâle getirdiği tespit edilmiştir. “Bubi ile kodlayarak İngilizce öğreniyorum” sadece ilkökul öğrencilerine yönelik hazırlanan bu oyun seviye ve yaş grupları göz önüne alınarak okul öncesi, ortaokul öğrencilerine de ayarlanarak uygulanabilir. Kırsal kesimdeki öğrencilere uygulanabilir. Ar-GE çalışmaları ile bilgisayar ortamına alınabilir ve mobil araçlarda aplikasyonu yapılabilir. Oyununun senaryosu geliştirilerek karakterin dünya simülasyonu ile dünyadaki farklı ülkeler ve bu ülkelerin farklı yaşam alanlarında (ada, şehir, kırsal bölge) yeni maceralara başlanabilir. Oyun dijital eğitim materyali olarak ilkökullar için bilişim teknolojileri ve yazılım seçmeli dersinde kullanılabilir. Oyun İngilizce içeriği sebebiyle çocukların bilgi işlemsel düşünce becerilerini yabancı dilde de farkındalığını artırması sebebiyle ilkökullardaki İngilizce ders müfredatına alınabilir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil, senaryo tabanlı öğrenme, kodlama, oyunlaştırma.

Karekodlu Kelime Kartları

Esma GÜN, Nevşehir/Halil İncekara Bilim ve Sanat Merkezi

Bir dili öğrenirken geliştirilmesi gereken bazı beceriler vardır. Bu beceriler okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerileridir. Bir dilde bu becerilerde yeterli olabilmek içinse dil bilgisi ve kelime bilgisine sahip olmak gerekir. Kelime bilgisi bir yabancı dilde iletişim kurabilmek için gerekli olan en temel etkenlerdendir. Yabancı dilde kelime öğrenirken kullanılan birçok strateji, teknik ve yöntem vardır. İngilizce öğrenirken kelime bilgisini geliştirmek amacıyla kullanılan stratejilerden birisi kelime kartlarının kullanılmasıdır. Bu çalışmada İngilizce kelime bilgisinin geliştirilmesinde sıklıkla kullanılan kelime kartları teknoloji ile geliştirilmiş ve kelime kartlarına karekodlar eklenmiştir. Çalışmada geliştirilen bu “QR Kodlu Kelime Kartları”nın İngilizce kelime öğrenme sürecini nasıl etkilediğinin araştırılması amaçlanmıştır. 8. sınıf İngilizce dersi 10. ünite (Natural Forces) içerisinden seçilen 21 adet İngilizce kelime ile karekodlar ile geliştirilmiş kelime kartları hazırlanmış ve Nevşehir’de eğitimine devam eden 5, 6 ve 7. sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Hazırlanan kartların bir yüzünde kelimenin yazılışı ve ilgili resim yer alırken arka yüzünde de iki adet karekod bulunmaktadır. Karekodlardan birincisi “Cambridge Dictionary Online” sayfasına, ikincisi de “YouGlish” sayfasına yönlendirme yaparak ilgili kelimenin anlamı, okunuşu, farklı aksanlarda telaffuzu ve bir bağlam içinde kullanımına ulaşılmasına olanak sağlamaktadır. Yapılan ön test ve son test uygulamasıyla ve memnuniyet anketi ile “QR Kodlu Kelime Kartları”nın İngilizce kelime öğrenimini daha etkili, daha eğlenceli, daha dikkat çekici ve daha teknolojik hâle getirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada yer alan kelimelerin sayısı arttırılarak ve farklı sınıf seviyelerine uygun karekodlu kartlar hazırlanarak bu çalışmanın geliştirilmesi ve daha çok öğrenciye ulaşması sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil öğretimi, kelime öğrenimi, kelime kartları, karekod.

■ Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

■ Geleneksel Çocuk Oyun Uyarlamaları İle İngilizce Kelime Öğretimi

■ Funda KURT, Manisa/Akhisar/Mecidiye Milli Eğitim Vakfı Ortaokulu

Oyunlar, öğretmenler tarafından öğretim süreçlerinde sıklıkla kullanılan önemli öğretim stratejilerden biridir. Dil öğretim sürecinde eğlenceli ve güdüleyici bir ortam sağlamakla birlikte öğrencilerin dilin bileşenlerini kolaylıkla kullanabilecekleri dinamik ve doğal ortamlar sunmaktadır. Özellikle geleneksel çocuk oyunları öğrencilerin aşına olduğu bağlamları sunarak yeni bir dil öğrenme sürecinde öğrencilerin çok yönlü beceri geliştirmelerine destek olabilir. Bu kapsamda çalışmanın temel amacı, geleneksel çocuk oyunları ile uyarlanan İngilizce kelime öğretiminin öğrencilerin hedef kelimeleri öğrenmesindeki etkisini araştırmaktır. Ayrıca öğretim süreci sonunda yapılan öğrenci görüşmeleri ile öğrencilerin uyarlanan kelime öğretimi süreciyle ilgili düşünce ve tutumları incelenerek dört tema çerçevesinde yorumlanmıştır. Araştırmanın örneklemi, 6. sınıf seviyesinde öğrenim gören 43 öğrenciden oluşmaktadır. Genel başarı ortalamaları birbirine yakın olan iki sınıftan 22 öğrenci deney grubunda 21 öğrenci ise kontrol grubu olarak sınıflanmıştır. Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırma 4 haftalık bir süreci kapsamaktadır ve 6. sınıf düzeyinde İngilizce dersi yıllık planı dikkate alınarak uyarlanan oyunlarla dört haftalık kelime öğretimi planlanmıştır. Araştırma sonucunda kontrol ve deney grubunun ön test puanlarında ortalamalarının yakın olduğu (N-deney=7,63; N-kontrol=7,0) tespit edilmiştir. Grupların son test puanları kıyaslandığında deney grubunun puan ortalamasında artış tespit edilmiştir (N-deney=16,04; N-kontrol= 9,95). Geleneksel Çocuk Oyunlarından uyarlanan oyunların, öğrencilerin hedef kelimeleri öğrenmesinde olumlu etkisi olmuştur. Ayrıca yapılan görüşmeler neticesinde araştırma bulguları öğrencilerin oyunların duyuşsal, kültürel, toplumsal ve eğitsel açılardan önemini fark ettiğini ve uyarlanan oyunların İngilizce kelimelerin öğrenilmesinde etkili olduğunu ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Kelime öğretimi, oyunla öğretim, geleneksel oyunlar, yabancı dil eğitimi, çocuk oyunları.

İstasyon Tekniğinin Türkçe Öğretiminde Okuduğunu Anlamaya Etkisi

Funda KURTKAYA, İzmir/Aliağa/Mehmet Saka İlkokulu

Günümüzde eğitimciler ve aileler, çocukların okuduğunu anlama becerilerindeki zorluklarla karşı karşıya kalmaktadır. Bu sorun, sadece akademik başarıyı değil aynı zamanda öz güven ve sosyal becerileri de etkileyebilir. Bu nedenle okuduğunu anlama sorunlarına yönelik farkındalık ve müdahale, çocukların eğitim yolculuklarında başarılı ve mutlu bireyler olmalarını sağlamak için hayati önem taşımaktadır. Eğitim sistemlerinin giderek artan talepleri ve teknolojinin sürekli değişen doğası, çocukların dikkatini dağıtabilir ve geleneksel okuma alışkanlıklarını zorlayabilir. Ayrıca, her çocuğun öğrenme tarzı farklıdır ve bazıları metinleri işleme konusunda daha fazla zorluk yaşayabilir. Bu sorunun üstesinden gelmek için çocukları desteklemek adına çeşitli stratejiler geliştirilmelidir. Bu stratejiler arasında çocukların ilgisini çekecek kitaplar seçmek, okuma sırasında sorular sormak, metin üzerinde tartışmak ve kelime dağarcığını geliştirmeye yönelik oyunlar oynamak bulunmaktadır. İşte bu noktada istasyon tekniği öğrencilere farklı yollarla öğrenme fırsatı sunan aktif öğrenme tekniklerinden biridir. Son yıllarda eğitim alanında yapılan araştırmalar, istasyon tekniğinin öğrencilerin okuduğunu anlama becerileri üzerinde olumlu etkileri olduğunu göstermektedir. İstasyon tekniği, öğrencilere farklı öğrenme istasyonlarında çeşitli etkinlikler yaparak bilgiyi keşfetme ve pekiştirme fırsatı sunar. Bu teknik, öğrencilerin metin üzerinde daha derin düşüncelerini ve anlamalarını sağlayarak okuma becerilerini geliştirmeye yardımcı olur. İstasyon tekniği, öğrencilerin öğrenme sürecine aktif katılımını sağlayarak öğrenilen bilgilerin kalıcılığını artırır. Öğrenciler, bilgiyi sadece hafızaya almak yerine onu anlamlandırarak ve uygulayarak öğrenirler. Bu süreç; öğrencilerin eleştirel düşünme, problem çözme ve yaratıcı düşünme gibi üst düzey düşünme becerilerini geliştirmelerine olanak tanır. İstasyon tekniğinin okuduğunu anlamaya etkisine ilişkin deneysel desene uygun yürütülen araştırmada araştırmanın çalışma grubu, 2023-2024 eğitim öğretim yılında 4. sınıfta eğitim görmekte olan 40 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışmada nitel veri kaynaklarından olan gözlem ve görüşme teknikleri kullanılmıştır. Uygulama sonunda yapılan metin analizi çalışma kâğıdı ile başarı ortalaması incelenmiştir; iki şubeden oluşan 4. sınıf öğrencilerinden 4/A şubesi deney grubu, 4/B şubesi kontrol grubu olarak seçilmiştir. Süreçte veri toplama aracı olarak öğrenciler gözlemlenmiş ve yapılan görüşmelerde kısa metinler okutularak metinle ilgili sorular yöneltip, elde edilen verilerden hareketle sürecin etkililiği incelenmiştir. Katılımcılar 18 yaş altı oldukları için velilerinden ve okul yönetiminden gerekli izinler alınarak çalışmaya dâhil edilmişlerdir. Araştırma için 20 kişilik sınıf dörder kişiden oluşan 5 farklı gruba bölünmüştür. Masalarda çalışacak gruplar oluşturulurken öğrencilerin cinsiyet, başarı vb. özellikler

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

yönünden heterojen olmasına dikkat edilmiştir. Öğrencilerin beş farklı masadaki farklı etkinlikleri onar dakika olarak yapmaları ve sürenin sonunda yaptıkları etkinliği bırakarak diğer masalara geçişleri sağlanmıştır. Bu masalardaki etkinlikler bir önceki grubun bıraktığı yerden sürdürülmüştür. Çalışma için 5 farklı istasyon belirlenip her grup öğrencilerinin 5 farklı istasyonda da çalışması sağlanmıştır. Her bir istasyon için birer öğrenci, gruplar içinden istasyon şefi olarak gönüllü seçilmiştir. Bu istasyonlarda; 1. istasyon, İsim-Şehir Oyunu: Kelime dağarcıklarının gelişimi, okuduğunu anlamasında büyük etki sağlayacaktır. 2. istasyon: Şiir İstasyonu: Öğrencilerden Türkçe dersindeki işlenen metin hakkında bir dörtlük yazması istenmiş. Daha sonra gelen grupların bir önceki mısraları okuyup buna göre kendi mısralarını yazarak şiiri tamamlamaları istenmiştir. 3. istasyon, Hikâye İstasyonu: Öğrencilerden Türkçe dersindeki işlenen metin hakkında bir hikâye yazmaları istenmiştir. Yer değiştiren grupların daha önceki grupların yazdığı hikâyeleri akışı bozmadan devam ettirmeleri istenmiştir. 4. istasyon, Resim İstasyonu: Öğrencilerden Türkçe dersindeki işlenen metni anlatan bir resim yapmaları istenmiştir. 5. istasyon, Slogan İstasyonu: Öğrencilerden Türkçe dersindeki işlenen metin ile ilgili slogan yazmaları istenmiştir. Dört hafta süren çalışmada kontrol grubunda Türkçe dersindeki bir metin sunuş yoluyla işlenirken deney grubunda istasyon tekniği uygulanmıştır. Öğrenciler çalışma boyunca gözlemlenmiş ve gözlem sonuçları düzenli olarak not edilmiştir. Yapılan gözlemlerde kontrol grubundaki öğrencilerin sunuş yoluyla öğretim yönteminde ders boyunca çok sıkıldıkları, derse aktif olarak katılamamalarından dolayı dikkat sürelerinin çok kısa olduğu ve metin ile ilgili etkinlikleri yapmakta; ana fikri belirleme, ayrıntıları ayırt etme ve metin içeriğini yorumlamada güçlük çektikleri görülmüştür. Okuduğunu anlama çalışmalarında; deney grubunda yer alan 20 öğrenci uygulanan yöntemin etkili olduğunu düşünürken kontrol grubunda yer alan 20 öğrencinin 14'ü ders sırasında çok sıkıldıklarını ve öğretmenlerini dinlemek istemediklerini söylemiş, 3'ü biraz da olsa etkili olduğunu ve 3'ü de kararsız olduğunu ifade etmiştir. Deney grubundaki 20 öğrencinin hepsi çok aktif olarak sürece katıldıklarını ifade etmiştir. 4 haftanın sonunda yapılan metin analizi çalışma kâğıdındaki sorulara deney grubundaki öğrencilerin %86'sının doğru cevap verdiği, kontrol grubundaki öğrencilerin ise %32'sinin doğru cevap verdiği görülmüştür. Araştırma sonuçları, istasyon tekniği uygulanan deney grubundaki öğrencilerin, kontrol grubuna kıyasla okuduğunu anlama testlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir iyileşme gösterdiğini ortaya koymuştur. Deney grubundaki öğrenciler metinlerdeki ana fikri belirleme, ayrıntıları ayırt etme ve metin içeriğini yorumlama gibi alanlarda daha başarılı olmuşlardır. İstasyon tekniğinin öğrencilerin eğlenerek öğrenmelerini sağlayarak derse katılma konusunda istekliliklerini arttırdığı belirlenmiştir. Öğrencilerin grupla çalışmayı öğrendiği, iş birliği ve iletişim becerilerinin geliştiği görülmüştür. Uygulama sürecinde yaşanan en belirgin problem durumu gü-rültüdür. Bu problemin yaşanmasında, istasyon tekniğinin öğrenci merkezli olması ve sınıf içinde hareketlilik gerektirmesinin yanında sınıfın fiziki durumu ve okul binasının

geleneksel eğitim anlayışına göre tasarlanmış olmasının etkili olduğu söylenebilir. Aktif öğretim tekniklerinde sınıflarda hareketlilik, istenilen bir durumdur. Bu durumun hem sınıftaki öğrencileri hem de diğer sınıflardaki öğrencileri etkilememesi için okullar ve sınıflar buna uygun olarak oluşturulmalıdır. Uygulama sürecinde karşılaşılan bir diğer problem de zaman sıkıntısıdır. İstasyon tekniğini kullanacak araştırmacı ve öğretmenler uygulama planını hazırlarken sınıftaki öğrencilerin tüm istasyonlarda sırasıyla çalıştığını ve masa değiştirirken zaman kaybı yaşandığını dikkate almalı, istasyonlardaki etkinlikleri hazırlarken zamanı göz önünde bulundurmalıdır. Bu çalışma Türkçe dersi kapsamında yapılmıştır. Araştırmacılara bu tekniğin Türkçe dersinin farklı konularında veya başka derslerde kullanımı hakkında araştırma yapmaları ve sonuçların karşılaştırılması önerilebilir. Benzer çalışmaların farklı öğretim kademelerinde ve farklı sınıf düzeylerinde de gerçekleştirilmesi ve sonuçlarının karşılaştırılması yararlı olacaktır. Ayrıca öğrencilerin başarı durumları, öğrenme hızları vb. sebepler dikkate alınarak istasyonun hedefleri değiştirilebilir. Öğrenme hızları yavaş veya hızlı olan öğrenciler için ayrı istasyonlar tasarlanabilir.

Anahtar Kelimeler: İstasyon tekniği, okuduğunu anlama, etkileşimli öğrenme, öğrenci merkezli eğitim, aktif öğrenme.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Ters Yüz Öğrenmenin İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Yazma Becerisine Etkisi

Gamze ATALAY YİĞİT, Rize/Fındıklı/11 Mart İlkokulu

Doç. Dr., Mehmet ÖZENÇ, Niğde/Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Teknolojide yaşanan değişim ve gelişim ile öğrenme, okulun dört duvarı arasında sınırlı kalmaktan çıkmış ve hayatın her alanında kendine yer bulmaya başlamıştır. Bu kapsamda harmanlanmış öğrenme modeli olan ters yüz öğrenme önem kazanmıştır. Ters yüz öğrenme, öğrenme ortamı ile ödev ortamının yer değiştirdiği bu sayede öğretmenin öğrenciye uygulama aşamasında rehberlik etmesine fırsat tanıdığı bir öğrenme modelidir. Bu araştırmada ilkokul 4. sınıf öğrencileri için Türkçe dersinde ters yüz öğrenme ile tasarlanan yazma sürecinin öğrencilerin yazma becerisine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel model kullanılmıştır. Çalışma, 2022-2023 eğitim öğretim yılında Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan bir büyükşehir merkezinde bulunan bir devlet okulunun 4. sınıfında okuyan 30 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın deney grubu 15, kontrol grubu 15 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada deneysel çalışmalar haftada iki ders saati olmak üzere 8 haftada, veri toplama süreci 2 hafta ön testler, 2 hafta son testler için olmak üzere 4 haftada gerçekleştirilmiştir. Deney grubuyla ters yüz öğrenme ile planlanmış yazma sürecine ait ders içerikleri EBA üzerinden paylaşılmış, okulda öğrencilerle araştırmacı tarafından hazırlanan etkinlikler yapılmıştır. Kontrol grubunda mevcut 2019 Türkçe dersi (1-8. sınıflar) Öğretim Programı doğrultusunda dersler işlenmeye devam edilirken deney grubuna okulda yaptırılan etkinlikler ev ödevi olarak verilmiştir. 6+1 Analitik Yazma ve Değerlendirme Ölçeği'nden elde edilen verilerin analizi SPSS 22.0 paket programı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda hem deney grubunun hem de kontrol grubunun yazma becerisinde artış olduğu ancak deney grubunda meydana gelen artışın kontrol grubundakinden daha yüksek olduğu ve aradaki farkın deney grubu lehine istatistiki olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre 4. sınıf öğrencileri için ters yüz öğrenme modeliyle tasarlanmış yazma sürecinin öğrencilerin yazma becerisini arttırdığı sonucuna varılmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda öğrencilerin yazma becerisinin geliştirilmesi için Türkçe derslerinde ters yüz öğrenme modeli doğrultusunda planlanmış ders sürecinin yaygınlaştırılmasının yanında ters yüz öğrenmenin farklı dersler ve sınıf düzeylerine uyarlanması da faydalı olacağı düşünülmekte sınıf öğretmenlerine, eğitimcilere ve okullara bu yönde öneriler sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ters yüz öğrenme modeli, yazma beceri, ilkokul.

İngilizce Öğreniminde Web 2.0 Araçları Kullanmanın Öğrencilerin Kazanım Düzeylerine Etkisi

Gamze TÜREDİ, Manisa/Akhisar/Şht. Hasan Acar Ortaokulu

Günümüzde öğrencilerimiz tabletler veya cep telefonlarının ağırlıklı kullanıldığı dijital ortamlarda yetişmektedirler. Yaşanan pandemi sürecinde dijital ortamın eğitime aktarılması adeta zorunluluk hâline gelmiştir. Web 2.0 araçları, HTML gibi bilgisayar programlama dillerini bilme zorunluluğu olmaksızın belli bir düzeyde bilgisayar kullanma becerisine sahip kullanıcıların içerik üretip paylaşabildikleri çevrim içi uygulamalardır (Mete ve Batıbay, 2019, s. 1033). Bu bağlamda birçok web 2.0 aracı eğitim öğretimde kullanılmaya başlanmıştır. Web 2.0 araçlarının kullanımını İngilizce derslerinde artırmaya yönelik uluslararası bir eTwinning projesi olan araştırma 65 öğrenci ve 9 öğretmen (İtalya ve Türkiye) olmak üzere 74 katılımcıyla gerçekleşmiştir. Çalışmanın amacı; öğrencilerin dijital becerilerini artırmak, İngilizce öğrenimini eğlenceli hâle getirerek öğrencilerde hem kalıcı öğrenme hem de motivasyon artışı sağlamaktır. Süreç boyunca projeye katılan öğrencilerimiz hem dijital becerilerini artırmış hem de öğrendiklerini tekrar etme fırsatı bulmuşlardır. Oyun hazırlayan öğrencilerimiz öğrendiklerini içselleştirerek kalıcı öğrenmeyi sağlamış oldular ve arkadaşlarıyla bu oyunları oynamak onlar için dersi eğlenceli hâle getirmiştir. Manisa ili Akhisar ilçesi Şehit Hasan Acar Ortaokulu İngilizce öğretmenini Gamze Türedi ve İtalya'dan IC de Cesa İngilizce öğretmeni Antonietta Guida koordinatörlüğünde yürütülen “Enjoy English” (İngilizce ile eğlen.) projesi İtalya ve Türkiye'den toplam 9 öğretmen ve 65 öğrenci ile yürütülmüştür. Projede her ay ortaokul İngilizce öğretim programından bir tema belirlenmiş ve belirlenen temalar ile öğrencilerimiz öğretmenlerimizin rehberliğinde web 2.0 oyun araçlarını kullanarak temalarla ilgili oyun hazırlamışlardır. Oyun hazırlama bölümünde her öğretmenimiz bir web 2.0 aracı için öğrenci takımlarına rehberlik etmiştir. Her öğrenci belirlenen temada bireysel olarak oyun hazırlamıştır. Hazırlanan bu oyunlar yaygınlaştırma çalışmaları ile hem sınıflarda oynanmış hem EBA'ya ve okul web sitelerine yüklenmiştir. Öğrenciler hazırladıkları bu oyunları proje sonunu doğru çevrim içi toplantılarda birlikte oynamışlardır. Oyun hazırlama ile ilgili öğrencilerin ve öğretmenlerin fikirlerinin alınması amacıyla araştırmada veri analizine ön test ile başlanmıştır. Araştırma sırasında gözlem, anket, röportaj ile süreç analiz edilmiştir. Araştırma sonrasında her grup için ayrı bir son test yapılarak başlangıç ve bitiş arasındaki farklar değerlendirilmiştir. Projenin değerlendirilmesi için uygulamada ön test (öğrenci-öğretmenler için) ve son test (öğrenci-öğretmen ve veliler için) yapılmıştır. Araştırmada veriler 65 öğrenci ile nitel araştırma desenlerinden durum çalışması bağlamında gerçekleştirilmiştir. Google Forms kullanılarak öğrencilerin proje ile ilgili fikirleri alınmıştır. Araştırma sonrasında son test yapılarak ön test ve son test analizleri yapılmıştır. Süreç içerisinde öğrenci gö-

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

rüşmeleri, gözlemler ve anketler yapılarak süreç analiz edilmiştir. Proje öncesinde web 2.0 araçları ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmayan öğrencilerin araştırma sonunda web 2.0 araçları ile ilgili bilgisi artmış ve bunları derste kullanan öğrencilerin İngilizce dersinde içsel motivasyonlarının arttığı ve daha kalıcı öğrenmeler edindikleri gözlemlenmiştir. Web 2.0 araçlarında oyun hazırlayan öğrenciler, hazırladıkları oyunları sınıf ortamında ve çevrim içi proje toplantılarında oynamışlardır. Bu durum öğrencilerimizin öz güvenini ve İngilizce dersine karşı ilgilerini de arttırmıştır. Eğitim ortamına akıllı tahtalar, bilgisayar veya tabletlerle dâhil edilebilen web 2.0 araçlarının sadece İngilizce dersi için değil tüm derslerde kullanımının hem öğrencilere hem öğretmenlere fayda sağlayacağı bu araştırmayla açıkça öngörülmektedir. Web 2.0 araçlarının kullanımı ortaokul öğrencilerinin anlayabileceği basitlikte olduğundan öğrenilen konularda öğrencilerin kendilerinin üreteceği oyunlar onlara kalıcı öğrenmeyi sağlama açısından katkı sağlayabilir. Ayrıca dijital ortamda kaliteli zaman geçirmeyi öğrenmelerine katkı sağlayıp dijital becerilerini arttırabilir. Bu bağlamda sadece İngilizce öğreniminde değil diğer dersleri tekrar etme yöntemi olarak da web 2.0 oyun araçlarından yardım alınabilir. İngilizce öğretimi için yapılan çevrim içi toplantılar sınıf veya okul bazlı da düzenlenerek öğrencilerimizin istenilen dilde konuşma becerilerini de geliştirebilir.

Anahtar Kelimeler: İngilizce öğretimi, web 2.0 araçları, oyunlaştırma, 21. yy. becerileri, dijital beceriler.

Articulate Storyline Uygulaması İle Dil Öğretimi ve Öğreniminin Kişiselleştirilmesi

Güler SHAIKH, Kocaeli/Gebze/50. Yıl Chrysler İlkokulu

Prof. Dr. Pınar GİRMEN, Eskişehir/Odunpazarı/Osmangazi Üniversitesi

Dil edinimi insanlık tarihi boyunca toplumların ilgisini çekmiş başta dil bilimciler olmak üzere etkili ve verimli dil edinme uygulamaları üzerine çalışmalar yapılmıştır. Teknolojinin hızla gelişmesi eğitim öğretim alanında ilerlemelere olanak sağlamıştır. Özellikle dil öğrenimi ve öğretiminde sayısız kaynağa sınırsız bir şekilde ve her yerde ulaşma imkânı ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla çevrim içi araçların dil eğitimine entegrasyonu, geleneksel öğretim paradigmalarında devrim yaratmış, öğrenme çıktılarını geliştirmek ve dilsel yeterliliği teşvik etmek için yenilikçi yaklaşımlar sunmuştur. Eğitimciler; çevrim içi araçların potansiyelinden faydalanan dilsel yeterliliği, kültürler arası yetkinliği ve küresel vatandaşlığı teşvik eden dinamik, etkileşimli ve kültürel açıdan zenginleştirilmiş dil ortamları oluşturmaya yönelik birçok uygulamayı öğrenenlerin kullanımına sunmaya başlamıştır. Bu uygulamalardan biri de Articulate Storyline uygulamasıdır. Articulate Storyline, eğitimcilere etkileşimli ve sürükleyici dil öğrenme deneyimleri oluşturmak için çok yönlü bir platform sağlamaktadır. Eğitimciler, multimedya açısından zengin modüller oluşturarak farklı öğrenme stillerine ve yeterlilik seviyelerine hitap eden dinamik dil etkinlikleri tasarlayabilmektedirler. Articulate Storyline'in etkileşimli yapısı, öğrencilerin simülasyonlar, senaryolar, sınavlar ve multimedya kaynakları aracılığıyla dil içeriğiyle aktif olarak etkileşime girmesini sağlayarak anlamlı dil pratiğini ve pekiştirmeyi teşvik ettiği görülmüştür. Ayrıca Articulate Storyline, özgün dil kullanımı ve gerçek dünya uygulamaları için fırsatlar sunarak özgün bağlamlara dayalı etkileşimli senaryolar ve simülasyonlar tasarlayarak öğrencilerin dil becerilerini pratik durumlarda uygulamaları için fırsatlar yaratabilmekte, iletişimsel yeterliliklerini ve güvenlerini artırabilmektedir. Ek olarak Articulate Storyline modüllerine gömülü geri bildirim mekanizmaları, anında ve hedefe yönelik geri bildirim sağlayarak hata düzeltmeyi ve dil gelişimini kolaylaştırmaktadır. Dahası, Articulate Storyline bireylerin kişiselleştirilmiş ve kendi hızında dil öğrenme deneyimlerini kolaylaştırmaya yönelik seçenekler sunmaktadır. Articulate Storyline'in esnekliği, öğrencilerin dil materyallerine istedikleri zaman, istedikleri yerden erişebilmelerini sağlayarak farklı öğrenme tercihlerine ve yaşam tarzlarına uyum sağlamaktadır. Articulate Storyline eğitimcilere interaktif, sürükleyici ve kişiselleştirilmiş deneyimler yoluyla dil öğretimi ve öğrenimini geliştirmek için güçlü bir araç sunmaktadır. Eğitimciler, Articulate Storyline'in yeteneklerinden yararlanarak öğrencilerin hedef dilde yeterlilik ve akıcılık kazanmalarını sağlayan iletişimsel ve ilgi çekici bir dil öğrenme ortamını teşvik edebilmektedir. Bu çalışmada Articulate Storyline uygulaması kullanılarak İngilizce ve Türkçe derslerine ait kazanımlara uygun etkinlikler tasarlanmıştır. Öncelikle 3. sınıf İngilizce dersinde yer

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

alan “Weather” ünitesine yönelik dinleme, okuma ve konuşma kazanımlarına ve 1. sınıf Türkçe dersi dinleme ve anlama kazanımlarına yönelik etkinlikler tasarlanmıştır. Kazanımları öğrenmeye yönelik etkinliklere ek olarak kazanımların pekiştirilmesi için oyunlar eklenmiştir. Daha sonra kazanımlara uygun etkinlikler öğrencilerin tercih sırasına göre düzenlenmiştir. Uygulamada yer alan ve uygulamanın temel faktörlerinden biri olan tetikleyicilere yönelik açıklamalar, ses ve görsel ekleme ve etkileşimler gibi özelliklere yönelik çalışmalar yapılmış ve açıklamalar sunulmuştur. Bu çalışmada ayrıca alan yazını taraması ve uygulama örneklerinin analizi temelinde betimsel araştırma yöntemi yürütülmüştür. Articulate Storyline’in dil öğretimindeki kullanımına ilişkin mevcut araştırmalar incelenmiş ve bu aracın etkili kullanımına yönelik öneriler sunulmuştur. Articulate Storyline, dil öğretiminde görsel ve etkileşimli materyallerin oluşturulmasına imkân tanıyan bir platform olarak önemli bir potansiyele sahiptir. Hem Türkçe hem de İngilizce öğretiminde kullanıldığında öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek için etkili bir araç olabilmektedir. Articulate Storyline’in dil öğretimindeki kullanımıyla ilgili yapılan çalışmalar, öğrencilerin motivasyonunu artırdığını, öğrenme sürecini daha ilgi çekici hâle getirdiğini ve dil becerilerini daha etkili bir şekilde geliştirdiğini göstermektedir. Articulate Storyline’in dil öğretiminde etkili bir şekilde kullanılabilmesi için öğretmenlerin eğitilmesi ve bu aracın potansiyelini tam anlamıyla kullanabilmeleri için kaynakların sağlanması önemlidir. Ayrıca öğrencilerin ihtiyaçlarına ve dil öğrenme hedeflerine uygun olarak içeriklerin oluşturulması ve etkileşimli materyallerin kullanılması da dikkate alınmalıdır. Articulate Storyline gibi e-öğrenme araçları, Türkçe ve İngilizce dil öğretiminde önemli bir potansiyele sahiptir. Bu araçların etkili bir şekilde kullanılması, dil öğrenenlerin motivasyonunu artırabilir ve dil becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Bu çalışma, dil öğretiminde teknolojinin rolünü vurgulamak ve dil öğretiminde Articulate Storyline gibi araçların kullanımının önemini vurgulamak için bir adım olarak değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Articulate Storyline, e-öğrenme, dil öğretimi, Türkçe, İngilizce.

eTwinning Projesi: Aktif Öğrenme Stratejilerinin Etkili Kullanımı

Halide Yavuz, Rize/Ardeşen/Işıkli 60. Yıl Ortaokulu

Dil öğrenimi, öğrenenlerin bilişsel yeteneklerini geliştirirken aynı zamanda kültürel anlayışlarını derinleştiren bir süreçtir. Böyle bir sürecin etkili ve verimli geçmesi dil öğrenenler açısından oldukça önemlidir. Aynı zamanda dil öğrenme motivasyonu, öğrencilerin dil becerilerini geliştirmede belirleyici bir faktördür ve başarı düzeylerini doğrudan etkileyebilir. Dil öğrenme motivasyonunu artırmak için öğretim sürecinde öğrencilerin yaşlarına, ilgi alanlarına ve öğrenme stillerine uygun çeşitlendirilmiş materyallerin, etkinliklerin ve stratejilerin kullanılması önemlidir. Bu tür stratejiler, öğrencilerin dikkatini çeker ve öğrenme sürecini daha keyifli hâle getirir; dolayısıyla dil öğrenme motivasyonlarını artırır. Ayrıca öğrencilerin farklı öğrenme stillerine hitap eden stratejiler kullanmak her öğrencinin kendi güçlü yönlerini kullanarak dil öğrenme sürecinde başarılı olmasını sağlar. Bu yaklaşım, dil öğrenme deneyimini zenginleştirir ve öğrencilerin motivasyonla ve başarıyla ilerlemesini sağlayabilir. Aktif öğrenme stratejilerinin kullanımı, İngilizce derslerinde öğrencilerin dil becerilerini etkin bir şekilde geliştirmek için önemli bir araçtır. Bu stratejiler, öğrencilere pasif bir şekilde bilgi aktarmak yerine, katılımcı bir öğrenme ortamı sağlayarak öğrencilerin dil becerilerini pratiğe dökme ve derinlemesine anlama yeteneklerini artırma fırsatı sunar. Öğrenciler; aktif öğrenme stratejileri sayesinde dil becerilerini, iletişim becerilerini, eleştirel düşünme yeteneklerini ve öğrenme motivasyonlarını güçlendirirler. Özellikle interaktif grup çalışmaları, problem çözme etkinlikleri, ortak paylaşım platformları ve gerçek hayatla ilişkilendirilmiş örnekler gibi stratejiler, öğrencilerin dil öğrenme sürecini daha etkili ve keyifli hâle getirirken aynı zamanda öğrenme hedeflerine daha etkin ve motivasyonlu bir şekilde ulaşmalarını sağlar. eTwinning projesi olan bu çalışma 7 Türk ve 3 yabancı okulun öğretmenlerinin rehberliğinde gerçekleştirilmiş olup 4 ve 5.sınıf öğrencileri olmak üzere toplamda 76 öğrenciyi kapsamıştır. Beş aylık bir süreyi kapsayan bu çalışma boyunca öğrencilere çeşitli etkinlikler ve ürünler aracılığıyla İngilizcenin etkili bir şekilde kullanılması ve yaşamın içinde uygulanması fırsatı sunulmuştur. Proje; öğrencilere proje tabanlı öğrenme, iş birlikçi öğrenme, oyun tabanlı öğrenme gibi yöntemleri kullanarak gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler, uygulamanın pedagojik ve müfredat program hedeflerini destekleyen uygun bilgi teknolojisi araçlarını kendi yaş ve yetenek seviyelerine göre kullanmışlardır. Proje sürecinde öğrenciler dil öğrenme sürecindeki ezberci yaklaşımlardan uzaklaşıp, uygulamanın içinde aktif bir şekilde bulunarak, süreci yöneterek ve uygulamaya ilişkin kararlar alarak, etkinliklere katılarak, dil becerilerini etkin bir şekilde kullanarak hedeflere ulaşmışlardır.

Anahtar Kelimeler: eTwinning, aktif öğrenme, motivasyon, dil öğrenimi, öğrenci katılımı.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Dil Becerilerini Kazandıran-Geliştiren Zekâ Oyunları Eğitici Eğitimi “Zekâmız Türkçe Oyunumuz Dil İle”

Dr. Hatice ÇELİK, Erzurum/Palandöken/Remzi SAKAOĞLU Bilim ve Sanat Merkezi

Türkçe eğitiminde dil becerilerini ve zihinsel becerileri kazandıran-geliştiren oyunların “oyun temelli öğrenme modeli” ile kullanımı/tasarımı yenilikçi eğitim uygulamalarına, öğretmen davranışlarına, yeni öğretim programlarına katkı sağlayacak niteliktedir. Mantıksal, sözel ve görsel zekâ gibi yaratıcılık becerilerini geliştirecek nitelikte olan sözel zekâ oyunlarının oyun tabanlı öğrenme yöntemiyle kullanıldığı eğlenceli ve rekabetçi bir ortamda bireylerin potansiyellerinin farkına varabilmeleri, amaç belirlemeleri, hızlı ve doğru karar verebilmeleri, problemler karşısında çözüm yolları üretebilmeleri, öğrenmeyi kolaylaştırabilmeleri, iş birliği içinde çalışabilmeleri, içeriğe odaklanmaları hedeflenmektedir. Öğretim stratejilerini zenginleştiren, öğrenmeyi destekleyen, eğitici-eğlendirci niteliklere, Türkçe dersi kazanımlarına, öğrenci beklentilerine, seviyelerine göre sunduğu çeşitlilikle; masa, masa üstü, kutu ve kart oyunlarından ya da dijital oyunlardan oluşan sözel zekâ oyunları öğretim materyali olarak kullanılabilir niteliklere sahiptir. Dil becerilerinin kazandırılması ve geliştirilmesinde sözel zekâ oyunlarının işlevsel özelliklerini bütüncül bir anlayışla dikkate alarak Türkçe dersinin kazanımlarına uyarlanması, kullanılması ve tasarlanmasına yönelik olarak araştırmacının yürütücülüğünü yaptığı TÜBİTAK 4005 Yenilikçi Eğitim Uygulamaları kapsamında desteklenen ve Türkçe eğitiminde bir ilke imza atan “Dil Becerilerini Geliştiren Zekâ Oyunlarının Türkçe Öğretiminde Kullanımı ve Tasarımı” (2019) adlı proje ile sözel zekâ oyunlarının çeşitleri ve bu oyunlarla ilgili teknik bilgi ve stratejilerin sunulduğu, oyunların sınıf ortamında işleniş şekliyle ele alındığı, katılımcı öğretmenlere aldıkları eğitim sonrasında dil becerilerini kazandıran sözel oyun ve oyun gereci tasarımı yaptırılmıştır. Dil becerilerini kazandıracak nitelikte olan piyasadaki zekâ oyunlarının bütüncül bir yaklaşımla araştırılarak Türkçe dersi kazanımlarına göre sınıflandırılması, kullanımı, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için öğretmenlerin ilgili durumdan nasıl etkilendiklerine ve durumu nasıl etkilediklerine odaklanan bu projede, yöntem olarak durum çalışması kullanılmıştır. Proje kapsamında tüm ülkeyi temsil etmesi koşulu göz önünde bulundurularak hizmet yılı 10 yılı aşan toplam 20 kişiden oluşan Türkçe öğretmenine 5 gün süreyle pek çok farklı disiplin ve beceriyi ele alan eğitici eğitimi verilmiştir. Projenin etkisini test etmek üzere değerlendirme, gözlem, öz değerlendirme, ürün değerlendirme ve görüşme formları gibi farklı ölçme araçları kullanılmıştır. Eğitimin sonunda oyun tasarımı ve oyun eğitimi konusunda kendi projelerini üretebilen katılımcı öğretmenlerin tamamı dil becerilerini kazandıran ve geliştiren sözel zekâ oyunları tasarlayarak oyunlarını tanıtmış, sergilemiştir. Tasarlanan oyunlar Oyun Değerlendirme Formu ile değerlendirilmiş, nitelikli dönütler alınmıştır. Türkçe eğitiminde oyun tabanlı öğrenme modeliyle sözel zekâ oyunlarının kullanılarak eğitim öğretim sürecini eğlenceli-eğitici-öğretici ve sürdürülebilir kılacak eğitim programları hazırlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Yenilikçi eğitim uygulamaları, Türkçe eğitimi, dil becerileri, sözel zekâ oyunları, oyun tasarımı.

Okuduğunu Kavrama Sanatı: Hikâye Haritalama Yöntemiyle Dil Becerilerini Geliştirme

Hatice İĞSEN, Batman/Batman Anadolu Lisesi

Avrupa Konseyi tarafından geliştirilen Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'ne (D-AOBM) göre temelde dört iletişimsel dil etkinliği mevcuttur. Bu etkinlikler; alımlama, üretim, etkileşim ve aracılık olarak ayrılmış ve her birini geliştirmeye yönelik stratejiler önerilmiştir (D-AOBM, 2021). Görsel ya da işitsel bir girdiyi alıp işleme, ilişki kurma, çıkarım yapma ve anlamlandırma gibi süreçlerden geçirmeyi ifade eden alımlama becerisi sözlü kavrama ve işitsel-görsel kavrama olarak ikiye ayrılmaktadır. Görsel kavrama türlerinden biri olan okuduğunu kavrama yabancı dil öğrenim süreçlerinde önemli bir yere sahiptir. Temel olarak okuduğunu kavrama yazılı metinle etkileşime girerek eş zamanlı olarak girdiyi alma ve bundan anlam oluşturma sürecidir (Snow, 2002). Okuduğunu kavrama etkinlikleri yoluyla öğrenciler pek çok bilgi, fikir ve birikim edinerek sahip oldukları yabancı dilde kelime dağarcıklarını zenginleştirebilirler (İmsa-ard, 2022). Bununla beraber gelişen kelime dağarcığı ve söz varlığı sayesinde üretim, etkileşim ve aracılık becerilerini de geliştirebilirler. Akademik, sosyal gelişim ve mesleki başarı için okuduğunu kavrama çok önemlidir. İş birliği gerektiren ve bilişsel olarak karmaşık bir eylem olan okuduğunu kavrama, öğrencilerin anlam oluşturma sürecindeki ön bilgilerine ve okuma motivasyonuna bağlı olan aktif bir süreci ifade eder (Rumelhart, 1976). Sunggingwati ve Nguyen (2013)' in de ifade ettikleri gibi yabancı dilde okuduğunu kavrama, ana dilde okuduğunu kavramadan daha zordur. Yabancı dil öğrenenlerin kelime dağarcığı yetersizliği (Zugel, 2009), metinden anlam çıkaramamaları ve etkili stratejileri kullanamamaları (Siriphanic&Laohawiriyano 2010), okuduğunu kavramayı zorlaştırmaktadır. Yabancı dilde okuduğunu kavrama sırasında karşılaşılabilecek zorlukların üstesinden gelmenin bir yolu da etkili ve doğru okuma stratejilerini kullanmaktır. Yabancı dil öğretmenleri tarafından uygulanabilecek yaratıcı ve ilgi çekici bir strateji de hikâye haritalama yöntemidir (İbnian, 2010). Bu yöntem, metinde geçen önemli parçaları bulmak için görsel ya da grafiksel çerçevelerden yararlanan, öğrencilerin metindeki temel bilgileri hatırlamasını ve metinle ilgili sorulara cevap verebilmesini sağlayan etkili bir stratejidir. Bu yöntemin amacı öğrencilerin zihinsel şemalarını harekete geçirerek anlatı metninin tema, olay örgüsü, karakterler gibi önemli unsurlarına odaklanmalarını sağlamaktır (Rathvon, 2008). Bu çalışma sınıfta karşılaştığı yabancı dilde okuma ve okuduğunu kavrama problemlerine yönelik çözüm arayışına giren araştırmacı öğretmenin uyguladığı hikâye haritalama yönteminin, okuduğunu kavrama ve bununla beraber yöntemi zenginleştirerek dahil ettiği üretim, etkileşim ve aracılık becerisine etkisini öğretmen ve öğrenciler açısından araştırmayı amaçlamaktadır. Araştırma doğrultusunda 10. sınıf İngilizce müfredatında yer alan ilgili kazanım-

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

ların da öğretilmesi hedeflenmiştir. E10.3.R1. Öğrenciler, zaman çizelgelerini olaylar ve tarihlerle doldurmak için kısa bir öyküyü tarayabileceklerdir. E10.3.W1. Öğrenciler günlük yaşamla ilgili bir metni grafik düzenleyici de şematize edebileceklerdir. E10.3.L1. Öğrenciler bir hikâye dinleyerek olayları doğru sıraya koyabileceklerdir. E10.3.S2. Öğrenciler karakterleri ve yerleri betimleyerek bir öyküyü yeniden anlatabileceklerdir. E10.3.R2. Öğrenciler bir okuma metninde verilen geçmiş olaylarla ilgili soruları cevaplayabileceklerdir. Bu çalışmada karma yöntem yaklaşımı altında eylem araştırması tasarımı kullanılmıştır. Demirel' e (2005) göre eylem araştırması uygulayıcısı genellikle öğretmenlerden oluşan ve sınıf ya da okul bazlı eğitim uygulamalarını geliştirmeyi hedefleyen araştırma sürecini ifade etmektedir. Araştırmanın katılımcılarını Batman'da yer alan bir devlet proje okulunun 10. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmaya 10 kız ve 20 erkek olmak üzere yabancı dil seviyeleri A2/B1 olan toplam 30 öğrenci katılmıştır. Araştırma uygulaması 2023-2024 eğitim öğretim yılının güz döneminde uygulanmıştır. İlk olarak öğrencilere hikâye haritalama yöntemi tanıtılmış ve örnek uygulamayla yöntemi anlamaları sağlanmıştır. Daha sonra araştırmacı öğretmen tarafından öğrencilerin seviyelerine uygun üç adet hikâye seçilerek her ay biri okul dışı kapsamlı okuma yapılması için öğrencilere verilmiş ve hikâye haritalama yöntemi kullanarak okudukları hikâyeyi özetlemeleri istenmiştir. Araştırmacı öğretmen sürece üretim, etkileşim ve aracılık becerilerini de dahil etmek amacıyla hikâyeler okunduktan sonra her ay sınıf içerisinde okuma çemberi etkinliği düzenlemiştir. Öğrenciler hikâyeyi okuyarak alımlama becerilerinden okuduğunu kavramayı, özetini çıkararak yazılı üretim becerilerini, yaratıcı görseller ve diyagramlar yardımıyla metnin anlaşılabilirliğini kolaylaştırarak aracılık becerilerini ve okuma çemberi sırasında olay örgüsü, kendini karakterlerin yerine koyma, karakter eleştirisi, soru-cevap gibi etkinliklere dâhil olarak da sözlü etkileşim becerilerini kullanmışlardır. Öğrenciler hikâye haritaları ile derse geldiklerinde sınıfta daire sıra düzenine geçilmiş ve okuma çemberi hikâyenin önemli unsurları ile ilgili sorular sorularak başlanmıştır. Olay örgüsüne geçildiğinde ise bir öğrenci sözü alarak hikâyeyi başlatmış, bitirdiğinde ise "Daha sonra ne oldu?" sorusunu yöneltmiş ve başka bir öğrenci devam etmiştir. Olay örgüsü tamamlanana kadar tüm öğrencilerin söz hakkı almaları sağlanmıştır. Olay örgüsünden sonra hikâye eleştiri basamağına geçilmiş ve öğrenciler hikâye hakkındaki görüşlerini belirterek "Ben yazar olsaydım" cümlesini hedef dilde tamamlamışlardır. Çemberin son basamağını "en sevdiğim hikâye karakteri" kısmı oluşturmaktadır. Araştırmacı öğretmen her hikâye çemberinde sandalyelere hikâye karakterlerinin isimlerini yapıştırmış ve öğrenciler istedikleri sandalyelere oturarak "..... benim en sevdiğim karakter, çünkü" cümlesini kurmuşlardır. Çember etkinliği sonunda öğrencilerin hikâye haritaları toplanarak sergilenmek üzere okul panolarına asılmıştır. Süreç boyunca araştırmacı öğretmen saha notları tutarak gözlem yapmış ve öğrencilerin görüşlerini almak amacıyla bir anket uygulamıştır. Ayrıca gönüllü öğrencilerle görüşme gerçekleştirilerek uygulama hakkındaki görüşleri alınmıştır. Nicel veriler betimsel analiz yöntemiyle nitel veriler ise içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Elde edilen bulgulara

göre öğrencilerin %83.3' ü hikâye haritalama tekniğini kullanarak İngilizce öğrenmeyi sevdiğini, %80'i bu yöntemi kullandığında okurken kendini daha rahat hissettiğini, %86.66'sı öğretmenin hikâye haritalama yöntemiyle öğretme şeklini eğlenceli bulduğunu ve İngilizce okumada daha aktif olduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin %96.6' sı hikâye haritalama yönteminin okuduğunu kavrama becerilerini geliştirdiğini, %93.33'ü hikâyenin parçalarını ve yapısını hatırlamalarını kolaylaştırdığını, metni anlamada karşılaştıkları sorunların üstesinden gelmede kendilerine yardımcı olduğunu ve metinle ilgili sorulara cevap vermede fayda sağladığını ifade etmişlerdir. Görüşme sonuçlarına göre ise öğrenciler hikâye haritalama yönteminin okuduklarını anlamlandırmayı, hikâyenin ana hatlarını hatırlamayı kolaylaştırdığını, kelime dağarcığını ve özetleme becerilerini geliştirdiğini, odaklanma becerilerini arttırarak okuma farkındalığı geliştirdiğini ve süreci eğlenceli bulduklarını söylemişlerdir. Araştırmacı öğretmen uygulama süreci boyunca öğrencilerin başta çekingen olduklarını ama giderek aktif katılımın arttığını, rahat oturma düzeninin öğrencilerin üretim ve etkileşim becerileri üzerindeki olumlu etkisini, sosyal öğrenme ortamının dil becerileri üzerindeki etkisini ve öğrencilerin empati ve eleştirel düşünme becerilerinin de geliştiğini belirtmiştir. Araştırma sonuçları daha önce yapılan ve hikâye haritalama yönteminin okuduğunu kavrama ve söz varlığını geliştirme üzerindeki olumlu etkisini bulan araştırmalarla benzerdir (Imsa-ard, 2022; Pratiwi, 2022; Sari, 2020). Bulgulardan hareketle, yabancı dilde okuduğunu kavrama becerisini kazandırmak için hikâye haritalama yönteminden faydalanılabilir. Yöntem zenginleştirilerek diğer dil becerilerinin de dahil edildiği bir uygulama ortamı oluşturulabilir. Uygulamada okutulacak kitaplar öğrencilerin ilgi alanları ve yaşları dikkate alınıp seçilerek okuma motivasyonları arttırılabilir. Hikâye seviyeleri hedef öğrenci grubuna göre ayarlanarak, yöntem diğer yaş gruplarına da uygulanabilir.

Anahtar Kelimeler: Okuma becerisi, Hikâye haritalama, Dil becerileri, Dil öğrenimi, Görsel kavrama.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Deyim ve Atasözlerinin Öğretiminde Dijital Oyunların Etkisinin Araştırılması

Hülya KAYALI, Trabzon/Akçaabat/Akçaabat Bilim ve Sanat Merkezi

Dursun KAYALI, Trabzon/Akçaabat/Abdullah Fazıl Ağanoğlu İlkokulu

Türkçe dersi öğretiminde dilin kalıplaşmış ifadeleri olan deyimler ve atasözleri söz varlığını zenginleştirme, Türk duyuş ve düşünüş tarzını ortaya koyma açısından önem arz etmektedir. Böylece deyim ve atasözleriyle kültür aktarımı gerçekleştirilmektedir. Öğrencilerin kültür aktarımında bu derece önem arz eden deyim ve atasözlerini öğrenmekte zorlandıkları görülmektedir. Değişen ve gün geçtikçe dijitalleşen dünyada eğitim öğretim sürecindeki ihtiyaçlar da değişmekte ve yeni araçlara gereksinim duyulmaktadır. Web 2.0 araçları da son dönemde öğretmenlerin eğitim öğretim sürecinde sıklıkla faydalandığı araçlardandır. Öğrencilerin ilgi ve gereksinimlerine yönelik olarak web 2.0 araçlarıyla hazırlanan eğitici içerikler, konuların hem daha eğlenceli hem de kalıcı öğrenilmesini sağlamaktadır. Web 2.0 uygulamalarının derslerdeki akademik başarıya ve motivasyona etkisini incelemeye yönelik çalışma sonuçları da web 2.0 araçlarının derslerdeki motivasyonu ve başarıyı artırdığını ve öğrencilerin ilgisini çektiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca literatürde öğrencilerin deyim ve atasözlerini anlamalarına yönelik düz anlatım, hikâyeleştirme ve karikatürlerle öğretim tekniklerinin irdelendiği görülmüştür. Ancak web 2.0 aracıyla tasarlanan dijital oyun yöntemiyle deyim ve atasözlerinin öğretimine yönelik bir araştırmaya rastlanmamıştır. Web 2.0 araçlarının kullanıldığı bu yöntem öğretmenlerin derslerinde uygulayabilecekleri materyaller içerdiği için de pratikte deyim ve atasözleri öğretiminde alana olumlu yansımalar sağlayacağı düşünülmektedir. Bu kapsamda araştırmanın amacı, "Blooket" web 2.0 aracı kullanılarak hazırlanan dijital oyunun ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin, deyim ve atasözlerinin anlamlarını kavramaya etkisini belirlemektir. Dijital içerik oluşturmada anlaşılır bir dili olması, oyunu değişik formatlarda oynayabilme seçeneği sunması, doğru cevaplarda puan vererek süreci eğlenceli hâle getirmesi, bireysel ve rakiple oynama şansı sunması gibi nedenlerle web 2.0 aracı olarak "Blooket" tercih edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2023-2024 eğitim öğretim yılında Trabzon ilinde bir devlet ortaokulunda öğrenim gören 56 beşinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel araştırma deseni kullanılmıştır. Kontrol grubunda mevcut Türkçe dersi öğretim programına dayalı öğretim gerçekleştirilirken deney grubunda web 2.0 aracıyla tasarlanan dijital oyun destekli öğretim gerçekleştirilmiştir. Etkinlikler haftada üç ders saati olacak şekilde dört haftalık zaman diliminde tamamlanmıştır. Bu süreçte yirmi dörder adet deyim ve atasözüyle uygulama gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri, Atasözleri ve Deyimler Akademik Başarı Testiyle toplanılmıştır. Ölçme aracı deney ve kontrol grubunda ön ve son test olarak uygulanmıştır. Verilerin analizi için SPSS 26 programı kullanılarak t-Testi yapılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre deney grubundaki öğrencilerin akademik başarı düzeyleri kontrol grubundakilere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Web 2.0 aracıyla tasarlanan dijital oyun destekli öğretimin, öğrencilerin başarısını arttırmada Türkçe dersi öğretim programına dayalı öğretime göre anlamlı olarak daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarından yola çıkılarak deyim ve atasözlerinin öğretiminde farklı web 2.0 araçlarıyla da dijital içerikler hazırlanması, öğrencilerin de bu süreçte aktif rol alması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Deyim, atasözü, web 2.0 aracı, Blooket, akademik başarı.

Your English Sources (YES)

Hümeysra YENER, Sinop/Merkez/TOKİ Şehit Fatih Erer Ortaokulu

Son yıllarda bilgi teknolojisinin hızla gelişmesiyle yabancı dil öğretiminde teknolojinin sınıflara entegrasyonu sürekli değişerek devam etmektedir. Geleneksel öğretim yöntemleriyle karşılaştırıldığında yabancı dil öğretiminde teknolojik ders materyallerinden yararlanmanın kalıcı bilgi, ders motivasyonu ve çok yönlü gelişim açısından önemli bir rol oynadığı bilinmektedir. Dijital yerli diye adlandırdığımız bu kuşağın dil öğretim süreçlerini çeşitli programlar, web 2.0 araçları ve farklı materyallerle zenginleştirilmesi gerekmektedir. Your English Sources (YES) adlı bu çalışmada ortaokul İngilizce dersi müfredatı ve Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı temel alınarak ortaokul öğrencileri için interaktif içeriklerle desteklenmiş 5 adet İngilizce kaynak kitap tasarlanmıştır. Öğrenme-öğretme süreçlerini etkili hâle getirmeyi amaçlayan bu projede öğrenciler, web 2.0 araçlarını kullanarak içeriklerini kendilerinin hazırladığı kaynak kitaplar oluşturmuşlardır. Böylelikle öğrenme sorumluluğunu üstlenerek aktif ve katılımcı bir öğrenme deneyimi yaşamışlardır. Proje çalışmaları esnasında yapılan son test verilerine göre öğrencilerin %80'i tüm sürece aktif olarak katılmış ve İngilizce öğrenme düzeylerinde ve 21. yüzyıl becerilerinde olumlu yönde ilerleme kaydetmiştir.

Anahtar Kelimeler: İngilizce öğretimi, materyal geliştirme, web 2.0 araçları, dil becerileri.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

İngilizce Deyimleri Karikatürlerle Öğrenmenin Ortaokul Öğrencilerine Etkisi

Hümeysra YÜCE, Uşak/Ertuğrul Gazi İmam Hatip Proje Ortaokulu

Farklı ülkelerde bulunan bireylerin birbirleriyle iletişimini kolaylaştırmasından dolayı İngilizce, dünyanın her yerinde geçer ortak dil (Lingua Franca) konumundadır. Bu yüzden birçok kişi değişik toplumlardaki bireyler ile iletişim kurmak için İngilizce öğrenmeye önem vermektedir ve hedef dile olabildiğince maruz kalmak için değişik yöntemlere başvurmaktadır. Bu yöntemlerin bazıları film izlemek, müzik dinlemek ya da kitap okumaktır. Yapılan araştırmalarda bireylerin dil öğrenmek için bu yöntemleri kullanırken çok fazla deyimssel ifadelerle karşılaştıkları ve bu ifadeleri anlamada zorluk çektikleri görülmüştür. Bu çalışmamızda İngilizceyi ikinci dil olarak öğrenen öğrencilerimize sadece dilin gramer ve kelime yapılarını değil, o dilin kültürünü yansıtan deyimlerin öğretilmesi de amaçlanmıştır. İngilizce deyimlerin öğrencilere kazandırılmasında, soyut anlam içeren deyimlerin somutlaştırılması için görsel araçlara ihtiyaç duyulmuştur. Öğrenme hakkında yapılan birçok çalışmada, öğrencilerin hafızalarında kelime ve resimleri kaydedebilecekleri ve ihtiyaç duyulan zamanlarda, görsel veya kelime hâlinde hatırlayabilecekleri ifade edilmiştir. Bu yüzden karmaşık ve soyut kavramlar olan deyimlerin karikatürler içinde öğrencilere öğretilmesi deyimleri daha anlaşılır ve öğrenilebilir bir noktaya taşımıştır. Ayrıca karikatürlerin içinde yer alan diyaloglar hem günlük konuşma diline hem de müfredata uygun olarak yazılmış ve öğrenci bu deyimleri günlük hayatta hangi durumlar karşısında kullanabileceğine dair fikir sahibi olmuştur. Yapılan çalışmada bir devlet okulunda bulunan 7. sınıf öğrencilerinin, kavram karikatürleriyle hedef dilde en çok rastlanan yirmi deyim öğretiminde ön test ve son test puan ortalamalarında önemli bir farklılık olup olmadığı ve İngilizce deyimler hakkındaki görüşleri araştırılmıştır. Ön test ve son test uygulamalarında “İngilizce Deyim Öğretim Başarı Ölçeği” ve sonrasında öğrencilerin görüşlerini almak için “Yarı-Yapılandırılmış Görüşme Formu” kullanılmıştır. Elde edilen verilere göre İngilizce deyimlerin kavram karikatürleriyle yüz yüze bir öğrenme ortamında sunulması oldukça etkili sonuçlar doğurmuş ve öğrencilerin akademik başarılarına katkı sağlamıştır. Ayrıca çalışmamızda kullanılan kavram karikatürlerinin iletişimi daha gerçekçi hâle getiren deyimlerin kalıcı ve etkili bir şekilde öğretilmesi bağlamında uygun ve doğru seçilmiş görsel bir araç olmuş, uygulanan öğretim süreci aktif katılım sağlayan öğrencilerde olumlu öğrenme davranışı oluşturmuş ve kendilerine sunulan deyimleri anlamada ve yorumlamada karşılaştıkları güçlükleri ortadan kaldırmıştır. Uzun bir süreyi İngilizce öğrenmekle geçiren ve bu sürecin sonunda ileri seviyede dil becerilerine varması planlanan kişilerin hedef dilin kültürel özellikleri ile ilgili de bilgi sahibi olmasını sağlayan ve özellikle de günlük yaşamda, dilin gerçek ortamında kullanıldığında çok sık ihtiyaç duyulan deyimssel ifadelere yer verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İngilizce deyimler, karikatür, aktif öğrenme.

Dil Becerilerinin Öğretimine İlişkin Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri

İhsan ASLAN, Diyarbakır/Sur/Kavaklıbağ İlkokulu

Doç. Dr. Semra KIRANLI GÜNGÖR, Eskişehir/Osmangazi Üniversitesi

Bu araştırmada amaç, taşınmalı eğitim ile öğrenim gören ilkokul öğrencilerinin dil becerilerine yönelik yaşadıkları sorunlar ve sınıf içerisinde yapılan uygulamaları inceleyerek öğrencilerin dil becerisini edinme sürecinde yaşadıkları sorunların farkına varmalarını, bu sorunların ortadan kaldırılabilmesi için öğretim ortamlarında yapılacak iyi uygulamaların neler olduğunu ortaya çıkarmaktır. Araştırmanın çalışma grubu 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Diyarbakır ili merkez ilçelerine bağlı taşınmalı köy okullarında çalışan 12 gönüllü sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışmasıdır. Çalışmada veriler, açık uçlu sorulardan meydana gelen yarı-yapılandırılmış görüşme formuyla elde edilmiştir. Verilerin analizinde içerik analizinden yararlanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre taşınmalı eğitimle öğrenim gören çoğu ilkokul öğrencisinin, ana sınıfı eğitimi görmemesinden kaynaklı okuma ve dinleme becerilerini içeren etkinlik ve uygulamalarda zorlandıkları, okuduklarını anlama konusunda seviyelerinin yetersiz olduğu ve hazırlanan programların öğrencilerin seviyelerine uygun olmadığı görülmüştür. Konuşmada kültürel ve bölgesel ağız ile konuşulmasının öğrencilerin iletişim becerilerini olumsuz anlamda etkilediği görülmektedir. Dinleme becerisinde çocukların, genelde dinledikleri konuları anlamadıkları ortaya çıkmıştır. Okuma becerisinde öğrencilerin yerel dilden kaynaklı yavaş ve heceleyerek okumaya çalıştıkları görülmüştür. Öğrencilerin yaşadıkları yerde Türkçeyi az konuşmaları ve genelde bölgesel dili kullanmaları nedeniyle kelime dağarcıklarının yetersiz olduğu görülmektedir. Bu anlamda öğrencilere farklı dil beceri eğitimleri verilip, etkinlik ve uygulamalarla dil becerilerinin desteklenmesinin öğrenciler açısından faydalı olacağı sınıf öğretmenleri tarafından ifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Taşınmalı eğitim, köy okulu, dil becerisi, ilkokul, öğretim ortamı.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Dil Eğitiminde Yeşil Ekran Teknolojisinin Kullanımı

İpek ÇAKMAK YILMAZ, Düzce/Bahçeşehir Bilim ve Sanat Merkezi

Bu çalışma, öğrencilerin yeşil ekran teknolojisi ile, İngilizce öğrenimini, iletişim becerilerini ve dijital yeterliliklerini geliştirmesini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Öğrencilerin özgün dijital içerikler hazırlarken yaratıcılıklarını, bilişim ve dil becerilerini geliştirmek hedeflenmektedir. Bu teknolojinin kullanımı bilgiyi tüketmek yerine aktif bir şekilde bilgi üretmelerini sağlayarak öğrenme deneyimlerini zenginleştirir. Özgün içerikler üretmelerini teşvik eder. Yeşil ekran teknolojisinin kullanımıyla öğrenciler, gerçek hayattan senaryolar oluşturarak dil becerilerini pratik yapma fırsatı bulurlar. Öğrenme süreci eğlenceli hâle gelir, İngilizce dilini öğrenme motivasyonları artar ve öz güvenleri güçlenir. Çalışma kapsamında öğrenciler yeşil ekran teknolojisi ile oluşturulmuş özgün videolar oluşturmuştur. Hazırlanan videolardan her biri hazırlık, çekim ve montaj olmak üzere üç ana aşamadan oluşur. Hazırlık aşamasında öğrenci, senaryosunu oluşturur ve Canva tasarım programını kullanarak senaryosuna uygun özgün arka planını tasarlar. Çekim aşamasında senaryosuna yönetmenlik yapar, temel video çekim tekniklerini kullanır ve yeşil ekran videolarını çeker. Montaj aşamasında ise fotoğraf, video ve ses düzenleme programı olan Camtasia ile özgün arka plan videolarını ve yeşil ekran çekimlerini montajlayarak videosuna son hâlini verir. Hazırladığı videoyu akranları ile paylaşır, dönüt alır, dönüt verir ve gerekli gördüğünde düzeltme yapar. Bu çalışmanın katılımcıları Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM) Destek ve BYF grubu İngilizce dersine devam eden öğrencilerden oluşturuldu. Çalışma için yeşil ekran teknolojisinin kullanıldığı bir ortam oluşturulmuştur. Öğrencilere gerekli eğitimler verilerek, yeşil ekran teknolojisiyle ilgili bilgi ve becerilerinin artırılması sağlanmıştır. İçeriklerini oluştururken kullanacakları ekipman ve yazılımlar sağlanmış ve kullanımları konusunda bilgi verilmiştir. Çalışmanın verileri, öğrencilerin yeşil ekran teknolojisi kullanarak hazırladıkları ders materyalleri ve bu materyallerin ve gözlem raporlarının değerlendirilmesiyle elde edilmiştir. Öğrencilerin ders materyallerini oluştururken kullandıkları senaryolar, video kamera çekimleri, Canva programı ile tasarlanan arka planlar ve Camtasia programı ile montajlanan videolar incelenmiştir. İncelemeler neticesinde öğrencilerin her seferinde bir sonraki çalışmasının bir önceki çalışmasına taban olduğu ve her seferinde becerileri üzerine ekleyerek daha başarılı ürünler ortaya çıkardığı gözlenmiştir. Ayrıca öğrencilerde ilk çalışmalarda gözlemlenen kamera karşısında İngilizce konuşmaya karşı olan ön yargı kırılmış, kendini daha doğru ve sakın ifade etmeye karşı heves ve gayret oluşmuştur. Çalışma sürecinde toplanan veriler, nitel analiz yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Öğrencilerin oluşturduğu ders materyalleri, içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiş ve senaryoda kullandıkları kelime ve cümlelerin kazanımları soru cevap yöntemi ile analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İngilizce öğrenme, yeşil ekran teknolojisi, tasarım, dijital beceriler.

100%

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

ya yönelik aktif öğrenme yöntemleridir. Nitel araştırma deseni kullandığımız bu araştırmamızda durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı ve yöntemi yarı-yapılandırılmış öğretmen görüşme formları okulumuzda görev yapan ve araştırmamızda gönüllü olan 15 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Kolay ulaşılabilirliği açısından (amaçlı örneklem) okulumuz sınıf öğretmenleriyle çalışılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden amaçlı örneklem yöntemi kullanılmıştır. Elde ettiğimiz sonuçlar betimsel (açıklayıcı) analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir. İnsanların çevresiyle iletişim kurmak için kullandıkları en yaygın iletişim aracı dildir. Dil becerisi de dinleme, okuma, yazma ve konuşma becerilerinden oluşmaktadır. Bunların içerisinde en çok kullandığımız beceri dinleme becerisidir. İnsanların iletişim kurmak ve çevrelerini anlamlandırmak için iyi bir dinleme becerisine sahip olmaları gerekmektedir. Dinleme becerisinin de bir dil becerisi olduğu konusu öğretmenler arasında bile önemi tam olarak anlaşılamamış bir beceridir. Dinleme becerisine dil becerileri içinde öksüz ve yetim kalan bir çocuk benzetmesi yapsak yanlış olmaz. Öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda eğitim dünyasına katkı sağlayacağını düşündüğümüz çok önemli sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmamızın önemi de burada ortaya çıkmaktadır. Kolay uygulanabilir, dinleme becerisini geliştirecek, aktif öğrenme yöntemlerini kapsamaktadır. Dinleme becerisinin diğer dil becerilerinin temeli olduğu düşüncesinin oluşturulması en önemli kazanım olmuştur. Dinleme anlamayı, anlama da anlatımı tetikler. Bu görüşün öğretmenler arasında da farkındalık oluşturması araştırmamızın en önemli sonucu olmuştur. Öncesinde öğretmenlerin çoğu dinlemeyi bir kazanım olarak görmüyor, zaten dinliyorlar diye düşünüyorlardı. Araştırmamızla Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda bulunan ilkokul birinci sınıftan dördüncü sınıfa kadar her sınıf düzeyindeki dinleme kazanımlarına dikkat çekilmiştir. Pek çok beceri gibi dinleme becerisi de pekâlâ geliştirilebilir. Yapılan araştırmalar da zaten bize bunu göstermektedir. Özellikle araştırmamızda sınıf öğretmenlerine bu konunun önemi vurgulanmış ve konuya dikkat çekilmiştir. Araştırmamızı diğer araştırmalardan farklı kılan da tespit edilen yöntemlerin, öğrencilerin aktif olarak dinlemelerini teşvik ederek dinleme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olacak nitelikte olmasıdır. İlkokullarda etkinlikleri oyunlaştırmak, öğrencilerin etkin katılımını sağlamak önem arz etmektedir. Çalışmalar sonundaki olumlu gelişmelerin öğrencilerin ve öğretmenlerin motivasyonlarını artırdığı gözlenmiştir. Araştırmamızın sonuçları göstermiştir ki her öğrencinin dinleme becerisi de farklıdır. Öğrencilerin dinleme seviyelerine göre bireyselleştirilmiş eğitim programları oluşturmak çok önemlidir. Öğrencilere aktif dinleme, doğru sorular sorma ve anlayışlı bir şekilde yanıt verme gibi becerilerin öğretilmesi faydalı olacaktır. Sınıf içinde dinleme odaklı etkinlikler düzenlemenin, öğrencilerin dinleme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olduğu tespit edilmiştir. Bu etkinlikler; hikâye dinleme, sesli kitap dinleme, müzik dinleme gibi aktiviteleri içerebilir. Öğrencilere sesli geri bildirimlerde bulunmanın doğru dinleme ve anlama becerilerini teşvik ettiği ifade edilmiştir. Öğrencilerin anladıklarını tekrar etmelerini ve yanlış anladıkları

durumlarda düzeltmelerini sağlamak önemlidir. Öğretmenlerin doğru dinleme davranışlarını modellemesi, öğrencilerin bu beceriyi öğrenmelerine yardımcı olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin aktif dinleme, göz teması kurma ve anlama sürecini göstererek öğrencilere iyi birer dinleyici olmayı öğrettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilere hikâye anlatmaları ve ardından da dinledikleri hikâyeyi onlardan özetlemeleri istenir. Bunun öğrencilerin, dinleme becerilerini geliştirirken anlama ve özetleme becerilerini de güçlendirdiği tespit edilmiştir. Sınıf içinde dinleme çemberleri oluşturulur. Öğrenciler sırayla bir şeyler anlatırken diğerleri de dikkatlice dinler. Bu, dinleme ve aktif katılımı teşvik eder. Oyunlar aracılığıyla da dinleme becerileri geliştirilir. Örneğin, dinledikleri bir hikâyeden sonra öğrencilerin birbirlerine sorular sorması sağlanır. Öğrencilerin izledikleri filmlerden, videolardan sonra dinleme egzersizleri yapılır. Öğrencilerin dinlediklerini, anladıklarını tespit için onlara sorular yöneltilir. Öğretmen görüşleriyle ortaya atılan bu dinleme becerilerini geliştirme yöntemleri bütün öğretmenler tarafından kullanılabilir çalışmalardır. Araştırmamız sonucunda ulaştığımız birbirinden kıymetli bu yöntemlerin uygulanması, öğrencilerin dinleme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olacaktır. Bu da akademik başarılarını artıracaktır. Ulaştığımız bu sonuçlar bütün okullarda uygulanabilecek olan çok önemli tespitlerdir. Amacımız bu sonuçların yaygınlaştırılmasına öncülük etmektir. Dinleme becerisi, başarılı iletişim, sağlıklı ilişkiler, öğrenme ve gelişme, çatışma çözme ve liderlik gibi birçok alanda önemli bir rol oynadığı aşîkârdır. Bu nedenledir ki, dinleme becerisini geliştirmek, kişisel ve profesyonel hayatta daha başarılı olmak için önemli bir adımdır.

Anahtar Kelimeler: Dil becerileri, dinleme becerisi, başarılı iletişim, empati, akademik başarı.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Dil Öğretiminde Dijital Uygulamalar: Wakelet Örneği

Öğretim Görevlisi İsmail ALANTEPE, İstanbul/Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Son yıllarda büyük bir ilerleme ve hız kaydeden teknolojik gelişmeler bütün sektörleri büyük oranda etkilemiş ve eğitim sektörü de bu gelişimden payını almıştır. Özellikle 2020 yılındaki salgın süreciyle birlikte uzaktan eğitime geçilmesinden dolayı eğitim ve öğretimde teknolojinin önemi daha da belirgin bir hâle gelmiştir. Bu süreçte uzaktan eğitimde etkili bir sınıf ortamının sağlanması için çeşitli web 2.0 araçlarının kullanılması gerekmiştir. Günümüzde yalnızca uzaktan eğitimde değil yüz yüze eğitimde de web 2.0 araçları sayesinde öğrencilerin daha aktif olmaları sağlanabilmekte ve öğrenci merkezli öğrenme gerçekleştirilebilmektedir. Ancak bütün gelişmelere rağmen teknolojinin kullanımı genelle yeteri kadar yayılamamakta ve genel resmin içinde önemli bir parça olamamaktadır. Derslerde ve ders dışı ortamlarda hem öğrenciler hem de öğretmenler tarafından kullanılacak çeşitli teknoloji tabanlı uygulamalar olmasına rağmen bunların birçoğu bilinmemekte, yalnızca çok popülerleşmiş bazı uygulamalar bilinmektedir. Bilinen bu araçlar bile herkesçe yeteri kadar etkin kullanılamamaktadır. Bu durum öğrencilerin daha hızlı ve etkili öğrenmelerinin ve çağın gerekliliklerine uyum sağlamanın önünde bir engel teşkil etmektedir. Sürekli gelişen ve yenilenen internet teknolojisine uyum sağlayabilmek, web 2.0 araçlarını derslerde etkili bir şekilde kullanabilmek ve öğrencilerin de bu uygulamaları kullanabilmelerini sağlayabilmek için uygulamaların kullanımını ve bütün özelliklerini öğrenmek ve anlatmak gerekmektedir. Özellikle dil eğitimi özelinde bakıldığında, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde görsel ve işitsel materyalleri kullanmaya izin veren araçları kullanmak gereklilik hâline gelmiştir. Öğrencilerle etkileşim içinde olmak, bilgi aktarmak, bilgiyi kullanmalarını sağlamak ve ölçmek konularında teknoloji tabanlı uygulamaların desteği önemlidir. Özellikle uzaktan eğitimin yaygınlık kazanmasıyla birlikte fiziksel olarak farklı mekânlarda ve birbirlerinden uzakta bulunan öğrenciler ve öğretmenlerin etkileşimde kalabilmeleri ve farklı fiziksel mekânda eğitim görmenin zorluklarını aşabilmeleri için web araçlarını etkili bir şekilde kullanmaları gerekmektedir. Web 2.0 araçları bu noktada öğrencilerin birbirleriyle iş birliği içinde çalışmasını ve ders aktivitelerine ve faaliyetlerine aktif bir şekilde katılmalarını sağlamaktadır. Bu bahsedilenlerin ışığında ve gerekçesiyle bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılabilecek bir web 2.0 aracı olan Wakelet'ten bahsedilecek, derslerde nasıl kullanılabileceği somutlaştırılarak anlatılacaktır. Wakelet, öğretmenlerin ve öğrencilerin bağlantı, görsel, video ve metin ekleyip bunlar üzerinde düzenlemeler yapabildiği ve koleksiyonlar oluşturabildiği ve bu şekilde çalışmalarını organize edebildiği bir web 2.0 aracıdır. Wakelet, dil öğretiminde öğrencinin aktif olmasını ve farklı becerilerini harekete geçirmesini sağlayacak niteliktedir. Özellikle öğrencilerin sunum yapma becerilerini ve araştırma yeteneklerini geliştirmeye yönelik ça-

İşmalara ve etkinlik planlarına imkân verir. Öğretmenler ise kendi ders notlarını ve materyallerini öğrencilerle paylaşabilir, diğer meslektaşlarının çalışmalarını takip edebilir ve iş birliği içinde çalışabilirler. Ayrıca dijital hikâye kitaplarını, bültenleri, materyalleri, öğrencilerin çalışmalarını depolayabilir ve sınıf tartışmaları düzenleyebilirler. Çalışmada, Wakelet uygulaması ile öğrencilere hazırlanmış olan dijital sınıf dergisi etkinliğinden bahsedilmektedir. Etkinlik, öğrencilerin aktif ve araştırmacı olmalarını gerektirmektedir. Etkinlik aracılığıyla öğrencilerin okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerini geliştirmeleri hedeflenmiştir. Etkinlikte öğrencilerden metin, görsel ve videolar kullanarak memleketlerini tanıtmaları istenmiştir. Öğrenciler, içerik oluşturmak için internette çeşitli araştırmalar yapmış ve bazı kaynakları okumuşlardır. Bu sayede okuma becerileri üzerinde ilerleme kaydedilmiştir. Kültürlerini ve ülkelerini tanıtmak konusunda oldukça hevesli olmuşlar, videolar ve görseller ekleyip bu içerikler hakkında açıklamalar yazmışlardır. Yazılan metinler ve açıklamalar öğretmen tarafından düzeltilmiş ve öğrencilerin hataları açıklanmıştır. Bu sayede öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmelerine yönelik çalışma gerçekleştirilmiştir. Etkinlik sonunda öğrenciler oluşturdukları içerikle alakalı detaylı açıklamalar yapmışlar ve memleketlerini sözlü olarak da anlatmışlardır. Ayrıca birbirlerinin paylaşımlarını da görebilen öğrenciler, arkadaşlarının oluşturduğu içerik hakkında yorumlar yapmışlar ve sorular sormuşlardır. Bu hâliyle etkileşimli bir ders ortamı meydana gelmiştir. Bu şekilde öğrencilerin konuşma ve dinleme becerileri için pratik yapılmıştır. Etkinlikte görsel ve işitsel malzemelerin yer alması ve öğrencilerin ilgisini çekecek bir konunun işlenmesinden dolayı, öğrenciler derste aktif şekilde yer almışlardır. Ayrıca etkinlikten sonra oluşturulan klasör depolanmış ve bu sayede bir dijital bir dergi ortaya çıkmıştır. Oluşturulan bu dijital dergi, izin verilen öğrenciler tarafından daha sonra da kullanılabilir. Etkinlik sonucunda öğrencilerden alınan dönütlerle göre ise sınıftaki 10 öğrencinin tamamı da uygulamayı faydalı ve eğlenceli bulmuş; okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerilerini geliştirdiğini söylemiş ve teknolojinin derslerde kullanılmasının gerekli olduğunu aktarmışlardır. Etkinlik aracılığıyla öğrencilerin derste daha hareketli oldukları yazma, konuşma, okuma ve dinleme becerilerini harekete geçirecek bir ortam oluşturduğu ve öğrencilerin bu atmosferden keyif aldıkları gözlemlenmiştir. Yapılan etkinlikten alınan sonuçlar göz önünde bulundurulduğunda ders ortamlarını daha verimli hâle getirmesi ve 4 temel beceriyi çalıştıran etkinliklere imkân sağlaması bakımından Wakelet aracı yabancı dil olarak Türkçe öğretimi tercih edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, Web 2.0 araçları, Wakelet

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Bibliyoterapi Yönteminin Okuma Motivasyonu Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi

Mervenur ANLATAN, Ankara/Haymana/Atatürk İlkokulu

Okuma yazılı ifadeleri görerek seslendirme işi ve aynı zamanda bilgiye ulaşmak için kullanılan en kısa yöntemlerden biridir (Şahin, 2009). Bu yöntemin öğrenme sürecine dönüşebilmesi için ise anlamlı okuma gerçekleşmeli ve bireyin gelecekteki başarı durumu, iletişim becerisi, sosyal-duygusal iyi oluş gibi birçok hayati becerisini etkileyecek olan bu kavram alışkanlık hâline getirilmelidir (Kutluca-Canbulat, 2013). Ancak günümüzde bulunan; teknoloji kullanım oranı, dijital oyunlar, rol model eksikliği, ailelerin zamansızlığı gibi birçok uyaran sebebiyle ilkökul düzeyinde kitap okuma alışkanlığı kazanılamamakta, 15-24 yaşları arasında bu oran %50,9 iken 25-44 yaşları arasında ise %34,5'e kadar gerileyerek giderek azalmaktadır. İstatistiklerle de belirtildiği gibi kitap okumaya yönelik motivasyon ülkemizin gelecekteki toplumsal profili için ciddi bir sorun teşkil etmektedir. Güncel sorunun çözümü ise ancak erken dönemde okullarda yapılacak olan müdahaleler ile mümkündür. Davranış değişikliğinin her alanında olduğu gibi okuma motivasyonu oluşturma ve kitaplara bakış açısının değiştirilmesi alanında da erken müdahale önemlidir. Bu erken müdahale seçeneklerinden biri ise bibliyoterapi yöntemidir. Bibliyoterapi bireyin değiştirmek istenilen davranışı için onu uygun zamanda uygun kitaplarla buluşturma (Öner, 2007) ve bu yönde bir dizi etkinliğin gerçekleştirilme sürecidir (Bodont, 1980; akt. Duru, 2021). Bu çalışmada bilgi kaynağı olan kitaplar vasıtasıyla davranış değişikliği oluşturmaya yardımcı olan bibliyoterapi yöntemi (Öner, 2007) temele alınarak oluşturulan programın 4.sınıf öğrencilerinin kitap okuma motivasyonu üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda; nicel araştırma yöntemlerinden tek gruplu ön test-son test deneysel desen kullanılmış, öğrencilerden süreç içerisinde uygulanan etkinlikler aracılığıyla nitel veriler de toplanmış ve araştırmanın nihai yöntemi karma yöntem olarak belirlenmiştir. Yürütülen çalışmada bağımsız değişken 8 oturumdan oluşan bibliyoterapi programı iken bağımlı değişken öğrencilerin kitap okuma motivasyonu olarak belirlenmiştir. Ek olarak çalışmaya katılacak öğrencilerin belirlenmesinde ise uygun örnekleme yöntemi kullanılmış ve araştırmacı tarafından erişilmesi elverişli bir grup araştırmaya dâhil edilmiştir. Bibliyoterapi yöntemi; öğrencilere kitap okutma ya da öğrencilerin yalnızca dinlemelerini sağlayarak onlara kitap okuma gibi hemen her okulda yapılan çalışmaların ilerisinde bir süreç olup üç aşamadan oluşmaktadır (Leana-Taşçılar, 2012; Taş, 2019). Leana-Taşçılar (2012) tarafından model önerisi olarak sunulan bu aşamaların ilki "okuma öncesi süreç" olarak belirlenmiştir. İlk aşamada odaklanılacak problemin ana konusu belirlenerek öğrenci profiline uygun bir kitap seçilmelidir. Bu doğrultuda; "Hıncık-Şermin Yaşar" kitabı, uygulamada kullanılacak ilk kitap olarak belirlenmiştir. Bu kitapta aynı evde yaşamasına rağmen, teknoloji bağımlılığı gibi birçok sebepten ötürü çocuklarıyla hiç konuşmayan bir aile profili ve bu sebeple okula gitmeden önce "Hı-hı" ve "I-ih" kalıpların-

dan başka hiçbir kelimeyi bilmeyen ve daha önce hiç kitap okumamış bir çocuk profili sunulmaktadır. Araştırmacı tarafından seçilen ikinci kitap ise “Okumayı Sevmeyen Çocuğun Hikâyesi-Miriam Dubuni”dir. Bu kitapta ise etrafındaki herkes kitap okumayı severken, kendisi sevmeyen ve bu durumun gerekçelerini mizahi bir şekilde açıklayan bir çocuk profili bulunmaktadır. Bibliyoterapi yöntemindeki ikinci aşama ise “özdeşim kurma” ve “katarsis” adımlarını içeren “süreç” aşamasıdır. Bu aşamalarda ise bireyin okunulan kitaptaki karakterle özdeşim kurması ve kendi yaşadıklarını karakter üzerinden dışarıya yansıtması sağlanır. Üçüncü aşama olan “okuma sonrası” süreçte ise “iç görü” ve “genelleştirme” aşamaları bulunmakta ve kitap okuma sonrasında öğretmenin rehberliğinde yürütülecek tartışmaları içermektedir. Bu çalışmada da 40 dakikalık 8 oturum şeklinde yukarıda bahsedilen kitaplar ile bibliyoterapi programının uygulanması sağlanmıştır. Verilerin analizinde parametrik olmayan testler arasından Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi kullanılmıştır. Daha güçlü sonuçlar verebilmeleri sebebiyle sıklıkla parametrik testlerin kullanılmasının yanında bu testler için uygun koşulların sağlanamadığı ve özellikle örneklem büyüklüğünün az olduğu durumlarda parametrik olmayan testler kullanılabilir (Pallant, 2015). Analizin gerçekleştirilmesi aşamasında IBM SPSS Statistics Base 22.0 programı kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına bakıldığında bibliyoterapi programının uygulandığı grubun son test ve ön test puanları arasında son test puanları lehine fark olmasına rağmen bu farkın anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür ($p>0.05$). Müdahale programlarının uygulandığı deneysel araştırmalarda süreci birçok farklı unsur etkileyebilmekte ve buna bağlı olarak analiz sonuçlarının anlamlılık düzeyi değişebilmektedir. Bu doğrultuda çalışmaya dâhil edilen öğrencilerin bireysel ön test ve son test puanlarına bakıldığında, özellikle bir deneğin son test puanında oldukça ciddi bir düşüş olduğu ve örneklem azlığı sebebiyle de bu düşüşün tüm grubun ölçüm sonuçlarını etkilediği görülmektedir. Çalışma küçük bir okulda yapıldığı için örneklem dâhil edilebilecek öğrenci sayısının arttırılması mümkün görülmemekte ancak yapılacak sonraki araştırmaların daha büyük gruplara uygulanması önerilmektedir. Bunun yanında son test puanlarında düşüş görülen denekten toplanan nitel verilere bakıldığında ise bibliyoterapi yöntemine yönelik olumlu yargılar içeren cümleler olduğu, araştırmacının gözlemlerinin de bunu desteklediği söylenebilir. Bu sebeple deneysel çalışmalarda tek tür veriye bağlı kalınmaması ve toplanan veri çeşitliliğinin arttırılması önerilmektedir. Davranış değişikliği uzun bir süreç gerektirmektedir. Bu sebeple bibliyoterapi odaklı deneysel çalışmalardaki oturum sayısının koşullara uygun bir şekilde arttırılması ve davranış değişikliğinin kalıcılığının ölçülebilmesi adına izleme çalışmalarının yapılması önerilmektedir. Çalışmada tek gruplu ön test-son test deneysel desen kullanılmasının sebebi araştırmacının sınırlı örneklem sahip olmasıdır. Ancak daha büyük örneklem gruplarına ulaşılabiliriyorsa kontrol gruplu ön test-son test deneysel desenin kullanılması ve seçkisiz atama yoluyla belirlenen gruplarla, kullanılan yöntemin kuvvetlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bibliyoterapi, okuma motivasyonu, dil eğitimi.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Ana Dili Öğretiminin Etkinlik Alanları: Yazma

Mine TEZEL, Ankara/Polatlı/Hatice-Mevlüt Yılmaz Bilim ve Sanat Merkezi

İlköğretimle başlayıp üniversitede de devam eden Türkçe öğretimi; dinleme, konuşma, okuma, yazma arasındaki çok yönlü ilişkiye ve girişik etkinlikleri içeren öğretime dayanır. Ana dili öğretiminin temel etkinliklerinden olan yazma, bir anlatma eylemidir. Duygu ve düşüncelerin uyumlu bir bütün oluşturacak şekilde yazıyla aktarılması ise beceri işidir. Bu becerinin geliştirilmesi için yapılacak etkinlikler sırasında öğrenciler, hedef dilin hem dil bilgisi kurallarını hem de kelime bilgisini kavrar. Sağlam temele dayanan ana dili öğretimiyle yazma becerisi kazanan öğrenci, bu becerisini okul dışı yaşamında bireysel ve sosyal ilişkilerinde başarıyla kullanabilir. Çalışma, lise ve dengi okulları bitirip yükseköğretime geçen öğrencilerin “yazılı anlatım becerilerini” yeterli düzeyde kazanamamış olmaları temel sorunu üzerine hayata geçirilmiştir. Sorunun çözümü için 9, 10 ve 11. sınıflarda öğrenim gören öğrencilere güdümlü yazma etkinlikleriyle düzenli düşünme ve yazma alışkanlığı kazandırma amaçlanmıştır. Uygulanacak etkinliklerde hedeflenen kazanımlar 9, 10 ve 11. sınıf öğrencileri için ortak hazırlanan MEB’in öğretim programlarında yer alan yazma kazanımlarıyla ilişkilidir. Uygulamada yazma eğitimi desteklemek amacıyla deneysel desen kullanıldığından evren ve örneklem saptanmamıştır. Araştırma, 2023-2024 eğitim yılının 16 haftasında 9, 10 ve 11. sınıf öğrencilerinden oluşan karma bir gruba yaratıcı yazarlık atölyelerinde yürütülmüştür. Araştırmada “Türkçe öğretiminde yazma eğitimi verilen grubun yazma becerisi erişim düzeyi ile verilmeyen grubun erişim düzeyi arasında verilen grubun öğrencilerinin lehine anlamlı fark vardır.” denencesi sınanmış, bunun için öğrencilere ön ve son test şeklinde, deneysel işlemin başında ve sonunda olmak üzere ölçülebilir nitelikte metinler yazdırılmıştır. Yazma becerisinin geliştirilmesi için uygulanan etkinliklerden bazıları: öykü, masal, şiir tamamlama; görselden, müzikten, karikatürden, filminden hareketle öykü, masal, şiir yazma; gezi ve gözlemlerden hareketle farklı türde metinler oluşturma vb. şeklindedir. Çalışma sonuçları, Türkçe öğretiminde yazma becerilerinin somut ürünler aracılığıyla ölçülebileceğini ve geri bildirimlerle geliştirilebileceğini göstermektedir. Ayrıca güdümlü yazma etkinliklerinin öğrencilerin Türkçe dersine karşı tutumlarını olumlu yönde etkilediği, ilgi ve yeteneklerine uygun seçilen yazma etkinliklerinin öğrencilerin yazma ve yaratma gücünü artırdığı belirlenmiştir. Çalışma, yazma etkinliklerinin Türkçe öğretiminin niteliğini artırdığını ve öğrencilere istenilen davranışları kazandırmada etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Özetle yazma etkinlikleri sadece bir dersin sınırlarını aşmakla kalmayıp diğer derslerle de bütünleşerek öğrencilerin gelişimine katkı sağlamaktadır. Türkçe öğretimi için belirlenen amaçlar bütüncül bir yaklaşımla her öğretim kademesinde gözlemlenebilir öğrenci davranışlarına dayandırılmalı ve yazma becerilerini geliştiren etkinlikler müfredatın bir parçası olarak hem ders içi hem de ders dışı zamanlarda yer almalıdır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, dil öğretimi, yazma becerileri, güdümlü yazma etkinlikleri, yaratıcı yazarlık.

İngilizce ve Türkçede Ortak Deyimsel İfadelerin Öğrenilmesinde Eğitsel Oyunların Etkisi

Mine TÜRKER, Ankara/Keçiören Bilim ve Sanat Merkezi

Hatice Efsun BAYKAN, Kayseri/Melikgazi/Hikmet Kozan Ortaokulu

Her dil grubunda olduğu gibi hedef dil olarak öğretilen İngilizcede de öğrenci gruplarının öğrenme sürecinde zorluk çektiği belirli konular olduğu görülmektedir. Ortaokul öğrencilerimizle 3 aylık bir süreçte hazırladığımız bu çalışma kapsamında öğrencilerimizin zorluk çektikleri konuyu saptamak amacıyla bir yabancı dil tutum anketi uyguladık. Bu yabancı dil tutum anketinin sonucuna göre “Idioms (atasözleri)” olarak bilinen kelime grupları, bu listenin başlarında yer almaktadır. “Deyimler herhangi bir dilin önemli bir parçasıdır ve kişinin o dilde akıcılığının bir göstergesi olduğu söylenebilir” (McDevitt, 1993; s. 4). Dolayısıyla deyimlerin öneminin birinci nedeni, onların yaygın olmalarıdır. Deyimleri oluşturan sözcüklerin gerçek anlamlarından farklı bir anlama sahip olmalarının yanında toplumların farklı kültür ve deneyimleri hem anlama hem de çeviri sürecinde problem yaşanmasına sebep olmaktadır. Ancak kaynak dil ile öğrenilen dilin deyimisel kullanımları arasında benzerlikler de görülmektedir. Bu benzerlikler deyimlerin öğrenilmesini ve kullanımını kolaylaştırmaktadır. Bu noktadan hareketle amacımız kaynak ve öğrenilen dildeki ortak kullanılan deyimsel ifadeleri saptamak ve bu konuyla ilgili bir kolay öğrenme yöntemi geliştirmektir. Ülke genelinde deyimler konusu üzerine hazırlanmış sözlükler, makaleler, araştırma yazıları ve kitaplar bulunmaktadır. Mevcut kaynaklardan farklı olarak daha önce yapılmamış İngilizce ve Türkçedeki ortak deyimler oyununu tasarlamaya karar verdik. Bu oyun ile öğrenci gruplarının zorluk çektikleri “idioms” konusundan esinlenilerek karşılaşılan zorlukların en aza indirilmesi planlanarak bu oyunda öğrenme sürecinin dinamizm kazanması sağlanmıştır. Bu oyun sayesinde İngilizce ve Türkçedeki ortak deyimleri daha zor ve yavaş öğrenen öğrenciler başta olmak üzere diğer öğrencilerin de bu konuyu daha kolay öğrenmesi hedeflenmiştir. Çalışmamızda öğrenciler aktif ve etkin öğrenme modeline uygun olarak bir oyun tasarladı. İlk olarak 5 ve 6. sınıf seviyesinde 5 öğrencimiz öğrenme sürecine etkin olarak katılım sağlayıp Türkçe ve İngilizcede ortak olan 41 deyimsel ifadeyi literatür ve sözlük taraması yaparak tespit etti. Daha sonra bu deyimsel ifadeleri bir masa oyununa web 2.0 aracı olan Canvayı kullanarak dönüştürdüler. 6. sınıf öğrencilerimizden seçtiğiniz örneklem grubumuza ön test uygulayıp aynı gruba hazırladığımız oyun oynatılmıştır. Oyunun düzenli olarak oynatılmasından sonra aynı grup örneklem son test yapılmıştır elde edilen bulgular ışığında hazırlanan oyunun süreç olarak takibi yapılmıştır. Bunun yanı sıra Kahoot ve Quizizz web 2.0 araçları ile test yapılmış yine ölçüm sürecine dijital oyunlar dâhil edilmiştir. Öğrencilerin günlük olarak ne kadar kalıcı öğrenme sağladığını belirlemek için son test uygulanmıştır. Nitel veri elde etmek için öğrencilere Türkçe ve İngilizcede ortak kullanılan deyimler listesi dağıtılmış

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

bu deyimleri kullanarak üç günlerini İngilizce günlük yazarak anlatmaları istenmiştir. Aynı gruba düzenli olarak oyun oynatılmış ve tekrar üç günlerini deyimleri kullandıkları İngilizce günlük olarak yazmaları istenmiştir. İki günlük arasındaki doğru sayıda deyim kullanma oranı bize nitel veri sağlamıştır. Yapılan değerlendirmeler sonucunda öğrencilerin atasözlerini öğrenme sürecinde oyunlaştırma ve dijitalleştirme yöntemlerinin etkili olduğunu göstermektedir. Öğrenciler oyunlar aracılığıyla deyimleri daha kolay öğrenirken günlük yaşamlarında tekrarlayarak öğrenme ve uygulama şansı bulmuşlardır. Test sonuçlarına göre derslerde atasözlerinin kullanımında oyunlaştırma ve dijitalleşmenin öğrenme kazanımlarının anlamlı bir şekilde kavranmasında önemli bir etkisi olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İngilizce deyimler, Türkçe deyimler, oyunlaştırma, dijitalleştirme, aktif öğrenme.

Aktif Öğrenme Yöntemlerinin Ortaokul Öğrencilerinde Yazma Becerilerine Yönelik Tutuma Etkisi

■ Nilgün AZEKEN, Antalya/Kepez İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü

■ Abbas DOĞAN, Antalya/Kepez İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü

Günümüzde teknolojinin gelişmesiyle birlikte iletişim yolları arasında mesaj ve sosyal medya aracılığıyla iletişim oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Teknoloji ile yazılı iletişimin hayatımızdaki yeri düşünüldüğünde öğrencilerde yazma becerilerinin geliştirilmesini gerekli kılmaktadır. Yazma becerisi, dört temel dil becerisi zincirinin son halkasını oluşturur. Son halka olan yazma becerisi sürecinde metin oluştururken tüm dil becerileri aktiftir. Bu nedenle süreçte yaşanabilecek yetersizlik, düşünme sürecinde yaşanan olumsuzluk nedeniyle gerçekleşmiş olabilir. Bu da öğrencilerin yazma sürecinde zorlanmalarına ve yazılı anlatım sürecine karşı olumsuz tutum geliştirmelerine neden olabilir. Öğrencilerin yazma becerisine karşı olumsuz tutum geliştirmelerinin önüne geçmek için farklı öğrenme stillerine yönelik planlama yapılması ve aktif bir öğrenme süreci tasarlanarak bir yazma sürecinin geçirilmesinin ihtiyaç olduğu tespit edilmiş ve ihtiyaca cevap verecek bir çalışma planlanmıştır. Araştırmada yazarlık ve yazma becerileri dersinde on altı hafta boyunca aktif öğrenme yöntemleriyle oluşturulmuş yazma etkinlikleri kullanılmıştır. Yöntem olarak nicel araştırma yöntemlerinden ön test-son test kontrol gruplu seçkisiz deneysel desen kullanılmıştır. Araştırma, 2023-2024 eğitim öğretim yılında Antalya ili Kepez ilçesinde eğitim öğretim gören ve Yazarlık ve Yazma Becerileri dersine giren 145 7. sınıf öğrencisi ile yürütülmüştür. Araştırmada, “Yazarlık ve Yazma Becerilerine Yönelik Tutum Ölçeği” ön test aşamasında deney ve kontrol grubuna uygulanmıştır. Daha sonra bağımlı değişken olarak deney grubunda yer alan öğrenciler on altı hafta boyunca aktif öğrenme yöntemleriyle oluşturulmuş yazma etkinliklerinin planlandığı bir eğitim sürecine tabi tutulmuştur. Planlanan eğitim sürecinin sona ermesi ile deney ve kontrol gruplarına tekrar Yazarlık ve Yazma Becerilerine Yönelik Tutum Ölçeği uygulanmıştır ve aktif öğrenme yöntemleri ile oluşturulmuş yazma etkinliklerinin uygulandığı deney grubu öğrencilerinin Yazarlık ve Yazma Becerileri dersine yönelik tutumlarında istenen yönde değişiklik gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yazarlık ve Yazma becerileri dersi, aktif öğrenme, yazma becerisi, tutum.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

İngilizce Dersinde İnteraktif Defter Kullanımı Hakkında 6. Sınıf Öğrencilerinin Görüşleri

Nurşen KAYA, Antalya/Süleyman Demirel Ortaokulu

Dil öğretim süreçlerinde bireyi merkeze alan, kişisel yetenekleri ve farklılıkları yaratıcı çalışmalarla harmanlayan, gerçek yaşam ortamlarına benzer iletişim deneyimleri yaşatan yöntemler kullanılması dil edinimine katkısının bilimsel çalışmalar ile kanıtlanması neticesinde öğretmenler dil sınıflarında bu süreci destekleyici materyaller arayışına girmişlerdir. Bu bilimsel çalışmaların en güncellerinden biri olan çoklu zekâ yaklaşımına göre her öğrencinin kendi hazırbulunuşluk seviyesine ve kendi öğrenme stratejilerine uygun ortam sağlandığında başarıya ulaşması kaçınılmazdır. Çoklu zekâ yaklaşımında olduğu gibi öğrenciyi merkeze alan proje tabanlı öğrenme yaklaşımı, öğrencilerin orijinal problemleri araştırma işiyle ilgilenmelerini sağlamak için düzenlenmiş, sınıftaki öğretim ve öğrenme hakkında kapsamlı bir yaklaşımdır (Blumenfeld, Soloway ve Marx, 1991). Proje tabanlı öğrenme ortamı; öğrencilerin kendi öğrenmelerini belirleyip yönlendirebildikleri, yaratıcılıklarını ve karşılaştıkları sorunları iş birliği içinde çözme becerilerini geliştirebildikleri, başarıları konusunda karar verici oldukları gerçek yaşamın sınıfa taşındığı, teknoloji destekli bir öğrenme ortamıdır (Erdem, 2002). Bu öğrenme ortamında özerk öğrenme ön plandadır çünkü öğrenmenin sorumluluğunu alan, kendi bilgilerini denetleyen aynı zamanda değerlendiren, amaçlarını ve hedeflerini bilen, anlayan, anladıklarını uygulayan, bireysel hızında ilerleyen öğrenciler özerk öğrenen öğrencilerdir (Tok, 2011). Farklı yöntem ve teknikler kullanılarak sunulan bilgilerin öğrenciler tarafından ders esnasında aktif bir şekilde not edilmesinin de yeni bilgileri kavramada ve hatırlamada başarıya katkısı çok uzun yıllardır bilinen bir gerçektir. Burada kastedilen verilen bilgilerin öğrenciler tarafından sadece deftere geçirilmesi değildir, öğrencilerin bilgi ile doğru etkileşimi sağlayarak yeni öğretileri hayatlarının bir parçası hâline getirebilecek şekilde not almalarıdır. Bu etkileşimi sağlamada her öğrencinin bilgiyi farklı şekilde kullanması ve işlemesinden dolayı bireysel farklılıklara ve yaratıcılığa imkân sağlayan bir öğretim aracı olan interaktif defter kullanımı tercih edilebilir. İnteraktif defter çalışmaları çoklu zekâ yaklaşımına dayanmaktadır (Endacott, 2007). Mallozzi'ye (2013) göre interaktif defterler, öğrendiklerini kaydetme ve yansıma yoluyla çalışmalarını anlamlı şekillerde bireysel olarak yeni bir biçime dönüştürme fırsatları sunan üst bilişsel öğretim araçlarıdır. İnteraktif defterler, öğretmenler tarafından sunulan bilgilerin defterin sağ tarafına olduğu gibi not edildikten sonra sol tarafına bu bilgilerin öğrencilere yansıyan hâlinin kendi yaratıcılıklarına göre not edilmesi ile oluşturulan materyallerdir. Öğrencilere kendilerine sunulan bilgi ile oluşturdukları etkileşimi tamamen kendi öğrenme stratejilerine ve hayal güçlerine özgü bir biçimde yansıma imkânı tanıyan interaktif defter kullanımı günümüz eğitim sisteminin amaçları ile oldukça uyumludur. İnteraktif defterler bilgileri organize bir şekilde içselleştirebilen bireylerin iletişim ve öz değerlendirme becerilerini geliştirerek öğretim süreçlerini eğlenceli kılmaktadır. İnteraktif not defterlerinin kullanımı, 21. yüzyıl sınıflarında tüm konu

alanlarında öğrenmeyi yönlendirmeye ve desteklemeye yardımcı olan basit, stratejik bir araçtır. Özellikle kalabalık sınıflarda kelime edinimi, cümle oluşturma ve okuduğunu anlama gibi çeşitli okuryazarlık becerilerini öğretmek için kullanımı kolaydır. Öğretimin desteklenmesine ve öğrenmenin geliştirilmesine yardımcı olabilir; çünkü bu öğretim aracı, öğrencilere bir dizi okuryazarlık becerisinde pratik yapmaları ve uzmanlaşmaları için birçok fırsat sağlayabilir. Ayrıca, evde ebeveynlerle okuryazarlık etkinliklerinde iş birliğine izin verebildikleri için öğrenciler bireysel olarak sahip oldukları arka plan deneyimlerinden faydalanabilirler; bu da ev ve akademik okuryazarlıklar arasında köprü oluşturabilir ve öğrencinin öz güvenini artırabilir. Marcarelli'ye göre (2010) interaktif defterler, öğretimi zenginleştirmekte, öğrenci başarısını ve iletişimini geliştirmekte, eğlenirken çalışmayı sevdirmekte, öğrencilerin gururlanmasını sağlamakta, öğrenmeyi içselleştirmekte, mantıklı yazma, organize olma ve öz değerlendirme becerilerini geliştirmektedir. Özellikle günümüz sınıflarındaki farklı kültürel çeşitlilikteki öğrencilerin her birine çoklu zekâ yaklaşım kuramı yöntemlerini kullanarak ulaşmayı hedefleyen bu defterlerdeki görsellik ve sürekli güncelleştirmeye yönelik çalışmalar ve projeler ile öğrenci motivasyonu üst noktada korunmuş olur.

Günümüz eğitim sisteminde öğrencilere sunulan bilgiyle etkileşime geçerek kendilerine yansıyan hâlini iyi yapılandırılmış ve organize bir düzeni sağlayan not etme aracı olan interaktif defterlerinin kullanımı gittikçe yaygınlaşmaktadır. Bu çalışmada İngilizce dili öğretiminde interaktif defter kullanımı hakkında öğrenci görüşlerini araştırmak amaçlanmaktadır. İnteraktif defter kullanımı uygulaması ile ilgili öğrenci görüşlerinin araştırıldığı bu çalışmada uygulayıcı merkezli eylem araştırması metodu kullanılmıştır. Eylem araştırması bir grup insanın bir problemi tanımlamayıp çözmek için bir şeyler yapması ve sonuçtan memnun olmazlarsa yeniden denemeleri yani yaparak ve yaşayarak öğrenmeleridir (O'Brien, 2003). Eylem araştırması uygulayıcıların araştırma sürecine direkt katılarak ilk elden öğrenmelerini ve öğrendiklerini gönüllü bir şekilde uygulamalarını sağlamaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak interaktif defter kullanımı deneyimleri hakkında hazırlanmış görüşme formları, gözlem formları, öğrenci mektupları ve ön test/son test tekniğinden yararlanılmıştır. Çalışmaya 2022-2023 eğitim öğretim yılı birinci döneminde Antalya Süleyman Demirel Ortaokulu 6A ve 6B sınıflarında öğrenim gören 60 öğrenci dâhil edilmiştir. Bu çalışmada yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanan görüşme verileri araştırmacılar tarafından içerik analizi ile analiz edilmiştir. İçerik analizi, toplanan verilerin derinlemesine analiz edilmesini gerektirir aynı zamanda önceden belirgin olamayan temaların ve boyutların ortaya çıkarılmasına olanak tanır (Yıldırım ve Şimşek, 2021, s. 243). Verilerin analizinde görüşme sırasında katılımcılardan alınan ses kayıtları yazılı belge hâline getirildikten sonra bu veriler NVIVO programı ile kodlanarak kategoriler ve temalar oluşturulmuştur. Bu program araştırmacının kodları özel temalar altında toplamasına, karşılaştırmasına, kodlar ve araştırmacının notları arasında ilişki kurarak elde edilen verilerin görselleştirilip (örn. model, matris, grafik) raporlaştırılmasına olanak veren bir programdır (Bacanak, 2013). Temalar düzenlenmiş ve bulgular yorumlanmıştır.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Araştırma sonuçları göstermektedir ki interaktif defter kullanımı genel olarak öğrenciler tarafından eğlenceli, ilginç, yaratıcı ve motive edici bulunmuştur. Öğrencilerin büyük çoğunluğu bu uygulamanın devam ettirilmesini istediğini ve diğer derslerde de interaktif defter kullanmak istediklerini belirtmişlerdir. Uygulama öncesi İngilizce dersini zor bulan ve akademik başarısı düşük olan öğrenciler sürecin kendileri açısından öz güvenlerini sağlayarak derse olan ilgilerinin arttığı yönünde geçtiğini söylemişlerdir. Velilerden gelen dönütlere göre interaktif defter kullanımı, ailelere çocuklarının yabancı dil edinimi sürecine aktif katılım sağlama fırsatı verdiği için uygun bulunmuştur. Dönem sonu yapılan defter sunumu etkinliği de öğrencilere kendi çalışmalarını sergileme fırsatı vererek sosyal ve dil becerilerinin gelişimine katkıda bulunmuştur. Yarı-yapılandırılmış görüşme formlarının analiz sonuçlarına göre interaktif defter uygulaması hakkında en fazla tekrarlanan kodlar; eğlenceli, ilginç, motive edici, yaratıcı ve faydalı şeklindedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin sadece %3'ü bu uygulamayı zor ve yorucu bulmuştur.

Anahtar Kelimeler: *İnteraktif defter, çoklu zekâ, dil öğretimi.*

Öğretmenlerin ve Öğrencilerin Gözünden Anadolu Mektebi Yazar Okumaları Programı

Safiye HIZLI ÖNAL, İstanbul/Gaziosmanpaşa Anadolu Lisesi

Okuma, anlamanın en önemli basamaklarından biridir. Diğer dil becerilerini de içinde barındırmasından dolayı, bu alanda yoğun çalışmalar yapılmaktadır. Çalışmamıza konu olan Anadolu Mektebi Yazar Okumaları Programı da bu uygulamalardan biridir. Program, Prof. Dr. Sami Güçlü'nün bir projesi olarak 2012 yılında Sakarya Üniversitesinde 12 kişilik öğrenci grubuna uygulanarak başlatılan gönüllü bir okuma faaliyetidir. Anadolu Mektebi Projesi, 2016 yılından beri Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde Anadolu Mektebi Programı olarak okullarda faaliyetlerine devam etmektedir. Anadolu Mektebi; Türk kültürü, sanatı ve edebiyatının gelişmesine katkı sunmuş yazarların belirlenen eserleri ve bunların hakkında yazılmış seçkin eserlerin okunması esasına dayanır. Yazar okuma yöntemi ile klâsik kültürün en önemli özelliği olan külliyat okuma felsefesinden hareket eden Anadolu Mektebi, Mustafa Kutlu ile başlayan Cengiz Aytmatov, Tarık Buğra, Yunus Emre, Mehmet Akif Ersoy, Ahmet Hamdi Tanpınar, Cengiz Dağcı, Sâmîha Ayverdi, Necip Fazıl Kısakürek, Mevlana, Yahya Kemal Beyatlı, Sezai Karakoç, Cemil Meriç ile devam eden ve Nurettin Topçu ile son bulan geniş kapsamlı bir okuma programıdır. Belirlenen yazarla ilgili eserleri okuyan öğrenciler, bir konu belirleyerek panel yazısı hazırlamakta; hazırladıkları yazılarını okul, il ve ülke genelinde düzenlenen programlarda sunmaktadırlar. Anadolu Mektebi öğrencileri sunumlarıyla da kendilerini, anladıkları ve anlamlandırdıkları medeniyet dairesiyle birlikte ifade ederler. Bu programlarda sunulan metinler daha sonra kitaplaştırılmaktadır. 2020 yılına kadar sadece lise ve üniversitelerde uygulanan Anadolu Mektebi Yazar Okumaları Programı 2020 yılında ortaokullarda da uygulanmıştır. Anadolu Mektebi, belli bir program içinde başlayıp devamlılık arz eden okuma faaliyeti ile bir ömür boyu sürer ve bu yüzden mezun olunamayan bir mekteptir. Öğrenci bu programa katılarak; aile, ülke ve millet sevgisi yanında hayatta dair millî bir bakış açısı da kazanır. Ortaokul düzeyinde Anadolu Mektebine katılan bir öğrenci, 200'e yakın seçili eser arasından her yıl öğretmeninin belirlediği 30 kitabı okuyarak programı tamamlar. Lisede devam etmek isterse her dönem bir yazarın külliyatını okuyarak 9, 10 ve 11. sınıflarda beş yazarı tamamlamış olur. Bu çalışmada, programı İstanbul'da 2022-2024 yılları arasında uygulayan öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri alınarak programın etkililiğini değerlendirmek amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu İstanbul'un farklı ilçelerinde ortaokul ve liselerde programı uygulayan 266 öğretmen ve 1085 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma, pozitivist sosyal bilim yaklaşımı çerçevesinde nicel yöntemle yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak katılımcıların program hakkındaki görüşlerini değerlendirmek amacıyla araştırmacı tarafından öğrenciler ve öğretmenler için farklı hazırlanan "İstanbul Anadolu Mektebi Yazar Oku-

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

maları Programı Değerlendirme Anketi" kullanılmıştır. 1351 kişiden kolayda/uygun örneklem yoluyla toplanan veriler, betimsel yöntemle analiz edilmiştir. Sonuçlar incelendiğinde Anadolu Mektebi Yazar Okumaları Programının hedeflerine ulaştığı, amacına uygun bir şekilde sahada karşılık bulduğu görülmektedir. Program öğrencileri yaratıcı okuma, değerlendirme, yazma, sunum açısından geliştirmektedir. Seçilen eserlerin Türkçe öğretiminde belirtilen kök değerleri desteklediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenleri ile birlikte öğrencilerin farklı mekânlarda yaptıkları değerlendirme toplantıları kitap okumayı daha keyifli ve tercih edilir bir hâle getirmektedir. Okudukları kitapların yazarları ile söyleşiler yapmak okumayı daha anlamlı kılmaktadır. Öğretmenler ve öğrenciler için daha nitelikli fiziksel şartlar oluşturularak programın desteklenmesi önerilebilir. Gençlerimizin millî kültürümüzü ve değerlerimizi tanınması ve bilmesi açısından program kurumsal iş birlikleri ile desteklenebilir.

Anahtar Kelimeler: Anadolu Mektebi, okuma kültürü, külliyat okuma, yazar okuma yöntemi, okuma alışkanlığı.

Dil Öğreniminde İnovasyon: Teknoloji Destekli Aktif Öğrenme Stratejileri

Şeyma GÜNEŞ, Çanakkale/Barbaros Hayrettin Paşa İlkokulu

Aktif öğrenme stratejileri öğrencilerin bilgiyi işlemelerine, anlamalarına ve kalıcı olarak öğrenmelerine yardımcı olur. Bu stratejiler özellikle dil öğrenimi gibi karmaşık ve pratik becerilerin kazanılmasında oldukça önemlidir. Bu stratejileri aktif kullanmak amacıyla “Global Kids Well-being Academy” eTwinning projesi Türkiye, İtalya, Romanya ve Slovenya’dan katılım sağlayan 10 okulun iş birliğiyle yürütülmüştür. Uygulama 2023-2024 eğitim öğretim yılında Eylül ayında başlamış ve 7 ay sürmüştür. Araştırma sonucunda ön test ve son test arasında olumlu yönde anlamlı bir farklılığın olduğu gözlemlenmiştir. Nitel veri araştırması için eylem araştırılmasından yararlanılmıştır. Küreselleşme ile birlikte uygulanan eTwinning gibi sanal platformlar aracılığıyla farklı ülkelerin eğitim sistemlerine dâhil olunması iş birliğini artırmıştır. Öğrencilerimiz dili aktif kullanarak sunumlar yapmış, grup çalışmalarına katılmış, oyunlar oynamış, problem tabanlı öğrenme yaklaşımıyla etkinliklere katılmıştır. Amaçlarımız aktif öğrenme stratejileri ile öğrencilerin derslere daha aktif katılmasını teşvik etmek, öğrencilerin dil öğrenimlerini hayatlarının bir parçası hâline getirmek, öğrencilerin dili aktif kullanarak ve öğrenme materyalleriyle etkileşime girerek öğrenmeyi pekiştirmek, öğrencilere öz denetim becerileri kazandırmak, öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerini yönetme, öğrenme hedefleri belirleme konusunda daha yetenekli hâle getirmek, öğrencilerin motivasyonunu artırmak, dilin gerçek hayattaki kullanımını deneyimleyerek ve başarılı olduklarını gördükçe dil öğrenme sürecine daha fazla dâhil olmalarını sağlamak, farklı öğrenme metotlarına uyum sağlayabilmek, görsel, işitsel, kinestetik ve diğer öğrenme stillerine yönelik çeşitli stratejiler kullanarak her öğrencinin ihtiyaçlarına cevap verebilmektir. Velilerden öğrencilerin tüm etkinliklere katılması için gerekli izinler alınmıştır. Öğrenciler Webinar’larda buluşup tüm etkinliklerde İngilizceyi aktif kullanma fırsatı bulmuştur. Ayrıca web 2.0 araçları ile kendi avaturlarını oluşturup seviyelerine uygun bir şekilde kendilerini İngilizce tanıtmışlardır. Öğrencilerin hayal güçleriyle çizilen proje maskotu anket yöntemiyle belirlendikten sonra en çok oy alan maskot pelüş hâline getirilmiştir ve tüm etkinliklerde ortak maskot ‘Globy’ etkinliklerde öğrencilere eşlik etmiştir. Ekim ayı “Siber Güvenlik Farkındalık Ayı”nda ortak hazırlanan video tüm üyeler tarafından izlenmiş ve okul panoları hazırlanmıştır. VR gözlükleri kullanılarak ebeveynlerin de katılımı ile Kod Haftası etkinlikleri kapsamında arttırılmış gerçeklik videosunda Cumhuriyet’in 100. yılına özel İngilizce kelimeler videonun içine yerleştirilmiş ve izlenmiştir. Etkinlik sonrasında öğrenilen kelimelerin listesi hazırlanmış ve kelime bulutları oluşturulmuştur. Bilgi birikiminin hızla artması bilgiye ulaşmayı ona sahip olmaktan daha önemli hâle getirmiştir. Bu hedefle ortaklarca Canva yeni yıl takvimleri oluşturup sınıf-

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

lara asılmıştır, böylece İngilizce aylar konusu tekrarlanmıştır. Sonrasında İngilizce yeni yıl temenni kartları oluşturulmuş, yazma becerisi eğlenceli ve etkileşimli hâle getirilmiştir. Yapılan çalışmalar ortak platformda paylaşılmıştır. Kendi yazdığımız proje şarkısı çevrim içi buluşmada öğrenciler tarafından söylenmiştir. Ayrıca Padlet uygulamasında her okul öğrencileri en sevdikleri şarkıların listesini paylaşmış ve karma bir müzik kutusu oluşturulmuştur. Bu etkinlikler sayesinde tüm öğretmenler teknoloji çağını yakalamış ve kendilerini geliştirmiştir. Yazarı Laurie Wright olan *Üstesinden Gelebirim!* isimli kitap İngilizce olarak tüm ortaklar tarafından okunmuştur. Altı şapka düşünme tekniği ile kitaptaki gerçek hayatta karşılaşılan sorunlara grup çalışmaları ile farklı çözümler üretilmiştir. Bunun örnekleri; projede e-kitap yazılmış ve yapay zekâ uygulaması olan Wondershare Virbo ile etkinlik tanıtım videosu hazırlanmıştır. Oyun tabanlı öğrenme için Kahoot oyunu oynanmıştır. ChatGPT programı ile öğrencilerle beraber tasarlanan konuya ve seviyelerine uygun oyun metinleri oluşturulmuştur. Sonrasında öğrenciler okul sahnesinde İngilizce tiyatro oynamıştır. Yapılan etkinlikler sonrasında öz değerlendirmeler yapılmış ve geri bildirimler alınmıştır. Bu stratejiler, öğrencilerin dil öğrenme sürecine daha aktif bir şekilde katılmalarını ve dil becerilerini geliştirmelerini sağlamıştır. Yapılan araştırmada karma yöntem kullanılmıştır. Öğrencilerin derse aktif katılımını, motivasyonunu, dijital araç ve dili kullanma becerisini ölçmek amacıyla 9 adet araştırma sorusu belirlenmiştir. Nicel veriler, eşleştirilmiş örneklem t-Testleri kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sorularına yönelik olarak uygun istatistiksel analizler gerçekleştirilmiş ve öğrencilerde aktif öğrenme stratejilerinin dil gelişime olumlu katkı sağladığı gözlemlenmiştir. Duygusal, sosyal, bilişsel gelişimlerine yönelik faktörlerin ölçülmesi amacıyla nitel veri yöntemlerinden eylem araştırması kullanılmıştır. Araştırmanın deseni olarak olgubilim deseninden yararlanılmıştır. Bu sebeple çalışma grubu uluslararası ilkökul öğrencileri, ele alınan olgu ise aktif katılım, öz denetim, motivasyon ve dil becerisi olarak ele alınmıştır. 6-11 yaş aralığındaki Türkiye-İtalya-Slovenya-Romanya'dan 90 ilkökul öğrencisi her etkinlik sonrası sınıfta konferans görüşmeleri yapmıştır ve anketlere katılım sağlamıştır. Amaçlara uygun çeşitli etkinlikler düzenlenmiştir. Eylem araştırmasında proje sürecinde öğrencilerin duygusal, sosyal, bilişsel gelişimleri gözlemlenmiştir. Eylem araştırması sürecinde, her etkinlik sonrası sınıfta yapılan konferans görüşmeleri, öğrencilerin etkinliklere aktif katılımını ve motivasyonunu artırmıştır. Öğrenciler, etkinlikler sırasında gösterdikleri ilgi ve katılım ile dikkat çekici şekilde etkileşimde bulunmuşlardır. Araştırma sonuçları, öğrencilerin duygusal gelişimlerinde olumlu artış olduğunu göstermektedir. Etkinlikler sırasında öğrenciler arasında oluşan iş birliği ve paylaşım ortamları, duygusal zekâlarının gelişimine katkıda bulunmuştur. Öğrencilerin kendilerini ifade etme ve duygusal durumlarını paylaşma becerilerinde belirgin bir artış gözlemlenmiştir. Öğrenciler, etkinliklerde birlikte çalışarak problem çözme becerilerini geliştirmiş ve birbirlerine destek olmayı öğrenmişlerdir. Oyunlar, sanat etkinlikleri ve grup çalışmaları aracılığıyla öğrencilerin düşünme becerileri

ve hayal gücü gelişmiştir. Ayrıca etkinliklerde kullanılan dijital araçlar öğrencilerin teknolojiyi etkin bir şekilde kullanma becerilerini artırmıştır. Bu araştırmadan yola çıkarak verebileceğimiz öneriler öğretmenler eylem araştırması sürecinde kullanılan etkinliklerin tasarımı ve uygulanması konusunda daha fazla eğitim alabilir. Bu, öğretmenlerin öğrencilerin ihtiyaçlarına daha uygun etkinlikler planlamasına ve uygulamasına olanak tanır. Ailelerin, öğrencilerin eğitime daha fazla katılımı teşvik edilmelidir. Ebeveynlerin, öğrencilerin eğitim sürecine aktif olarak dâhil olmaları öğrencilerin başarısını artırabilir. Dijital kaynaklar ve araçların etkin bir şekilde kullanılması, öğrencilerin ilgisini çekmek için önemlidir. Bu nedenle okulların ve öğretmenlerin dijital kaynaklara ve araçlara erişimini sağlamak için gerekli altyapı ve destek sağlanmalıdır. Benzer araştırmalar daha kapsamlı bir perspektif için farklı yaş gruplarına uygulanabilir.

Anahtar Kelimeler: Aktif katılım, dijital, yapay zekâ, motivasyon, etkileşim.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Türkçe Diyarına Yolculuk Oyunuyla Dört Temel Beceriye Geliştirme

Sinem KADIOĞLU, Samsun/İlkadım/Tepecik 100. Yıl Millî Mücadele Ortaokulu

Çağımızda değişen eğitim anlayışıyla öğrenmenin kalıcı hâle gelmesi için öğrencinin etkin olması, yaparak yaşayarak öğrenmesi önem kazanmıştır. Bu çalışmada kültürümüzün bir parçası olan edebî değerlerimizi yaşatmak adına mani, türkü, destan, efsane, masal, bilmece, ninni, fıkra türlerini; Türk dilinin zenginliği, kültür hazinesi olan atasözü ve deyimlerini unutturmamak, ana dilimizi doğru ve güzel kullanma becerisini geliştirmek amacıyla “Türkçe Diyarına Yolculuk” adlı materyal geliştirilmiştir. Bu alanda yapılan materyallerde bilişsel hedeflere göre davranışın sadece bilgi ve kavrama basamağı kullanılırken bu materyalde bilgi ve kavrama basamaklarının yanı sıra uygulama, sentez ve analiz basamaklarına da yer verilmiştir. Bu uygulamada öğrencilerin ezberledikleri bilgileri ölçmek yerine yaşayarak öğrenmelerini sağlanmak adına hazırlanan bu materyalin Türkçenin dört temel becerisine etkisi araştırılmıştır.

Nicel araştırma yöntemi ve son test kontrol gruplu model kullanılan bu çalışma; araştırma, tasarım, uygulama ve değerlendirme aşamalarından oluşmaktadır. Uygulamanın ilk aşamasında sözlü kültürümüzde yer alan ve ders kazanımlara uygun olan oyunlaştırarak öğrenebileceğimiz türler araştırılmıştır. Tepecik 100. Yıl Millî Mücadele Ortaokulu 2023–2024 eğitim öğretim yılında öğrenim gören 8-C (17 kız-14 erkek) ve 8-D (14 kız-17 erkek) sınıfları öğrencileri araştırma evreni oluşturmaktadır. Tasarı aşamasında araştırmada belirlenen tekerleme, bilmece, atasözleri, deyim, mani, türkü, destan, efsane, masal, ninni, fıkra türlerinin yer aldığı bir oyun alanı tasarlanmıştır. Bu aşamada hanelerin içerisine tekerlemeyi takılmadan okuma, bilmeceyi doğru cevaplama, atasözünün ve deyim anlamını tahmin etme gibi yönergeler; söylenecek tekerlemeler, bilmece, atasözleri, deyimler seçilerek ve keselere konulmuştur. Materyal artık plastiklerden dönüştürülen bir zemin üzerine tasarlanan kâğıt oyun şablonunun yerleşmesinden oluşturulmuştur. Her oyuncu için farklı renklerde plastik kalem kapağından dönüştürülmüş piyonlar bulunmuştur. Zarlar fon kartonu üzerine yapıştırılan gülen yüzler ile oluşturulmuştur. Uygulama aşamasında belirlenen türler ders öğretmeni tarafından sunuş yoluyla kontrol grubundaki 8-D öğrencilerine anlatılmıştır. Deney grubu öğrencilerine ise hazırlanan materyal verilmiş ve türlerin alanlarında yer alan yönergelerle öğrencilerin Türkçenin dört becerisini kullanmaları sağlanmıştır.

Efsane kutusunda yer alan yönergede öğrenciden, arkadaşından dinlediği efsane türünün devamını getirmesi istenmiştir. Böylece dinlediklerinde geçen olayların gelişimi ve sonucu hakkında tahminde bulunmaları sağlayarak dinleme becerisi kullanılmıştır. Metin türlerini ayırt ederek okuma becerisi kullanılmıştır. Belirlenen nesneden yeni bir mani oluşturularak şiir yazma, bir kahramanı betimleyerek hikâye edici metin yazma yönergeleriyle yazma becerisi kullanılmıştır. Herhangi bir önemli gün ile ilgili hazırlıksız konuşma yapma

ve bildiği bir masalı haber metni gibi sunma, karşısında oturan arkadaşının söylediği bir hayvanın geçtiği fabl anlatma ve bildiği bir fıkra anlatma yönergeleriyle konuşma becerileri kullanmaları sağlanmıştır. Her hafta 2 saat olmak üzere öğrencilerin sırayla 8 haftada toplam 16 ders saati boyunca oynamaları sağlanmıştır. Son aşamada akademik başarının ölçülmesi amacıyla her iki sınıfın dinleme konuşma ve yazma sınav puanları son test verileri olarak kullanılmış ve veriler SPSS analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir.

Bu çalışmada “Türkçe Diyarına Yolculuk” materyali aracılığıyla sözlü edebiyat türlerini uygulayarak öğrenen deney grubu öğrencilerinin sunuş yoluyla öğrenen kontrol grubu öğrencilerinin son test verileri karşılaştırılmıştır. Deney grubunun kontrol grubu verilerine göre okuduğunu anlama ve yazma ($p<0.05$), konuşma ($p<0.05$), dinleme ($p<0.05$) son test puan ortalamaları arasında olumlu yönde anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu veriler, öğrencilerin öğrenme süreçlerinde materyalin okuma, konuşma, yazma ve dinlenme becerisini geliştirmesine katkı sağladığını göstermektedir. Öğrenciler; oyun materyaliyle öğrenmeye karşı görüşlerini materyal yoluyla öğrenmenin eğlenceli olduğu, akılda kalıcılığı artırdığı, öğrenmeyi kolay ve zevkli hâle getirdiği şeklinde ifade etmişlerdir. Bu uygulama farklı kademedeki öğrencilere o sınıf seviyesindeki türlerinden seçilmiş kazanımlardan oluşmuş materyalle uygulanabilir. Bu materyal dijital ortama aktarılabilir, uygulama ve değerlendirilme aşaması internet ortamından daha geniş kitlelere uygulanabilir. Benzer ve daha basit kutu oyunlarının dört temel beceriye etkisi öğrenciye proje ödevi olarak verilebilir.

Anahtar Kelimeler: Oyun, Türkçe, kültür, dört temel beceri, yaşayarak öğrenme.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Mesleki Gelişim Topluluklarının Kelebek Etkisi: İngilizce Öğretmenlerinin İş Tatminlerinin Değerlendirilmesi

Dr. Öğr. Üyesi Tuba BAYKARA, Nevşehir/Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Günümüzde, özellikle Avrupa’da, mesleki öğrenme topluluğu kavramı geleneksel eğitim tarzına alternatif olarak önemli bir trend hâline gelmiştir. Bu kavramın özellikleri ve çeşitli çalışmalarda ortaya konan sonuçlar tüm okul kültürü ve performansında, özellikle öğrenci başarısında iyileştirme ve ilerleme hedefleyen herhangi bir eğitim sistemi için umut verici olmuştur. Bu çalışmanın odak noktası, Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü tarafından koordine edilen “Birlikte İngilizce Projesi” kapsamında merkezi hizmet içi eğitim olarak Mesleki Öğrenme Topluluğu (PLC) yürütücüsü olan ve kendi bölgelerinde yerel hizmet içi eğitimleri düzenleyen İngilizce öğretmenlerinin iş tatminlerinin değerlendirilmesidir. Mesleki öğrenme topluluğu terimi, maddi ve insani kaynakların kullanılarak sınıf içi uygulama deneyimlerinin aynı alanda görev yapan öğretmenler arasında yaygınlaştırılmasını ifade eder. Bu süreç aynı zamanda öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin karşılıklı olarak öğrenmeye katılmasını içerir (Astuto vd., 1993). Mesleki öğrenme topluluklarının genel amacı, öğretmenlerin öğrencilerin yararına olan etkinlikleri artırmak üzerine odaklanmaktır. Öğretmenlerin gelişimine öncelik verdiği için bu uygulamalar günümüzde mesleki gelişim toplulukları (PDC) olarak adlandırılmaktadır. Araştırmada, katılımcıların deneyimlerini ve görüşlerini sistemli bir şekilde incelemek amacıyla nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir (Ekiz, 2009). Görüşme tekniği kullanılarak elde edilen veriler, yarı-yapılandırılmış görüşme formları aracılığıyla toplanmış ve içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. İçerik analizi, metindeki belirli kelimelerin daha küçük içerik kategorileriyle özetlendiği sistemli bir teknikle belirli kurallara dayalı kodlamalar kullanılarak derinlemesine anlamlar oluşturan bir yöntem olarak tanımlanmaktadır (Büyüköztürk vd., 2008). Araştırmaya, 2023-2024 eğitim öğretim yılının birinci döneminde Nevşehir ili Merkez ilçesindeki mesleki öğrenme topluluklarında yer alan 16 İngilizce öğretmeni katılmıştır. Çalışma grubu, ilgili ilçede random tekniği ve gönüllülük esasına göre seçilen İngilizce öğretmenlerinden oluşmakta olup ilkökul, ortaokul ve lise seviyelerinde ders veren öğretmenleri içermektedir. Görüşmeler, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı- yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlere, mesleki öğrenme seminerlerine katılım ve seminer sonrasında kendi derslerindeki deneyimlerine dayanarak iş tatminleri hakkındaki görüşlerine yüz yüze yapılan görüşmeler aracılığı ile başvurulmuş, derinlemesine bilgi sağlanması amaçlanmıştır. Araştırmada, İngilizce öğretmenlerinin mesleki öğrenme topluluklarındaki katılımları, öz performans seviyelerini dikkate alarak incelenmiş ve bu topluluklarda yer aldıkları süreçte işlerini eskisinden daha özdeş hissettikleri ve iş tatmin düzeylerinin arttığı sonucuna varılmıştır. Öğretmenler, mesleki öğrenme topluluklarının ardından iş tatmin düzeylerindeki artışın, motivasyonlarında olumlu bir etki yarattığını fark etmişler ve işlerini daha keyifli bir deneyim olarak değerlendirmeye başlamışlardır. Ayrıca bu topluluklarda yer almanın

öğretmenleri bir araya getirerek ortak sorunlar etrafında birleştirdiği ve bu sayede yalnız olmadıkları hissini güçlendirdiği tespit edilmiştir. Araştırma bulgularına dayanarak İngilizce öğretmenlerinin bölgesel düzeyde iş birliği yapmalarının yanı sıra özellikle ana dilleri İngilizce olan diğer ülkelerden gelen İngilizce öğretmenleriyle tanışma ve çalışma ortamları oluşturmanın faydalı olabileceği düşünülmektedir. Mesleki öğrenme topluluklarında sadece iyi uygulamalar değil aynı zamanda ortak sorunlar da ele alındığından bu topluluk fikirlerinin müfredat ve ders kitabı geliştirme süreçlerinde değerlendirilmesi önerilmektedir. Son olarak öğretmenlerin yerel eğitimlerini tamamladıktan sonra Millî Eğitim Bakanlığı tarafından tekrar hizmet içi eğitimlere alınmaları ve ülke genelinde bir değerlendirme çalışması yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İngilizce öğretmenleri, mesleki gelişim toplulukları, kelebek etkisi, iş tatmini.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

4P4C Metodunun İngilizce Dersinde Öğrencilerin Bütüncül Gelişimlerine Etkisinin İncelenmesi

Ünzile AYDINKAL SEKBAN, Trabzon/Sürmene/Şht. Kaymakam Muhammet Fatih Safitürk İlkokulu

Değişen yaşam parametreleri doğrultusunda eğitimin sürdürülebilirliği, bireylerin potansiyellerini teknoloji odaklı ve bütüncül bir şekilde geliştirmesine bağlıdır. Ekonomi, teknoloji ve toplumdaki değişimler öğretim programlarının da değişmesini zorunlu hâle getirmiştir (Ananiadou ve Claro, 2009). Dünya Ekonomik Forumu, Ekonomik Kalkınma ve İş birliği Örgütü (OECD), 21. Yüzyıl Öğrenme Ortaklığı (P21) ve Uluslararası Eğitim Teknolojileri Derneği (ISTE) başta olmak üzere günümüz eğitim anlayışının beceri ve yetkinlik odaklı olması gerektiği vurgulanır. Öğrenme; mevcut bilgiyi ezberlemeye değil, bilgiyi zihinde yapılandırmaya, bilgiyi anlamlandırmaya, yorumlamaya, yeni durumlara transfer etmeye ve bilgide yeni bilgiler üretmeye dayanır (Perkins, 1999). Eğitimde uygulanan yeni yaklaşımlardan birisi de 4P4C metodudur. Bu çalışmada Mitchel Resnick (2017) liderliğinde oluşturulan yaratıcı öğrenme teorisinin dört temel unsuru olan oyun, akran öğretimi, tutku ve proje tabanlı öğrenme; Dünya Ekonomik Forumu tarafından belirlenen iletişim, iş birliği, eleştirel ve yaratıcı düşünme yetkinliklerini eşzamanlı olarak geliştiren 4P4C metodu uygulanmıştır. Bununla İngilizce öğretiminde konuşma, yazma ve dinleme becerilerinin diğer disiplinlerle entegre bir şekilde bütüncül gelişiminin desteklenmesi amaçlanmıştır. İlkokul 4. sınıf düzeyinde 12 öğrenci ile gerçekleştirilen bu çalışmada 8. ünite "My Clothes" kazanımları işlenmiştir. Öğrenciler ilgileri doğrultusunda gruplara ayrılmıştır ve bir kodlama arayüz programı kullanarak oluşturdukları proje çalışmalarının sunumunu yapmışlardır. Haftada 2 ders saati olmak üzere 3 hafta süren uygulamada tek gruplu ön test, son test deseni kullanılmıştır. Sonuçlar betimsel analiz yoluyla incelenmiştir. Uygulama yapılandırılmış gözlem formu ile süreç boyunca değerlendirilmiştir. Form her ders sonunda 3 hafta boyunca uygulanmıştır. Öğrencilere uygulanan ön test ve son test sonuçları arasındaki anlamlı fark değerlendirildiğinde ve yapılandırılmış gözlem formu verileri ışığında, anlamlı ve aktif öğrenmenin sağlanarak öğrencilerimizin İngilizceyi kullanmaya daha hevesli hâle geldikleri, öğrencilerin yabancı dilde kendilerini ifade etmede daha öz güvenli davrandıkları, farklı disiplinlerden faydalanarak dil öğrenmenin kalıcı öğrenmede etkili olduğu belirlenmiştir. 4P4C metodunun öğrencilerin İngilizce kullanma becerilerini geliştirirken 21. yüzyıl becerilerinin gelişimini de destekleyen proje tabanlı disiplinler arası bir uygulama olarak derslerde kullanımının yaygınlaştırılması adına öğretmenlerin teknoloji kullanımını geliştiren hizmet içi kursların arttırılması ve oluşturulan etkinliklerin Eğitim Bilişim Ağı (EBA) gibi platformlarda paylaşarak farkındalık yaratılması sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Bütüncül eğitim, 4P4C metodu, İngilizce öğrenimi.

Doğadan Yamalıyoruz: Tematik Sento (Yama) Şiirler Sergisi

Volkan ODABAŞ, Ordu/Fatsa Bilim ve Sanat Merkezi

Türkçe derslerinde yürütülen yazma etkinliklerinin çağın ihtiyaçları ve öğrencilerin ilgi, beceri ve yaratıcı güçleri göz önünde bulundurularak yeniden tasarlanması gerekmektedir. Klasik biçimle sadece kâğıt ve kalemin kullanıldığı, ders kitaplarındaki yazma alanlarındaki boşlukları doldurmak suretiyle yapılan yazma çalışmalarını günümüzde geçerliliğini yitirmiştir. Dijital uygulamalar, e- içerikler, oyunlaştırma vb. çok sayıda ürün oluşturmaya dönük yöntem-teknik olmakla birlikte Türkçe derslerinde, yaratıcı yazı atölyelerinde rahatça kullanılabilecek, aktif öğrenmeyi esas alan, hem fiziksel hem de zihinsel beceri temelli, öğrenenin özerkliğini ve yaratıcılığını proje/ürün odaklı yansı- tacak yenilikçi bir şiir yapma/oluşturma tekniği olan sento (yama) çalışmasıyla yazma etkinliklerinin daha zevkli ve kalıcı hâle getirilebileceği düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı; yenilikçi bir yaratıcı yazı tekniği olan sento (yama) tekniğiyle ekoeleştir, ekoeşiir bağlamında tematik şiirler oluşturmak ve oluşturulan/yapılan/üretilen şiirleri okurla- ra sergilemektir. Çağdaş ve yenilikçi bir yaratım yöntemi olan sento (yama) tekniğiyle; aktif öğrenmeyi esas alan, deneysel, tecrübeye dayalı, yaparak-yaşayarak öğrenme ve kolektif çalışma prensiplerini bağlı kalınarak hedef kitleye dilsel keşif, şiir macerası ya- şatmaktır. Bir dil ürünü olan şiirin, klasik yöntem-teknikler dışında bu çağın ifade bi- çimlerini yansıtan yeni tekniklerle oluşturulabileceğini, yazılabileceğini, üretilebileceğini katılımcı öğrencilerle birlikte deneyimlemektir. Projeye dayalı öğrenme ve yaratıcılığını üzerinde çalıştığı ürünle yansıtmaya çalışmanın temel prensibidir. Bu çalışmada; Fatsa Bilim ve Sanat Merkezinde 2023-2024 eğitim öğretim yılında Genel Yetenek Alanı'n- da tanılanmış, üstün yetenek potansiyeli olan Bireysel Yeteneklerini Fark Ettirmel ve II Programları seviyesinde eğitim gören 20 öğrenci yer almıştır. Katılımcıların 11'i erkek, 9'u kızdır. Çalışmanın temel veri kaynağı Fatsalı şair-çevirmen Azer Yaran'ın toplu şiir- lerinin yer aldığı *Giz Menekşesi* adlı kitaptır. Bu kitapta ağaçları konu alan 11 şiir, sento (yama) şiirler oluşturulurken kullanılmıştır. Çağdaş şairlerin çeşitli edebiyat dergilerin- de (*Buzdokuz, Kitap-ılık, Heves*), fanzinlerde (Cinayşe) yer alan yama şiirleri atölye ön hazırlık aşamasında kullanılmıştır. Fatsa Bilim ve Sanat Merkezinde 23 Ekim-24 Kasım 2023 tarihleri arasında hayata geçirilen beş haftalık sento (yama) şiir atölyesinde ilk olarak bu tekniğin tanıtımı yapılmıştır. İnternet ve yazılı kaynaklardan, edebiyat der- gilerden bu tür şiirler okunmuş, incelenmiş, çözümlenmiştir. Ürün odaklı bu projede betimsel tarama, doküman analizi yapılmıştır. Çalışmamızın temel veri kaynağı, şa- ir-çevirmen Azer Yaran'ın YKY tarafından 2004'te basılmış *Giz Menekşesi* adını taşıyan toplu şiirlerinin yer aldığı kitaptır. Bu eserde yer alan şiirler atölyede okunmuş, "ağaç" temalı şiirler fişlenmiştir. Word belgesine aktarılan şiirler çoğaltılmış, atölye katılımcı-

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

larına dağıtılmıştır. Her öğrenci için farklı dört şiir seçilmiştir. Kurum çevresinde yer alan park ve ağaçlık alandan doğaya ait farklı malzemeler (yaprak, kabuk, meyve, taş, doğal atıklar) toplanmış ve sento çalışması için hazır tutulmuştur. Önceden hazırlanan 30*55 cm ebadındaki kalın fraklı renklerde fon kartonlarına bu malzemeler her öğrencinin hayal gücü ve tasarım odaklı düşünme becerisi dikkate alınarak yerleştirilmiştir. Daha sonra her öğrenci kendi el kalıbını beyaz kâğıda çıkararak kartona sentosunu yerleştireceği alana yapıştırmıştır. Azer Yaran'ın ağaçlar temalı farklı dört şiirinden yola çıkarak kendi yama/sento şiirlerini oluşturmuştur. Kâğıttan kesilen dizeler belli bir şiirsel bütünlük, anlam, ses, yapı oluşturacak biçimde el kalıbının içine ya da etrafına yapıştırılmıştır. Kartondaki malzemeler ve sento şiirler, su bazlı vernikle verniklenerek ürünler tamamlanmıştır. Sergi afişi hazırlanmış ve yerel medyada, kurum sosyal medya hesaplarında, veli WhatsApp gruplarında paylaşılmıştır. Oluşturulan eserler ilk olarak Fatsa Kültür Sarayı'nda 27-28 Kasım 2023 tarihlerinde, daha sonra Fatsa Bilim ve Sanat Merkezinde 04-08 Aralık 2023 tarihlerinde sergilenmiştir. Çalışma kapsamında ön test ve son test olarak yarı-yapılan-dırılmış Yazma Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Soru cevap, beyin fırtınası, eleştirel okuma ve yazma yoluyla da katılımcı öğrencilerin bilgi, beceri ve oluşturdukları sento şiirlerle ilgili tutum ve davranışları belirlenmeye, ölçülmeye çalışılmıştır. Ön test sonuçlarına göre katılımcı öğrenciler daha önce bu tekniğin uygulandığı bir yaratıcı yazma etkinliğine katılmamışlardır. Şiir yazma çalışmalarında klasik şiir yazma tekniklerini kullandıklarını belirten öğrencilerin oranı %90'dır. Atölye katılımcıların tamamı şiirin yapılan, üretilen değil yazılan bir yaratı türü olduğunu düşünmektedir. Ayrıca şiir okuma, yazma, oluşturma, farklı ortamlarda, kanallarda şiirlerini paylaşma kazanımlarını gerçekleştirmede öğrencilerin; yeterlik düzeylerinin İlköğretim Türkçe Ders Programı ve Bilsem Türkçe Çerçeve Programı'nda belirtilen kazanımlardan uzak olduğu tespit edilmiştir. Beş haftalık yaratıcı yazı atölyesiyle öğrencilerin; sento (yama) tekniğiyle şiir üretmede istekli ve başarılı oldukları, elde ettikleri yeni bilgileri örgütlemeye, bir kavram veya olgu/durum üzerine farklı bakış açıları geliştirmelerinde, grupla birlikte çalışma ve sanatsal duyarlıklarının gelişmesinde sento (yama) tekniğinin etkili olduğu anlaşılmıştır. Atölye sonunda uygulanan son testte öğrencilerin %95'i yama şiir yapmanın eğlenceli bir etkinlik olduğunu belirtmiştir. Ayrıca deneyimleme, tecrübe etmeye dayalı bu teknikle, şiirin yeni metotlarla üretilebileceğinin ve okurlara farklı platformlarda sunulabileceğinin farkına varmışlardır. Sergi katılımcılarıyla (veli, öğretmen, öğrenci) yapılan birebir görüşmelerde çalışmanın özgün ve yenilikçi yönü, uygulanabilirliği öne çıkmıştır. Okullarda, farklı eğitim kurumlarında, halk eğitim merkezlerinde ve yaratıcı yazı atölyelerinde, Türkçe, dil ve edebiyat derslerinde bu teknikle ister tematik ister serbest temalarda şiirler üretilmesi önerilmektedir. Bu teknikle yapılmış yaratıcı yazı ürünlerinin öğrencilerle, halkla, şiir okuruyla sergiler aracılığıyla buluşturulabileceği var sayılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yaratıcı yazı, şiir, yama (sento) tekniği, ekoşiir, Azer Yaran.

İlkokul Öğrencilerinin Okuma Becerilerinin Geliştirilmesinde Diyalojik Okuma Stratejisinin Uygulanması

Neslihan TAŞTEKİN, Konya/Kulu/Alparslan İlkokulu
Doç. Dr. Yasemin KUŞDEMİR, Kırıkkale/ Kırıkkale Üniversitesi

İlkokul öğrencilerinin okuma ve anlama becerilerinin geliştirilmesinde çeşitli strateji ve yöntemler kullanılabilmektedir. Bunlardan biri de resimli çocuk kitapları ile uygulanan diyalojik okuma stratejisidir. Diyalojik okuma, küçük gruplar hâlindeki çocuklara, çoklu okumalarla kitaplar hakkında sohbetler içeren aynı zamanda belirli bir stratejik sorgulama ve yanıt vermeyi gerektiren ortak kitap okuma çalışmasıdır. Kitabı seslendiren ile dinleyici çocuk arasında gerçek bir sosyal etkileşim ortamı oluşmasını destekleyen diyalojik okuma stratejisi uygulanırken çocuklar okuma sürecinin merkezinde yer almaktadır. Diyalojik okuma, anlama, dinleme ve konuşma alışkanlığı kazanmanın yanında kelime bilgisini geliştirme, kitaplara karşı olumlu tutum kazandırma, hikâye ile ilgilenme, dili doğru kullanma becerilerini desteklemektedir. Diyalojik okumanın özellikleri ve araştırma sonuçları dikkate alınarak bu çalışmada diyalojik okuma stratejisinin kullanımına karar verilmiştir. Bu araştırmanın temel amacı, ilkokul üçüncü sınıf öğrencilerinin okuma becerilerinin diyalojik okuma stratejisi ile geliştirilmesidir. Amaca uygun olarak cevap aranan sorular şunlardır: (1) Araştırmaya katılan ilkokul üçüncü sınıf öğrencilerinin okuma hızı, prozodik okuma yeterlikleri, okuduğunu anlama düzeyleri, okuma tutumları diyalojik okuma etkinlikleri uygulanmadan önce hangi düzeydedir? (2) Araştırmaya katılan ilkokul üçüncü sınıf öğrencilerinin okuma hızı, prozodik okuma yeterlikleri, okuduğunu anlama düzeyleri, okuma tutumları diyalojik okuma etkinlikleri uygulandıktan sonra hangi düzeydedir? Araştırmanın yöntemi nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırmasıdır. Araştırmacıların kendilerinin dâhil olduğu belirli bir durumun şartlarını değiştirmelerine izin veren eylem araştırması, eğitim ve öğretim sürecinde yaşanan sorunların belirlenip tanımlanarak bu sorunlara yönelik çözüm üretilmesi için çeşitli uygulamaların yapılmasıdır. Bu sürecin temel kavramı olan eylem araştırması, genel olarak mevcut durumu değiştirmek ve geliştirmenin amaçlandığı bir desen olarak ifade edilebilir. Eylem araştırması aşamaları olan sistematik bir süreçtir. En geniş hâliyle plan, eylem, veri toplama ve yansıtma aşamalarından oluşan sarmal bir yapıya sahiptir. Sorun belirlendikten sonra plan yapılır, uygun eylem belirlenir ve uygulanır, veriler toplanır ve değerlendirilir sonrasında ise araştırma sonuçları paydaşlar ile paylaşılır. Bu çalışmada öncelikle problemin gözlemlendiği durum belirlenmiş, açıklanmış, ardından veriler toplanarak çözümlenmiştir. Okuma becerilerinin ve okumaya yönelik tutumu geliştirmek için “Diyalojik Okuma Programı”nın uygulanmasına karar verilmiştir. Bunu sağlamak için eylem planı hazırlanmış ve uygulanmıştır. Uygulamadan sonra öğrencilerin okuma becerilerini ve okumaya yönelik tutumlarını ölçen veri toplama araçları ile yeniden veriler toplanarak analiz edilmiş, kayıt altına alınmış-

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

tır. Toplanan veriler her aşamada gözden geçirilip yorumlanmış eylem planının amaçla ulaşip ulaşmadığı değerlendirilmiştir. Araştırmmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile belirlenmiştir. Çalışma grubuna katılacak öğrencilerin belirlenmesinde "herhangi bir zihinsel ya da fiziksel engeli olmaması, özel eğitim tanısı almamış olması, bilim ve sanat merkezi (BİLSEM) öğrencisi olmaması" ölçütleri dikkate alınmıştır. Bu koşulları sağlayan, Konya'nın Kulu ilçesinde bir devlet okulunda üçüncü sınıfa devam eden 11 erkek, 8 kız olmak üzere 19 öğrenci araştırmmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan veri toplama araçları (1)Kişisel Bilgi Formu; (2) Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği; (3) Okuma Prozodi Rubriği; Okuduğunu Anlama Testi; (5) Yanlış Analiz Envanteri olarak sıralanabilir. Diyalojik okuma etkinlikleri ve bu etkinliklerde kullanılan resimli çocuk kitaplarının araştırmmanın amacına ve öğrenci seviyesine uygunluğu uzmanlar tarafından teyit edilmiştir. Okuma etkinlikleri için belirlenen 6 kitap 8 hafta süreyle öğrencilere diyalojik okumayla seslendirilmiş okuma planına göre uygulamalar yapılmıştır. Verilerin analiz edilmesinde bilgisayar destekli istatistik programı kullanılmıştır. Öğrencilerin diyalojik okuma etkinliklerinde önceki ve sonraki puanları karşılaştırılmış ve sonuçlar değerlendirilmiştir. Araştırmada ilkökul üçüncü sınıf öğrencilerinin uygulama öncesinde bir dakikada okunan doğru kelime sayısı ile uygulama sonrasında bir dakikada okuduğu kelime sayısı arasında anlamlı farklılık olduğu, diyalojik okuma stratejilerinin öğrencilerin bir dakikada okudukları doğru kelime sayısında artış olduğu anlaşılmıştır. Bu sonuç, bir dakikada okunan kelime sayısı sonucu ile mukayese edildiğinde ilginç değerlendirmeler ortaya çıkabilir. Çünkü diyalojik okuma etkinlikleri sonucunda bir dakikada okunan kelime sayısı belirgin bir gelişme göstermezken kelimelerin doğru şekilde okunması gelişme göstermiştir. Diyalojik okuma etkinlikleri uygulanmadan önce ve uygulandıktan sonra öğrencilere sesli okuma yaptırılmış ve bir dakikada okunan kelime sayısı incelenmiştir. Uygulama öncesi ve sonrası bir dakikada okunan kelime sayıları karşılaştırıldığında anlamlı farklılık olmadığı anlaşılmıştır. Araştırmada, diyalojik okuma etkinlikleri uygulandıktan sonra öğrencilerin okuduğunu anlama becerisi ile ilgili puanlarının arttığı ancak bu artışın anlamlı farklılık göstermediği olmadığı gözlenmiştir. Araştırmaya katılan üçüncü sınıf öğrencilerinin uygulama öncesi ve sonrasında yanlış analiz envanterinden elde edilen diğer sonuçlara göre araştırmmanın başlangıç aşamasında katılımcı 19 öğrenciden 7 öğrencinin endişe ve 12 öğrencinin ise öğretim düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Araştırma sonunda endişe düzeyindeki 2 öğrenci öğretim düzeyine geçmiştir. Öğretim düzeyindeki bir öğrencinin kelime tanıma yüzdesinin düştüğü ve endişe düzeyine gerilediği anlaşılmıştır. Bu kapsamda ulaşılan sonuçlardan biri de öğretim düzeyinde olan 10 öğrenciden üçünün kelime tanıma yüzdesinin değişmediği, 7 öğrencinin ise 1-3 puanlık ilerleme gösterdiği ancak %99 dilimine ulaşmadığı için bağımsız düzeye geçemediği belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğrenciler arasından 7 öğrencinin diyalojik okuma etkinliklerinden önce okuduğunu anlama yönünden endişe düzeyinde olduğu belirlenmiş-

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

tir. Bu öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun yanlış okuma, tekrarlama, atlayıp geçme ve ekleme gibi okuma hatalarını belirgin düzeyde sergiledikleri anlaşılmıştır. Uygulama sonrasında öğrencilerin prozodik okuma becerilerinin geliştiği; diyalojik okuma etkinliklerine katılan ilkokul üçüncü sınıf öğrencilerinin uygulama öncesi ve sonrası okuma tutumları arasında anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre yeni araştırmalarda öğrenci düzeyine uygun çizgi roman veya karikatürler ile diyalojik okuma etkinlikleri yapılarak ilkokul öğrencilerinin okuma becerilerinin geliştirilmesi önerilebilir. Sınıf öğretmenlerine, öğrencilerinin okuma ve anlamaya ilişkin sorunlarını çözebilmeleri hususunda destek olmak için eylem araştırmasının uygulama aşamaları ile ilgili seminer ve atölye çalışmaları yapılabilir.

Anahtar Kelimeler: Kitap okuma, okuma alışkanlığı, okuma kültürü.

Alt Tema: Erken Çocukluk Dönemi Uygulamaları

Dinlediğim Masalı Hayal Ederim, İzlediğim Masalı Kopya Ederim

Esra ŞAHMAN, İstanbul/Çatalca/Mehmet Akif Ersoy Ortaokulu

Okul öncesi eğitim dönemi; temel yaşam becerilerinin ve alışkanlıkların kazanılması, geliştirilmesi ve topluma uygun değerlere sahip bir birey olarak yetiştirilme bakımından gelecek yaşantılarının temelini oluşturmaktadır. Günümüz dünyasında farklı düşünen, yaratıcı bireylere ihtiyaç duyulmaktadır. Yaratıcı bireyler öğrenmeye hazır ve ilgilidir. Dil anlatımları akıcıdır. Düşünmede esnek ve özgürdürler. Yapılan araştırmalar, okul öncesi dönemde çocukların dünyayı algılayışları ve yaratıcılık özelliklerinin birçok etkene göre değişkenlik gösterdiğini ortaya koymuştur. Bu dönemde çocukların masal dinlemesinin yaratıcılıklarına katkı sağladığı birçok çalışmayla ortaya konulmuştur. Masalarda yer olan olağanüstü durumlar, olaylar, nesneler vb. çocukların yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmekte ve farklı düşüncelerini sağlamaktadır. Bu uygulamanın temel amacı; görsel içerik kullanmadan, bir anlatıcı tarafından yüz yüze yapılan masal anlatımının çocukların yaratıcılığına ve farklı düşünme becerilerine katkısını belirlemektir. Araştırma; Çatalca Arif Nihat Asya Masal Okuluna gelen 5 yaş öğrenci grupları ve Çatalca Ferhatpaşa Anaokulu öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada öncelikle çocuklara hiçbir görsel materyal kullanmadan bir anlatıcı tarafından yüz yüze masal anlatılmıştır. Masal anlatımı bittikten sonra çocuklardan dinledikleri masalın kahramanını ve masaldaki bir mekânı çizip boyamaları istenmiştir. Çizilen resimler incelendiğinde kahramanların birbirinden farklı (saç renkleri, kıyafetleri, boy uzunlukları vb.) olduğu görülmüştür. Mekânların da tasarımlarının, renklerinin farklı olduğu belirlenmiştir. Çünkü çocuklar, kendi hayallerindeki masalı çizmişlerdir. Çizimin ardından çocukların %70'i çizimini anlatmak istemiş veresimlerini renk, biçim, sayı vb. sıfatlar kullanarak anlatmışlardır. Aynı çocuklara görsel içeriği zengin olan bir video ile masal izletilmiş ardından çocuklardan dinledikleri masalın kahramanını ve masaldaki bir mekânı çizip boyamalarını istenmiştir. Ortaya çıkan resimler birbirine benzer olup çocukların hepsi videodaki kahramanı ve mekânı çizmeye çalışmıştır. Çocuklar, verilen görselin dışına çıkamamıştır. Çocukların %30'u çizdiği resmi anlatmak istemiştir. Anlatımlarda sıfatlar kullanılmazken videodaki görsellerle benzerlik vurgulanmıştır. Sonuç olarak çocukların görsel içerik olmadan masal dinlediğinde hayal güçlerini kullanarak birbirinden özgün içerik üretebildikleri görülmüştür. Videolu masal izledikten sonra ise çizimlerinin videoya bağlı kaldığı, kendilerine sunulan hazır içeriğin dışına çıkamadıkları tespit edilmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin masal anlatıcılığı eğitimi alması ve masalı, öğrencilerine kendilerinin anlatması önerilebilir. Ebeveynlerin de bu konuda bilgilendirilmesi ve çocuklarına masalları kendileri anlatmaları tavsiye edilebilir. Çocukların birbirlerine masal anlatabileceği etkinlikler oluşturulabilir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi, masal dinleme, yaratıcılık, hayal kurma.

Ağaçlarımızla Tanışalım

Tuba KAKI, Türkiye Maarif Vakfı/Arnavutluk Okulları

Okul bahçeleri, çocukların doğayla olan bağlarını güçlendiren ve öğrenim ile öğretimi kolaylaştıran önemli alanlar olarak kabul edilir. Bu bağlamda, Arnavutluk'un başkenti Tiran şehrindeki Uluslararası Maarif Arnavutluk Anaokulunda anaokulu öğrencilerinin dil becerilerini geliştirmeyi amaçlayan bir proje yürütülmektedir. Okul, bir çiftlik anaokulu olarak hizmet vermektedir ve eğitim konsepti doğada öğrenmeyi temel alan bir yapıya sahiptir. Matematik, sanat, fen, dil gibi alanlar doğal ortamda verilerek çocuklarda öğrenmenin daha kalıcı hâle geldiği gözlemlenmektedir. Okul ayrıca oyunlaştırılmış bahçe biyolojisi eğitimi sunarak eğitici ve eğlendirici şekilde düzenlenmiş açık hava sınıflarında çocukların dil, psikomotor, sosyal duygusal gelişim alanlarına katkı sağlamaktadır. Projenin amacı, çocukluk dönemi gelişim özelliklerine ve varlık gereksinimlerine uygun, kesintisiz oyuna olanak sağlayarak dil becerilerini geliştirmek ve çocukları sınırlamadan, doğadan ve diğer insanlardan yalıtmadan bir eğitim imkânı sunmaktır. Bu kapsamda, okul bahçesinde bulunan farklı türdeki ağaçların tanıtılması ve öğrencilerin bu ağaçlar hakkında bilgi edinmeleri için her ağaç için bir tanıtım kartı hazırlanmaktadır. Ağaçlara asılı kartlar üzerinde ağaçların Türkçe, Arnavutça ve İngilizce isimleri, resimleri ve karekodları bulunmaktadır. Karekodutarayan öğretmen; ağacın nerede yetiştiği, nasıl görüldüğü, ne işe yaradığı, nasıl büyüdüğü, nasıl bakıldığı ve ağaçla ilgili eğlenceli bilgiye sahip olmaktadır. Öğretmenler bu kartları kullanarak öğrencilere ağaçların özelliklerini anlatmakta ve öğrenciler, ağaçları gözlemleyerek ve öğretmenlerinin rehberliğinde bilgi edinmektedir. Etkinliklerin sonunda, o günkü etkinlik akışına uygun olarak dramatizasyon, müzik ve sanat etkinliklerine geçilerek öğrencilerin dil becerileri gelişmekte, doğa sevgisi ve çevre bilinci artmakta, okul bahçesinin eğitimde kullanımı etkinleşmekte, öğrencilerin dış mekân etkinliklerine olan ilgisi artmakta ve gözlem, keşif ve soru sorma becerileri gelişmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çok dilli eğitim, doğa sevgisi, çevre bilinci, dış mekân etkinliği, gözlem becerisi.

Alt Tema: İçerik Temelli Öğretim Modelleri

BİLSEM 6. Sınıf Öğrencilerinin Kelime Servetine Yönelik Bir Araştırma

Ayşen AY IŞIK, UŞAK/Merkez/Turhan Akçay BİLSEM

Geleceğin yetişkinleri olarak topluma yön verecek çocuk ve gençlerimizin sahip olmaları gereken yeni yüzyıl becerilerinden bir tanesi sağlıklı iletişim kurabilme becerisidir. İletişim bireyin düşündüğünü açık bir biçimde ifade edebilmesi ve alıcı tarafından doğru anlaşılabilmesi ile gerçekleşir. Sözlü ve yazılı anlatım yoluyla alıcıya iletmeye çalışılan düşüncelerin ulaşması bireyin kelime servetinin zenginliği ile doğru orantılıdır. Kelime serveti kavramı TDK sözlüğü “söz varlığı” maddesinde “Bir dildeki sözlerin bütünü, söz hazinesi, söz dağarcığı, sözcük hazinesi, vokabüler, kelime hazinesi” şeklinde ifade edilmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı Türkçe Öğretim Programı’nda (2019) yer alan okuma becerisi alanında söz varlığının geliştirilmesi vurgulanmıştır. Ayrıca Bakanlık tarafından başlatılan “Dilimizin Zenginlikleri Projesi” ile öğrencilerimizin dilimizin zenginliklerinin farkına vararak dili iyi kullanmaları hedeflenmiştir. Öğrencilerimizin kelime servetlerinin belirlenmesi söz varlığının oluşturulması, geliştirilmesi ve aktarımı açısından önem kazanmaktadır. Çalışma, Bilim ve Sanat Merkezi 6. sınıf öğrencilerinin kelime servetine yönelik derlem tabanlı bir araştırmadır. Araştırmanın amacı Bilim ve Sanat Merkezinde eğitim alan özel yetenekli 6. sınıf öğrencilerinin mevcut kelime servetlerinin belirlenerek geliştirilmeye çalışılmasıdır. Yazılı anlatım verileri ile belirlenen kelimelerin hangi değişkenlere göre farklılık gösterdiğinin ortaya koyulması da araştırmanın bir diğer amacıdır. Araştırmada doküman taramaya yönelik betimsel içerik analizi yapılmıştır. Çalışma grubunu Uşak Bilim ve Sanat Merkezi BYF (Bireysel Yetenekleri Fark Ettirme) grubunda eğitim alan 6. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Farklı okullardan gelerek ilkokuldan itibaren merkezimize devam eden 35 öğrenci ile yaratıcı düşünme ve yaratıcı yazma atölye çalışmaları yapılmıştır. Yaratıcı düşünme konuyu veya olayları beyin fırtınası, altı şapkalı düşünme, balık kılıcı diyagramı gibi farklı tekniklerle çok yönlü olarak ele almayı, varsa mevcut probleme çözüm yolu bulmayı hedefleyen düşünme biçimidir. Her bireyin hayal gücü, deneyimleri, izlenimleri ve yorumları farklıdır. Yaratıcı yazmada tüm bunların sentezlenerek kişiden kendine özel yazılı ürün ortaya koyması beklenir. Yaptığımız atölye çalışmasında öğrencilere “Sizce okul nedir?” sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin önce düşüncelerini sonra da cevabı metaforik olarak bir cümle ile sözlü ifade etmeleri istenmiştir. Devamında “Okul ve eğitim hakkındaki görüşleriniz nelerdir?” şeklinde diğer bir soru yöneltilmiş ve düşüncelerini yazılı olarak ifade etmeleri istenmiştir. Yazılar en az 100 kelime olacak şekilde sınırlandırılmıştır. Elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılarak derlem programına (Causal Conc) işlenmiş ve istatistiksel olarak analiz edilmiştir. Tekrar eden kelimeler, kelime sayıları, atasözü, deyim ve ikilemeler ile yabancı dillerden dilimize giren kelimelerin kullanılıp kullanılmadığı tespit edilmiştir. Toplam kelime sayısı 3619 olarak belirlenmiştir. Bu sayı üzerinde güncel Türkçe sözlükte yer alan madde başı kelimeler temel alınarak yapılan işlemler sonucunda, 628 tekil kelimeye ulaşılmıştır. Nihai bulgular ile liste yapılarak bir kelime havuzu oluşturulmuştur. Liste öğrencilerle paylaşarak yorumlanmıştır. Çalışma sonunda öğrencilerin kelime servetini geliştirmeyeyönelik etkinlikler planlanmış olup öğrenilen her yeni kelime listeye eklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaratıcı yazma, yazılı anlatım, kelime, kelime serveti, BİLSEM.

İçerik Temelli Dil Öğretim Modelinin Erken Çocukluk Döneminde İngilizce Eğitime Katkıları

Bahar ULUSDOYURAN, Ankara/Ankara Üniversitesi Geliştirme Vakfı Özel Anaokulu

0-6 yaş arasını kapsayan erken çocukluk dönemi özellikle yabancı dilin en hızlı öğrenildiği dönemdir. Bu süreçte, dil eğitimine ayrılan zamanın değeri ve içeriği, çocukların dil becerilerini geliştirmede kritik öneme sahiptir. Bu bağlamda, içerik temelli dil öğretimi, uzun saatler boyunca dil bilgisi odaklı dersler yerine çocukların doğal öğrenme süreçlerine uygun bir yaklaşım sunar. Bu öğretim modelinde dil bir amaç olmaktan çıkarak iletişim için bir araç hâline gelir ve çocukları zenginleştirilmiş disiplinler arası içerik ve uygulamalar sayesinde kavramsal ve bütüncül bir öğrenmeye teşvik eder. Bu çalışmanın amacı, erken çocukluk döneminde İngilizce eğitiminde içerik temelli öğretim modelinin dil gelişimine etkisini ve önemini vurgulamaktır. Disiplinler arası içerik ve uygulamalara başvurulduğunda okul öncesi çocuklarının yabancı dile olan yaklaşım ve hazır bulunuşluk seviyesine katkısını incelemektir. İçerik temelli dil öğretim modeli, farklı konu içeriklerinin öğretilmesi için ek bir dil kullanılan çift odaklı bir eğitim yaklaşımıdır. İçerik temelli dil öğretim modelinin (CLIL) amacı hem içeriği hem de dili aynı anda öğretmektir. Bu model, öğrencilere yeni dil becerilerini daha sonra kullanmak üzere şimdi öğretmek yerine, şimdi kullanma fırsatı sağlayabilmektedir. Klasik dil öğretim yöntemlerine olumlu geri bildirim vermemiş çocukluk dönemindeki öğrencilerin öz güvenlerini geliştirerek yabancı dil öğretimine daha geniş yelpazede kapılar açar. Müfredatta ekstra zaman gerektirmeksizin dil ile temas sağlar. Bu bilgiler ışığında, anaokulumuzda içerik temelli dil öğretim modeline örnek bir çalışmayürütülmüştür. Çalışma sırasında Gardner'ın çoklu zekâ kuramı göz önünde bulundurularak birçok farklı yöntem ve teknikten bazı uygulamaların yer aldığı sarmal ve karma yöntem izlenmiştir. Etkinlikler Ana- C, Ana- D, Ana-E, Ana-F ve Ana-G sınıflarından oluşan toplam 85, 6 yaş öğrencisiyle haftada iki ders saatinden oluşan "Cambridge Science" dersi kapsamında tamamlanmıştır. Bu çalışma, öğrencilerin hazır bulunuşluklarını ve öz güvenlerini arttırmak, İngilizce dersine karşı olumlu tutum geliştirmek ve disiplinler arası bütüncül ve kavramsal bir eğitim yaklaşımı oluşturmak amaçlarıyla okul öncesi öğretmenleriyle eş zamanlı yürütülmüştür. Bu bağlamda seçilen temalardan biri olan "Toprak" projesinde öğrencilere toprağın fiziksel özellikleri, bileşenleri ve bitkilerin yaşam döngüsüyle ilişkisi anlatılmıştır. Öğrenciler, sınıf öğretmeninin dersinde toprak özelliklerini öğrenirken aynı zamanda İngilizce olarak da bu konuyu pekiştirmişlerdir. Bu sayede, öğrenciler hem dil becerilerini geliştirmiş hem de disiplinler arası kavramları derinlemesine öğrenmişlerdir. Uygulama esnasında sunum, araştırma, deney, tartışma, gözlemlleme, grup ve eşli çalışma, toplu fiziksel tepki yöntemlerinin her birisi tamamen İngilizce dilinde tamamlanmıştır. Proje kapsamında birçok görsel ve işitsel materyal (resimler, posterler, videolar), interaktif oyun ve sunumlar, gerçek objeler kullanılmıştır.

Alt Tema: İçerik Temelli Öğretim Modelleri

Uygulama öncesinde hazır bulunuşluğu ölçmek ve süreci etkin bir şekilde değerlendirebilmek için merak duvarı oluşturulmuş, toprak oluşumu deneyi öncesi beyin fırtınası tekniğiyle öğrencilerin konuyla ilgili geçmiş bilgileri izlenmiştir. Projenin ilk basamağında, öğrenciler, sınıfa evlerinin bahçesinden aldıkları toprak örneklerini getirmişlerdir. Farklı coğrafi koşullardan ve farklı yapısal özelliklerden gelen bu toprak örnekleri incelenerek farklı renkler, kum ve taş içeriği gibi özellikler tartışılmıştır. Daha sonra bir araya getirilip karıştırılan toprak örnekleri kavanozlara bölünüp su eklenerek toprağın suyu nasıl emdiği gözlemlenmiştir. Bu deney, öğrencilerin toprak katmanlarının yapısını ve işlevini anlamaları konusunda yardımcı olmuştur. Disiplinler arası çalışmalara örnek olarak okul bahçesinden toplanan topraklar görsel sanatlar dersinde “çamurdan heykel yapma” etkinliğinde kullanılmıştır. Öğrenciler, eş zamanlı olarak ana dillerinde de sınıf öğretmenleri eşliğinde fasulye çimlendirme deneyi yapmışlardır. Fasulye tohumlarını nemli bir ortamda bekletmiş ve ardından pamuk üzerine yerleştirmişlerdir. Fasulye tohumlarının çimlenme sürecini gözlemleyerek bitkilerin nasıl büyüdüğünü anlamışlardır. Uygulama kapsamında, TEMA Vakfından gelen gönüllü öğretmenlerle iş birliği yapılmıştır. Öğrenciler, meşe palamudu tüpleme çalışması yaparak doğa ile doğrudan etkileşimde bulunmuşlardır. Bu çalışma, öğrencilerin doğa sevgisini ve çevre bilincini geliştirmeye yönelik bir adım olmuştur. Uygulama sonrası köprü tekniği kullanılarak proje öncesi ve sonrası öğrenilen bilgilerle ilgili pano hazırlanmıştır. Proje sonrası 3-2-1 çıkış kartı uygulamasıyla öğrencilere projeye ilgili üç soru sorulmuştur. Süreç değerlendirmesi kapsamında yapılan tüm çalışmalar dosyalanarak her öğrenci için portfolyo oluşturulmuştur. Erken çocukluk döneminde İngilizce eğitiminde içerik temelli öğretim modelinin uygulanması sonucunda, bu modelin İngilizce dil becerilerinin gelişiminde önemli bir rol oynadığı ve öğrencilerin dil öğrenme sürecine katkıda bulunduğu tespit edilmiştir. Özellikle, disiplinler arası içeriklerin İngilizce derslerine entegre edilmesi, öğrencilerin dil öğrenme sürecine aktif olarak katılımını sağlamaktadır. Ayrıca öğrencilerin yaşam deneyimlerine dayalı bilimsel konularla karşılaşması, dil eğitimine olan ilgilerini artırmaktadır. Bu çalışmanın sonucuna göre okul öncesi dönemde dil eğitimine ayrılan ders saatleri artırılabilir. Ayrıca içerik temelli dil öğretim modeli daha geniş kapsamda uygulanabilir. Öğretmenler, disiplinler arası içerik ve etkinlikleri İngilizce olarak öğretirken yaratıcı ve etkili yöntemler kullanabilirler. Son olarak erken çocukluk döneminde yabancı dil öğretim programlarının hazırlanmasında çocukların doğaya olan ilgisi ve merakının kullanılarak içerik odaklı ders planları oluşturulabilir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi dönem, İngilizce (yabancı dil) eğitimi, içerik temelli dil öğretimi, disiplinler arası etkinlikler.

Podcastler ile İngilizce Günlük Konuşma Kelime ve Kelime Öbeklerinin Öğrenimi

Çağla ORKAN, İstanbul/Çatalca Bilim ve Sanat Merkezi

Podcast dinleme metinleri son yıllarda eğitim dünyasında gittikçe yaygınlaşmaya ve yabancı dil eğitiminde destekleyici materyal olarak kullanılmaya başlanmıştır (Işık, 2011). Podcast'in günümüzde kullanışlı ve popüler hâle gelmesini sağlayan nedenler arasında ekonomik, erişilebilir, basit ve ucuz olması yer almaktadır. Bunlara ek olarak zamana ve mekâna bağımlı olmaması ve öğrencilere çevrim içi öğrenim ortamları sunması da kullanımını arttıran önceliklerdendir. Tüm bunlardan yola çıkarak İngilizce öğrenim süreçlerini derinden etkileyecek bir yapıya sahip olan podcast metinlerinin yabancı dil eğitiminde kullanılması önem arz etmektedir. Dil eğitim süreçlerinde aktif olarak yer almaya başlayan podcast dinleme metinlerini kullanarak konuşma dilinde yer alan kelime ve kelime öbeklerinin öğretilmesini amaçlayan çalışmanın uygulama süresi 12 aydır. Çalışmada İstanbul ili, Çatalca ilçesi Bilim ve Sanat Merkezindeki 24 öğrenci yer almaktadır. Çalışma başlangıcında 24 öğrenciye uygulanan Likert tipi yabancı dil tutum ölçeğine göre öğrencilerin günlük hayatta kullanılan kelime ve kelime öbeklerinde sıkıntı yaşadığı gözlemlenmiştir. Uygulanan ölçekte; kelime ezberlemede zorlandıkları, ana dili İngilizce olanların konuştuklarını anlamada güçlük çektikleri ve mecaz anlamlı kelimeleri anlamadıkları en sık tercih edilen maddeler olmuştur. Elde edilen veriler doğrultusunda Spotify uygulamasında yer alan BBC yayını "The English We Speak" podcast listesinde bulunan İngilizce günlük konuşma dili kelime ve kelime öbekleri seçilmiştir. Bu kelimelerin podcastleri Canva uygulamasında hazırlanan takvime her güne farklı bir podcast olacak şekilde karekod uygulamasıyla yerleştirilmiştir. Elde edilen QR kodlu takvim basılmış ve kurumda bulunan Bireysel Yetenekleri Fark Ettirme (BYF), Özel Yetenekleri Geliştirme (ÖYG) ve Proje Üretimi ve Yönetimi Programı (PROJE) öğrencilerine dağıtılarak uygulanmaya başlanmıştır. Öğrenciler her gün bir QR kod okutarak, o günün podcast'ini dinlemiş ve İngilizce günlük dilde kullanılan bir kelime veya kelime öbeğini öğrenmişlerdir. Fetterman (1998) görüşmeyi nitel araştırma sürecinde en önemli veri toplama yöntemi olarak tanımladığından süreç sonudeğerlendirmesi görüşme yöntemiyle yapılmıştır. Uygulama süreci ile ilgili görüşleri derinlemesine incelemek üzere araştırmacı tarafından açık uçlu 10 sorudan oluşan "Görüşme Formu" hazırlanmıştır. Görüşme sonuçlarının analizine göre öğrencilerde uygulama boyunca dinleme becerilerinde gelişme, sözcük bilgisinde zenginleşme, konuşma pratiği kazanma, zaman ve mekândan bağımsız öğrenme, kültürel farklılıkları anlama ve teknoloji kullanım becerilerinde ilerleme kaydedilmiştir. Bunlara ek olarak eğitici podcast dinleme alışkanlığı kazanmada artış gözlemlenmiştir. Projede yer alan podcastlerin uyarlanabilir, ekonomik, erişilebilir ve güncel olması projenin farklı yaş gruplarında, farklı okul türlerinde ve İngilizce becerilerinde uygulanabilir olmasını sağlamaktadır. Proje yalnızca İngilizce değil Almanca, Arapça, Fransızca, Rusça öğretmenlerine ve yabancı dil öğrenen bireylere örnek teşkil edecek niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Podcast, harmanlanmış öğrenim, İngilizce günlük konuşma kelimeleri.

Alt Tema: İçerik Temelli Öğretim Modelleri

Mindfulness InElt

Dilek ŞAHİN, Manisa/Salihli/50. Yıl Ortaokulu

Hatice ASLAN, Manisa/Salihli/50. Yıl Ortaokulu

Dil öğrenme sürecinde, son yıllarda dikkati artırmak ve motivasyonu yükseltmek amacıyla mindfulness uygulamalarının kullanımı önemli bir araştırma konusu olmuştur. Bu araştırma, dil öğrenme sürecinde mindfulness uygulamalarının etkilerini değerlendirmeyi hedeflemektedir. Mindfulness, dil öğrenme sürecinde dikkatin artırılması yoluyla dil becerilerini geliştirebilecek bir araç olarak öne çıkmaktadır. Dil öğrenme sürecinin genellikle karmaşık ve dikkat gerektiren bir süreç olduğu göz önüne alındığında mindfulness uygulamalarının öğrencilerin odaklanma becerilerini artırabileceği ve dil öğrenme motivasyonunu destekleyebileceği düşünülmektedir. Bu bağlamda araştırmanın amacı, dil öğrenme motivasyonunu artırmak ve dil becerilerini geliştirmek için mindfulness uygulamalarının etkisini incelemektir. Araştırmanın sonuçları, mindfulness uygulamalarının dil öğretimindeki önemini vurgulamak ve dil öğrenme sürecini daha etkili hâle getirmek için öneriler sunmayı amaçlamaktadır. Araştırmanın öncelikli hedefi, öğrencilerinin dikkat seviyelerini artırarak dil becerilerini geliştirmeye ve kelime kapasitelerini artırmaya nasıl katkı sağlayabileceğini belirlemektir. Ayrıca mindfulness uygulamalarının dil öğrenme motivasyonu üzerindeki etkilerini de araştırmak bu çalışmanın diğer bir hedefidir. Bu çalışma, dil öğrenme sürecinde mindfulness uygulamalarının potansiyelini anlamak ve dil öğrencilerinin daha etkili bir şekilde öğrenmelerine yardımcı olacak stratejiler geliştirmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın sonuçları, dil öğretiminde mindfulness uygulamalarının uygulanabilirliğini ve etkililiğini göstererek dil eğitimindeki yenilikçi yaklaşımları desteklemeyi amaçlamaktadır. Bu çalışmanın sonuçlarının dil öğrenme sürecini iyileştirmek ve dil öğrencilerinin başarısını artırmak için eğitimciler ve dil öğretim uzmanları için önemli bir kaynak olacağı düşünülmektedir. Araştırmada karma yöntem kullanılmıştır. Karma yöntem, nicel ve nitel verilerin bir arada toplandığı ve analiz edildiği bir araştırma yaklaşımıdır. Nicel veriler, dil öğrencilerinin dil becerilerini ve bilgi düzeylerini ölçmek için test yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Nitel veriler ise öğrencilerin mindfulness uygulamalarını nasıl deneyimlediklerini ve bu uygulamaların dil öğrenme sürecine nasıl etki ettiğini anlamak için derinlemesine görüşmeler ve odak grupları yoluyla elde edilmiştir. Bu karma yöntem, araştırmanın geniş bir perspektiften ele alınmasını sağlamış ve mindfulness uygulamalarının dil öğrenme sürecindeki etkilerini daha kapsamlı bir şekilde değerlendirmiştir. Araştırmanın katılımcıları, aynı yaş grubundan ve 5. sınıf seviyesindeki iki farklı sınıftan öğrencilerdir. Çalışmanın başlangıcında her iki gruba aynı kelime testi uygulanmış ve cevapları değerlendirilmiştir. Daha sonra bir gruba mindfulness uygulamaları hakkında bilgi verilmiş ve temel mindfulness teknikleri kullanılarak kelimeler öğretilmiştir. Diğer gruba ise normal

dil öğretim teknikleri kullanılarak aynı kelimeler öğretilmiştir. Katılımcılar, dil öğrenme sürecinde mindfulness uygulamalarını düzenli olarak yapmışlardır. Çalışma boyunca katılımcıların dil öğrenme motivasyonu, dikkat seviyeleri ve dil becerileri düzenli olarak ölçülmüştür. Yapılan tüm çalışmaların ve değerlendirmelerin sonunda 1 aylık bir süreç sonunda öğrenilenlerin kalıcılığını ölçmek amacıyla tekrar aynı test uygulanmış ve sonuçlar değerlendirilmiştir. Öğrencilerin dil öğrenme süreçlerinde, mindfulness tekniklerinin kullanılmasıyla kelime kapasitelerini geliştirdikleri, yabancı dile karşı önyargılarının kırıldığı ve daha istekli oldukları gözlemlenmiştir. Bu araştırmanın sonuçları, mindfulness uygulamalarının dil öğrenme sürecinde olumlu bir etkiye sahip olduğunu açıkça göstermektedir. Katılımcılar, mindfulness uygulamalarıyla dikkat seviyelerini artırarak dil öğrenme aktivitelerine daha derinlemesine odaklanmışlardır. Ayrıca mindfulness uygulamalarının dil öğrenme motivasyonunu artırdığı ve dil becerilerinin gelişimine katkı sağladığı görülmüştür. Araştırma, mindfulness tekniklerinin uygulanmadığı sınıfta öğrencilerin tek düzelikten kurtulamadıkları ve öğrenme bilincinin farkında olmadıkları sonucuna ulaşmıştır. Ancak mindfulness teknikleriyle dil öğrenen öğrencilerde, anda kalma, öğrenilen kelimelere odaklanma, yaşamın içinden örnekler bulma ve öğrenmenin keyfini çıkarma gibi olumlu sonuçlar elde edilmiştir. Öneriler arasında, dil öğretmenlerine mindfulness uygulamalarını düzenli olarak kullanmaları ve öğrencilerin dikkatini artırmak için çeşitli mindfulness tekniklerini entegre etmeleri tavsiye edilmektedir. Gelecekteki araştırmaların, mindfulness uygulamalarının dil öğrenme sürecindeki etkilerini daha derinlemesine incelemesi gerekmektedir. Bu alanda yapılan çalışmaların mevcut olmasıyla birlikte, bu çalışmanın yereldeki okullarda da uygulanabilirlik imkânının olduğu ve alana katkı sunabileceği düşünülmektedir. Dil öğrenmeyi sevdirmek için mindfulness uygulamalarının etkisini değerlendiren bu çalışmanın bulgularının daha geniş kitlelerle paylaşılması ve Millî Eğitim Bakanlığının müfredat geliştirme ve dil öğretimi alanındaki çalışmalarına dâhil edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Mindfulness, yabancı dil öğretimi, İngilizce öğretimi, öğrenme motivasyonu, dikkat arttırma.*

■ Alt Tema: İçerik Temelli Öğretim Modelleri

■ Ders Kitaplarında Derlem Tabanlı Analizle Disiplinler Arası Çalışmanın İncelenmesi

■ Ebru BİLEN, Kayseri/Melikgazi/Aydınlıkevler Anadolu Lisesi

Yabancı dil öğretiminde ders kitabı analizi, öğretim sürecinde daha etkili ve kalıcı öğrenme sağlayabilmek açısından bir materyal analizi ve değerlendirmesidir. Ders kitapları, öğretmenlerin ve öğrencilerin derslerdeki ana kaynakları olduğu için hedef dilde öğrenme hedeflerine ulaşılması açısından kritik bir rol oynamaktadır (Cunningsworth, 1995). Materyal değerlendirmesi ve analizi öğrenme çıktılarını kontrol etmek, öğrenci motivasyonunu artırmak öğrenme hedeflerine ulaşmak açısından çok iyi yapılmalıdır (Tomilson, 2003). Bu bağlamda İngilizce ders kitaplarının dil unsurları ve becerilerinin öğretimine yardımcı olmasına ek olarak bir diğer önemli konu ise ders kitaplarının içerik ve temalarıdır. Birçok ders kitabında geçen temalar öğrenciye dil öğretiminde araç işlevi görmektedir. Başka bir deyişle temalar öğrenciye hedef dildeki becerileri geliştirirken aynı zamanda bilgi aktarımı yaparak önemli bir rol oynamaktadır. Öğrenciler, dil becerilerini geliştirip yeni bilgilerle yeni bir bakış açısı geliştirebilirken diğer yandan var olan bilgiyle karşılaştıklarında bilgiyi pekiştirme imkânı elde ederler. Söz konusu olan bu bilgiler bazen öğrencilerin diğer derslerde öğrendikleri temalarda olabilir. Dolayısıyla bu durum ders kitaplarında disiplinler arası çalışmalara atıfta bulunmaktadır. Ders kitaplarında disiplinler arası öğrenme, farklı disiplinler arasında bağlantılar kurarak daha bütünsel öğrenmeyi mümkün kılan bir yaklaşımı ifade etmektedir. Bu yaklaşım, tek bir konuya veya disipline odaklanmak yerine öğrencileri farklı konu alanlarındaki bilgileri birleştirerek derinlemesine anlamaya ve öğrenmeye yönlendirir. Ders kitaplarında disiplinler arası öğrenmenin sosyal ve kültürel becerilerin gelişmesi, gerçeklikle bağ kurma, var olan bilgileri pekiştirme gibi birçok yönden faydası vardır. Bu çalışma ise Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından lise düzeyinde 10. sınıf İngilizce ders kitabında derlem tabanlı bir analiz yürüterek söz konusu kitapta içerik analizi yaparak diğer derslerle arasındaki disiplinler arası çalışma olup olmadığını incelemeyi amaçlamıştır. İlgili çalışmayla ilgili gerekli literatür taraması yapıp çalışmanın güçlü yönleri ortaya çıkarılmıştır. Bu çalışmada ders kitabı analizi derlem yöntemi kullanılarak yürütülmüştür. Derlem yüksek sayıdaki sözcüklerin, kelimelerin ve söylemlerin derlem araçlarıyla incelenmesi, kelimelerin cümlelerin kullanım sıklıklarına, kullanım biçimlerinin detaylı bir şekilde analiz edilmesidir. Granger (2002), derlem dil bilgisinin en eski veri toplama araçlarından biri olmasının yanı sıra dilin incelenmesi açısından güçlü bir araç olduğunu vurgular. Bu çalışmada AntConc 4.1.0 (Anthony, 2022) derlem veri toplama araçları vasıtasıyla MEB tarafından İngilizce dersinde kullanılan ders kitabındaki okuma parçaları incelenmiştir. Kelimelerin kullanım sıklıklarına ve temalarına dikkat edilmiştir. Yaklaşık 20.000 kelimeden oluşan okuma parçaları incelenmiş ve makine vasıtasıyla

analiz yapılmıştır. Güvenirlik ve geçerlilik sağlanması açısından veriler İngiliz dili eğitimi derlem tabanlı analiz yoluyla ders kitaplarını inceleyen yüksek lisans öğrencileri tarafından test edilmiştir. Her iki analiz sonucunda da aynı bulgular elde edilmiş ve elde edilen bu bulgular tablolarla gösterilip değerlendirilmiştir. Yapılan analizler sonucunda 10. sınıf ders kitaplarında dil öğretiminde tercih edilen temaların ağırlıklı olarak Türk dili ve edebiyatı, din kültürü ve ahlak bilgisi ve tarih dersleriyle ilintili olduğu ortaya çıkmıştır. Birçok araştırmacı disiplinler arası çalışmaların önemini vurgulamış ve yabancı dil eğitiminde de öğrencilerin diğer derslerdeki kazanım ve becerilerinin de geliştirilmesinin ülke öğretim amaç ve hedefleriyle örtüştüğü kaçınılmaz bir gerçektir. Asaker ve Yousofi (2019) İran'da kullanılan İngilizce ders kitaplarını incelemiş ve yoğun bir biçimde yerli kültürün kullanıldığını belirtmişlerdir. Bir diğer çalışma, Japon araştırmacı Matsuda (2002) tarafından Japonya Eğitim, Kültür, Spor, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı tarafından tasarlanan İngilizce ders kitaplarında yoğun bir şekilde yerel kültürel ifadelerin olduğu ve bu durumda öğrenciler için oldukça gerekli ve faydalı olduğunu nitelemiştir. Tüm bu bilgiler doğrultusunda 10. sınıf İngilizce ders kitabında diğer derslerle disiplinler arası ve kültürel ifadelerin ağırlıkta olduğu bir çalışma yürütüldüğü ortaya çıkmış ve dil öğretimin yanı sıra öğrencilerdeki becerilerin daha iyi geliştirilmesine katkı sağlamıştır. Nguyen (2005) ise hedef dilde verilen kültürel ya da diğer temalar öğrencilerin kendi kültürleriyle çelişmesi durumunda mutlaka materyal adaptasyonunun yapılması gerektiğinden bahsetmiştir. Sonuç olarak yabancı dil öğretiminde kullanılan ders kitapları sadece bir dilin öğretilmesi değil içerik anlamında da önem arz etmektedir. Ders kitaplarında mutlaka öğrencilerin yerel kültürüne ve disiplinler arası çalışmaya yer verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Derlem, derlem tabanlı analiz, materyal analizi, ders kitapları.

Alt Tema: İçerik Temelli Öğretim Modelleri

Özel Yetenekli Öğrencilerin Okuryazarlık Deneyimi:
“Edebî Tayfa”

Dr. Elvan YILDIZ, Samsun/Atakum Bilim ve Sanat Merkezi

Bu çalışma, özel yetenekli ortaokul öğrencilerinin okuma ve yazma becerilerini geliştirmek için yazı kadrosu tamamen özel yetenekli ortaokul öğrencilerinden oluşan “Edebî Tayfa” isimli çocuk edebiyatı dergisinin hazırlık ve basım süreçlerini içermektedir. Bu çalışmanın amacı, yaşitlarına göre üstün potansiyelleri olan özel yetenekli öğrencilerin okuma ve yazma alanındaki yeteneklerini aktarabilecekleri bir alan oluşturmaktır. Yapılan çalışmalar özel yetenekli öğrencilerin eğitim öğretim faaliyetlerine etkin katılımlarının gelişimleri açısından çok önemli olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olan gözlem, odak grup görüşmesi, doküman inceleme kullanılmıştır. Atakum Bilim ve Sanat Merkezi ortaokul öğrencileriyle yapılan görüşmelerde ortaokul öğrencileri için başlı başına bir edebiyat dergisi olmadığı problemi tespit edilmiştir. Bunun üzerine yetişkinler için çıkarılan edebiyat dergileri incelenmiş ve bu incelemeden yola çıkarak çocuk edebiyatı dergisi çıkarılmaya karar verilmiştir. Yılda bir defa çıkarılan dergi için ISSN (2822-4280) alınmış ve dergi, ulusal ve uluslararası indekslerde yer almıştır. Atakum Bilim ve Sanat Merkezinde 2021-2022 eğitim öğretim yılında eğitim alan 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri gözlemlenmiş ve her grubu temsilen okuma ve yazma becerisi yüksek beşer öğrenci ile Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni kılavuzluğunda odak grup görüşmesi yapılmıştır. Görüşmenin yapılacağı yer ve saat katılımcılara önceden bildirilmiştir. Yapılan görüşmede sorulan sorular ve alınan notlar bir rapor hâlinde grup üyelerine sunulmuştur. Daha sonra danışman öğretmen rehberliğinde beş, altı, yedi ve sekizinci sınıflardan yazı kadrosu oluşturulmuştur. Yazı kadrosu dergi ismi için önerilerde bulunmuştur. Derginin ismi için Google Forms aracılığı ile öğrencilerden yazı kadrosunun belirlediği isimlere yönelik görüş alınmış ve en çok oyu alan isim olan “Edebî Tayfa” dergi ismi kararlaştırılmıştır. Daha sonra bu yazı kadrosuyla yapılan toplantılarda derginin bir dosya konusu olması gereği vurgulanmış ve derginin özel sayılar hâlinde çıkarılmasına karar verilmiştir. Derginin bir dosya konusuyla çıkmasının sebebi ortaokul öğrencilerinin dosya konusu yazarın eserlerini daha ayrıntılı okuyabilecekleri ve bir konuyu derinlemesine okumanın öğrencilerin düşünce ufuklarını geliştireceği fikridir. Oluşturulan yazı kadrosu ile belirlenen eserler okunmuş, doküman incelemesine tabi tutulmuş ve belirli aralıklarla yapılan birebir görüşmelerle yazılar hazırlanmaya başlanmıştır. Derginin ilk sayısının dosya konusu için derginin çıkarıldığı kurumdaki öğrenci gruplarıyla yapılan birebir görüşmelerde Şermin Yaşar ismi öne çıkmıştır. Yazı kadrosuyla öncelikle Şermin Yaşar’ın eserleri okunmuş ve daha sonra bu eserlerden yola çıkılarak yazılacak yazıların türleri ve konuları belirlenmiştir. Daha sonra Şermin Yaşar’la Zoom platformu üzerinden çevrim içi bir görüşme ayarlanmış ve kurumdaki diğer öğ-

rencilerin de katılımıyla yazarın yazı macerası ve çocuklar üzerine bir söyleşi yapılmıştır. Yazı kadrosunun hazırladığı röportaj soruları mail yoluyla Şermin Yaşar'a ulaştırılmış ve yazar tarafından yazılı olarak cevaplanan röportaj soruları da dergi için hazırlanmıştır. Yazı kadrosu yazarın biyografisini, çocuklar için yazdığı eserleri araştırarak bir metin bütünlüğü içinde dergiye aktarmıştır. Altı aylık bir okuma, saha araştırması ve yazma çalışmasından sonra ortaokul öğrencilerinden oluşan yazarların Şermin Yaşar üzerine yazdıkları yazılar dergi için hazırlanmıştır. Dergi kapağı için yazı kadrosunda bulunan öğrencilerden birisi yazarın portresini kâğıt üzerine kuru boya tekniği ile resmetmiştir. Dergi basıma hazır hâle getirilmiş ve Haziran 2022'de basılmıştır. Derginin basılmış hâli Şermin Yaşar tarafından 04.07.2022 tarihinde Instagram platformundan 1,5 milyon takipçisiyle paylaşılmış ve derginin görünürlüğü artmıştır. Dergi, okulun her türlü faaliyetinde stant açarak tanıtılmıştır. Derginin ikinci sayısı için "Uzay Edebiyatı" dosya konusu olarak seçilmiştir. Özel yetenekli öğrencilerin uzay ve ötesine dair merak ve ilgilerinden hareketle hazırlanan bu sayıda öğrencilerin uzayla ilgili hikâye, şiir, resim ve değerlendirme yazılarına yer verilmiştir. Bu sayının kapağı da yedinci sınıf öğrencisi tarafından akrilik boya tekniği ile hazırlanmıştır. Derginin bu sayısı da basıma hazır hâle getirilmiştir. Dergi şu anda matbaada basım aşamasındadır. Bu çalışma ile öğrenci merkezli yayıncılık deneyimi ortaokul seviyesinde deneyimlenmiştir. Bizzat kendilerinin deneyimledikleri yayıncılık ilerleyen yıllarda ülkenin geleceği için önemli noktalarda yer alacağı düşünülen bu öğrencilerin kendi yayınlarını yapmalarına imkân tanıyacaktır. Öğrenciler özel sayılar sebebiyle bir konuda derinlemesine okumayı ve okuduklarını değerlendirmeyi öğrenmişlerdir. Dili doğru ve etkin kullanmayı öğrenen ve nitelikli bir okur profili çizen öğrencilerin örnek okur olma yolunda ilerleyeceği düşünülmektedir. Öğrenciler öğretici yazılar ve edebî yazılar hakkında farkındalık kazanmıştır. Yazma korkusu olan öğrenciler bu korkularını yenmiş ve yazma cesareti kazanmıştır. Özel yetenekli öğrenciler kapasitelerini gösterebilecekleri yayıncılık deneyimi ile tanışmış ve bu konuda farkındalık kazanmışlardır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk edebiyatı, dergi, yayıncılık, özel yetenek.

Alt Tema: İçerik Temelli Öğretim Modelleri

Sözcüğüm Yeşilçam'dan

Erol UZUN, Rize/Rize Sosyal Bilimler Lisesi

Lise çağına gelmiş ve ana dili Türkçe olan öğrencilerin sözcük dağarcığının kısıtlı olması birçok sorunu da beraberinde getirmektedir. Derdini 300-400 kelime ile anlatan, birçok farklı duyguyu kelime kıtlığı nedeniyle aynı sözcükle karşılayan ya da çeşitli emojiyle duygularını ifade etmeye çalışan bir kitle yetişmektedir. Bu kitle, meramını ve duygularını eksiksiz bir şekilde ifade edecek kelime çeşitliliğine ve zenginliğine sahip olmadığı için lise çağında önemli iletişim sorunları yaşayabilmektedir. Ayrıca bu kısıtlılık öğrencileri anlamlarını bilmedikleri kelimelerin geçtiği kaynaklarımızdan uzaklaştırmakta hatta onlara yabancılaştırmaktadır. Çalışma kapsamında eylem araştırması yöntemi kullanılmış ön test ve son test tekniğinden yararlanılmıştır. Bu bağlamda Rize Sosyal Bilimler Lisesinde öğrenim gören 11-A ve 11-B sınıflarındaki 60 öğrenci seçilmiştir. 11-A sınıfındaki 30 öğrenci kontrol grubu, 11-B sınıfındaki diğer 30 öğrenci ise deney grubu olarak belirlenmiştir. Önce Ahmet Hamdi Tanpınar, Attilâ İlhan, Peyami Safa, Reşat Nuri Güntekin, Faruk Nafiz Çamlıbel, Refik Halit Karay, Ömer Seyfettin gibi yazar ve şairlerin kitaplarında geçen ama lise çağındaki öğrenciler tarafından anlamları pek bilinmeyen ve kullanılmayan dilimize ait çok sayıda sözcük (hicran, matem, itimat, yekpare, hemdert gibi) belirlenmiştir. Bu kelimelerden bazılarının geçtiği ortalama 45 saniye uzunluğunda Yeşilçam filmlerinden replik videoları kesilerek (her bir sözcük için ayrı) deney grubunun akıllı tahtasına yüklenmiştir. Yapılan eylem öncesi testte belirlenen kelimelerin anlamlarının bilinme oranının kontrol grubu ile deney grubunda çok yakın olduğu tespit edilmiştir. Deney grubundaki öğrencilere her hafta, edebiyat dersinin başlangıcında (hafta içi 2 ayrı gün) öğretmen tarafından bu videolardan biri izletilmiştir. Böylece öğrenciler o kelimenin belli bir bağlam içinde kullanımını filmdeki replikte görmüştür. Sonra öğretmen buradaki kelimenin anlamını öğrencilerin bu proje için tuttuğu kelime defterine not ettirmiş ve videoyu tekrar izletmiştir. Böylece deney grubundaki öğrenciler anlamlarını pek bilmedikleri, kullanmadıkları her hafta iki kelimeyle ve onun kullanımı ile karşılaşmışlardır. Projenin yürütüldüğü süre zarfında deney grubundaki öğrencilerin her birine yazı çalışmaları ve toplum önünde hazırlıklı konuşma etkinlikleri yapılmıştır. Yıl sonunda yapılan son testte bu kelimelerin anlamlarının bilinirlik düzeyinin belirgin şekilde arttığı ve birçok kelimenin de yazı ve konuşma etkinliklerinde kullanıldığı tespit edilmiştir. İlk yazı çalışmaları ile son yazı çalışmaları karşılaştırılarak bu kelimelerin kullanımının giderek arttığı gözlenmiştir. Sonuç olarak bu proje dilimizdeki kelimelerin öğrencilerimize öğretilmesi konusunda önemli bir fayda sağlanmıştır.

Alt Tema: İçerik Temelli Öğretim Modelleri

Eğitim öğretimde her sınıf düzeyinde farklı olmak üzere öğrencilerin anlamını bilmesi ve kullanması beklenen kelimeler belirlenmelidir. Bu kelimelerin geçtiği sanatsal film replikleri, çizgi film kesitleri, videolar ve seslendirmeler yoluyla öğrencilerin bu kelimelerle karşılaşması, anlamını duyumsaması, nasıl kullanıldığını görmesi ve sonra o kelimeleri yazı çalışmalarında ve konuşmada kullanması sağlanabilir. Böylece öğrencilerin diline olan bağlılığı ve saygısı artacak, kendini ifade etme gücü gelişecek, meramını anlatmak için çeşitli emoji'lere, ortak figürlere ihtiyaç duymayacaktır. Aynı zamanda teknoloji sınıf içinde ana dili öğreniminde bir fırsata dönüştürülmüş olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kelimelerimiz, sözvarlığı, Türkçe, ana dilim.

Alt Tema: İçerik Temelli Öğretim Modelleri

Tümleşik Dil Becerileri Yaklaşımına Dayalı Öğrenme Öğretme Süreci Tasarımı

Doç. Dr. Fatih Mehmet CİĞERCİ, Şanlıurfa/Harran Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Mesut YILDIRIM, Şanlıurfa/Harran Üniversitesi

Doç. Dr. Cengiz KESİK, Şanlıurfa/Harran Üniversitesi

Öğr. Gör. Mehmet Nuri ÖĞÜT, Manisa/Manisa Celal Bayar Üniversitesi

Çağdaş kuram ve yaklaşımlar çerçevesinde 2004 yılından 2019 yılına kadar hazırlanmış olan Türkçe dersi öğretim programlarında, Türkçe öğretiminin hedefleri dil, sosyal, iletişim, öğrenme ve zihinsel özgürlük becerilerini geliştirme olarak açıklanmış, yeni öğrenme alanları, beceriler, modeller, yöntemler, teknikler, değerlendirmeler bu doğrultuda belirlenmiş ve temel dil beceri alanlarının önemi üzerinde durulmuştur (Güneş, 2009). Diğer taraftan Türkçe Dersi Öğretim Programı (2019) öğrencilerin;

- Bilgiyi araştırma, keşfetme, yorumlama ve zihinde yapılandırma becerilerinin,
- Basılı materyaller ile çoklu medya kaynaklarından bilgiye erişme, bilgiyi düzenleme, sorgulama, kullanma ve üretme becerilerinin,
- Okuduklarını anlayarak eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirme ve sorgulama becerilerinin geliştirilmesi gerektiğini ifade ederek Türkçe dersinin iletişimsel becerilerin yanı sıra bilişsel becerilere yönelik hedeflerinin de bulunduğunun altını çizmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından hazırlanan Türkiye’de ve Dünyada Türkçe’nin Öğretimi Çalıştayı Sonuç Raporu (MEB, 2022) da ana dili öğretiminin üst düzey zihinsel becerilerinin gelişimine doğrudan etki ettiğini, ana dili dersinin hayat boyu öğrenme sürecinin önemli araçlarından biri ve de diğer tüm derslerin mihenk taşı olduğunu ve bu dersin bilimsel bir çerçevede, etkili ve verimli bir şekilde yürütülmesi gerektiğini vurgulamıştır. Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda (2019) altı çizilen bir diğer husus da alımlama becerileri (dinleme/izleme ve okuma) ve üretim (konuşma ve yazma) becerilerinin gelişiminde birbirlerini tamamlayıcı yani bütüncül bir anlayışın olması gerektiğidir. Benzer şekilde bu vurgu, dil beceri alanları ile dilin diğer öğelerini (sözcük, dil bilgisi) öğrenme öğretme sürecinde birleştiren, İletişimsel Dil Öğretiminden Doğan Tümleşik Dil Becerileri Yaklaşımı’nın anlayışını yansıtmaktadır. Dil kullanımının söylem biçiminde ve belirli sosyal bağlamlarda bütünsel olarak gerçekleştiğini öne süren Widdowson (1978) Ayrılmış Beceri Yaklaşımı’nın (Segregated Skills Approach) aksine dili yetkin bir şekilde kullanmak için alımlama ve üretim becerilerini geliştirmesi gerektiğini ve bunun ancak dört dil becerisini etkileşimli ve tümleşik bir şekilde öğrenerek mümkün olabileceğini savunmuştur. Araştırmacılar tarafından altı çizilen diğer bir husus ise bir becerinin diğerini çeşitli şekillerde güçlendireceği için birbirlerinden ayrılamayacağıdır (Akram ve Malik, 2010; Harmer, 2007; Hinkel, 2010; Parde-

de, 2020; Tajzad ve Namaghi, 2014). Bu yüzden bir ifade ve beceri dersi olarak nitelen-
dirilen Türkçe derslerinde uygulanacak yöntem ve teknikler ile yapılacak etkinliklerde
öğrencilerin dört dil becerilerini bütüncül bir şekilde kullanmaları sağlanmalıdır.

Alanyazınına bakıldığında Türkçe öğretimine yönelik yapılan çalışmaların çoğunlukla
dil becerilerini ayrı ayrı incelendiği ve sınıf ortamlarında bazı dil becerilerinin göz ardı
edildiği veya yeterli önem verilmediği görülmektedir. Bunun yanı sıra, Millî Eğitim Ba-
kanlığı tarafından dokuz ana başlıkta belirlenen 21. yüzyıl yeterlikleri kapsamında “ana
dilde iletişim” başlığı altında öğrencilerin duygu, düşünce ve fikirlerini sözlü ve yazılı
olarak ifade etme, dil becerilerini olumlu uygulama becerilerinin yer alması (MEB, 2017);
bilimsel çalışmalarda ve özellikle Türkiye’de ve Dünya’da Türkçe’nin Öğretimi Çalışta-
yı Sonuç Raporu’nda vurgulanan, öğrenme öğretme süreçlerinin ve içeriklerin farklı
yöntem ve tekniklerle oluşturulmuş etkinlik yapısı içermesi ve bu yapının bilimsel bir
çerçeveye dayalı olarak hazırlanması vurgusunun ön plana çıkması; ayrıca yine aynı
raporda öğretmenlere beceri temelli dil eğitimi, metin seçimi ile beceri temelli ölçme
ve değerlendirme hakkında hizmet içi eğitimler verilmesi önerilerinin öne çıkması gibi
hususlar, temel amacı ilkokullarda 4. sınıf Türkçe derslerinin, Tümüleşik Dil Becerileri
Yaklaşımı’na dayalı zenginleştirilmiş öğrenme öğretme süreci tasarlamak, uygulamak
ve geliştirmek olan bu projenin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Bu kapsamda
proje;

1. Tümüleşik dil becerileri yaklaşımına dayalı zenginleştirilmiş öğrenme öğretme sü-
recinin tasarlanması,
2. İlkokul öğretmenlerine yönelik tümleşik dil becerileri yaklaşımına dayalı öğrenme
öğretme sürecini açıklayan kılavuzlar hazırlanması,
3. İlkokul öğretmenlerinin hazırlanan içerikleri paylaşabilecekleri ve süreci takip ede-
bilecekleri mobil uygulama ve web platformu tasarlanması,
4. İlkokul öğretmenlerine tümleşik dil becerileri yaklaşımına dayalı öğrenme öğretme
sürecini derslerinde nasıl uygulayabileceklerine ilişkin eğitimler verilmesi,
5. Tümüleşik dil becerileri yaklaşımına dayalı öğrenme öğretme sürecinin öğretime
uyarlanması,
6. Öğrenme öğretme sürecini sürekli izleme, düzeltme ve geliştirme faaliyetleri ile
desteklenmesi amacıyla planlanmıştır.

Eylem araştırması temelinde tasarlanan bu projenin örneklem seçiminde iki örnekle-
me yöntemi iç içe kullanılacak ve ilk olarak küme örnekleme yöntemine başvurulacak-
tır. Küme örnekleme işlemi için öncelikle Türkiye’de yedi coğrafi bölgeden (her bölgenin

Alt Tema: İçerik Temelli Öğretim Modelleri

kendi içerisindeki iller arasından rastgele seçim yoluyla) birer il seçilerek toplam yedi il belirlenecektir. Sonraki aşamada ise seçilen yedi il merkezinde (merkez ilçeleri dahil) MEB'e bağlı devlet okullarının ilkokul kademesinde görev yapan 4. sınıf öğretmenlerine gönüllü uygulayıcı çağrısında bulunulacaktır. Gönüllü uygulayıcı olarak başvuran öğretmenler arasından seçili her ilden üçer öğretmen olacak şekilde toplam 21 öğretmen, ölçüt örnekleme yöntemi yoluyla uygulayıcı olarak araştırmaya dâhil edilecektir. Bu bilgiler neticesinde araştırmanın esas çalışma grubu, araştırmaya dâhil olan uygulayıcı öğretmenlerin kendi sınıflarında öğrenim gören tüm ilkokul 4. sınıf öğrencilerinden oluşacaktır.

Proje süresince nicel ve nitel veri toplama yöntemlerinin çok yönlü olarak yararlanılacaktır. Proje süresi boyunca elde edilecek olan veriler, veri toplama yöntemlerinin doğasına göre analiz edilecek olup başarı/beceri testleri ile dereceli puanlama anahtarı yoluyla toplanan nicel verilerin analizinde normallik varsayımları ve diğer gerekli varsayımlar çerçevesinde parametrik veya non-parametrik test türlerine karar verilecektir. Uygulama süreci içerisinde toplanan nitel verilerin analizinde ise güvenilirliği ve geçerliği artırmak için veri setlerine yönelik tekrarlı okumalar ve birden fazla puanlayıcı uyumunun sağlanması çerçevesinde daha nesnel bulguların ortaya konması ve analizlerin bu doğrultuda gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Anekdor kaydı, görüşme, gelişim ve ürün dosyaları aracılığıyla elde edilen nitel verilerin analizinde ise betimsel analiz ve içerik analizleri ile birlikte tanımlayıcı istatistikler yapılması ve bu analizlerde birden fazla uzmanın puanlama yapılması sağlanarak güvenilirliğin artırılması planlanmaktadır.

Projeye hazırlık aşamasında ilkokul dördüncü sınıflarda mevcut Türkçe öğretim sürecinin ortaya konması ve Türkçe öğretiminde tümleşik dil becerileri yaklaşımına dayalı zenginleştirilmiş öğrenme öğretme sürecine yönelik ihtiyaçların belirlenmesi bağlamında ilkokul 4. sınıf öğretmenleri ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Proje sonunda tümleşik dil becerilerine dayalı zenginleştirilmiş öğrenme öğretme sürecinin Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan temel dil becerileri ile bilişsel becerilerin gelişiminde nasıl ve ne yönde etki ettiği belirlenecektir. Ayrıca projenin öğretmenlerin mesleki gelişimine ve dil öğretim becerilerine de katkı sağlaması, öğrenme öğretme süreçlerini daha verimli ve etkili organize etmelerine destek olması, gerek öğretmenlerin gerek öğrencilerin Türkçe dersine yönelik olumlu tutumlar geliştireceklerine de olanak sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dil becerileri, tümleşik dil becerileri yaklaşımı, göreve dayalı dil öğretimi, Türkçe dersi.

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Çocuklara Kelime Öğretimi

Güler ÖZYÜREK, Mali/Türkiye Maarif Vakfı

Tarih boyunca teknolojiye yaşanan çeşitli gelişmeler hayatın birçok alanını etkilediği gibi eğitim alanını da etkilemiştir. Teknolojik gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkan araçlar, her dönem sınıf ortamlarında kendine yer bulmuştur. 1940'lı yıllarda İşitsel Dilsel yaklaşımın etkisiyle bu araçlar yabancı dil eğitiminde de etkili bir şekilde kullanılmaya başlamıştır. Yaklaşımın etkisiyle kurulan ve çeşitli teknolojik araçlarla donatılan dil laboratuvarları, yabancı dil eğitiminde teknoloji kullanımının ilk adımları olarak nitelendirilebilir. 1960'lı yıllarda bilgisayarın, 1980'lerde video teknolojisinin ortaya çıkmasıyla eğitimde teknoloji kullanımı ivme kazanmış, 1990'larda yaygınlaşan internet kullanımı ile bu ivme farklı bir boyuta ulaşmıştır. Yabancı dil eğitimde teknoloji kullanımının yakın tarihine bakıldığında 2000'li yıllardan itibaren web 2.0 teknolojilerinin yabancı dil sınıflarında yaygın olarak kullanıldığı görülmektedir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında web 2.0 araçlarının kullanımına yönelik pek çok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmaların bazılarında web 2.0 araçlarının kelime öğretiminde kullanımı ele alınmıştır. Ancak bunların çoğunda hedef kitle Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen yetişkinlerdir. Alan yazınında Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen çocuklara web 2.0 araçlarıyla kelime öğretimi üzerine yeterli sayıda çalışma bulunmamaktadır. Mevcut araştırmanın amacı, Afrika'da Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen çocuklara kelime öğretiminde web 2.0 araçlarının kullanımının öğrencilerin başarısına etkisini ortaya koymaktır. Bu amaçla araştırmada nicel araştırma yöntemi kullanılmış; son test kontrol gruplu model, araştırmanın deseni olarak belirlenmiştir. Çalışma grubunu, Mali'de Türkçe öğrenen 45 beşinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Öğrenciler deney ve kontrol grubu olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Deney grubundaki öğrencilere kelime öğretiminde Wordwall, Quizlet ve Nearpod gibi Web 2.0 araçları kullanılmış; kontrol grubunda ise web 2.0 araçları yerine ders kitabında bulunan etkinlikler kullanılmıştır. Uygulamanın ardından deney ve kontrol grubuna son test uygulanmıştır. Araştırma sonucunda deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin son test başarı puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Deney grubundaki öğrenciler kontrol grubundaki öğrencilerden daha başarılı olmuştur. Bu sonuç, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen çocuklara kelime öğretiminde web 2.0 araçlarından yararlanılmasının önemini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çocuklara yabancı dil öğretimi, kelime öğretimi, web 2.0 araçları.

Alt Tema: İçerik Temelli Öğretim Modelleri

Sözcüksel Yaklaşımın Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanımı: Örnek Eğitim Durumları

Öğr. Gör. Dr. Hülya KATANALP BİROĞUL, Kocaeli/Kocaeli Üniversitesi

Doç. Dr. B. Ümit BOZKURT, Bolu/Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Sözcüksel yaklaşım (lexical approach), dilin dil bilgisi yapılarından öte sözcük ve sözcük öbeği gibi birimlerden oluştuğu iddiasına dayanan bir dil öğretim yöntemidir. Özellikle yabancı dil öğretiminde sözcük varlığı ile dil bilgisi yapılarının birlikte öğretilmesini önermektedir (Richard & Rogers, 2001). İlk olarak Lewis (1993) tarafından ileri sürülen bu yaklaşım, tek başına bir öğretim yaklaşımı olarak düşünülmemelidir, çünkü yaklaşımın alt yapısı iletişimsel yaklaşıma dayanır. Sözcüksel yaklaşımın temel ilkeleri şöyle özetlenebilir: Öğretmenler, öğrencilerini her aşamada hedef dile maruz bırakmalıdır. Alıcı beceriler çok önemlidir. İletişimsel yeterlilik doğruluktan çok daha geniş bir kavramdır. Dil öğretiminde sözcük listelerinden kaçınılmalıdır (Lewis, 2002). Sözcüksel yaklaşımda derlem kullanımı önemli bir yer tutar. Ayrıca dil öğelerinin eşdizimliliklerinin (collocations) öne çıkarılması ve bunun doğal bir uzantısı olarak bağlam kullanımı, en temel gerekliliklerdendir. Eşdizimlilik, iki veya daha fazla sözcüğün/birimin yaygın ve sıklıkla aynı dizimde kullanılmasıdır (İmer vd., 2011). Bu çalışmada, sözcüksel yaklaşım çerçevesinde Türkçeyi B1-B2 düzeyinde öğrenen öğrenciler için hazırlanmış, bağlam ve derlem temelli eğitim durumları tanıtılacaktır. Eğitim durumu, öğrenme-öğretme yaşantılarını sağlayacak dış koşulların (uyarıcıların) düzenlenmesi ve işe koşulmasıdır. Bu düzenleme, gerekli olan strateji, yöntem-teknik, araç-gereçleri her türlü etkinlikler ile fiziki düzenlemeleri kapsar (Demirel, 2005). Bu çalışmada söz konusu eğitim durumları çokanlamlı "al-" eyleminin öğretimi üzerine tasarlanmıştır. Burada örnek uygulama olarak "al-" eyleminin seçilmesinin temel nedeni, çok yaygın kullanımının olması ve çok çeşitli anlam katmanlarına sahip olmasıdır. Bu eylemin Türk Dil Kurumu ([TDK], 2023) Türkçe Sözlük'te 30 farklı anlamı vardır. Bu nedenlerle çokanlamlılığı farklı düzlemlerde çok iyi temsil ettiği görülen "al-" intemel (literal) anlamdan değişmece (figurative) anlama farklı anlamları üzerinde durulmuştur. Bu çalışmada sırasıyla şu işlemler yapılmıştır: i) Öncelikle dil düzeyi belirlenmiştir. Orta düzeyi temsil eden B1-B2 düzeyi, gelişimi izlemeye olanak tanıyabileceği düşünülmüş ve seçilmiştir. ii) Veri tabanı oluşturulmuştur. Bunun için Türkçe Ulusal Derlemi (TUD) "al-"ın kullanım örnekleri açısından incelenmiştir. Derlem verisinin işlenmesinden sonra hedef sözcük ve sözcük öbekleri, kavram alanları açısından da gözden geçirilmiştir. iii) Eğitim durumları, altı haftalık bir süreç tasarlanarak oluşturulmuştur. Eğitim durumlarıyla geliştirilmek istenen içeriğin B1-B2 düzeyi kazanımlarla ilişkisi kurulmuş ve hedeflenen dilbilgisel içerik gözetilmiştir. Eğitim durumlarında yer verilen etkinlikler, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı (TMV, 2020) ile Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programında (AÜ. TÖMER, 2015) yer alan kazanımlarla eşleştirilerek hazırlanmıştır. iv) Eğitim durumlarının sözcüksel yaklaşıma ve öğretim ortamına uygunluğunu denetlemek üzere bir kontrol listesi hazırlanmış ve bu

alanda uzman iki akademisyen ile üç öğreticiden görüş alınmıştır. Uzmanlardan gelen dönütler çerçevesinde düzeltilip ve geliştirilmiştir. v) Uzman görüşleri arasındaki uyum için Krippendorff alfa katsayısı hesaplanmıştır ($\alpha = 1 - (D_{\text{gözlenen}} / D_{\text{beklenen}})$) (Bıkmaz-Bilgen & Doğan, 2017). Bu eşitliğe göre hesaplanan alfa katsayısı 0,93'tür ve uzmanların görüşleri arasındaki uyum güçlüdür. Bu, hazırlanan eğitim durumlarının sözcüksel yaklaşıma ve hedeflenen içeriğin öğretim sürecinde uygulamaya konmaya uygun olduğunu gösteren bir değerdir. Sözcüksel yaklaşıma dayalı derlem ve bağlam temelli öğretim, farklı dil düzeyleri için detasarlabilir. Ayrıca “al-” eylemi dışında çokanlamlı başka eylemler ve farklı sözcük kümeleri için de hazırlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Sözcüksel yaklaşım, bağlam, eşdizimlilik, derlem, çokanlamlılık.

Alt Tema: İçerik Temelli Öğretim Modelleri

Türkçeyi İkinci Dil Olarak Öğrenenler İçin Eş Dizimlilik Kavramının Önemi ve Kullanımı

Nurcan Ada ÇETİNKAYA, Adana/Seyhan/Şht. Metin Malkav Ortaokulu

Ortadoğu'da yaşanan savaşlar sonrası ülkemize yapılan mülteci akını Türkçe öğretimi- ni daha da önemli bir hâle getirmiştir. Alan yazınında bireyin ana dilinden farklı olarak çevre şartlarına ayak uydurabilmek için öğrenmek durumunda kaldığı bu süreçte, ikinci dil öğretimi denmektedir (Şengül, 2017). İkinci dil olarak Türkçe öğrenmek, dil öğrenme sürecindeki heyecan verici ve zorlayıcı bir yolculuktur. Bu yolculuk sırasında karşılaşılan birçok dilbilimsel kavramdan biri de "eş dizimlilik"tir. Eş dizimlilik bazı sözcüklerin birbiriyle karşılıklı öncelikleri olduğu ve birbirini gerektirdiği sözcük birleşmelerini ifade eder. (Doğan, 2015) Eş dizimlilik, dilin zenginliğini ve esnekliğini anlamak için kritik bir kavramdır. Eş dizimlilik, bir dilde aynı veya benzer anlamları taşıyan farklı kelimelerin kullanımınıdır. Bu durum, dilin ifade gücünü artırır ve iletişimde çeşitlilik sağlar. Örneğin Türkçede "gitmek" fiili yerine "yürümek", "koşmak", "hareket etmek" gibi eş dizimler kullanılabilir. Türkçe ikinci dil öğrenenler için eş dizimlilik kavramını anlamak ve kullanmak, dil becerilerini geliştirmenin önemli bir yoludur. Eş dizimlilik, dilin derinliğini ve esnekliğini anlamak için kritik bir unsurdur ve dil öğrenme sürecinde etkili iletişim için hayati bir rol oynar. Dil öğrenenler, eş dizimliliği anlamak ve kullanmak için çeşitli kaynakları ve pratik olanaklarını kullanmalıdır. Eş dizimlilik dili yetkin kullanma da önemli bir faktördür. Eş dizimlilik, dil öğrenenlerin kelime dağarcığını genişletir ve ifade yeteneklerini artırır. Bir kavramı farklı kelimelerle ifade ederek dilin derinliğini kavramaya yardımcı olur. Eş dizimlilik, dildeki ince anlam farklılıklarını anlamak için önemlidir. Bir kelimenin farklı bağlamlarda nasıl kullanıldığını anlamak, dilin kullanımını daha etkili hâle getirir. Birden fazla kelimeyi kullanabilme yeteneği, iletişimde esneklik sağlar. Bu, farklı konuşma ortamlarında ve durumlarda daha uygun ifadeler bulmaya yardımcı olur. Bu çalışmada Türkçe ikinci dil öğrenenler için eş dizimliliğin önemi ve kullanımı ele alınacaktır. Çalışmada önce öğrencilere kompozisyon yazma ve hikâye tamamlama görevleri verilmiş araştırmancının odak noktasına uygun belgeler seçilmiştir. Dokümanları doğru bir şekilde değerlendirmek adına yazılarda kullanılan tüm eş dizimli sözcükler tespit edilmiştir. Belgeleri tematik kodlama yöntemiyle analiz edilmiş, sık kullanılan eş dizimli sözcükler belirlenmiştir. Tekrar eden kodlar analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Çalışmada 15 öğrenciye 5 haftalık süreyle çeşitli yazma ödevleri verilmiş toplamda 92 adet doküman incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda incelenen dokümanlarda görülen 116 eş dizimli kelimenin %58'inin yanlış kullanıldığı tespit edilmiştir. Çalışma daha önce ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde eş dizimlilik sorunları ile ilgili çalışma yapılmadığından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eş dizimlilik, kelime öğretimi, ikinci dil olarak Türkçe öğretimi.

EBA Okuyorum Yazıyorum İçeriğinin İlk Okuma Yazma Öğretiminde Etkisi

Seyide YAMAN, Sakarya/Sapanca İlkokulu

Meltem KARABUDAK, Sakarya/Sapanca İlkokulu

İlk okuma yazma öğretimi eğitimin her alanında temel oluşturacak bir öneme sahiptir. Bu yüzden ilk okuma yazma öğretimi süresince kazanılacak beceri ve alışkanlıklar bireyin öğrenim hayatında büyük bir rol oynar. İlk okuma yazma süreci dinleme, sesi tanıma, sesin görsel ifadesi olan sembolünü kavrama, sesleri birleştirebilme, hece, kelime ve cümle oluşturabilme adımları ile karmaşık bir yapıya sahiptir. Bu karmaşık süreci sınıf içinde ve okul dışında birbirine paralel olarak sürdürebilmek için EBA Okuyorum Yazıyorum dersinden faydalanılmıştır. Bu çalışmanın amacı ilk okuma yazma sürecinde EBA Okuyorum Yazıyorum içeriğinin birinci sınıf öğrenci velilerine kaynak oluşturacak şekilde yardımcı olmasının etkisini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda araştırma nitel araştırma temelinde olgubilim deseni kullanılarak veriler, gözlem ve görüşmelere dayalı olarak toplanmıştır. Araştırma 2023-2024 eğitim öğretim yılında, Sakarya ilinin Sapanca ilçesinde birinci sınıfta öğrenim gören 30 öğrenci ve velileri aracılığıyla yürütülmüştür. Araştırma birinci sınıfın ilk dönemi ilk okuma yazma müfredatına uygun olarak 18 hafta sürdürülmüştür. Araştırmacılar tarafından iki bölümden oluşan yarı-yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuş ve formun kapsam geçerliliği için alanından üç uzman görüşünden faydalanılmıştır. Görüşme formu, birinci bölümde demografik özellikleri belirleme sorularını, ikinci bölümde ise EBA Okuyorum Yazıyorum dersinin ilk okuma yazma sürecinde çevrim içi olarak kullanılmasına dair soruları içermektedir. Araştırmacı sınıf öğretmeni sınıf içi çalışmalarında ilk okuma yazma dersini etkileşimli tahta ile EBA öğretmen sayfası üzerinden işlemiştir. Okul dışı ortamda ise öğrencilere tanımlanan EBA şifreleri ile öğrencilerin kendi sayfaları üzerinden paylaşılan içerik etkinlikleri ile sürdürülmüştür. Okul dışı ortamda sürdürülen bu çalışmalar veli katkısı ile gerçekleştirilmiştir. Veliler EBA hakkında bilgilendirilmiş ve ilk okuma yazma sürecinde okul dışı ortamda öğrencilere destek vermişlerdir. Araştırma için EBA Okuyorum Yazıyorum dersi detaylı bir şekilde incelenmiştir. Çalışma EBA'nın ilgili bölümünü temel alarak yürütülmüştür. EBA eğitim portalının "Dersler" bölümünde 1.sınıf/Okuyorum Yazıyorum/Okuma Yazma Öğreniyorum sekmesi 5 ses grubuna göre düzenlenmiştir. Ses gruplarında seslerin konu anlatım bölümleri; ses şarkısı, sesi içeren objeler, harfin yazımı, harfin tekrarlı yazımı (büyük harf-küçük harf), heceleri birleştirme, cümleler, metinler diye adlandırılan videolardan oluşmaktadır. Bu bölümde yer alan içerikler okuma yazma öğretimi ile ilgili tüm kazanımları kapsamaktadır. Ayrıca her ses için ayrılmış olan alıştırma bölümleri, öğrencilerin sesleri etkileşimli bir şekilde öğrenmelerini ve ifade etmelerini sağlayıcı içeriklerle zenginleştirilmiştir. Araştırma sürecinde öğrencilerin EBA Okuyorum Yazıyorum dersine olan ilgisi, EBA içeriklerinin öğrenciler üzerindeki somut etkisi, sınıf

Alt Tema: İçerik Temelli Öğretim Modelleri

İçerik ve sınıf dışı (hibrit) öğrenme süreçlerinde EBA kullanımına ilişkin veli izlenimleri ve öğrenci velilerinin EBA içeriklerini değerlendirmesi amacıyla yarı-yapılandırılmış görüşme formları uygulanmıştır. Araştırma sonucu elde edilen bulgulara göre öğrencilerin derslere olan ilgisi, EBA içeriklerinin öğrenciler üzerindeki etkisi, sınıf içi ve sınıf dışı öğrenme deneyimlerinde EBA'nın kullanımı öğrenci velileri tarafından olumlu olarak değerlendirilmiştir. EBA içeriklerine ilişkin değerlendirmeleri çalışmaları ise belli alanlarda zorlukların yaşandığını ifade edici niteliktedir. Araştırma bulgularına göre öğrenci velilerinin EBA içeriklerini değerlendirmesi memnuniyetleri, endişeleri ve önerileri çalışma sürecine olumlu etkisini göstermiştir. Araştırma sonucunda EBA Okuyorum Yazıyorum dersine olan olumlu ilginin öğrencinin derse karşı motivasyonunu ve katılımını artırdığı gözlemlenmiştir. Velilerin öğrencileri sınıf dışı ortamda çevrim içi ders içerikleri ile gözlemleme imkânı bulmaları EBA'nın öğrenme sürecine katkı sağladığını göstermektedir. İlk okuma yazma öğretiminde EBA Okuyorum Yazıyorum ders içeriklerinin kullanılması çocukların okuma yazma becerilerine görsel, işitsel ve etkileşimli olarak katkı sağlamıştır. Teknoloji kullanma becerisine uygun içerikler öğrencilerin üst düzey düşünme becerisini de geliştirebilecektir. Çevrim içi ödev göndermenin pratik olması, içerik ve bilgi paylaşımının daha fazla olması, çocukların düzeyine ve farklılıklarına göre ödevlere ulaşım yapması sorumluluk bilincinin gelişimine de katkı sağlamıştır. EBA Okuyorum Yazıyorum dersi sağladığı görsel, işitsel ve etkileşimli materyaller öğretimi ile öğrencilerin görsel ve işitsel daha kolay kavramasını sağlamaktadır. Bu yönüyle uygulamalar öğrencilerin eğlenerek öğrenme, tekrar yapma, okul dışı ortamda öğrenme tutum ve motivasyonlarını artırmaya yöneliktir. Öğrencilerdeki okuma hızı geleneksel eğitim yöntemlerine göre daha hızlı olması, uygulanan hibrit öğrenmenin önemini göstermektedir. Günümüzde dijital alanda yaşanan hızlı değişimler, okuma yazma öğretiminde teknolojinin kullanımını zorunlu kılmaktadır. EBA eğitim portalının, fırsat eşitliğine dayalı olarak ulaşılabilir nitelikte olması, öğretmen ve öğrenci ailelerinin kullanımı açısından önerilmektedir. Hem öğretmenlere çeşitli öğretim araçlarının sağlaması, hem öğrencileri ve onlara destek olan ailelerine esnek bir öğrenme ortamı sunması eğitimde kapsayıcı bir yaklaşıma da katkı sunmuştur. Ayrıca gelişen teknolojiyle birlikte hayatımıza giren dijital eğitim araçlarının interaktif kullanımının yaygınlaştırılması gerekmektedir. Bu, öğrencilerin daha etkili bir şekilde öğrenmelerini sağlayabilir. Teknoloji destekli ilk okuma yazma çalışmalarının sürdürülmesi, akademik başarıya destek olabilir ve öğrencilerin bu alandaki becerilerini geliştirebilir. Sonuç olarak, dijital eğitim araçlarının etkin ve verimli bir şekilde kullanılması, geleceğin eğitim sistemi için önemli bir adım olacaktır.

Anahtar Kelimeler: EBA Okuyorum Yazıyorum, ilk okuma yazma, teknoloji, öğretim.

Bir Eğitim Materyali: Diksiyon Kartları

Yeşim OĞUL, Trabzon/Faruk Başaran Bilim ve Sanat Merkezi

Azra Naz YAĞIZ, Trabzon/Faruk Başaran Bilim ve Sanat Merkezi

İnsanlar, çevresinde kabul gören, tercih edilen kişiler olmak isterler. Etrafındakilerin onları dinlemelerinden mutluluk duyarlar. Çevresinde kabul gören, ikna edici ve tercih edilen bir insan olmanın en önemli şartlarından biri iyi bir diksiyona sahip olmaktır. Dünya tarihinde ardından gidilen önemli liderlere bakıldığında çevresindekileri etkileyen etkili bir hitabete sahip olduğu dikkat çekmektedir. Ayrıca sürekli gelişen ve değişen dünyada insanların kişisel becerilerini geliştirmesi, çevresindeki insanlarla etkili ve doğru bir şekilde iletişim kurması, duygu ve düşüncelerini doğru ve dikkat çekici bir biçimde aktarması bir zorunluluk hâlini almıştır. Bu doğrultuda bireylerin iyi bir diksiyona sahip olması göz ardı edilmemesi gereken bir durumdur. Ancak sağlıklı bireylerde dört temel dil becerisinden dinleme becerisinin hemen ardından kazanılan beceri olmasına rağmen konuşma becerisi, çeşitli nedenlerle herkeste istenilen yeterlikte ve etkide değildir. Bunun için bireyin çeşitli eğitimler alması ve çalışması gerekir. Ancak diksiyon konusunda eğitim materyali olarak sadece bazı kişisel gelişim kitaplarının ve ders kitaplarının olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca diksiyon ile ilgili olarak bazı sosyal medya hesaplarında konu ile ilgili olarak içerik videolarının hazırlanmış olduğu görülmüştür. Bunlar dışında herhangi bir eğitim materyali bulunmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca yapılan literatür taraması sonucunda diksiyon ve hitabet konusunda yeterli bilimsel çalışmanın bulunmadığı görülmüştür. Bu da bu konuya gereken önemin verilmediğini göstermektedir. Tüm bu sebeplerden ötürü bu çalışmada diksiyon sorunu yaşayan bireylerin kendi kendine çalışabilecekleri, konuşma hatalarını düzeltmelerini sağlayabilecekleri kitap dışında farklı bir eğitim materyali oluşturmak amaçlanmıştır. Hazırlanmış olan eğitim materyali temel seviyede diksiyon eğitimi almış bireylerin alıştırmaya yapmalarını sağlayacak niteliktedir. Hazırlanan bu eğitim materyali ile aynı zamanda diksiyon eğitimi veren eğitimcilerde eğitimlerinde kullanabilecekleri bir eğitim materyali sağlamış olunacaktır.

Anahtar Kelimeler: İletişim, diksiyon, konuşma, fonetik alfabe, hitabet.

Alt Tema: İçerik Temelli Öğretim Modelleri

Öğrencilerin Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Uzaktan Eğitimle Öğrenmelerine İlişkin Görüşleri

Yunus Emre TUFAN, Batman/Kozluk/Pınarhisar Ortaokulu

Teknolojinin gelişmesi ve dünyada her alanda aktif olarak kullanılması ile beraber eğitim de gücüne güç katmıştır. İnsanlar arasında bilgi alışverişi de hangi araçla sağlanırsa sağlansın en tepe noktasında dili barındırmaktadır. Dil; insanlar arasında doğal etkileşimi sağlayan, bilgi dünyasının kapılarını insandan insana aktaran en önemli anahtardır. Dil, duygu ve düşünce dünyamızı aktaran, iletişim kurmamızı sağlayan ve insanların dünya ile bütünleşmesine olanak sağlayan bir kavramdır. Bu nedenle küçük yaşlarda başlayan dil eğitimini etkili bir şekilde verebilmek için farklı yaklaşım ve modeller geliştirilmiştir. Böylece zihinsel becerilerimizi etkili şekilde kullanmak, gelişentechnoloji ile beraber modern dünyaya en iyi şekilde adapte olup üretim ve yaşam kalitesini arttırmak hedeflenmektedir. Bilginin hızla yayıldığı, doğru bilgiye en kısa sürede ulaşmanın gerekliliği ve ekonomik olarak dünya devletlerinin birbirleriyle sıkı ilişkiler kurması gibi faktörler dilin önemini daha da arttırmıştır. Türkçe de tarih içerisinde dünyaya yayılmış, iki yüz milyondan fazla insanın konuştuğu; kendi içinde kuralları olan ve geniş insan kitlesi arasında yayılan bir dildir. İnternetin dünyada hızla yayılması, internet dilinin ve yazılımlarının genelde İngilizce olması, insanların bu dillere rağbet gösterip kendi dillerini de önemsememesine neden olmaktadır. İş alanında yazılımların internet ortamında kullanılması, kontrollerin, yönergelerin internetten yapılması, resmi yazışmaların ve resmi verilerin internet ağına kaydedilmesi; bankacılık işlemlerinin ve ekonomik uygulamaların hatta paranın artık dijital bir unsur hâline gelmesi gibi önemli sebepler de internetin önemini arttırmıştır. Araştırmada 206 Türkçe öğretmeni ve 400 ortaokul öğrencisinin uzaktan eğitimle işlenen Türkçe dersine ilişkin görüşleri kesitsel araştırmayöntemiyle belirlenmiştir. Bu araştırmada Türkçe öğretmenlerinin ve Türkçe dersini uzaktan eğitim yöntemleriyle alan öğrencilerin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri, bağımlıdeğişken olarak incelenmiştir. Öğretmenlerde; cinsiyet, mesleki kıdem, hizmet içi eğitimalma durumları, eğitim durumları ve medeni durum; öğrencilerde ise cinsiyet, evde çalışma odasının bulunma durumu, anne-baba eğitim durumları ise bağımsız değişkenlerolarak incelenmiştir.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri özelinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu farklılık kadın öğretmenlerin lehine gerçekleşmiştir. Başka bir ifade ile kadın öğretmenler erkek öğretmenlere göre uzaktan eğitime daha olumlu baktıkları sonucuna varılmıştır. Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin medeni durumlarına göre farklılaştığıve bu farklılığın bekâr öğretmenlerin lehine olduğu tespit edilmiştir. Başka bir ifade ile bekâr

öğretmenler evli öğretmenlere göre uzaktan eğitime daha olumlu yaklaştığı sonucuna ulaşılabilir. Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin eğitim seviyesine göre farklılaştığı tespit edilmiş ve bu farklılığın lisans mezunu öğretmenler lehine gerçekleştiği tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin mesleki kıdem değişkenine göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri doğrultusunda öğrencilerini görememesi, öğretmen ve öğrencileri arasındaki etkileşimi azalttığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin uzaktan eğitim yerine yüz yüze eğitimi tercih ettiği, yüz yüze eğitimin uzaktan eğitime göre daha yararlı olduğu, verilen derslerin öğrencilerin seviyelerine uygun olduğu, EBA/TV uygulamasının tek başına yeterli olmadığı ayrıca öğrencilerin EBA/TV derslerinde kendi ders öğretmenlerini istediği, sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırma verilerinden hareketle ilgili sunum bildirisinde Türkçeyi yabancı dil olarak web 2.0 araçlarla öğrenmelerindeki motivasyonları, öğrendikleri dili günlük hayatta kullanmaları ve web 2.0 araçlarının sunmuş olduğu etkileşimsel zenginliklerin sorgulanması hedeflenmektedir. Yabancılar Türkçe öğretimi sahasında web 2.0 araçlarına ilişkin içeriklerin yapılan veya yapılacak çalışmalarla zenginleştirilmesi, bu alana ilişkin araştırmaların artırılarak elde edilen verilerden hareketle güncel çalışmaların niteliğinin artırılması da hedeflenen amaçlar arasındadır. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bireylerin; uzaktan eğitim araçlarına bakış açıları; m-öğrenme modelinin bu alandaki çalışmalarının incelenmesi, çeviri uygulamalarının Türkçenin dil zenginliğini ilgili dilde ne ölçüde verdiğinin araştırılması da ayrıca hedeflenen amaçlar arasında yer almaktadır. Bu nedenle yapılacak olan sunumda da bu alanlara ilişkin veriler sorgulanacak, ilgili verilerden hareketle dil alanında yapılacak çalışmalara yönelik kavramlara değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, m öğrenme, yabancılar Türkçe öğretimi.

Alt Tema: Kapsayıcı Eğitim Uygulamaları

İngilizce Öğrenen Öğrencilerin Akademik Benlik Kavramı ve Çoklu Zekâ Profilleri

Ayşe GİRĞİN ÇATAN, Rize/Ardeşen Necip Fazıl Kısakürek İmam Hatip Ortaokulu
Dr. Öğr. Üyesi, Hasan SAĞLAM, Trabzon/Karadeniz Teknik Üniversitesi

Modern öğretim yaklaşımları, öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklara daha iyi uyum sağlamayı amaçlamaktadır. Bu, öğrencilerle daha geleneksel olanlar arasındaki temel ayrımlardan biridir. Dil öğretmenlerinin çoğu, öğretme/öğrenme denklemindeki temel sorumluluklarının öğrenme ortamlarını geliştirmek olduğu gerçeğine ek olarak öğrenci farklılıklarının öğretme yöntemlerini ve öğrenme süreçlerini etkileyebileceğinin de farkındadır. Örneğin çoklu zekâ (Christison, 1998) ve öğrenme stilleri (Lincoln ve Rademacher, 2006) üzerine yapılan araştırmalar, bu kavramlar anlaşıldığında dil öğrenenler için en iyi öğrenme ortamlarının nasıl oluşturulabileceğini göstermiştir. Reid (1998) ayrıca, dil öğretmenlerinin, öğrencilerinin yeni materyali nasıl özümlediklerinin daha fazla farkında olmaları durumunda neyi öğreteceklerini ve nasıl öğreteceklerini daha etkili bir şekilde seçebileceklerini savundu. Öğretmenler bu anlayışla donatıldıklarında öğretim yöntemlerini ve dil müfredatlarını öğrencilerinin birçok zekâ çeşidine ve öğrenme stiline uyacak şekilde uyarlayabilirler. Ayrıca, Williams ve Burden'in (1997) geniş kapsamlı teorik bakış açıları analizine göre kişinin öğrenilmesi gereken şeye yönelik tutumu, gerekli görevleri tamamlama konusundaki eylemlilik duygusu veya yeterliliği ve öğrenen olarak kendisine ilişkin algısı insanların neden ve nasıl öğrenmeye yönlendirildiğini anlamak ve etkilemek için dikkate alınması gerekir (Erten, 2015). Bu araştırmada veriler nicel olarak toplanmıştır. İngilizceyi yabancı dil olarak öğrenen 115 ortaokul öğrencisi bu çalışmaya katılmaya gönüllü olmuştur. Öğrenciler 10-14 yaş aralığındadır. Araştırmanın örneklemini iki aşamada oluşturulmuştur. Araştırmaya gönüllü olarak katılan ortaokul öğrencilerinden ilk aşamada paylaşılan grup bağlantısına tıklamaları istenmiştir. Araştırmacının sosyal medya hesabı ile ilk aşamada uygun örnekleme kullanılmıştır. İkinci aşamada kartopu örnekleme yapılmıştır. Araştırmacı sosyal medya sayfalarında araştırma bulgularıyla ilgili mesajlar yayımlamıştır. Katılım gönüllülük üzere olmuştur ve mesajda öğrencilerin çoklu zekâ profillerinin ve akademik benlik kavramlarının ölçüleceği vurgulanmıştır. Ayrıca gönüllü ortaokul öğrencileri araştırma sırasında iletişime geçilmek üzere paylaşılan WhatsApp grubu bağlantısına tıklayarak WhatsApp grubuna katılmaya davet edildi. WhatsApp grubu üyeleri, arkadaşlarından grubun bağlantılarını tanıdıkları ortaokul öğrencilerine iletmelerini istedi. Sonuç olarak katılımcılar kartopu örnekleme yoluyla belirlendi. WhatsApp grubunda 100'den fazla öğrenci bulunana kadar gönüllü öğrenciler eklendi. Örneklem büyüklüğü büyük olduğunda evreni temsil etme yeteneği gelişmektedir (Luo ve ark. 2020). WhatsApp grubu, niceliksel araştırmalara yetecek kadar veri toplamak amacıyla 100'den fazla gönüllü öğrenci tarafından genişletilmiştir. Araştırma için oluşturulan WhatsApp grubuna, araştırma başlamadan önce veli izin for-

mu hakkında bilgi verilmiştir. Bu araştırmada iki anket kullanılmıştır: McKenzie (1999) tarafından geliştirilen (Çoklu Zekâ) envanterin Türkçe versiyonu ve Erten'in (2015) Bir Öğrenci Olarak Kendim Ölçeği (MALS)'nin Türkçe uyarlaması. Sonuçlar, ortaokuldaki katılımcılar arasında çeşitli zekâ profilleri genelinde önemli güçlü yönleri ortaya koymuştur. Öğrenciler, ortalama 74,4 "Evet" yanıtıyla doğaya olan takdirlerini sergileyerek natüralist zekâyâ yönelik kayda değer eğilimler sergilemiştir. Ek olarak mantıksal-matematiksel zekâ dikkate değerdir; ortalama 72,7 "Evet" yanıtı almıştır ve bu da muhakeme yeteneğinin göstergesidir. İçsel zekâ, ortalama 85,5 "Evet" yanıtıyla güçlü bir öz farkındalık ve duygusal anlayışa işaret ederek dikkate değer bir güç olarak öne çıkmıştır. Kinestetik zekânın orta derecede güçlü olduğu, ortalama 70 "Evet" yanıtıyla kanıtlanmıştır ve fiziksel koordinasyondaki yeterliliği yansıtmaktadır. Sözel zekâ orta düzeyde olup ortalama 64,2 "Evet" yanıtı, dil yeterliliğini göstermektedir. Katılımcılar ayrıca ortalama 61,9 "Evet" yanıtıyla orta düzeyde kişiler arası zekâ sergilemiş ve başkalarıyla etkili etkileşim sergilemektedir. Son olarak görsel-mekânsal zekâ, ortalama 76,9 "Evet" yanıtıyla nispeten güçlüdür ve görsel bilgiyi algılama yeterliliğini vurgulamaktadır. Bu bilgiler okul topluluğu içindeki çeşitli zekâ profillerine ilişkin değerli bir anlayış sunmaktadır. Ayrıca okuldaki öğrencilerin çoğunluğunun akademik yeteneklerinin ve tutumlarının çeşitli yönlerine ilişkin olumlu inançlara sahip olduğu açıktır. Çoğunluk kendilerini yetkin sınav katılımcıları, ödevleri tamamlayabilecek kapasitede ve problem çözmede usta olarak algılamaktadır. Öğrenmelerinin dikkatle değerlendirilmesine değer verirken zorlu görevlere ve tartışmalara katılma konusunda istekli olduklarını göstermiştir. Dahası öğrencilerin çoğu problem çözme aktivitelerinden keyif aldıklarını ve görevleri bağımsız olarak yerine getirebilme yeteneklerine güven duyduklarını ifade etmiştir. Genellikle öğrenciler öğrenmeyi kolay olarak algılamaktadır ve entelektüel yeteneklerine ve öğrenme stratejilerini anlamalarına güven göstermektedirler. Ancak öğrencilerin az bir kısmı, problem çözmede zorluk veya okul ödevlerini zorlayıcı bulma gibi belirli alanlarla ilgili endişelerini dile getirmiştir. Bu bulgular öğrenciler arasında akademik yeteneklerine ve öğrenme deneyimlerine yönelik ağırlıklı olarak iyimser bir bakış açısının altını çizmektedir; yalnızca küçük bir kısmı çekinceleri veya belirsizlikleri ifade etmektedir. Araştırmanın sonuçlarına dayanarak öğrencilerin farklı zekâ profillerini belirleyip tanımak için okulda daha fazla farkındalık oluşturulabilir. Öğretmenler, öğrencilerin güçlü yönlerini tanıyarak öğrenme süreçlerini bu doğrultuda şekillendirebilirler. Örneğin natüralist zekâyâ sahip öğrenciler için doğa etkinlikleri düzenlenebilir, mantıksal-matematiksel zekâ gösteren öğrenciler için problem çözme etkinlikleri planlanabilir. Öğrencilerin çoğunun olumlu akademik benlik kavramlarına sahip olması olumlu bir bulgu olarak dikkat çekmektedir. Bu pozitif inançların desteklenmesi için okulda ve sınıfta başarıyı kutlama ve öğrencilerin başarılarını vurgulama gibi stratejiler benimsenebilir. Araştırma sonuçları, bazı öğrencilerin problem çözme aktivitelerinde veya ödevlerde endişeler yaşadığını göstermektedir, bu nedenle bu öğrencilere yönelik destek ve rehberlik hizmetlerinin güçlendirilmesi

Alt Tema: Kapsayıcı Eğitim Uygulamaları

önemlidir. Öğrencilere akademik başarılarını artırmaları için gereken kaynaklar ve stratejiler konusunda destek sunulabilir. Ayrıca öğrencilerin farklı öğrenme stillerine ve zekâ profillerine sahip olabileceği göz önünde bulundurularak çeşitli öğrenme deneyimleri sunulmalı ve öğretmenler, ders materyallerini ve öğrenme aktivitelerini öğrencilerin çeşitli zekâ profillerine ve öğrenme stillerine uygun hâle getirmelidirler. Son olarak küçük bir grup öğrencinin çekinceleri veya belirsizlikleri olduğu göz önüne alındığında bu öğrencilere duygusal destek ve rehberlik sunulmalıdır; öğrencilerin endişeleri dikkate alınmalı ve çözüme yönelik destek sağlanmalıdır. Bu öneriler, araştırmanın sonuçlarına dayanarak öğrencilerin akademik başarılarını ve öz yeterlilik algılarını artırmak için okul ve öğretmenler tarafından alınabilecek adımları belirtmektedir.

Anahtar Kelimeler: Farklılaştırılmış eğitim, yabancı dil olarak İngilizce, akademik benlik kavramı, çoklu zekâ, ortaokul.

İlkokul Öğrencilerinin Dil ve Konuşma Bozukluğunun Giderilmesinde Tekerlemelerin Etkisi

Dr. Aysun AKÇAY GÜNGÖR, İzmir/Çiğli/İzzet Gökçimen Ortaokulu
Akın GÜNGÖR, İzmir/Çiğli/Rehberlik ve Araştırma Merkezi

Dil ve konuşma bireylerin kendilerini ifade etme, iletişim kurma ve sosyal hayatı paylaşmalarındaki en önemli araçlardandır. Birey doğumundan itibaren çevresinde olan biteni anlamaya, istek ve ihtiyaçlarını ifade etmeye çalışırken dili kullanır. Dil, genellikle konuşma ile aynı kavram gibi algılanmakla birlikte konuşmayı, yazmayı ve sembollerle ifade etmeyi de içeren daha geniş kapsamlı bir kavramdır. Konuşma ise seslerin fiziksel olarak üretilmesi ve dili kullanarak sözlü iletişim kurma yöntemidir. Dil sözlü olan ve olmayan, kültürle de bağlı çok geniş bir kapsama sahipken konuşma, dilden kesin sınırlarla ayrılamayan ancak dil ile bağlantılı bir parçayı oluşturmaktadır. Dil ve konuşma gelişimi zihinsel, fiziksel ve duygusal gelişimden bağımsız değildir. Bu alanlardan herhangi birinde yaşanan bir güçlük, dil ve konuşmayı olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Dil ve konuşma güçlüklerini ortaya çıkaran nedenler arasında, zihinsel yetersizlik, işitme kaybı, gelişimsel gecikmeler, bazı cerrahi girişimler sonrası sorunlar, beyin hasarları, yarık damak/dudak gibi yapısal bozukluklar, serebralpalsi gibi kasları etkileyen hastalıklar, sesin yanlış kullanımı vb. pek çok neden sayılabilir. Dil ve konuşma güçlüklerinin sınıflandırılmasında farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Genel olarak Dodd (2014)'un sınıflandırmasına göre konuşma sesi bozuklukları; artikülasyon bozukluğu, fonolojik gecikme, tutarlı fonolojik bozukluk, tutarsız fonolojik bozukluk, çocukluk çağı konuşma apraksisi olmak üzere 5 türde görülebilmektedir. Artikülasyon bozukluğu, taklit ve spontan konuşma sırasında, izole üretiminde ve tüm fonetik bağlamlarda aynı sesin bozulması (distortion), yer değiştirmesi (substitution) ya da seslerin atlanması (omission) olarak tanımlanabilir.

İlkokul seviyesinde artikülasyon bozukluklarıyla karşılaşan öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek ve iletişim yeteneklerini artırmak, eğitimcilerin ve dil uzmanlarının öncelikli hedeflerindendir. Bu bağlamda tekerlemelerin dil gelişimine olan etkileri ve artikülasyon bozuklukları üzerindeki olası iyileştirici etkilerinin var olduğu (Erdem, 2013) ve bu etkilerin deneysel bir şekilde incelenmesi, dil eğitimi alanında önemli bir araştırma konusu oluşturmaktadır.

Önceki araştırmalar, tekerlemelerin dil becerilerini geliştirmede etkili bir araç olduğunu öne sürmektedir (Jones ve Smith, 2004; Erdem, 2013). Ayrıca Johnson ve arkadaşlarının (2020) dil gelişimi üzerine yaptığı kapsamlı bir çalışma, dil becerilerini artırmak için tekerlemelerin kullanımına dair geniş bir bakış sunmaktadır. Ancak bu alandaki çalışmaların çoğu genellikle genel dil gelişimi üzerine odaklanmış olup özellikle artikülasyon

Alt Tema: Kapsayıcı Eğitim Uygulamaları

bozukluklarına yönelik tekerleme tabanlı müdahalelerin etkilerini detaylı bir şekilde inceleyen deneysel çalışmalar sınırlıdır (Johnson vd. 2005).

Bu araştırma, ilkokul seviyesindeki öğrencilerde artikülasyon bozukluklarının giderilmesinde tekerlemelerin rolünü deneysel bir şekilde araştırmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda dil eğitimi ve konuşma terapisi literatüründeki temel kavramları göz önünde bulundurarak tekerlemelerin çocuklarda ses farkındalığı, telaffuz becerileri ve genel dil gelişimi üzerindeki etkilerini ölçmek için ilkokul 2, 3 ve 4. sınıf öğrencilerinde görülen dil ve konuşma bozukluklarının azaltılması/giderilmesi amaçlanmıştır.

Araştırma kapsamında İzmir ili Çiğli ilçesinde yer alan ilkokullarda eğitim gören, dil ve konuşma bozukluğu olan 6 öğrenci ile çalışılmıştır. Çalışma öncesinde daha önceden dil ve konuşma bozukluğu tanısı bulunan öğrencilerde hangi tür dil konuşma bozukluğu bulunduğu tespit edilmesi amacıyla Rehberlik Araştırma Merkezinde çalışan uzmanlar tarafından tanılama testleri uygulanmıştır. Uygulanan testler sonucunda birbirine yakın ve benzer şekilde, sadece artikülasyon bozukluğu bulunan 6 öğrenci araştırma için seçilmiştir. Öğrencilere Türkçe derslerinin içine entegre edilmiş tekerleme etkinlikleri hazırlanmış ve bu etkinlikler 2 ay boyunca haftanın bir günü Türkçe derslerinde uygulanmıştır. Etkinlikler kolaydan zora, yavaştan hızlıya ilerleyecek şekilde hazırlanmış ve sadece Türkçe dersi etkinlikleri içinde uygulanmıştır.

İki aylık tekerleme etkinliği uygulamaları sonucunda araştırma örnekleminde bulunan 6 öğrenciye rehberlik araştırma merkezinde görev yapan 2 uzman tarafından da görüş alınarak araştırmacılar tarafından hazırlanan son test uygulanmıştır. Son test uygulamasında öğrenciler bireysel olarak teste tabi tutulmuşlardır. Yapılan testte öğrencilerin artikülasyon bozukluklarının azaldığı, buna bağlı olarak kendilerini daha rahat ifade edebildikleri ve konuşurken öfkelenmedikleri, cümle kurarken geçen sürede önemli derecede azalmaların olduğu ve öğrencilerin yanlış ses kullanımında azalma olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dil konuşma bozukluğu, artikülasyon, tekerlemeler.

eTwinning Projelerinin İngilizce Dersinde 4 Becerinin Gelişmesine Katkısı (V@Lues4all!)

Fatma KUL, Manisa/Salihli/50.Yıl Ortaokulu

Necla YİĞİT, Manisa/Salihli/Ticaret ve Sanayi Odası Ortaokulu

Seçil Köklü Gülseven, Manisa/Yunusemre Atatürk Ortaokulu

Ülkemizde 2013-2014 eğitim öğretim yılından itibaren İngilizce öğretimi ilköğretim ikinci sınıftan itibaren öğretilmeye başlanmıştır. Günümüzün değişen ihtiyaçlarına cevap verebilmek için İngilizce öğretim programlarında çeşitli değişiklikler yapılmasına rağmen ülkemizde İngilizce öğretimi konusunda istenilen başarıya ulaşılmadığı görülmektedir. Bunu tek bir nedene bağlamak doğru değildir. Öğretmenden kaynaklanan problemler, ders saatlerinin yetersiz olması, ders programları içinde esnekliğe fazla yer verilmemesi, derste kullanılan materyallerin yetersizliği, ders içinde teknolojiye yeterli düzeyde faydalanılmaması, derste teoriye ve dil bilgisi öğretimine fazla ağırlık verilmesi, öğrencinin derse karşı ön yargıları, İngilizce dersi için ekstra çabanın sarf edilmemesi, ders içinde İngilizcenin iletişim dili olarak kullanılmaması, öğrenilen konuların günlük hayatlarıyla eşleşmemesi gibi faktörler İngilizce öğrenmeyi zorlaştırmaktadır. İletişimsel yaklaşıma göre öğrencilere direkt dil bilgisi kurallarını vermek yerine, onların günlük iletişim becerilerini öne çıkaran etkinliklere yer verilmelidir. Yapılan etkinliklerin günlük yaşamlarıyla ilişkili olması, konunun öğrenebilir olmasını ve öğrencilerin derse motive olmasını sağlar. Grup çalışmaları, canlandırmalar, röportajlar, oyunlar ve teknolojinin etkin kullanımı dersi daha eğlenceli hâle getirir, aynı zamanda öğrenmeyi kalıcı yapar. Okulumuzda öğrenim gören 7. sınıf öğrencilerinin İngilizce dil öğreniminde 21. yüzyıl becerilerinden iletişimsel becerilerini etkili bir şekilde kullanamamaları, yabancı dili öğrenirken dijital yerliler olan günümüz öğrencilerinin en çok ilgisini çeken teknoloji kullanımının yetersiz oluşu, dile karşı olan önyargılarını, web 2.0 araçları ve yapay zekâ araçlarıyla en aza indirme ihtiyacından yola çıkılarak uygulamamız başlamıştır. Uygulamamızın amacı okulumuzda 7. sınıfta öğrenim gören öğrencilere temel dil becerilerini kapsayan iletişimsel dil yetisini, İngilizce iletişim kurarken öğrencilere öz güven kazandırmak, dil öğreniminde öğrencinin kendi kültürünün yanı sıra yabancı dil kültürüne de dikkat çekmek, teknolojiyi derslere entegre etmek, dil öğrenmede iş birliğine dayalı çalışmalar için sorumluluk ve paylaşmanın önemine dikkat çekmektir. Uygulamada Türkiye, İtalya, Yunanistan, Tunus, Hırvatistan, Romanya, Portekiz ve İspanya'dan toplam 32 öğretmen, 187 öğrenci yer almıştır. Uygulama öncesi öğretmen ve öğrencilere toplam 10 sorudan oluşan dijital araçların dil öğretimine katkısı ile ilgili anket hazırlanıp uygulanmıştır. Anket sonucunda nicel verilere ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dil eğitimi, dijitalleşme, kültürel farkındalık, kapsayıcılık.

Alt Tema: Kapsayıcı Eğitim Uygulamaları

Yatılı Bölge Ortaokullarında Okuma Kültürü Eğitimi: Olgubilimsel Bir Araştırma

Gamze YILMAZ, Kayseri/Pınarbaşı/Kaynar Şht. Arda Şen Ortaokulu
Doç. Dr. Mehmet Ali BAHAR, Kayseri/Talas/ Erciyes Üniversitesi

Okuma kültürü gelişmiş bireyler yetiştirmek, okuma eğitiminin odağında bulunmaktadır. Bu çerçevede okullardan beklenen en temel işlevlerden biri bireylerin okuma kültürlerini geliştirmektir. Özellikle yatılı bölge okulları, öğrencilerine günün her anında okuma imkânlarına erişim olanağı sunma potansiyelleriyle bu işlev açısından öne çıkmaktadır. Ancak yatılı bölge okullarının bu işlevi yerine getirme durumları ayrıca incelenmemiş, bu okullarda görev yapan Türkçe öğretmenlerinin okuma kültürünü geliştirmeye yönelik yaptıkları çalışmalar, bu süreçte karşılaştıkları güçlükler ve önerileri; bu okullarda kayıtlı öğrencilerin kendi okullarında gerçekleştirilen uygulamaların okuma kültürlerini geliştirme niteliği açısından görüşleri betimlenmemiştir. Bu eksiklikten hareketle gerçekleştirilen bu araştırmada Kayseri ilinde bulunan beş yatılı bölge okulunda Türkçe öğretmeni ve öğrencilerin okuma kültürü öğretim/öğrenim deneyimleri ve görüşleri olgu bilimsel araştırma yöntemiyle incelenmiştir. Yarı-yapılandırılmış görüşme formlarıyla derlenen katılımcı görüşleri, içerik çözümlemesiyle incelenmiştir. Buna göre ana hatlarıyla çalışma kapsamındaki bütün okulların z-kütüphane olanağına sahip olduğu ancak bu alanların etkin bir biçimde kullanılmadığını; kimi köylerden gelen öğrencilerde ilk okuma ve yazmanın ortaokul dönemine geçilmesine karşın hâlen gelişmemesi nedeniyle öğretmenlerin temel okuryazarlığı geliştirici etkinliklere ağırlık verdiği söylenebilir. Bununla birlikte öğretmenler yoğun öğretim programı ve öğrencilerdeki sınav kaygısının da okuma kültürünü geliştirmek için özel bir çaba göstermelerine engel olduğunu dile getirmiştir. Ayrıca öğrenciler; kütüphanede bulunan kitapların kendilerinin ilgisini çekmediğini ve gelişim düzeylerine uygun olmadığını, ders kitapları dışında başka metinlere yönlendirilmediklerini ifade etmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda yatılı bölge okullarında okuma kültürü eğitimi ve öğreniminin beklenen potansiyeli ortaya koymaktan uzak olduğu sonucuna varılmıştır. Bu çalışma, yatılı bölge okullarında okuma kültürü eğitimi ve öğrenimini ayrıca ele almasıyla öne çıkmakta, Türkçe öğretmeni ve öğrencilerin görüşlerine aynı çalışmada yer vermesiyle dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okuma, okuma eğitimi, okuma kültürü, yatılı bölge ortaokulu.

İnşâd Tekniğinin Ortaokul Öğrencilerinin Konuşma Tutumu ve Öz Yeterliliğine Etkisi

Doç. Dr. Mustafa KAYA, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Türkçe dersinin temel amacı dinleme, konuşma, okuma ve yazma olmak üzere dört temel dil becerisini istendik ölçüde öğrencilere kazandırmaktır. Bu becerilerden konuşma becerisi, sosyal bir varlık olan insanın bu yönünü ortaya çıkaran, onu diğer varlıklardan ayıran ve ona mahsus olan bir faaliyettir. Konuşma, dinleme becerisinden sonra bireyin öğrendiği ve en çok kullandığı beceridir. Bu çalışmanın temel amacı inşâd tekniğinin ortaokul öğrencilerinin konuşma tutumu ve öz yeterliliğine etkisini tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda nicel araştırma yöntemlerinden zayıf deneysel desenlerden tek grup ön test-son test deseni kullanılmıştır. Araştırmancın çalışma grubunu Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî bir okulda öğrenim görmekte olan 6. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden “kolay ulaşılabilir durum örnekleme” yöntemine göre seçilmiştir. Araştırma kapsamında veri toplama aracı olarak Topçuoğlu-Ünal ve Özer (2017) tarafından geliştirilen “Ortaokul Öğrencileri İçin Konuşma Becerisi Tutum Ölçeği” ile Hasırcı-Aksoy, Arıcı ve Kan (2021) tarafından geliştirilen “Ortaokul Öğrencileri İçin Konuşma Özyeterlik Ölçeği” kullanılmıştır. Bu araştırmada deney grubunun konuşma tutumu ve konuşma öz yeterliği ön test ile son test puanları arasında bir farklılık olup olmadığını test etmek için SPSS istatistik paket programı kullanılmıştır. Ön test ve son test puanları arasındaki farklılığı tespit etmek için bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi en az 0.05 olarak kabul edilmiştir. Araştırma sonucunda inşâd tekniğinin ortaokul öğrencilerinin konuşma tutumu ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık oluşturmadığı tespit edilmiştir. Ancak bu tekniğin ortaokul öğrencilerinin konuşma öz yeterliği ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık oluşturduğu bulgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İnşâd tekniği, konuşma tutumu, konuşma öz yeterliği.

■ Alt Tema: Kapsayıcı Eğitim Uygulamaları

■ Yurt Dışında Yaşayan Kıbrıslı Türklere Yönelik Dijital Materyal Geliştirme Çalışması

■ Çizem BAŞ ONAT, KKTC/MEB İlköğretim Dairesi

Mustafa BALKIR, KKTC/MEB İlköğretim Dairesi

Yonca KARACA, KKTC/MEB Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü

Nazım NURİ, KKTC/MEB Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü

Dilin toplumun ihtiyaçlarına göre şekillendiği yadsınamaz bir gerçektir. Bu açıdan bakıldığında dilin, toplumun ve kültürün ihtiyaçlarına yanıt vermek durumunda olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Globalleşen dünyada dilin, kültürler arası iletişimi sağlamakta büyük rol oynadığı gerçeği, Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinin önemini artırmaktadır. “Türkçe ve Türk Kültürü dersinin amacı yurt dışındaki Türk çocuklarının Türkçeyi etkili bir şekilde edinmesini sağlamak ve onların Türkçe dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini geliştirmektir. Ana dili Türkçeyi daha etkin kullanmanın yanı sıra yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına Türk kültürünün temel unsurlarını aktarmak, Türk kültürü ile bulundukları ülkenin kültürel öğelerini ilişkilendirerek kültürler arası özelliklerini geliştirmek dersin bir diğer amacıdır.” Okul tanımı yapılırken artık fiziksel bir ortamın gerekli olmadığı, öğrenci ve öğretmenlerin öğrenme-öğretme faaliyetleri için bir araya geldikleri sanal ortamlar olarak tanımlanmaya başladığı göze çarpmaktadır. Bütün bunlar düşünüldüğünde sanal öğretim ortamlarındaki materyallerinin de sanal olması olağan bir durum olarak karşılanmaktadır. Burada karşılaşılan sanal bir başka deyişle dijital materyaller zamandan, paradan ve fiziksel malzemeler yönünden tasarruf sağlamakla birlikte fiziksel materyallere göre ulaşılabilirlikleri de daha kolaydır. Bu araştırma KKTC MEB tarafından yurt dışına yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yapmak üzere görevlendirilen öğretmenlere yönelik Kıbrıs Türk kültürü öğelerini barındıran ve okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerini destekleyen dijital oyun tabanlı Türkçe öğretim materyali geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda öncelikle alan yazını incelenmiş, Londra Türk okullarında görev yapan öğretmenlerin görüşleri yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak alınmış, öğretmen görüşleri betimsel analiz kullanılarak çözümlenmiştir. Ardından KKTC ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerden oluşan materyal geliştirme komisyonu KKTC Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü tarafından oluşturulmuş ve sarmal eğitsel oyun tasarımı modeli kullanılarak dijital materyaller geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kıbrıs Türk kültürü, Türkçe öğretimi, dijital öğretim materyali.

Bilgisayar ve İnternet Destekli Yabancı Dil Eğitimi: Duyguların Öğretimi

Öğr. Gör. Dr. Senem Seda ŞAHENK, İstanbul/Marmara Üniversitesi

Günümüzde küreselleşme, çok dillilik ve teknolojiye yaşanan hızlı gelişimin etkisiyle tek bir yabancı dilin değil ikinci bir yabancı dilin de öğretilmesi gittikçe daha fazla önem kazanmaktadır. Ayrıca İngilizce dışında öğrenilen ikinci bir yabancı dil (Fransızca, Almanca, Rusça, Arapça vb.) insanlara birçok olanağı (iletişim, profesyonel vb.) sunmaktadır (Arak, 2016). Türkiye’de 1997-1998 öğretim yılından itibaren “Sekiz Yıllık Zorunlu ve Kesintisiz Eğitim Yasası” ardından 2012-2013 eğitim yılından beri “12 Yıllık Zorunlu Eğitim Yasası” ve “Avrupa Birliği Yabancı Dil Politikası” çerçevesinde 2001 yılı etkinlikleri ve “Avrupa Ortak Dil Kriterleri” kapsamında okullarda birinci yabancı dil olarak İngilizcenin dışında ikinci yabancı dil olarak Almanca veya Fransızca öğretilmektedir. Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni A1 seviyesinden C2 seviyesine Ortak Başvuru Seviyesi sunmaktadır (Beacco ve diğ., 2006). Ortak Dil Kriterleri Çerçeve Programı’nın ve Dil Gelişim Dosyası’nın temel amacı bireylerin birden fazla yabancı dil öğrenmelerini teşvik etmeyi amaçlayan bu etkinlikler, kıta Avrupa’sında çok dilliliğin ve çok kültürlülüğün önemini vurgulamaktır (Güler, 2005). Ayrıca Avrupa Ortak Dil Kriterleri çerçevesinde yabancı dil öğretim programının temel hedefi çok kültürlü yaşamı desteklemek, diğer kültürlerle saygı ve hoşgörüyü benimsemek, farklı ırklardan insanlarla etkileşimi teşvik etmek, toplumun belirli kültürel unsurlarını analiz etmek için yabancı dilin öğretilmesi önerilmektedir. Ülkemizde bugün öğretilen yabancı diller %85 oranında İngilizce, %7-8 oranında Almanca ve %4-5 oranında Fransızcadır (Demirkan, 2008: 3).

Bu makalede bilgisayar ve internet destekli Fransızca dil sınıflarında emojiyle duyguların nasıl öğretilebileceğinin gösterilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmada nitel yöntem ve görüşme tekniği kullanılmıştır. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel bilgi toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konulmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir (Yıldırım, 1999: 9). Görüşme, nitel çalışmalarda kullanılan bir veri toplama tekniğidir (Punch, 2005). Bu teknik kapsamında araştırmaya dâhil edilen bireylerin bir konu ya da durum hakkında duygu ve düşünceleri tespit edilmektedir (Karataş, 2017).

Bu çalışma Marmara Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerine (toplam 60 öğrenciyle) yönelik A1 dil düzeyinde Fransızca ikinci yabancı dil olarak Fransızca öğrenen

Alt Tema: Kapsayıcı Eğitim Uygulamaları

öğrencilerle uygulanmıştır. Uygulama süresince öncelikle bir bilgisayar destekli olarak sunum yapılmıştır. Bu kapsamda sunum kâğıtları öğrencilere dağıtılmıştır.

Ardından internetten duygularla ilgili bir video izlenmiştir. Üçüncü aşamada internetten duygularla ilgili bir şarkı dinlenmiştir. Daha sonra aynı gruplarla internetten duygu kelime hazinesi testine tıklanmıştır. Çalışma sonucunda internet destekli yapılan testle çalışmalara katılan öğrencilerin duygular kelime hazinesine ilişkin bilgi düzeylerinin iyi olduğu tespit edilmiştir. Son olarak seçkisiz yöntemle seçilmiş olan öğrencilerle görüşmeler (10 öğrenciyle) yapılmıştır. Görüşmelerde öğrencilerin duygular kelime hazinesini iyi öğrenip öğrenmediklerini ve iyi anlayıp anlamadıklarını, bu uygulamayı sevip sevmediklerini soran, bu etkinliğin olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir açıklayınız biçiminde toplam 4 soru sorulmuştur.

Araştırmanın sonuçları çerçevesinde yapılan testler neticesinde öğrencilerin duygular kelime hazinesi konusunda oldukça başarılı oldukları gözlemlenmiştir. Uygulanan görüşmeler sonucunda ise bilgisayar ve internet destekli Fransızca eğitimi hakkında öğrencilerin olumlu görüşlere sahip oldukları gözlemlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin bu derslerde eğlenerek öğrendikleri için Fransızca eğitiminde emojilerle duygular öğretimi alanında daha motive ve başarılı oldukları hem gözlenmiş hem de tüm bunları öğrenciler de bireysel olarak ifade etmişlerdir.

Çalışmanın önerileri kapsamında ise bu araştırmada gözlemlendiği gibi Fransızca eğitiminde ve diğer birinci ve/veya ikinci yabancı dil eğitimi ve öğretiminde bilgisayar ve internet destekli yabancı dil öğretiminin gerçekleştirilmesi önerilebilir. Ayrıca diğer yabancı dil sınıflarında da benzer uygulamalar yapılabilir. Öğretmen görüşlerine başvurulabilir.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayar ve internet destekli eğitim, yabancı dil eğitimi, Fransızca dil sınıfları, emojiler, duyguların öğretimi.

Lise Öğrencilerinin Etkileşimli Havacılık İngilizcesi Atölyelerine Yönelik Görüşleri

Öğr. Gör. Deniz TÜRKMEN, Eskişehir Teknik Üniversitesi
Demet EKER, Eskişehir İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Dünyanın her yerindeki profesyoneller için küresel bir ortak dil olan İngilizce, havacılık sektörünün ayrılmaz bir parçası ve gerekliliğidir. Bu anlamda mesleki havacılık İngilizcesi sadece iletişimi kolaylaştırmakla kalmamakta aynı zamanda uluslararası standartları takip etmek, güvenlik ve uçuş protokollerini uygulamak ve teknik bilgileri paylaşmak için de temel araç görevi görmektedir. Bu nedenle etkili havacılık İngilizcesi kullanımı havacılık alanında çalışanlar için mesleğin kritik bir unsuru konumundadır. Bu çalışma, 2023-2024 eğitim öğretim yılında Eskişehir ilinde yer alan, havacılık alanında eğitim veren, ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören lise öğrencilerine havacılık ile ilgili birtakım temel bilgileri kazandırarak etkileşimli atölyelerle onların İngilizce becerilerini geliştirmek ve katılımcı öğrencilerin bu atölyelerde deneyimledikleri eğitim hakkındaki görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseniyle yapılan çalışmaya, atölyelere iştirak eden 120 öğrenci arasından seçilen 10 öğrenci katılmış ve veriler yarı-yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen bulgulardan bazıları şu şekildedir: Öğrencilerin çoğunluğu özellikle kelime ve dinleme becerilerinin olumlu yönde etkilendiğini belirtmişlerdir. Öğrenciler, havacılık terimlerinin İngilizce telaffuzlarını öğrendiklerini ve bu atölyelerin kendilerini mesleki anlamda geleceğe hazırladığını belirtmişlerdir. Öğrenciler bu tür atölyelerin sürelerinin daha uzun tutulmasını ve okulda öğrendikleri müfredata dayalı dil öğretiminin yanı sıra mesleki İngilizce derslerinin bu tür atölyelerle sürekli desteklenmesi gerektiğini önermişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Havacılık, mesleki yabancı dil, havacılık İngilizcesi, lise öğrencileri, durum çalışması.

Alt Tema: Mesleki Yabancı Dil Öğretimi

Şifalı Ellerin Çeviri, Edebiyat, Mitoloji İkliminde Mesleki Yabancı Dil Öyküsü

Gülten AKGÜL, Kütahya/Simav/Gülizar Eren Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

Küreselleşen dünyada son yıllarda yaşanan toplumsal, kültürel, siyasal, ekonomik ve teknolojik gelişmelerin iş gücü hareketliliğini de artırması dolayısıyla bireylerin ve ülkelerin birbiriyle iletişim kurmalarını zorunlu kılmakta ve ikinci dile olan ihtiyacını da ön plana çıkarmaktadır. Bu harekete katkıda bulunabilecek önemli bir alan da mesleki ve teknik eğitim yoluyla bireylerin iş gücü piyasasındaki performansını kolaylaştıran yabancı dil becerilerinin kazandırılmasıdır. Mesleğimizle uluslararası faaliyetlerde bulunmasak da mesleğimize dair gelişmelerden haberdar olmak ve ülkeler arasındaki ilişkilerin sağlanabilmesi için dünyanın ortak dili olan İngilizceye hâkim olmamız önem arz etmektedir. Bu bağlamda günümüzde iyi bir iş bulmanın anahtarı ilgili meslek dalında iyi iletişim becerisini gerektirmektedir. Bu nedenle mesleki alanda ihtiyacı karşılayacak mesleki yabancı dilin etkili bir şekilde öğretilmesi gerekmektedir. Küresel bilgi kaynaklarının neredeyse çoğu İngilizce olarak yayımlandığından bu yayınları takip edebilmek, mesleki yeterliliğimizi uluslararası düzeyde gösterebilmek elbette ki mesleki terminolojiyi bilmeyi ve dil becerilerine sahip olmayı gerektirir. Sağlık sektöründe çalışan bireyler için İngilizce dil becerisi oldukça önemlidir, bunun başlıca nedeni birçok hastalığın ve tedavi yönteminin adlarının yanı sıra ilaç ve etken maddelerin telaffuzunda da İngilizce kelimelerin önemli bir rol oynamasıdır. Ülkemiz, sağlık alanında dünyadaki birçok ülkeye göre daha gelişmiş olduğundan yurt dışından pek çok kişi hastalıklarına Türkiye’de tedavi aramaktadır. Bu alanda iletişim çok önemli olduğundan ve kelime bilgisi olmadan sağlıklı bir iletişim sürdürülemeyeceğinden mesleki İngilizceyi ve tıbbi terminolojiyi etkin bir şekilde kullanabilme becerisine sahip olunması gerekir. Öğrencileri çeşitli kelimelerle tanıştıran edebî metinler ve çeviri, kelime dağarcığı oluşturmada ve geliştirmede en etkili öğretim yöntemlerindendir. Bu bağlamda mevcut çalışmanın amacı, bir meslek lisesinde öğrenim gören hasta ve yaşlı bakım alanı öğrencilerinin hastalık ve yaşlılık dönemi bakımında kullanılan alan yazını ve tıbbi terminolojiyi edinmelerine ve geliştirmelerine yardımcı olmak için İngilizce dersine entegre edilen edebî metinlerin ve çeviri yöntemi uygulamasının kelime hazinelerinin gelişimine, mesleki İngilizce akademik başarılarına ve ders motivasyonlarına etkisini incelemek, dil öğretimine katkısını değerlendirmek ve mesleki terimlerin aktarımını gerçekleştirmektir. Öğrencileri meslek yaşamlarında karşılaşılabilecekleri çevre ve durumlara hazırlamak için onlara gerekli mesleki dil ve iletişim becerilerini kazandırmak çalışmanın alt amaçlarıdır. Araştırmanın örneklemini 2023-2024 eğitim öğretim yılının I. yarısında bir meslek lisesinde haftada 2 ders saati İngilizce öğretim programı olan 11. sınıf hasta ve yaşlı bakım alanından 14

öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın ilk basamağında araştırmacı tarafından alan yazını taraması yapılmıştır. Mesleki İngilizce üzerine yazılmış kaynaklar incelenmiş ve bu bilgiler ekseninde oluşturulan çerçeve doğrultusunda bir yol haritası oluşturulmuştur. Çalışmada İngilizce metinler ile çeviri ve dört dil becerisini geliştirme, hastane, hasta ve yaşlı bakımı, sağlık ve hastalıklarla ilgili temel kavramları, atasözleri, deyimleri ve mesleki terimleri öğrenme etkinlikleri yer almıştır. Verilerin elde edilmesinde nitel ve nicel verilerin birlikte kullanıldığı karma yöntem araştırma deseni kullanılmıştır. Nitel veri görüşme tekniği, gözlem, doküman analizi ve araştırmacının günlüğü aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmanın deneysel deseninde ön test-son test kontrol gruplu modelden yararlanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan doküman analizinde ise İngilizce öğretim programı, mesleki yabancı dil modülü, ders ve öğretmen kılavuz kitabı, yıllık planlar, zümre tutanakları ve sınav sonuçları gibi farklı kaynaklara başvurulmuştur. Deney (7) ve kontrol (7) grubu olarak ikiye ayrılan katılımcılar uygulama öncesi mesleki kelime bilgisi yeterliliklerini ölçen çoktan seçmeli bir ön teste tabi tutulmuştur. Daha sonra alanları ile ilgili farklı etkinlikler içeren mesleki İngilizce eğitimi almışlardır. Toplamda 4 ay süren çalışmanın katılımcılar üzerindeki etkisini incelemek için bir son test uygulanmıştır. Doktor-hasta fıkraları ve diyalogları sınıfta ve atölyede grup çalışmalarıyla sahnelenmiştir. Modern hemşireliğin kurucusu Florence Nightingale (1820-1910), Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kadın tıp doktoru Safiye Ali (1894-1952), "Tıbbın Babası" olarak anılan Hipokrat (M.Ö. 460-M.Ö. 370), Batılıların söyleyişiyle "Avicenna", "polimerik erken tıbbın babası" İbni Sînâ (980-1037), İslam'ın Altın Çağı filozofu Farabi (870-950) ve yaşadığı dönemde birçok hastayı tedavi ederek tıp bilimine çeşitli katkıları olan Lokman Hekim gibi önemli şahsiyetlerin biyografilerinin ve tıp alanındaki çalışmalarının İngilizceden Türkçeye çevirisi yapılmıştır. Mevlânâ (1207-1273)'nin Mesnevi'sindeki sağlığa ve hastalıklara dair hikâyelerin de Türkçeden İngilizceye çevirisi yapılmıştır. İletişimde önemli bir rol oynayan çeviri, mesleki İngilizce öğretiminde kullanılabilecek iyi bir pedagojik araçtır. Öğrenciler, çeviri yaparken iki dilin yapısı ve kelime dağarcığı arasındaki farklılıkları fark etmeye teşvik edilir ve bu farklılıkların üstesinden gelmek için yöntem ve stratejiler geliştirmeleri gerekir. Edebî türlerden kısa öyküler, dil öğretiminde harika öğretim araçlarındandır. Amerikalı yazar O. Henry (1862-1910)'nin "The Last Leaf" (Son Yaprak) adlı kısa öyküsünün okuma etkinliği yaptırılarak İngilizce filmi izletilmiştir. Yunan ve Mısır mitolojisinin çeşitli hastalıkları veya vücudun bölümlerini adlandırma konusunda geniş bir kaynak olduğu bilinmektedir. Birçok tıbbi terimde ve hastalık kavramlarında yaşadığı görülen mitolojik kahramanlar ve hikâyeleri ilgi çekici olacaktır. Truva Savaşı'na damgasını vuran ve AşilTendonu'na adını veren Akhilleus'tan, insan anatomisine konu olan Adonis efsanesi, Mısır mitolojisinden gelen "Horus Gözü" teriminden tıbbi simgelemek için kullanılan yılan metaforuna kadar tıbbın her köşesine ayak basmış Antik Yunan ve Mısır kültürüne ait bir medeniyetin dili olarak bilinen efsaneler ve mitolojik karakterler araştırılıp okunmuş-

Alt Tema: Mesleki Yabancı Dil Öğretimi

tur. 1950'lerin sonunda bir grup ebe ve hemşirenin hikâyesini anlatan dönem draması "Call the Midwife" (Ebeyi Arayın) 4 ay boyunca haftada bir gün 20 dakika izletilmiştir. "Call the Midwife," o dönemde geçen ve oyuncuların muntazam bir İngilizce ile konuştuğu bir dizi olduğundan ve senaryo sakince ilerlerken orta seviyede İngilizce bilen kişiler oyuncuları rahatlıkla anlayabildiğinden mesleki dil edinimine faydalı olabilecek bir dizidir. Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında genel olarak ön testte (kontrol grubu %43, deney grubu %57) öğrencilerin alanlarıyla ilgili İngilizcedeki belirli ifade ve terimlerle ilgili bilgi eksikliğini ortaya çıkarırken son testte deney grubunun (%91) kontrol grubuna (%62) göre daha başarılı olduğunu göstermiştir. Araştırma verilerinden elde edilen sonuca göre mesleki İngilizce dersinde edebî metinlerin ve çeviri yöntemi uygulamasının öğrencilerin terminoloji ve kelime bilgisini geliştirdiği, akademik başarılarını ve ders motivasyonlarını artırdığı görülmüştür. Genel İngilizce ve mesleki İngilizce entegre edilerek öğretildiğinden öğrencilere dört dil becerisi de kazandırılmıştır. Ancak dizi yaklaşık 15 sezon olduğundan okul müfredatına yeterli vakit kalmayabilir. Alanları ile ilgili başka bir film izletilebilir. Derslerde mesleki eğitim ile yabancı dil eğitiminin entegrasyonu sağlanmalı, öğrencilerin ilgi ve deneyimleri dikkate alınarak mesleki yabancı dil dersi mesleki hayatta kullanılacak şekilde planlanmalıdır. Böylece öğrenciler mesleki dil becerilerini geliştirerek gelecekte dünyanın herhangi bir yerinde çalışma fırsatı bulabilirler. İyi bir mesleki yabancı dil eğitimi sadece bireyin hayatına değil, içinde yaşadığı topluma da katkı sağlar ve yeni fırsat kapıları açar. Öğretmenlerin ders planlamada ya da değerlendirmede yararlanabileceği bu uygulama mesleki yabancı dil ders materyalleri ve programlarının tasarımına, hazırlanmasına ve geliştirilmesine ışık tutarak alan yazınına katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Çeviri, dil becerileri ve iletişim, edebiyat, hasta ve yaşlı bakımı, mesleki yabancı dil (İngilizce).

Meslek Lisesinde Dil Edinimi ve Mesleki Yabancı Dilin Geliştirilmesine Yönelik Bir Uygulama: “Wordscreen”

Selda GÖK, Muğla/Fethiye/Mustafa Kemal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

Bu projede öğrencilerin mesleki alandaki dil becerilerini geliştirmek amacıyla teknoloji ve yazılım destekli bir çalışma yapılmıştır. Bu amaçla okulun en yoğun geçiş alanına büyük bir ekran yerleştirilerek ekranda öğrencilerin meslek alanlarıyla ilgili İngilizce kelimeleri gün içerisinde okulda bulundukları süre zarfında öğrenmeleri sağlanmıştır. Projede, söz konusu İngilizce kelimeler Türkçe anlamlarıyla görsel olarak da desteklenerek sunulmuştur. Proje hazırlanırken kelimelerin akış sürecinde Delphi, Html, Css, Javascript ve Json yazılım dilleri kullanılmıştır. Bu projenin ana hedefi, öğrencilerin, öğretmenlerin ve diğer okul çalışanlarının ihtiyaç duyacakları mesleki İngilizce kelimeleri farklılık yaratarak öğrenmelerini amaçlamaktır. Ekrana yansıtılan kelimeler, her seferinde farklı olacak şekilde programlanıp belirli aralıklarla güncellenmektedir. Bu sayede, her seferinde yeni kelimelerle karşılaşan öğrencilerin İngilizce kelime dağarcıklarının geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Meslekî İngilizce, kelime bilgisi, kelime öğrenme.

Alt Tema: Mesleki Yabancı Dil Öğretimi

Mesleki Yabancı Dil Öğretim-Öğreniminde Bilişsel, Üst-Bilişsel, Toplumsal-Duygusal Öğrenme Stratejileri

Prof. Dr. Tilda SAYDI, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Günümüzde yabancı dil öğretiminde, öğrenenler odağa alınmakta öğrenenlerin öğrenirken içinde bulunduğu zihinsel, toplumsal ve duygusal etkinliklerinin türü ve niteliği göz önünde bulundurulmaktadır. Bunun yanı sıra yabancı dil eğitim öğretimi kişinin kendi öğrenme sorumluluğunun bilincinde olmasını sağlayan öğretim yaklaşımlarına gittikçe daha fazla yer açan bir alandır. Öğrenenlerin kendi bilişsel profilleri hakkında bilinç geliştirmelerini ve bu doğrultuda öğrenme stratejileri geliştirmelerini sağlamak, öğrenme özerkliği kazanmaları açısından önemlidir (Gola vd., 2020:3). Ancak yabancı dil öğreniminde bir miktar terk ve başarısızlık durumunun varlığı da önemli bir gerçektir. Öğrenenler, öğretmenler ve eğitim kurumu düzeyinde belli bir sorun yaratan bu durum, kişilerin ve kurumların verimliliğini, enerji, zaman, ekonomik kaynaklar yatırımı açısından kısıtlayabilir ve öz güven gelişimini sınırlandırabilir. Söz konusu sorunsal çerçevesinde, tepkisel, öğrenilebilir ve öğretilebilir nitelikte, öğrenmeyi kolaylaştıran bilişsel, üst bilişsel ve toplumsal-duygusal davranış biçimlerini öğretim ve öğrenimle bütünlük kılma çözüm sunacaktır. Bu noktada, öğrenme stratejisi kavramına yabancı dil eğitim bilimi bağlamında başvuracak olursak öğrenme stratejisi, öğrenilmesi amaçlanan konunun bilgi ve uygulama olarak öğrenilmesinde ve bunun sonucunda, edinilmek istenilen becerinin edinilmesinde ortaya konulacak kişisel öğrenme davranışları olarak tanımlanabilir. Diğer bir deyişle öğrenme stratejileri öğrenenlerin başvurdukları bir dizi zihinsel, toplumsal ve duygusal işlemdir; başarıyla yürütüldüklerinde öğrenme tekniğine/taktiğine dönüşür. Öğrenme stratejilerini kullanabilmenin başat yararı öğrenmeyi optimize etmeyi mümkün kılmasıdır. Öğrenme, genel anlamda, birçok kez deneyimlenen belli bir durum karşısında bireyin davranışında meydana gelen değişiklik olarak tanımlanabildiğinden (Barbot ve Camatarri, 1999: Bölüm 2), strateji kullanımı bilginin öğrenen tarafından uygulanabilir hâle gelmesini yani yabancı dilin öğrenen tarafından kullanılabilir olmasını kolaylaştıracaktır. Nitekim öğrenme stratejileri, öğrenme eylemi sırasında öğrenenlerin beyninde gerçekleşen işlemleri, izlenen yolları (Ayırır, 2011:46) ve düzenli olarak tercih ettikleri öğrenme şekillerini (Cuq ve Gruca, 2002:114) kapsar. Öğrenme stratejisi kavramı, her şeyden önce, bilişsel psikolojiye dayanır. Nitekim bilgi edinmek, bellek, yetenek ve beceri kazanmak anlamında öğrenme olayı, bilişsel yani zihinsel olduğu kadar, aynı zamanda psikolojik bir süreci gerektirir. Yabancı dil öğrenme tam da bu sürecin gerçekleşmesiyle meydana gelir. Bilişsel psikoloji, bilgilerin zihinsel süreçlerce nasıl işlendiğini inceler ve inceleme sonucunda hangi davranışsal tutumların oluşacağını öngörür. Bu bakış açısıyla, çok çeşitli, karmaşık ve dinamik yapıdaki (Oxford, 2017:48) yabancı dil öğrenme stratejileri, bilişsel, üst bilişsel ve toplumsal-duygusal

stratejiler alt başlıkları çerçevesinde sınıflandırılabilir. Kullanılan stratejilerin öğrenen tarafından çeşitlendirilmesi, “dile yatkınlığı ve yabancı dildeki bir metne, kavramlara, iletişime, çevrim içine aracılık etme yeteneğini” (Avrupa Konseyi, 2020: 89 ve 95) geliştirerek bilişsel etkinliği sağlar. Bu çalışmada mesleki yabancı dil eğitimi alan yetişkin öğrenenlerin önce öğrenme stratejilerinin saptanması, sonra yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerle, yabancı dil olarak Fransızca ve İngilizce öğrenenlerin stratejilerinin karşılaştırılması ve buradan hareketle yabancı dil olarak farklı erek dilleri öğrenenlerin kullandıkları stratejiler arasındaki benzerlik ve farklılık oluşumunun saptanması amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini, 2019-2020 yılında (COVID-19 pandemisi öncesinde), mesleki yabancı dil eğitimi veren bir kuruluşun bünyesinde eğitim alan 32 yetişkin öğrenen oluşturmuştur. Ders süreçlerinde öğretmenin gözlemlerinin yazılı kaydının tutulmasıyla toplanarak sınıflandırılmış olan verilerin incelenmesiyle bulgulara varılmıştır. Bulguların çözümlenmesi için öncelikle kayıtları tutulan gözlemler içerik analizi yoluyla semantik incelemeye tabi tutulmuştur. Sonrasında içerik çözümlemesiyle varılan saptamaların teyit edilmesi amacıyla öğrenenlerle sınıf ortamında yapılan sözel doğrulamalara başvurulmuştur. Yapılan çalışmalar, “dil öğrenme stratejilerinin öğrenci başarısını etkileyen faktörlerden biri olduğunu ortaya çıkarmaktadır” (Bekleyen, 2005:121). Öğrenenlerin başvurdukları öğrenme stratejilerinin ortak ve farklı olabildiği, bilinçli veya bilinçsiz seçimlerle hayata geçirildiği, benimsedikleri öğrenme tutumları ve davranışlarının öğrenme başarısına yansıdığı ve güdülemeyi etkilediği saptanmıştır. Öğrenme stratejileri sayesinde öğrenenlerin dil edinimlerinin hız kazandığı ve kültürler arası bakış açısı geliştirdikleri kaydedilmiştir. Öğrenme stratejilerinin, “öğretmenin verdiği eğitimle ve sınıf içi dil edinim uygulamalarıyla etkileşime girdiği” (Jangard, 2020:4), ayrıca öğretilabilir olduğu konusunda öncelikle öğretmenlerin bilgilendirilmesi yararlı olacaktır. Öğretmenlerin bu yöndeki farkındalığı, öğretme süreçlerinde öğrenenin öğrenme özerkliği kazanmasını destekleyecektir. Öğretmenin, sıklıkla kullanılan stratejileri saptayıp bunlardan eğitim öğretimde yararlanması, öğrenme stratejilerinin öğrenenlerin öğrenme stilleriyle bağdaştırılarak kullanılmasına ve öğrenme süreçlerinin gerçek yaşamın içinden eylemlerle bütünleştirilmesine yardımcı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil, öğrenme stratejileri, bilişsel psikoloji, mesleki yabancı dil eğitimi.

Alt Tema: Ölçme ve Değerlendirme

Yabancı/İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Puanlama Anahtarı Kullanımı: B1 Seviyesi

Öğr. Gör. Aybegüm AKSAK, Ankara/Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Doç. Dr. Meltem EKTİ, Ankara/Hacettepe Üniversitesi

Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretiminde en önemli güncel sorunlardan biri standartların olmamasıdır. Standartlaşma sorunu öğretim sürecinin yanı sıra sonuç olan ölçme değerlendirme uygulamalarında da kendini göstermektedir. Söz konusu alanda yurt içinde hizmet veren Türkçe öğretim merkezleri ve yurt dışında hizmet veren çeşitli kurumlarda ortak ölçme değerlendirme uygulamaları bulunmamaktadır. Bir kurumdan alınan öğretim çıktıları ile bir başka kurumdan alınan sonuçlar tutarlı olmamaktadır. Örneğin bir merkezde B2 seviyesinde olduğu tespit edilen bir öğrencinin başka bir kurum tarafından yapılan değerlendirmede A2 seviyesinde olduğu sonucuna ulaşabilmektedir. Benzer şekilde aynı kurum içerisinde farklı değerlendiriciler tarafından yapılan değerlendirmelerde tutarsız sonuçlar ortaya çıkabilmektedir. Söz konusu tutarsızlıkların giderilebilmesi için ölçme değerlendirme uygulamalarında belirli standartlar oluşturulması ve genele yayılarak uygulanmasının etkili olacağı düşünülmektedir. Değerlendirme tutarsızlıklarının önüne geçilebilmesinin yollarından biri puanlama anahtarları kullanılmasıdır. Puanlama anahtarları yapılan değerlendirmelerde değerlendiricileri sınırlamakta ve öğrenci performanslarının tutarlı değerlendirilmesine katkı sağlamaktadır. Dil öğretim merkezlerinde tüm değerlendiriciler tarafından puanlama anahtarları kullanılması ve farklı merkezlerde aynı standartlar üzerine geliştirilen puanlama anahtarlarının uygulanması hem değerlendiriciler hem de kurumlar arası değerlendirme tutarlılığına ve nesnel bir değerlendirme yapılarak öğretim sürecine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda araştırma kapsamında yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimi alanında kullanılmak üzere B1 seviyesi analitik dereceli puanlama anahtarı önerisi sunulmak istenmiştir. Puanlama anahtarı geliştirme aşamaları nitel ve nicel uygulamaların bir arada gerçekleştirilmesini gerektirdiğinden araştırma da karma yöntem uygulanmıştır. Geliştirilen puanlama anahtarının geçerlik testleri için Davis tekniği, güvenirlik testleri için ise Kendall W analizi uygulanmıştır. Ayrıca deneyimin değerlendirici puanlamaları üzerinde etkili olup olmadığına ve yurt dışında yabancı dil olarak Türkçe öğretenler ile yurt içinde ikinci dil olarak Türkçe öğretenlerin puanlamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığına bakılmak istenmiştir. Deneyimin etkisi için Kruskal Wallis H analizi, öğreticilerin görev yerlerinin etkisi için ise Mann Withney U testi yapılmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda geliştirilen örnek puanlama anahtarının geçerli ve güvenilir olduğu ve hem yabancı dil olarak hem de ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde uygulanmaya hazır olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı/ikinci dil olarak Türkçe, yazma becerisi, ölçme değerlendirme, puanlama anahtarı.

İngilizce Öğretiminde D-AOBM Temelli Ölçme Değerlendirme Uygulamalarına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Dr. Davut ATIŞ, Eskişehir/Tepebaşı/TEİ Alparslan İlkokulu

Dr. Ayşe ZAMBAK, Adana/Sarıçam/Cemil Meriç Anadolu Lisesi

Doç. Dr. Erkan YÜCE, Aksaray Üniversitesi

Dr. Umut Muharrem SALİHOĞLU, Bursa/Uludağ Üniversitesi

Dr. Fatma AVCI, Eskişehir/Tepebaşı/Muttalıp Özel Eğitim Anaokulu

Dil becerilerinin değerlendirilmesi, ikinci dil öğrenenlerin eğitim deneyimlerinde ve öğrenme çıktılarında önemli bir rol oynamaktadır. Değerlendirme, öğrenme sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır. Farklı ölçme ve değerlendirme araçlarıyla toplanan bilgiler, eğitimcilerin öğrenci ihtiyaçlarını belirlemelerine ve bu ihtiyaçları karşılamak için bir eylem planı yapmalarına olanak tanır, öğretim uygulamalarının etkinliği hakkında geri bildirim sağlar, öğretim ve müfredat tasarımına rehberlik eder ve sistem için hesap verebilirlik sağlar (Brown, 2022; Chapelle, 2023; Makwana, 2021). Ancak İngilizce dil değerlendirme-si söz konusu olduğunda İngilizce öğretmenleri farklı zorluklarla karşı karşıya kalmaktadır (Bachman&Palmer, 2019). Dil eğitimcileri için değerlendirme, belki de en zorlayıcı ve titiz görevlerden biridir. İngilizce, diğer derslerden farklı olarak içerik temelli bir ders olmaktan çok bir beceri olduğundan, İngilizce dil becerilerinin değerlendirilmesi farklı bir yaklaşım gerektirir (Hyland, 2003). Bu sebeple ölçme değerlendirme sürecinde geçerliliği ve güvenilirliği arttırmak için ortak bir referans noktasına ihtiyaç duyulmaktadır (Council of Europe, 2018). D-AOBM, "Common European Framework of Reference for Languages"ın kısaltmasıdır ve alan yazınında Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni (D-AOBM) olarak yer almaktadır. 2020 yılında "Diller İçin Ortak Avrupa Referans Çerçevesi: Öğrenme, öğretme, değerlendirme - Tamamlayıcı cilt." adıyla güncel bir versiyonu kullanıma sunulmuştur. D-AOBM Tamamlayıcı Cilt, dil öğretimi geliştirmek ve genişletmek amacıyla önceki versiyonlarından farklı olarak eylem odaklı yaklaşım, çok dilli ve çok kültürlü yeterlilik ve aracılık gibi yeni kavramlar ve tanımlayıcılar getirmiştir (Council of Europe, 2020). D-AOBM Tamamlayıcı Cilt; değerlendirme, dil öğretimi ve test geliştirme süreçlerinde önemli bir role sahiptir ve bu sebeple ölçme ve değerlendirme süreçleriyle ilgili birtakım temel konulara yer verirken dil öğretimiyle ilgilenenlere de önemli bir kaynak teşkil etmektedir. Türkiye'nin yabancı dil öğretim programlarında D-AOBM ortak referans seviyelerine ve temel ilkelerine yer verilmektedir (MEB, 2018). Ancak öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitim programları yeterli düzeyde sunulamamıştır. Bu sebeple çoğu öğretmenin D-AOBM hakkında yeterli bilgi ve deneyimi olmadığı bilinmektedir. D-AOBM, öğretmenlerin dil öğretimi, sınavlar ve program tasarımı konusundaki görüşlerinde etkili olmuş ve MEB eğitim politikasını D-AOBM'ye uygun hâle getirmiştir. D-AOBM, çeşitli öğrenme durumlarında dil öğretimine rehberlik eden kap-

Alt Tema: Ölçme ve Değerlendirme

samlı bir belge olarak düşünülmektedir. Ancak belgenin bazı bölümleri öğretmenler ve uygulayıcılar tarafından karmaşık bulunabilmekte ve tam anlamıyla kavranabilmesi için ek okumalar gerekebilmektedir. Öğretmenlerin D-AOBM'yi doğru anlayamamaları ve kullanamamaları, sınıf içi öğretim ve ölçme değerlendirme uygulamalarını olumsuz yönde etkileyecektir (Ünlücan Tosun ve Glover, 2020). Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), 12.10.2023 tarihinde yazılı ve uygulamalı sınavların nasıl hazırlanacağını, uygulanacağını ve değerlendirileceğini düzenleyen bir yönerge yayımlamıştır. Yönergede yabancı dil derslerinin ölçme değerlendirme süreçleriyle ilgili bir değişiklik de sınavlarda kullanılan soru tipleri ve yabancı dil sınavlarının uygulanma biçimleriyle ilgilidir. Yabancı dil derslerinin sınavları yazılı ve dinleme ve konuşma becerilerini ölçen uygulama sınavı olmak üzere iki aşamada yapılması uygulamaya konulmuştur (MEB, 2023). Yapılan bu değişiklikte dört temel beceri vurgusu, dinleme ve konuşma becerilerini ölçen uygulama sınavları, açık uçlu ve kısa cevaplı soruları içeren sınavların yapılması dil eğitiminde ölçme değerlendirme süreçlerini yeniden gözden geçirilmesini gerekli kılmaktadır. MEB tarafından İngilizce derslerinin ölçme değerlendirme süreçlerinde yapılan değişiklik, İngilizce öğretmenlerine, D-AOBM ilkelerini ulusal eğitim çerçevemize dâhil ederek D-AOBM'nin temel ilkeleri doğrultusunda dil becerilerini değerlendirirken öğrencilere daha etkili destek sağlama fırsatı sunmaktadır. Alan yazınında İngilizce öğretmenlerinin D-AOBM temelli ölçme değerlendirme becerileriyle ilgili görüşlerini inceleyen araştırmalar yapılmıştır. Shannon ve Saatcioglu (2018) ve Yüce ve Mirici'nin (2023) çalışmaları, D-AOBM'nin Türkiye'deki İngilizce eğitim müfredatında ve uygulamada bazı zorluklarla karşı karşıya olduğunu göstermektedir. Buna karşın North (2020), Fischer (2020) ve Üner ve Aşiloğlu'nun (2022) çalışmaları, D-AOBM'nin dil öğretimi ve değerlendirmesinde önemli bir rol oynadığını ve öğretmenlerin bu konuda bilgi ve becerilerini geliştirmeleri gerektiğini vurgulamaktadır. Kremmel vd. (2023) ise D-AOBM'nin dil sınavları üzerinde büyük bir etkiye sahip olduğunu ve yeni değerlendirme görevleri ve formatları için potansiyel sunduğunu belirtmektedir. Araştırmaların bulguları, öğretmenlerin D-AOBM'ye dair bilgi ve becerilerini geliştirmeleri için destekleyici programlara ve kaynaklara ihtiyaç duyduğunu göstermektedir. Öğrencilerin dil becerilerinin daha doğru ve etkili bir biçimde değerlendirilmesi ve aynı zamanda ölçme değerlendirme süreçlerini D-AOBM standartlarına bağlı olarak iyileştirmeye yönelik adımlar atılması önemli görülmektedir. Bu araştırmanın temel amacı, İngilizce öğretmenlerinin D-AOBM temelli ölçme değerlendirme uygulamaları konusundaki görüşlerini incelemektir. Bu çalışmada İngilizce öğretiminde ölçme değerlendirme sürecinin kapsamlı ve detaylı bir şekilde anlaşılması için nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Nitel araştırmaların, nicel araştırmalara kıyasla daha zengin ve betimleyici sonuçlar sunduğu ve bu sayede verilerin daha detaylı bir şekilde incelenmesine olanak sağladığı bilinmektedir (Merriam, 1998). Nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışması, bu çalışmada tercih edilen yöntemdir. Durum çalışması, araştırmacının kontrol edemediği bir olgu veya olayı de-

rinlemesine inceleme imkânı sunar ve temel olarak “nasıl” ve “niçin” sorularına yanıt arar (Yıldırım&Şimşek, 2013). Bu çalışmada, tek bir durumun incelenmesi ve o durumun içinde yer alan unsurların bir arada anlaşılması amacıyla tek durum çalışması deseni kullanılmıştır (Özden& Durdu, 2016). Araştırma sonuçları, İngilizce öğretmenlerinin genel olarak D-AOBM'yi ölçme değerlendirme süreçlerinde kullanmaya yönelik bilgi düzeylerinin temel düzeyde olduğunu ve konuyla ilgili hizmet içi eğitime ihtiyaç duyduklarını göstermektedir. Öğretmenler, D-AOBM'nin dil becerilerini ölçme ve değerlendirmede etkili bir araç olduğuna inanmaktadır ve D-AOBM'nin önemini kabul etmektedir. Bununla birlikte öğretmenlerin beceri temelli ölçme değerlendirme süreçlerinde D-AOBM'yi kullanma konusundaki deneyimleri ve öz güvenleri farklılık göstermektedir. Öğretmenler, D-AOBM'nin öğrencilerin dil becerilerini daha doğru ve etkili bir şekilde değerlendirmeye olanak tanıdığını düşünmektedir. Katılımcı öğretmenlerin kullandıkları ölçme araçları arasında yazılı ve uygulamalı sınavların yanı sıra proje görevleri, öz değerlendirme, portolyo değerlendirme, akran değerlendirmesi, çevrim içi değerlendirme araçları ve eğitsel oyunlar aracılığıyla değerlendirme olduğu tespit edilmiştir. D-AOBM temelli ölçme değerlendirme uygulamalarına ilişkin karşılaşılan zorluklar arasında alt yapı eksiklikleri, teknolojik imkânların yetersizliği ve sınıf kalabalıklığı gibi faktörler belirtilen güçlükler arasındadır. Ayrıca yapılan değişikliklerin uzun vadeli ve aşamalı bir geçişle yapılmaması, artan iş yükünden endişe duymaları, öğretmenlere daha fazla eğitim ve hazırlık süreci tanınması gibi eksiklikler olduğu da ifade edilmiştir. Araştırma sonuçlarına dayanarak öğretmenlere D-AOBM'ye dayalı ölçme değerlendirme uygulamalarını desteklemek için daha fazla eğitim ve kaynak sağlanması, öğretmenler arasında bilgi ve deneyim paylaşımının teşvik edilmesi, öğretmenlere yeni değerlendirme sistemine uyum sağlamaları için zaman ve kaynak sağlanması, mesleki gelişim ve eğitim programlarının öğretmenlerin ölçme değerlendirme konusunda duydukları ihtiyaçlara göre tasarlanması ve D-AOBM'nin okul sınavlarına entegrasyonunun kolaylaştırılması için teknolojik alt yapının iyileştirilmesi ve materyal/kitap eksikliğinin giderilmesi önerilmektedir. Bu önerilerin uygulanmasıyla birlikte öğrencilerin dil becerilerinin daha etkili bir şekilde değerlendirilmesi ve öğretmenlerin ölçme değerlendirme süreçlerinde daha etkin bir biçimde hareket etmelerinin mümkün olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni, ölçme değerlendirme, dil becerileri, İngilizce öğretmenleri.

■ Alt Tema: Ölçme ve Değerlendirme

■ Öğrencilerin Yazım Hatalarına Sağlanan Geri Bildirimlere Yönelik Duyuşsal Algılarının İncelenmesi

■ Eda AKDENİZ, Adana/Ceyhan/Dokuztekne Şehit Adem Çoban Ortaokulu

Bu çalışma, orta seviyedeki beş İngilizce öğrencisinin öğretmenleri tarafından oluşturulan yazılı düzeltmelere karşı duyuşsal algı ve yansımalarını araştırmıştır. Ayrıca öğretmenin diller arası pedagojiden yararlanarak sağladığı düzeltmelerin kolaylaştırıcı etkileri araştırılmıştır. Veriler, eğitimci önerileri alan on öğrenci kompozisyonundan, ardından nitel görüşmelerden ve yönlendirilmiş görüşmelerden toplanmıştır. Eğitimci, bu kompozisyonların beşine yalnızca İngilizce geri bildirim verirken diğer beşine hem İngilizce hem de Türkçe [öğretmenin ve öğrencilerin ana dili (L1)] ile girdi sağlamıştır. Veri analizi, bazı öğrencilerin eğitimcinin Türkçe açıklamalarını takdir ettiğini, diğerlerinin ise öğretmenlerinden aldıkları yazılı İngilizce girdiden tam olarak yararlanmaya çalıştığını ortaya koymuştur. Yani bazı katılımcılar İngilizce düzeltmeleri ve bunların yazılarındaki yansımalarını takdir etmektedir. Yönlendirilmiş görüşmeler boyunca bazı öğrenciler Türkçe geribildirimle meta-geribildirim sağlamada faydalı olacağını belirtmişlerdir. Sonuç olarak bu çalışma, bazı katılımcıların öğretmenlerinin kendilerini yazılı olarak düzeltirken L1'lerini kullanmalarını takdir edebileceklerini dolayısıyla bu geribildirimle duyuşsal açıdan olumlu etkileşime girebileceklerini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil değerlendirme, yazma becerisi öğretimi, diller arası pedagoji, yabancı dil öğretimi.

Biçimlendirici Değerlendirmenin Dil Eğitimindeki Pozitif Etkisi

Hasan KAHRAMAN, Hatay/Defne/Necmi Asfuroğlu Anadolu Lisesi

Dil öğreniminin ölçülmesi ve değerlendirilmesi, öğrencilerin yeni bir dil öğrenme sürecindeki yeterliliklerini, ilerlemelerini ve başarılarını değerlendirmeyi amaçlayan dil eğitiminin hayati bileşenleridir. Etkili ölçme ve değerlendirme stratejileri, eğitimcilerin öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerini anlamalarına, öğretim sürecini bireysel ihtiyaçlara göre düzenlemelerine ve öğrenme sonuçlarını iyileştirmek için geri bildirim sağlamalarına yardımcı olur. Standartlaştırılmış testler, portfolyolar, kısa sınavlar, final sınav gözlemleri gibi ölçme yolları vardır. Ayrıca dil öğrenimini büyük ölçüde etkileyen biçimlendirici değerlendirme ve özetleyici değerlendirme süreçleri de bulunmaktadır. Afitska (2014), özetleyici değerlendirmenin genellikle yalnızca öğrencilerin başarılarını veya performansını ölçmeyi amaçladığını, biçimlendirici değerlendirmenin ise hem öğretmenler hem de öğrenciler için faydalı olabileceğini öne sürmektedir. Dahası öğretmenlerin öğrencilerinin gelişimi hakkında kararlar almasına olanak tanıyabilir ve daha sonra neyin öğretileceğini ve materyalin nasıl öğretileceğini belirlemelerine yardımcı olabilir. Alvarez ve diğerleri (2014) çalışmalarında biçimlendirici değerlendirmenin özellikle İngilizce Öğrenenler (ELL öğrencileri) gibi belirli zorluklarla karşılaşan öğrenciler için öğretme ve öğrenmeyi geliştirme potansiyeline sahip olduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda bu makale, biçimlendirici değerlendirmenin Türk yabancı dil öğrencilerinin öğrenme düzeylerinin dil öğrenimi üzerindeki olumlu etkilerini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Biçimlendirici değerlendirme, özetleyici değerlendirme, ölçme ve değerlendirme, dil öğretimi.

Alt Tema: Ölçme ve Değerlendirme

Uluslararası Yabancı Dil Sınavlarında Bütünleşik Beceri Ölçümü ve Türkçe Yeterlik Sınavı

Öğr. Gör. Nurşen ÇAĞLAK, Ankara/Yüksek İhtisas Üniversitesi

Yabancı dil öğrenirken başarılı bir şekilde iletişim kurulabilmesi için dört temel dil becerisine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu becerilerin etkili bir şekilde kullanabilmesi için bütünleşik ve eşit şekilde kazanılmasına ihtiyaç vardır. Dil becerilerini birbirlerinden bağımsız ele almak yerine, tamamlayıcı nitelikte olduklarını kabul etmek gerekmektedir. Bir diğer deyişle yabancı dil öğretimi ve öğrenimi süreci okuma, yazma, konuşma, dinleme, dil bilgisi, kelime öğretimi ve sesletim başta olmak üzere birçok açıdan birbiriyle bağlantılı durumdadır. Bu noktada ortaya çıkan bütünleşik dil öğretimi yaklaşımını okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerinin birbirleriyle bağlantılı olarak öğretilmesi olarak tanımlamak mümkündür. Dil becerilerinin birlikte sunulması ayrıştırmış geleneksel bakış açısının aksine öğrencilerin doğal iletişim süreci içinde dili etkin kullanabilmelerine olanak sağlamaktadır. Yabancı/ikinci dil öğretiminde bir kılavuzluk görevi üstlenen D-AOBM'de iletişimsel yaklaşımı benimsemesi sebebiyle bütünleştirilmiş beceri yaklaşımına uygun bir bakış açısına sahiptir. Bütünleşik beceri öğretiminin iletişim kurmaya olan katkısının yanında akademik ve profesyonel bağlamlarda dilin etkin bir şekilde kullanılabilmesi için elzem olduğu bilinmektedir. Buna ek olarak becerilerin iç içe geçmiş bir yapıda öğretilmesi/öğrenilmesi gerçek hayatta kullanmayı kolaylaştıracak ve aynı anda çok sayıda duyu organının kullanılmasını sağlaması sebebiyle de daha derinlikli ve kalıcı bir öğrenme sürecinin gerçekleşmesini sağlayacaktır. Buna ek olarak bütünleşik beceri kullanımı öğrencilere öğrenme etkinliklerini çeşitlendirme konusunda da yardımcı olabilmektedir. Dil becerilerinin bir bütün olarak görülmesi gerektiği, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında henüz tam olarak uygulanabilmiş değildir ancak bazı çalışmalarda beceri öğretiminin bütünleşik şekilde yapılması gerektiği, becerilerin birbirlerinden bağımsız gelişemeyeceği, Türkçe öğretim setlerinde bütünleşik olarak hazırlanmış etkinliklerin bulunduğu, günlük hayatta dil öğrencilerinin becerilerle aynı anda karşılaşmasından dolayı bunun bir ihtiyaç olduğu söylenmektedir. Dil öğretim sürecinin önemli bir parçası olan ölçmede de becerilerin bütünleşik olarak ele alınmasının etkileri görülmektedir. Bütünleşik beceri sınavlarında birden fazla dil becerisi sürece dâhil olmaktadır. Bu testlerin otantik olmaya daha uygun olması, iletişimsel açıdan dil öğretiminin daha doğru ölçülmesini sağlayabilmektedir. Buna uygun olacak şekilde çeşitli uluslararası sınavlarda bütünleşik dil becerilerinin ölçüldüğü görülmektedir. Bu sınavlar arasında PTE Akademik (İngilizce–Dinleme ve Yazma), TOEFL iBT (İngilizce–Dinleme ve Yazma, Okuma ve Konuşma, Okuma ve Yazma, Dinleme ve Konuşma, Okuma ve Dinleme), telcDeutsch (Almanca–Dinleme ve Yazma), Goethe Zertifikat (Almanca–Dinleme ve Yazma), DELF & DALF (Fransızca–Dinleme ve Yazma, Dinleme ve Konuşma, Okuma ve Yazma), DELE

(İspanyolca–Dinleme ve Yazma, Okuma ve Yazma, Okuma ve Konuşma), AP (İspanyolca–Yazma ve Okuma, Yazma ve Dinleme), CELİ (İtalyanca–Dinleme ve Yazma) ve TORFL (Rusça–Dinleme ve Yazma) yer almaktadır. Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan ve uluslararası geçerliliğe sahip tek Türkçe sınav olan Türkçe Yeterlik Sınavı'na (TYS) bakıldığında ise temel dil becerilerinin birbirinden bağımsız bir şekilde ölçülmeye çalışıldığı ve bütünleşik beceri ölçümünün yapılmadığı görülmektedir. Üç aşamadan oluşan sınavın ilk oturumunda birbirlerinden bağımsız olarak okuma ve dinleme becerisi, ikinci oturumunda yazma ve son oturumunda ise konuşma becerisi ölçülmektedir. Bu durum Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde uluslararası dil öğretim standartlarına yaklaşması ve dil öğretiminin yapısına uygun olarak geçerli bir ölçüm yapılabilmesi için uygulanan sınavların bütünleşik beceri ekseninde güncellenmesi gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil öğretimi, ölçme değerlendirme, dil becerileri, bütünleşik beceri, Türkçe Yeterlik Sınavı.

Alt Tema: Ölçme ve Değerlendirme

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Yazma Derslerinde E-Portfolyo Yöntemi

Öğr. Gör. Dr. Ramazan ERYILMAZ, Antalya/Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi
Alim ELYAS, İzmir/Beydağ/80. Yıl Aşağı Aktepe Ortaokulu

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma derslerinde geleneksel yöntemlerin kullanılması, zaman ve emek verimliliği, akran değerlendirme, iş birlikli öğrenme, öz değerlendirme gibi aktif öğrenme teknikleri ve alternatif ölçme değerlendirme tekniklerinin kullanımında birtakım zorluklara sebep olmaktadır. Yazma derslerinde öğrencilerin yazı çalışmalarının öğretmenler tarafından kontrolü faydalı olmaktadır. Yazı çalışmalarından oluşan ders materyali bir bakıma portfolyo türünde değerlendirilebilir. Dijitalleşen dünyada eğitim alanında dikkat çeken bir imkân da e-portfolyolardır. Son yıllarda kullanımı birçok alanda yaygınlaşmış olan elektronik portfolyo (e-portfolyo) türündeki içeriklerin eğitim alanında da kullanılması söz konusudur. E-portfolyo, kişilerin veya kurumların becerilerini, çalışmalarını, projelerini çevrim içi ortamda sergilemesine olanak vermektedir. Bu yönüyle e-portfolyonun yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kapsamında yazma derslerinde kullanımının öğrenim ve öğretim süreçlerinin verimliliği açısından yeni imkânlar sunması söz konusu olabilmektedir. Alan yazını incelendiğinde bu kapsamda yapılmış herhangi bir araştırma tespit edilmemiştir. Bu problem durumundan hareketle bu çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazma derslerinde e-portfolyo yönteminin kullanılmasının yazma becerilerinin geliştirilmesine etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Çalışma durum çalışması desenine uygun şekilde yürütülmüştür. Verilerin toplanmasında görüşme tekniği kullanılmıştır. Uygulama aşamasında yazma dersinde iki usul birlikte uygulanmıştır. Birincisi ders kitabının merkezde olduğu yüz yüze öğretim, ikincisi dijital araçları kullanan e-portfolyo yöntemidir. 2022-2023 eğitim öğretim yılında Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Diller Araştırma ve Uygulama Merkezi (ALKÜ TÖMER) mart kurs döneminde C1 düzeyinde eğitim gören 40 öğrencinin çalışma grubunu oluşturduğu bu uygulama, 6 hafta boyunca yazma derslerinde ve ders dışı zamanlarda çevrim içi olarak yürütülmüştür. E-portfolyolarda öğrenciler kazanımlara uygun şekilde yazılarını oluşturmuşlar, dijital araçlar kullanılarak yazıların öğretici ve akranlar tarafından değerlendirilmesi, iş birlikli yazma çalışmaları, görsel ve işitsel öğelerin kullanılması, eş zamanlı olmayan ölçme ve değerlendirme faaliyetleri söz konusu olmuştur. Yüz yüze yürütülen yazma dersi ile çevrim içi yürütülen yazı çalışmalarının ilişkisinin kurulmasına dikkat edilmiştir. Bu süreçte dijital araçlar olarak Google Classroom, Google Documents ve Google Slayts kullanılmıştır. Uygulama sonrasında katılımcıların görüşleri toplanmış, toplanan veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre

1. Z kuşağı öğrencileri başta olmak üzere öğrencilerin çoğunluğu dijital yazmayı tercih etmektedir. Z kuşağının teknolojiyle iç içe bir yaşamı olduğu göz önüne alındığında Türkçe derslerinde teknoloji tabanlı yaklaşımlar etkili olabilir. Bu açıdan yabancılara Türkçe öğretiminde de yeni teknolojilerin kullanılması faydalı olacaktır.
2. Yazma etkinliğinde çevrim içi çeviri programları ve otomatik düzeltmeye yönelik görüşler farklılık göstermektedir. Dijital yazma uygulamalarının dil bilgisi denetimi gibi özellikleri öğrenciler tarafından olumlu bulunmuştur. Otomatik düzeltmenin hataların daha hızlı tespit edilmesini sağladığı ve öğrenme sürecine katkı sağladığı ifade edilmiştir. Bazı öğrenciler hızlı çeviri yapabilen çevrim içi programların sıkça kullanılmasının özgün yazma yeteneklerini geliştirme konusunda olumsuz bir etki yapacağını düşünmektedirler.
3. Yazma hızı konusunda dijital yazma öne çıkmaktadır. Dijital yazmanın klavye kullanımıyla yazma hızını artırdığı ifade edilmiştir. Öğrenciler bilgisayarla yazmanın el yazısına göre daha hızlı olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir.
4. Dijital yazma mekân ve zaman bağımsızlığı sağlamaktadır. Dijital sınıf ve e-portfolyo uygulamalarının uzaktan eğitimi desteklediği ve öğrencilere mekân ve zaman bağımsızlığı sağladığı belirtilmiştir. Öğrenciler dijital yazma ödevlerini istedikleri zaman tamamlayabildiklerini ifade etmişlerdir.
5. Dijital sınıfta etkileşim daha fazladır. Öğrenciler daha iyi motive olurlar ve birbirlerinden daha çok şey öğrenebilirler. Dijital sınıf ortamının öğrenci etkileşimini artırdığı ifade edilmiştir. Öğrenciler diğer öğrencilerin yazılarını okuyarak faydalandıklarını ve bu sayede kendi yazı becerilerini geliştirdiklerini ifade etmişlerdir. Dijital sınıfta yapılan çalışmaların değerlendirilmesi ve sıralama yapılması öğrenciler arasında yarışmacı bir ortam oluşturmuş ve motivasyonu artırmıştır.
6. Dijital yazma görsel olarak daha zengindir. Dijital araçların görsel öğeleri (video, fotoğraf, infografik) kullanma avantajları vurgulanmıştır. Bu öğelerin yazma eğitiminde ve yabancı dil eğitiminde faydalı olduğu belirtilmiştir.
7. Öğrencilerde teknoloji okuryazarlığı yetersiz olduğunda bu yöntemi uygulamak zordur. Dijital yazma için bazı öğrencilerin ön bilgiye ihtiyaç duyduğu görülmüştür. Özellikle X ve Y kuşağından öğrenciler, dijital yazma sürecinin gerekliliklerine uyum sağlamakta zorlandıklarını ifade etmişlerdir. Bazı öğrenciler ders dışında dijital yazma görevlerini hatırlamakta zorluk yaşayabileceklerini belirtmiştir. Ayrıca yaşça büyük öğrenciler geleneksel yazma etkinliklerine daha olumlu yaklaşmaktadır.

Alt Tema: Ölçme ve Değerlendirme

8. Yeni teknolojilere uyum sorunu yaşayan öğrencilerle bu yöntemi uygulamak zordur. Bazı öğrenciler el yazısının kişiselliği ve estetiği üzerinde durarak geleneksel yazmanın değerini vurgulamıştır. Yine bazıları geleneksel yazma araçlarını daha kolay ve işlevsel bulmaktadır. Geleneksel yazma yöntemlerinin daha faydalı olduğunu düşünen öğrenciler bulunmaktadır. Bunun zihinsel gelişim üzerinde daha olumlu etkisi olduğunu düşünmektedirler. Bu durum özellikle X ve Y kuşağından öğrencilerde daha belirgindir. Öğrencilerden bazıları geleneksel yazma etkinliklerini daha eğlenceli de bulmaktadırlar. Bunun yanında farklı dil ve alfabe sistemlerinin geleneksel yazma alışkanlıkları da dijital yazmada zorluk yaratmaktadır.
9. Öğrenciler yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler ve öğretmenler için çeşitli tavsiyelerde bulunmaktadır. Öğrencilerle ders dışında bol bol yazma çalışmaları yapılmalıdır. Yabancı dil öğrenirken sözlük kullanımı teşvik edilmelidir. Yazma dersi için ön çalışmalar yapmak, metin temalarını önceden çalışmak önemlidir. Öğretmenler yazma derslerinde akademik yazmaya yönelik çalışmalar yaptırmalıdır. Dil bilgisi temelli öğrenme yöntemleri kullanılmalıdır. Etkinlikler oyunlaştırılmalı ve ilgi çekici hâle getirilmelidir. Yazma konuları serbest olmalı, öğrencilerin ilgi alanlarına uygun konular seçilmelidir. Sınavlarda çevrim içi araçların kullanımına izin verilmelidir. Derslerde çevrim içi araçların kullanılması fakat sınavlarda kullanılmaması bir sorun olarak görülmektedir.
10. Öğrenciler yazma dersi için üç tercih ortaya koymuştur: sadece dijital yazma, sadece geleneksel yazma, dijital ve geleneksel beraber yazma. Dijital yazma tercih eden öğrenciler, ekonomiklik ve yaygınlık nedenleriyle dijital yazmayı tercih etmektedir. Geleneksel yazma yöntemini tercih eden öğrenciler daha çok X ve Y kuşağından gelmektedir. Öğrenciler genellikle her iki yazma biçiminin de hibrit olarak kullanılmasını tercih etmektedir.

Çalışma sonuçlarından hareketle yabancılara Türkçe öğretimi yazma derslerinde ya da diğer derslerde yazma becerisinin kazandırılmasında geleneksel ve dijital yazmaya dayanan e-portfolyo yöntemlerinin beraber uygulanması önerilmektedir. Ders aracı olarak ders kitabı ve defterle beraber sınırsız çeşitliliği olan başta e-portfolyo üretici çevrim içi araçlar ve sözlükler olmak üzere dijital kaynakların da kullanılması bir ihtiyaç hâline gelmiştir. Bununla ilgili olarak öğretim programlarının güncellenmesi, ihtiyaç duyulan alt yapı ve teknolojilerin kullanımı için Türkçe öğretim merkezlerinde gerekli adımların atılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil, Türkçe, dijital, yazma, e-portfolyo.

İlkokul Öğrencilerinin Kelime Bilgisi Düzeyleri ile Okuma Akıcılıkları Arasındaki İlişki

Zerrin AKŞAK ERTAŞ, İstanbul/Beylikdüzü Rehberlik ve Araştırma Merkezi

Okuma yazma süreçlerinin sistemli olarak ele alındığı ilkökul dönemi, 7-12 yaş aralığında bulunan tüm öğrenciler için büyük bir öneme sahiptir. İlkokul düzeyinde öğrenimlerine devam eden öğrencilerin sahip oldukları kelime bilgisi düzeyi, müfredat kapsamında ele alınan kazanımların gerçekleştirilmesi noktasında bir ön koşul durumunda görülmektedir. Alan yazını, okuma alanı uzmanlarının görüşleri doğrultusunda incelendiğinde okuma ve anlama süreçlerinde başarı için temel öğelerden birinin kelime hazinesi olduğu, bununla birlikte okuyucuların yeni kelimeler öğrenebilmesinin öncelikle metindeki kelimeleri belirli bir doğrulukta okumalarını gerektirdiği yönünde tespitler olduğu görülmektedir (Baştuğ, 2021). Öğrencilerin kelime bilgisi düzeylerinin düşük veya yüksek olmasının, yürütülen öğretimsel süreçleri nasıl etkilediğine ilişkin sorulara cevap bulunması önemli görülmektedir. Bu sayede müfredat kapsamında ele alınan kazanımlara ulaşılabilmesi için ön koşul niteliğinde olan unsurların bilimsel sonuçlar ile netleştirilmesi sağlanmış olacaktır. Türkçe dil çalışmalarının birbirinden ayrı düşünölemeyecek dinleme, konuşma, okuma, yazma alanlarının her birine yönelik olarak gerçekleştirilecek kelime bilgisi ve kelime tanıma çalışmaları bulunduğu görülmektedir. Sözü edilen temel alanlardan herhangi birinin ihmalinde öğrenme çıktıları açısından olumsuz sonuçlar oluştuğu, alan yazını çalışmalarının bulgularından açık şekilde görülmektedir. Dil ediniminin birey için kabul edilebilir uygun bir düzeye gelmesini etkileyecek faktörlerin sayısındaki fazlalığa bağlı olarak dil edinim süreçlerine ilişkin faaliyetlerin uzun bir döneme yayılması ve farklı dil alanları içerisinde ele alınması zorunlu hâle gelmektedir. Aile okuryazarlığı, ev okuryazarlığı, erken okuryazarlık çalışmaları, kelime öğretimi çalışmaları, ilk okuma yazma hazırlık çalışmaları, okuma çalışmaları, yazma çalışmaları bireyin dil edinim süreçlerinde yürütölmesi gereken faaliyet başlıklarının sadece bazılarıdır. Dili oluşturan unsurlardaki zenginliğe, dil ediniminin düzeyini etkileyen faktörlerin çeşitliliğine bağlı olarak uzun dönemli, sistemli ve planlı süreç yönetimlerine ihtiyaç olduğu görülmektedir. Yapılacak planlamalarda dil edinim süreçlerinde etkili olan ve birbiri ile ilişkili olan değişkenlerin bilinmesi, bu bulgulara bağlı planlamalar yapılması beklentisi olduğu alan uzmanlarının görüşlerinde kendisini göstermektedir. Bu doğrultuda gerçekleştirilen çalışmanın amacı, ilkökul 2. sınıf öğrencilerinin sahip oldukları kelime bilgisi düzeyi ile okuma akıcılığının bileşenleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırma kapsamında değerlendirilen okuma akıcılığı bileşenleri doğru okuma, okuma hızı ve prozodidir. Öğrencilerin doğru okuma düzeylerinin belirlenmesinde kelime tanıma yüzdeleri hesaplanmıştır. Okuma hızı düzeylerinin tespitinde ise öğrencilerin bir dakikada okudukları toplam doğru kelime sayısı esas alınmıştır. Prozodinin değerlendirilmesinde

Alt Tema: Ölçme ve Değerlendirme

Keskin, Baştuğ ve Akyol (2013) tarafından geliştirilen “Prozodik Okuma Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma ilişkisel tarama modeli ile desenlenen bir araştırmadır. Araştırma kapsamında belirlenen değişkenler arasındaki ilişki açıklanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın evreni İstanbul ilinde öğrenimine devam eden ilkokul 2. sınıf öğrencileridir. Buna bağlı olarak araştırmanın örneklemini ise İstanbul ili Beylikdüzü ilçesinde bulunan resmî ilkokullarda, 2022-2023 eğitim öğretim döneminde öğrenimine devam eden toplam 117 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma sürecinde kullanılan veri toplama araçlarından ilki araştırmacı tarafından hazırlanan demografik bilgi formudur. Öğrencilerin kelime bilgisi düzeylerinin belirlenmesinde kullanılan veri toplama aracı araştırmacının doktora tezi kapsamında kullanılmak üzere ilkokul 2, 3 ve 4. sınıf düzeyleri için ayrı ayrı geliştirilen, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları gerçekleştirilen İlkokul Kelime Bilgisi Testi'nin (İKEBİT) 2. sınıfa ait olan testidir. Geliştirilen kelime bilgisi testi dört ayrı bölümden oluşmaktadır. Her bir bölümde öğrencilerin sahip oldukları kelime bilgisi düzeyinin farklı bir boyutu üzerinde durulacak şekilde planlama yapılmıştır. Ayrıca öğrencilerin kelime bilgisi düzeylerini belirlemede geçerli ve güvenilir bir yöntem belirlenebilmesi amacı ile kelime bilgisi testi farklı soru türlerinden ve ilgili sorular da farklı zorluk düzeylerine sahip olacak şekilde hazırlanmıştır. Hazırlanan kelime bilgisi testinde yararlanılan kelimeler, Talim ve Terbiye Kurulu tarafından onaylanan ve ders kitabı olarak okutulması tavsiye edilen Türkçe ders kitaplarından yararlanılarak belirlenmiştir. Diğer bir değişken olarak belirlenen, öğrencilerin dakikada okudukları doğru kelime sayısının belirlenmesinde 2. sınıf seviyesinde hikâye edici bir metin kullanılmıştır. Öğrencilerin okuma performanslarına ilişkin ölçümlerin tamamlanmasından sonra öğrencilerin okuma hatalarına ilişkin olarak performans belirleme evraklarının değerlendirilmesi gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin dakikada okudukları toplam kelime sayısından okuma hatalarına ilişkin sayının çıkarılması ile dakikada okunan toplam doğru kelime sayısı belirlenmiştir. Kelime bilgisi ve okuma akıcılığı bileşenlerinden olan kelime tanıma ile ilişkin ölçümler tamamlandıktan sonra veri analiz süreçlerine ilişkin hazırlık çalışmaları yürütülmüştür. Bu kapsamda performans değerlendirme süreçlerine ilişkin formlar incelenerek analiz sürecine dâhil edilemeyecek formlar belirlenmiştir. Geriye kalan formlara ilişkin verilerin istatistik programına girişleri sağlanmıştır. Veri toplama süreçlerine dâhil edilen 117 öğrenci olmasına rağmen analiz süreçlerine dâhil edilemeyecek 17 formun ayrılması ile analiz süreçleri 100 öğrenciye ait veriler üzerinden gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda yapılan ilk analiz sonuçlarında ilkokul 2. sınıf öğrencilerinin kelime bilgisi düzeyleri ile akıcı okumanın bileşenlerinden biri olan dakikada okunan doğru kelime sayısı arasında pozitif yönlü orta düzeyde bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya ilişkin ayrıntılı analizlere devam edilmektedir. İlkokul öğrencilerinin okuma yazma süreçlerinin önemli bir boyutunu oluşturan akıcılık becerisi ile ilişkisi tespit edilen kelime bilgisi düzeyi üzerinde hassasiyetle durulması önemli görülmektedir. Öğrenciler ile yürütülecek kelime bilgisi çalışmalarının ve bu kapsamda öğrencilere uygulanacak

Anahtar Kelimeler: İlkokul, kelime bilgisi testi, okuma, akıcılık, ölçme değerlendirme.

■ Alt Tema: Ölçme ve Değerlendirme

■ İkinci/Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Geçerli ve Güvenilir Bir Dereceli Yazma Puanlaması Ölçeği Geliştirme

■ Öğr. Gör. Kevser YILMAZ, İstanbul Altınbaş Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Merve SELÇUK, İstanbul Altınbaş Üniversitesi

Öğr. Gör. Tarık UÇAR, İstanbul Beykent Üniversitesi

Dil öğretimi sürecinde dil becerilerinin geçerli ve güvenilir bir şekilde derecelendirilmesi en önemli konulardan biri olmasına rağmen ikinci dil olarak Türkçe öğretimi alan yazını tarandığında bu alanda yapılan çalışmaların nicel ve nitel açıdan istenilen düzeye ulaşamadığı tespit edilmiştir. Bu çalışmada ampirik ve teorik ölçek geliştirme teknikleri kullanılarak Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenenlerin farklı yazma türlerindeki uygulamalarını ölçmek üzere bir rubrik geliştirilmesi amaçlanmıştır. Veri üçlemesi yaklaşımı ile ikinci dil yazma becerisi teorisi, alan uzmanı görüşleri ve gerçek yazılı anlatım örnekleri ampirik analiz kullanılarak bir derecelendirme ölçeği çıkarılmıştır. Bu çalışmada geliştirilen analitik rubriğin uygulama, değerlendirme ve revizyon aşamaları ile geçerlik ve güvenirlik sağlama süreçleri anlatılmaktadır. Çalışmanın yerel bağlama tamamen uygun olması için veriler Türkiye'nin 6 farklı şehrinde Türkçeyi ikinci dil olarak öğreten kurumlardan toplanmıştır. Veri kolay örnekleme yoluyla seçilen farklı örneklem gruplarından toplanarak nitel ve nicel veri analizi yapılmıştır. Projenin sonunda hâlihazırda bu alanda eğitim veren öğreticilerin kullanabileceği geçerli ve güvenilir bir rubriğin ortaya konulması hedeflenmiştir. Ayrıca çalışmanın ikinci dil olarak Türkçe öğretimi alanında çalışanlar için kendi alan ihtiyaçlarına uygun olarak rubrik hazırlayabilecekleri bir model sunması, geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirme esasları bakımından yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İkinci dil olarak Türkçe, rubrik geliştirme, yazma puanlaması, geçerlik ve güvenirlik.

ChatGPT'yi Eðitmek: Öğrenci Metinlerinin Değerlendirilmesinde Bir Yol Haritası

Dr. Öğr. Üyesi Arzu ATASOY, Gaziantep Üniversitesi

Bu çalışmanın amacı öğrencilerin yazılı metinlerini değerlendirmede ChatGPT'nin öğretmenler ve öğrenciler için destekleyici bir araç olarak kullanılabilirliğini tartışmaktır. Bu bağlamda araştırma kapsamında ChatGPT'nin eğitilmesine, eğitilen ChatGPT'nin öğrencilerin yazılı metinlerini ne derece doğru değerlendirdiğine ve ChatGPT'nin öğrencilerin yazılı metinleri değerlendirirken karşılaştığı zorluklara odaklanılmıştır. Araştırmada zayıf (f=3), orta (f=3) ve gelişmiş (f=3) olmak üzere ortaokul seviyesine uygun olarak yazılmış 3 farklı düzeye ait toplam 9 metinle çalışılmıştır. Metinlerin hangi düzeyde yer aldıkları, araştırmacı ve bir alan uzmanı tarafından Kaldırım'ın (2014) geliştirdiği dereceli puanlama anahtarı kullanılarak tespit edilmiştir. Bu araç Sunum, Plan-İşleyiş, Yazım-Noktalama ve Dil-Anlatım olmak üzere 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Kâğıt düzeni, harflerin doğru yazımı ve okunaklılık gibi ölçütlerden oluşan Sunum boyutunun ChatGPT için işlevsiz kalacağı düşünülerek bu boyut değerlendirmeye alınmamıştır. Plan-İşleyiş boyutunda 7, Yazım-Noktalama boyutunda 6, Dil-Anlatım boyutunda 5 ölçüt bulunmaktadır. Her bir ölçüte ilişkin 1 (zayıf), 2 (orta) ve 3 (iyi) olmak üzere 3 derece bulunmaktadır. Dereceli puanlama anahtarından alınabilecek en düşük puan 18, en yüksek puan 54'tür. Bunlarla birlikte zayıf düzeydeki metinler 18-29; orta düzeydeki metinler 30-42 ve gelişmiş düzeydeki metinler 43-54 puan aralığındadır. ChatGPT'nin eğitilmesi aşamasında, 51 sayfadan oluşan bir eğitim materyali hazırlanmıştır. Bu eğitim materyalinde, metinlerin değerlendirilmesinde kullanılan dereceli puanlama anahtarının boyutlarındaki maddelerin 1 (zayıf), 2 (orta) ve 3 (iyi) derecelerine yönelik açıklama ve örneklere yer verilmiştir. Ardından ChatGPT'den bu metinleri dereceli puanlama anahtarına göre puanlaması istenmiştir. ChatGPT'nin değerlendirmesinin metinlerin gerçek düzeyleri ile ne derece örtüştüğü değerlendirilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre eğitilen ChatGPT'nin zayıf düzeydeki metinlere verdiği ortalama puan 22, orta düzeydeki metinlere verdiği ortalama puan 28,6 ve son olarak gelişmiş düzeydeki metinlere verdiği ortalama puan 45,3'tür. Bu durumda eğitilen ChatGPT'nin zayıf ve gelişmiş düzeydeki metinleri doğru aralıkta puanladığı bununla birlikte orta düzeydeki metinleri zayıf düzeye yakın bir şekilde değerlendirdiği tespit edilmiştir. ChatGPT ile öğrenci metinlerini değerlendirirken bazı zorluklarla karşılaşmıştır. İlk olarak hazırlanan eğitim materyali tek seferde bütünüyle ChatGPT'ye aktarılmaya çalışılmıştır. Fakat ChatGPT, bu kadar hacimli bir metni (51 sayfa) algılayamamıştır. Ardından dereceli puanlama anahtarının Plan-İşleyiş boyutunda yer alan tüm maddeleri tek seferde ChatGPT'ye aktarılmıştır. ChatGPT, metin hacminin fazla olmasından dolayı yine algılayamamıştır. Bu nedenlerle her bir boyutta yer alan her bir maddenin her bir derecesi tek tek aktararak komut verilmiştir. Bu durum, metinlerin değerlendirilmesinin oldukça uzun bir zamana yayılmasına neden olmuştur. Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda, ChatGPT'nin öğrenci metinlerini değerlendirmesinde yol haritası olabilecek bazı öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yazma becerisi, öğrenci metinleri, yazma becerisinin değerlendirilmesi, ChatGPT.

Alt Tema: Yapay Zekâ Kullanımı

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yapay Zekâya İlişkin Öğrenci Görüşleri

Öğr. Gör. Ayşegül GÜLER YILDIZ, Gaziantep Üniversitesi
Öğr. Gör. Nesibe TAŞKIN, Gaziantep Üniversitesi

Yapay zekânın (Artificial Intelligence/AI) birçok temel metodolojik konusu, eski çağlardan beri büyük önem taşımaktadır. Aristoteles, St. Thomas Aquinas, Ockhamlı William, René Descartes, Thomas Hobbes ve Gottfried W. Leibniz gibi filozoflar temel bilişsel işlemlerin neler olduğunu, (biçimsel) bir dilin hangi gerekli koşulları yerine getirmesi gerektiğini, dünyayı kesin ve net bir şekilde tanımlamak için yeterli bir araç olup olmadığını, akıl yürütmenin otomatikleştirilebilir olup olmadığını sorgulamışlardır (Flasiński, 2016). Yapay zekâ bilişsel yetenekler, öğrenme, uyum sağlama ve karar verme yetenekleri ile karakterize edilen insan benzeri zekâya sahip bilgisayarlar, makineler ve diğer zeki sistemlerle sonuçlanan bir çalışma alanı ve bunun sonucunda ortaya çıkan yenilikler ve gelişmelerdir. 20. yüzyılın ortasından itibaren bilgisayarlar ve bilgi işlem teknolojilerindeki gelişmeler, bilgisayarların eğitim sektörünün farklı bölümlerinde spesifik olarak bilgisayar destekli öğretimin geliştirilmesini ve eğitim kurumlarının farklı bölümlerinde kullanılmasını sağlamıştır. Bu çalışmanın amacı Gaziantep Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezinde (GAÜN TÖMER) Türkçe öğrenimi gören B2-C1 öğrencilerinin dil öğretiminde yapay zekâ kullanımına ilişkin görüşlerini tespit etmektir. Bu bağlamda “Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen B2-C1 seviyesindeki öğrencilerin Türkçe öğrenirken kullandıkları yapay zekâ uygulamaları var mıdır varsa bu uygulamalar nelerdir ve bu uygulamalardan nasıl faydalanmaktadırlar?” sorularına cevap aranmıştır. Araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı nitel araştırmadır. Öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yapay zekâ kullanımına yönelik görüşlerini tespit etme amacıyla araştırmacılar tarafından yarı-yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmış ve alanında uzman üç kişinin görüşleri doğrultusunda son şeklini almıştır. Form uygulanmadan önce öğrencilere “yapay zekâ ile dil öğrenmek mümkün mü?” isimli kısa video izletilerek öğrencilerin hazırbulunuşlukları artırılmış ve ardından görüşme formu uygulanmıştır. Görüşme sorularının bulunduğu form, araştırmaya hız ve pratiklik kazandırması bakımından amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örneklemesine göre uygulanmıştır. Yarı-yapılandırılmış görüşme sorularıyla elde edilen veriler, MAXQDA 2020 programıyla analiz edilmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi gören B2-C1 seviyesindeki öğrenciler, Türkçe öğrenirken sırasıyla Google Translate, Duolingo ve ChatGPT uygulamalarını kullandıklarını ifade etmişlerdir. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi gören B2-C1 seviyesindeki öğrenciler uygulamaların hızlı öğrenmeye katkıda bulunmasının, kolay erişilebilir ve ücretsiz olmasının yapay zekânın olumlu yönlerinden olduğunu söylemişlerdir. Öğrenciler açısından geleneksel dil öğretim yöntemleri daha çok tercih edilmiştir. Bunun yanında yapay zekâ uygulama-

Alt Tema: Yapay Zekâ Kullanımı

ların kullanımında internete ihtiyaç duyulması ve sözcüklerin telaffuzunda yanlışlıkların olması uygulamaların olumsuz yönleri arasında sayılmıştır. Öğrenciler yapay zekâ uygulamalarını en çok yazma ve okuma becerisi için kullanmaktadır. Henüz ülkemizde yeni yeni ele alınan yapay zekâ konusunda millî ve yerli yazılımların desteklenmesi ve ilgili üniversite yönetimleri tarafından bu konuya ilişkin teşviklerin olması alanın gelişmesine katkı sağlayabilir. Yapay zekânın dil öğreniminde daha yaygın kullanılmasını sağlamak için öncelikle dil öğretmenlerinin kurum içi eğitimlerden geçmesi ve sonrasında öğrencilerini bu konuda desteklemesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, eğitim, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, teknoloji.

Alt Tema: Yapay Zekâ Kullanımı

Türkçe Derslerinde Yapay Zekâ Uygulamalarının Kavram Gelişimine Etkisi

Dilek ALTUNSÖZ, İstanbul/Tuzla/Mevlana İlkokulu

Günümüzde 21. yüzyıl becerileri arasında Türkçe dil gelişimi oldukça önemli yer tutar. Türkçe dil gelişimi bireylerin düşüncelerini açıkça ifade etmelerini, yeni fikirler üretmek ve karmaşık sorunları çözmek, metinleri eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirmek ile doğru ve etkili bir şekilde yazabilmek, dijital platformlarda etkili bir iletişim kurabilmek adına oldukça önemlidir. Ayrıca Türkçe dil gelişimi Türk kültürü ve edebiyatı hakkında daha derinlemesine bilgi edinmeyi ve kültürel değerleri anlamayı sağlar. Söz konusu olan bu temel becerileri okullarımızda etkili ve verimli bir şekilde ele alacağımız ders Türkçe dersidir. Türkçe dersi, dilimizi doğru ve etkili kullanmamızı sağlayan temel derstir. Dolayısıyla Türkçe derslerinde kavram öğretimi ve gelişimi büyük öneme sahiptir. Yapay zekâ her alanda ve farklı disiplinlerde kullanıldığı gibi Türkçe derslerinde de kullanılmaktadır. Özellikle öğrencilerde kavram gelişimini desteklemek adına farklı yapay zekâ uygulamaları mevcuttur. Bu amaçla yapılan bu araştırma 2023-2024 eğitim öğretim yılının güz döneminde İstanbul Tuzla Mevlana İlkokulunda 150 ilkokul 4. sınıf öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin kavram gelişiminde yapay zekâ uygulaması olan ChatGPT'nin etkisinin araştırıldığı bu çalışmada öğrenciler ile hikâye yazma çalışması yapılmıştır. Dört hafta süren çalışmada her hafta belirlenen konu ile ilgili öğrencilerden hikâye yazmaları istenmiştir. Öğrenciler her hafta belirlenen konu ile ilgili hikâyelerini önce kendileri yazmıştır. Ardından ChatGPT ile yazmaları sağlanmıştır. Öğrencilerin ChatGPT ile yazılan hikâyeleri kendi hikâyeleri ile yer, zaman, olay, kişiler ve içerik bağlamında karşılaştırmaları ve kullanılan farklı kelimeleri tespit etmeleri istenmiştir. Sonraki haftalarda yazılan hikâyelerde bu kelimeleri anlamlarına ve cümle bağlamına uygun olarak kullanmaları istenmiştir. Verilerin toplanmasında tablolar kullanılmıştır. Bu çalışmada verilerin analizinde nitel yöntemlerle elde edilen verilerin içerik analizi yoluyla incelenmesine odaklanmaktadır. Araştırmanın ikincil araştırmacı analizi, incelenen verilerin %80 uyumluluk oranıyla güçlü bir korelasyon göstermektedir. Temaların yer aldığı tablolar incelendiğinde öğrencilerin bilimsel alanda kullandıkları kavramların 10'dan 20'ye (%100 artış), sanat alanında kullandıkları kavramların 5'ten 10'a (%100 artış) ve meslek dallarında kullandıkları kavramların 9'dan 12'ye (%33 artış) çıktığı görülmektedir. Bu da söz konusu yapay zekâ uygulamasının öğrencilerin kavram gelişimini desteklediğini göstermektedir. Sonuç olarak bulgular yapay zekâ destekli dil modellerinin özellikle kavram edinimi sürecinde etkili bir araç olabileceğini ve öğrencilerin derinlemesine öğrenmelerini destekleyebileceğini göstermektedir. Türkçe derslerinde kullanılan ChatGPT'nin Türkçe derslerinde kavram gelişimine olumlu bir katkı sağladığını ve öğrencilerin kavramsal anlayışlarını derinleştirmede etkili bir araç olduğunu ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkçe dersi, yapay zekâ, kavram, kavram öğretimi, kavram gelişimi.

C-ARCT eTwinning Projesi (Sınıfta Artırılmış Gerçeklik ve Web 2.0 Araçları)

Ebru APAYDIN, Kütahya/Gediz/Atatürk Ortaokulu

Emre APAYDIN, Kütahya/Gediz/Evliya Çelebi Anadolu Lisesi

Sınıfta yöntemi değiştirmeden aynı şekilde öğretmek her yaşta öğrenmeye engeldir. Çağımızın gereksinimlerini yakalamak adına teknolojik açıdan çok yetenekli ve bu ekosistemin içinde doğan öğrencilerimize yeni, ilgi çekici ve motive edici öğrenme ortamları sunma amacından yola çıkılmıştır. Artırılmış gerçeklik (AR), gerçek dünyadaki ortam ve nesnelerin bilgisayar tarafından üretilen ses, video ve grafik verileriyle zenginleştirilmesi yoluyla meydana getirilen fiziksel görünümü tanımlar (Sağlık, 2021). Ayrıca web 2.0 araçları, kullanıcıların içerik geliştirebildiği, birbirleriyle iş birliği yapabildiği, kullanıcılar arasında bilgi ve fikir alışverişini destekleyen ikinci kuşak web platformudur (İçten, 2021). Projenin hedef kitlesi 8-18 yaş arası örgün eğitim öğrencileridir. C-ARCT projesi 2022-2023 yılında örgün öğretim kurumlarında yürütülmüştür. Proje hedefleri "öğrencilerin öğrenme sürecine katılımını, ilgisini ve motivasyonunu artırmak, öğrencilerin yaratıcılık, hayal gücü ve problem çözme becerilerini geliştirmek, eğitimde dijital dönüşümü desteklemek"tir. Hedeflerin tamamına ulaşılmıştır. Öğrenci ve öğretmenlere ön anket ve son anketler uygulanmıştır. Anket sonuçlarına göre öğretmenlerin neredeyse yarısı 4 ve daha fazla web 2.0 aracını öğrenmiştir. Öğretmenlerin $\frac{3}{4}$ 'ü web 2.0 araçlarını sonraki etkinliklerde kullanacaklarını diğerleri ise kısmen kullanacaklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin tamamına yakını (%97,5'i) bundan sonraki eTwinning projelerine dâhil olmayı düşünmekte ve AR destekli uygulamaların eğlenceli ve akılda kalıcı olduğunu belirtmektedir. Gene öğrencilerin tamamına yakını projenin verimli ve sürenin yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Yarısına yakını oyun hazırlama ve oynamadan keyif aldığını diğer yarısı da diğer aktiviteleri beğendiklerini ifade etmişlerdir. Büyük çoğunluğu (%70'i) tüm etkinliklere katılmıştır. Öğrencilerin $\frac{3}{4}$ 'i en az 5 ve daha fazla web 2.0 aracı öğrenmiştir. $\frac{3}{4}$ 'ü bundan sonraki etkinliklerde web 2.0 araçlarını kullanacaklarını diğer kalanlar da kısmen kullanacaklarını belirtmişlerdir. Çevrim içi toplanan bu anketler veri görselleştirme ve içerik analizi yöntemleri ile incelenmiştir. Öğrenciler, web 2.0 araçlarını öğrenmiş olup uygulamaları etkin kullanmaya başlamışlardır. Öğretmenler diğer meslektaşlarıyla iş birliği yapmak suretiyle bilgi ve tecrübelerini arttırmış ve sınıflarında kullanacakları uygulamaları deneyimlemişlerdir. Öğrenciler de diğer okullardan öğrencilerle toplantılar suretiyle tanışmış, bilgi ve tecrübelerini arttırmışlardır. Dolayısıyla projemiz; öğrencilerimizin eğlenerek öğrenmelerine fırsat vermiş, onları iş birliği ve deneyim sayesinde günümüz teknolojilerini en iyi şekilde öğrenme süreçlerine dâhil etmeyi başarmıştır.

Anahtar Kelimeler: Artırılmış gerçeklik, eğitimde yeni yaklaşımlar, eTwinning.

Alt Tema: Yapay Zekâ Kullanımı

Yapay Zekânın Yazma Becerilerinde Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşleri

Emre UĞUR, Afyonkarahisar/İhsaniye/Gazlıgöl İmam Hatip Ortaokulu

Bilgi çağı olarak adlandırılan çağımızda dünyanın hızla değişen yapısına uyum sağlayan bireyler yetiştirmek hedeflenmektedir. Araştıran, keşfeden, 21. yüzyıl becerilerine sahip bireylerin bilgiyi teknolojiye yararlanarak ürüne dönüştürmesi beklenmektedir. Teknolojinin kullanımı her alanda olduğu gibi eğitimde de günden güne sınırlarını genişletmektedir. Çeviri uygulamaları, öğrenim yönetim sistemleri, metin oluşturucular, görsel tasarım araçlarıyla yapay zekâ da eğitim sürecine dâhil olmuştur. Yapay zekâ tüm temel dil becerilerinde olduğu gibi yazma becerilerinin gelişiminde de etkili bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Geçmişten beri yazma becerileri gelişiminde not alma, özet, boşluk doldurma, kelime ve kavram havuzundan seçip yazma, serbest yazma, kontrollü yazma, güdümlü yazma, yaratıcı yazma gibi teknikler kullanılmaktadır. Gelişen teknolojiye yapay zekâ da bu tekniklerle birlikte kullanılabilecek bir alandır. Yapay zekâyla oluşturulan hikâye ve kavram haritalarıyla metinler yazmak ya da yazılan bu haritalar vasıtasıyla metinler yazdırmak mümkündür. Öğrenciler eğitim sürecinin en önemli paydaşlarıdır. Yaygınlaşan ve gelişime açık olan yapay zekâ uygulamaları konusundaki görüşleri önemlidir. Yapay zekâ uygulamalarına yönelik öğretmen görüşlerini alan araştırmalar yapılmıştır fakat öğrenci görüşlerini içeren araştırma bulunmamaktadır. Yapay zekânın yazma becerileriyle olan güçlü ilişkisi öğrenci özelinde incelendiğinde bu teknolojinin eğitimle nasıl bütünleşmesi gerektiği konusunda ipuçları sunacaktır. Bu açıklamalar doğrultusunda yapay zekânın yazma becerisine etkisine ilişkin öğrenci görüşlerinin ortaya konması araştırmacının genel amacıdır. Bu araştırmada nicel yöntem kullanılmıştır. Araştırma, tarama modeliyle betimlenmiştir. Araştırmacının evrenini 2023-2024 eğitim öğretim yılında Afyonkarahisar'ın İhsaniye ilçesinde Gazlıgöl İmam Hatip Ortaokulunda öğrenim gören 5, 6, 7 ve 8. sınıf düzeyindeki öğrenciler oluşturmaktadır. Okuldan alınan bilgiyle evren 234 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmacının örneklemini ise kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile araştırmacı tarafından kendilerine ulaşılabilen bu evrende öğrenim gören 50 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem grubundaki öğrencilere yaygın kullanılan ChatGPT yapay zekâ aracı tanıtılmış, hikâye ve kavram haritalarından metin oluşturma üzerine bilgilendirme yapılmıştır. Ardından uygulamalı olarak yapay zekâ araçlarıyla edebî ve bilimsel metinler oluşturabilmeleri sağlanmıştır. Planlama, taslak oluşturma, paylaşma, değerlendirme ve gözden geçirme aşamaları takip edilmiştir. Veri toplama aracı geliştirilmeden önce alan taraması yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen "Yapay Zekânın Yazma Becerisine Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri" anketi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğrenciler avantajlar içerisinde "Yapay zekâ hikâye taslağı oluşturulmasında verimlilik sağlıyor.", "Bilimsel metinler oluşturulurken doğru ve kaynaklı bilgiler elde ediyor.", "Yazım, noktalama ve anlatımda kusursuz ürünler ortaya koyuyor." görüşlerine sıklıkla katılmaktadır. "Metinlerde yaratıcılık eksikli-

“İyi var.” ve “Yazıların deneyimlerle iyileştirme imkânı yok.” görüşleri ise öğrencilerin sıklıkla katıldıkları güçlüklerdir. Sonuçlar yapay zekânın yazma becerilerinde faydalı kullanım alanlarının olduğunu, buna karşın makineleşme kaynaklı sınırlılıkları olduğunu göstermektedir. Oluşturdukları metinleri inceleyen öğrenciler, “Yazılı anlatımda duygu tam olarak verilememiş.” ve “Akıcı metinler oluşturulmuş.” görüşlerine sıklıkla katılım sağlamıştır. Metinlere ilişkin aritmetik ortalamalar incelendiğinde çoğunluğun metinler hakkında olumlu görüş ifade ettiği ortadadır. Türkçe ve dil eğitiminde yapay zekâdan beklentiler incelendiğindeyse yazma motivasyonunu artırma, veri gizliliği sağlama, yerli yapay zekâ araçlarının geliştirilmesi, yazım ve imla öğreticiliğinden yararlanma temalı görüşler ağırlıklı olarak öne çıkmaktadır. Bu sonuçlar doğrultusunda yazma becerisinde yapay zekâdan faydalanmamızı sağlayacak yerli ve millî uygulamalar teşvik edilmelidir. Veri gizliliğinin sağlanması güvence altına alınmalıdır. Öğrenci ve öğretmenlere yapay zekâ eğitimleri verilmelidir. Bu araştırma kısıtlı bir evren ve örneklemde yapılmış olup Türkçe ve dil eğitiminde yapay zekânın yazma becerisine etkisi konulu daha kapsamlı çalışmalar yapılmalıdır. Diğer dil becerileri ve yapay zekâ ilişkisi araştırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, yazma becerileri, öğrenci görüşleri.

Alt Tema: Yapay Zekâ Kullanımı

ChatGPT ile İngilizce Öğrenimi: Ortaokul Öğrencileri Üzerindeki Etkilerinin Keşfi

Fatma Gamze DERİNKÖK, Trabzon/Ortahisar/Mahmut Celaledin Ökten Anadolu İmam Hatip Lisesi Fen ve Sosyal Bilimler Proje Okulu

Bu araştırmada yapay zekâ tabanlı dil öğrenme aracı ChatGPT'nin ortaokul öğrencilerinin İngilizce dil becerileri üzerindeki etkileri incelenmiştir. Çalışma, iki grup öğrenci üzerinde gerçekleştirilen kontrollü bir deneyi temel almıştır: Bir deney grubu öğrencileri için ChatGPT, öğrenme ders içeriklerine entegre edilmiş; diğer kontrol grubu ise geleneksel öğretim metodolojileri ile öğrenimlerine devam etmiştir. Araştırmanın metodolojisi, her iki grubun dil becerilerindeki değişimleri ölçmek için başlangıç ve bitiş testlerini içerir. Analiz; ChatGPT'nin kullanımının öğrencilerin kelime bilgisi, gramer anlayışı ve okuma anlama yetenekleri üzerinde istatistiksel olarak anlamlı gelişmeler sağladığını ortaya koymuştur. Deney grubundaki öğrencilerin motivasyon seviyelerinde ve derslere katılımlarında gözle görülür bir artış gözlemlenmiştir, bu da yapay zekâ destekli öğrenim araçlarının dil eğitimindeki potansiyelini vurgulamaktadır. Araştırma sonuçları, ChatGPT'nin ortaokul öğrencilerinin İngilizce öğrenme sürecini nasıl dönüştürebileceğine dair değerli içgörüler sunarken eğitim teknolojilerinin dil eğitimi süreçlerine entegrasyonunun önemine dikkat çekmektedir. Bu bulgular, yapay zekâ destekli öğrenme çözümlerinin eğitimdeki uygulamalarını genişletme konusunda daha sonra yapılacak çalışmalar için de yol gösterici olabilir.

Anahtar Kelimeler: ChatGPT, İngilizce öğrenme, ortaokul, yapay zekâ, eğitim teknolojileri.

İlkokul Öğrencilerinin İngilizce Dil Becerilerinin Geliştirilmesinde Yapay Zekâ Araçlarıyla Oluşturulacak Podcastlerin Etkililiğinin İncelenmesi

Funda ALTINTAŞ, İstanbul/Tuzla/Binali Yıldırım İlkokulu

Türkiye’de Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî kurumlarda, ilkokul düzeyinde İngilizce öğretimi, haftada iki ders saatidir. İlkokul 2. sınıfta İngilizce derslerinde öğrencilerimizden İngiliz dilinin fark edilmesi, ikinci yabancı dili öğrenmeye yönelik motivasyonun artırılması ve temel kelime ve kalıpların öğrenilmesi beklentileri ile başlayan yabancı dil öğretimi, 3. sınıfta da kelime bilgisi ve belli konularda yoğunlaşmalı dinleme, okuma, anlama, konuşma ve çok kısa cümlelerle yazma etkinlikleriyle devam etmektedir. 4. sınıfta kendisinin ve başkalarının ilgi alanlarını, bir gününü rahatça anlatacak kadar İngilizce bilgisi ile mezun ettiğimiz öğrencilerin ortaokul İngilizce derslerine temel oluşturacak altyapıyı edinmiş ve derse olan olumlu tutumu kazanmış olarak ilkokuldan mezun olmaları ve ileriki yıllarda da yabancı dili öğrenmeyi sürdürmeleri hedefimizdir. Ancak dilin doğal olarak öğrenilmesi için haftada iki ders saatinden daha fazla maruziyet gerektiği noktasında uzlaşa sağlayan birçok araştırma mevcuttur. Günümüz dünyasında teknoloji ve dijital dünyadan uzak kalmak mümkün değildir. Etkin bir dil öğrenimi için teknolojik araç ve uygulamaların, dünyaya gözlerini dijital okuryazar olarak açan günümüz ilkokul öğrencilerinin ikinci dil öğrenme süreçlerine, derse olan ilgi ve motivasyonu artırma noktasında katkı sağladığı bilinen bir gerçektir. Bu noktadan hareketle öğrencilerin ders dışı zamanlarda da İngilizce pratiği yapabilecekleri bir ortam oluşturmayı hedefleyen bir çalışma ihtiyacı doğmuştur. Bu çalışmanın amacı, yapay zekâ araçları kullanılarak ilkokul 2. sınıf İngilizce dersi öğretim programı kazanımlarına uygun olacak şekilde oluşturulan podcastlerin, ilkokul öğrencilerine İngilizce öğretimindeki rolüne odaklanmak ve özellikle öğrenci motivasyonu, dinleme, anlama ve konuşma becerilerinin artmasında etkililiğini değerlendirmektir. Bu çalışma ile 2. sınıf İngilizce dersi öğretim programına uygun olarak yapay zekâ araçları kullanılarak içerikler hazırlanmış, bu içerikler yapay zekâ tarafından seslendirilerek İngilizce öğrenen küçük yaştaki öğrencilerin ders saati dışında EBA üzerinden ya da güvenilir sohbet uygulamaları vasıtasıyla her zaman her yerden ulaşabilecekleri içerikler elde edilmiştir. Böylece öğrenciler, doğru telaffuzla seslendirilen, internet güvenliği hususları gözetilmek suretiyle oluşturulan içeriklerle pratik yapma imkânı bulurken çevrim içi video paylaşım ve sosyal medya araçlarına da maruz bırakılmamışlardır. Araştırma eylem araştırmasıdır. Katılımcılar İstanbul İli Tuzla İlçesi Binali Yıldırım İlkokuluna devam eden 2/D, 2/E ve 2/F öğrencilerinden rastgele seçilen 50 öğrenciden oluşmaktadır. Katılımcılar deney ve kontrol grubu olarak ikiye ayrılmışlardır. Araştırmada nitel ve nicel veri toplama araçları bir arada kullanılmıştır. Nitel veri toplama araçları olarak öğrenci ve öğretmen görüşmeleri ve gözlem kullanılmıştır. Nicel veri toplama araçları olarak Karabulut, H. İ. (2023) Psychometric Evaluation of the Adaptation of the Short Form Foreign Language Classroom Anxiety Scale makalesinde yer alan Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Ölçeği (FLCAS)’nin kısa formu olan S-FLCAS ön test ve son

■ Alt Tema: Yapay Zekâ Kullanımı

test olarak uygulanmıştır. Bunun yanında çalışmamız için tarafımızca podcast içeriklerine uygun olarak hazırlanan sorulara öğrencilerin ders esnasında verdiği cevapların da doğru ortalamaları alınarak yapay zekâ yardımıyla oluşturulan podcast içeriklerle yapılan derslerin İngilizce dinleme ve anlama becerilerine ne derece katkı sunduğu noktasında çıkarımlarda bulunmak üzere kullanılmıştır. Öğrencilerin dinleme, anlama ve derse olan motivasyonlarına yönelik toplanan nitel verilerin analizi tablolaştırılmıştır. Tutum ölçeğine ait nicel verilerin analizinde SPSS paket programından faydalanılmıştır. Nitel verilerden ulaşılan sonuçlara göre yapay zekâ ile oluşturulan ve çocuk sesi ile seslendirilen podcastlerin öğrencilerin ilgisini çektiği, eğlenceli ve kendilerine yakın, sevimli şeklinde betimledikleri podcastleri dinleme ve oluşturma konusunda isteklerinin çoğaldığı ve çalışmanın sonunda derse olan tutumlarının ve motivasyonlarının olumlu yönde artış gösterdiği belirlenmiştir. Nicel veriler ise eski usul, sadece okuma yoluyla yapay zekâ tarafından hazırlanan metinlerle çalışmayı yürüten kontrol grubu öğrencilerinin, dersleri podcast sesli içeriklerle işleyen deney grubu öğrencilerine nazaran araştırmanın son safhasında konuşma becerilerini sergileyebilecekleri, kendi podcastlerini oluşturma konusunda çok da istekli olmadıkları ve derste İngilizce konuşmaya yönelik çekincelerinin devam ettiği gözlemlenmiştir. Deney grubu öğrencileri ise hem İngilizce konuşmaya daha istekli olmuşlar hem de telaffuz ve tonlama gibi alt becerileri de kontrol grubuna göre daha üst seviyede kazanmışlardır. Araştırmamızın sonucuna göre İngilizce öğretmenlerine derslerinde yapay zekâ araçlarıyla oluşturulan podcast üreterek öğrencilerinin ders içi ya da ders dışı zamanlarda etkinlik ve pratik yapabileceği bir materyal olarak kullanmaları önerilmektedir. Teknolojinin güncel imkânlarından faydalanmak suretiyle yeni materyaller geliştirmenin bir başka yolu olarak yapay zekânın zamandan ve enerjiden tasarruf sağladığı gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Podcast, yapay zekâ, dinleme, konuşma, İngiliz dili eğitimi, ilkokul, İngilizce.

A1 Seviyesi Türkçe Öğretiminde Metinden Görsel Oluşturma Araçlarının Kullanımı

Fürkan GÜLEÇ, Kırgız Cumhuriyeti/Bişkek/Maarif Eğitim Kompleksi

Dil öğretimi, yapay zekâ (AI) tarafından giderek daha fazla desteklenmektedir. Yapay zekâ, dil öğrenme sürecini zenginleştirmek ve kişiselleştirmek için çeşitli yollar sunar. Öncelikle AI tabanlı dil öğretim uygulamaları, öğrencilerin ihtiyaçlarına ve öğrenme hızlarına göre özelleştirilmiş içerik sunarak etkili bir öğrenme deneyimi sağlar. Bu uygulamalar öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek için interaktif egzersizler, dil bilgisi kontrolleri ve dil pratiği sunar. Yapay zekâ ile metinden görsel oluşturma teknolojisi, bilgisayar sistemlerinin metin tabanlı verileri analiz ederek görsel içerik üretmelerini sağlayan bir alanı ifade eder. Bu teknoloji doğal dil işleme (NLP) ve bilgisayarla görme gibi yapay zekâ alanlarını birleştirerek çalışır. Metinden görsel oluşturma, metin tabanlı verileri işlemek ve anlamak için doğal dil işleme tekniklerini kullanır. NLP algoritmaları, metin verilerini analiz eder, kelime anlamlarını çıkarır ve dil bilgisel yapıları anlar. Bu sayede metindeki bilgileri görsel içeriklere dönüştürmek için temel bir temel sağlanır. Bilgisayarla görme (Computer Vision) teknolojisi, resim veya video gibi görsel verileri analiz ederek anlamlandırmayı sağlar. Metinden görsel oluşturma, NLP ile çözümlenmiş metin verilerini kullanarak bilgisayarla görme algoritmalarını besler. Bu sayede, belirli metin içeriğine dayalı olarak görsel içerikler üretilebilir. Metinden görsel oluşturma (Text-to-Image Generation) teknolojisi, metin verilerini analiz ederek onları görsel içeriklere dönüştürür. Örneğin bir cümle veya paragraf metin verisi girildiğinde bu teknoloji ilgili görsel içerikleri oluşturabilir. Yapay zekâ ile metinden görsel oluşturma uygulamaları, dil öğretiminde çeşitli yollarla kullanılabilir. Bu teknoloji ile kelime kartları ve görsel sözlükler hazırlanabilir, dil oyunları ve etkinlikleri kurgulanabilir, dil kullanımı ve dil bilgisi alıştırmaları tasarlanabilir, hikâye anlatımı ve kompozisyon yazma destekleri sağlanabilir. Bu uygulamalar, dil öğrencilerinin öğrenme sürecini daha etkili ve keyifli hâle getirebilir. Ayrıca öğrencilere farklı öğrenme stillerine ve ihtiyaçlarına uygun çeşitli öğrenme araçları sunarlar. Bu çalışmada metinden görsel oluşturma teknolojisinin Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin yazma becerisine etkisi üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, yapay zekâ, metinden görsel oluşturma, yazma becerisi.

Alt Tema: Yapay Zekâ Kullanımı

Blok Tabanlı Yapay Zekâ Uygulamalarının Lise Öğrencilerinin Yazma Kaygılarına Etkisi

Hatice DANIŞMAN, Zonguldak/Alaplı Anadolu İmam Hatip Lisesi Fen ve Sosyal Bilimler Proje Okulu

21. yüzyılın hızla gelişen ve değişen dünyasında yapay zekâ en önemli teknolojilerden biri olmuştur. Bir önceki yüzyılda sadece bilim-kurgu filmleri ve romanlarında görülen teknolojik gelişmeler, bugün yapay zekânın hayatımıza girmesiyle bizzat yaşanmaktadır. Yapay zekâ insan beynini taklit eden, insan zekâsına özgü olan yüksek bilişsel fonksiyonları veya otonom davranışları sergilemesi beklenen yapay bir işletim sistemi olarak tanımlanmaktadır. Günümüzde yüz tanımadan tıbbi teşhislere kadar çok farklı alanlarda kullanılan yapay zekâ eğitim alanında da varlığını hissettirmiştir. Eğitimde yapay zekâ; kişiselleştirilmiş eğitim veya diyalog eğitim sistemleri, keşfedici eğitim, eğitimde veri madenciliği, yapay zekâyâ dayalı değerlendirme sistemleri vb. uygulamalar hâlinde karşımıza çıkmaktadır. Eğitimde yapay zekânın her geçen gün etkililiğini artıracak kaçınılmazdır. Yapay zekânın kullanım alanlarından birisi de bireylere dil ve yazma öğretimidir. Literatürde yapılan bazı çalışmalar, yapay zekânın öğrencilerin yazma becerilerini geliştirdiğini ortaya koymaktadır. Bu çalışmada blok tabanlı yapay zekâ uygulamaları kullanılarak yazma etkinliklerini ilgi çekici ve eğlenceli hâle getirmek, böylelikle öğrencilerin yazma kaygısını gidermek amaçlanmıştır. Aynı zamanda yapay zekâ ile öğrencilerin temel programlama ve ileri düzeyde düşünme becerilerini geliştirmek, dil becerilerine katkı sağlamak, hikâye yazma ve anlatma becerilerini geliştirmek amaçlanmıştır. Çalışmada blok tabanlı yapay zekâ uygulamalarının lise öğrencilerinin yazma kaygılarına etkisi incelenmiştir. Çalışmanın katılımcıları Batı Karadeniz bölgesinde yer alan bir devlet okulunda öğrenim gören 22 lise öğrencisidir. Araştırmanın verileri, öğrencilerin yazma kaygısı düzeylerini belirlemek amacıyla Daly ve Miller tarafından geliştirilmiş olan Yazma Kaygısı Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Ölçek verileri kullanılarak ölçeğe ilişkin ön test ve son test puan ortalamaları hesaplanmıştır. Çalışmada, kodlama ve robotik konularını öğretmeyi amaçlayan görsel programlama dilini içeren bir yapay zekâ uygulaması olan PictoBlox kullanılmıştır. Öğrenciler, yazdıkları alternatif hikâye sonlarını oluşturdıkları bloklarla kodlamış aynı zamanda seslendirmişlerdir. Çalışma sonunda öğrencilerin yazma kaygılarının anlamlı biçimde azaldığı görülmüştür. Araştırma sonuçlarından hareketle Türk dili ve edebiyatı ile Türkçe derslerinde bu tür yapay zekâ uygulamalarının kullanılmasıyla öğrencilerin yazma kaygılarının giderilebileceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Yazılı anlatım, yazma kaygısı, yapay zekâ, blok tabanlı uygulama.

Masalların Seslendirilmesi ve Yapay Zekâyla Görselleştirilmesinde Öğrencilerin Umut ve Mutluluk Düzeyleri Değişimi

Keziban KAYGISIZ, İstanbul/Gaziosmanpaşa Ortaokulu

Masalların seslendirilmesi ve görselleştirilmesinde teknoloji ve yapay zekânın entegrasyonunun sağladığı imkânlar hem uygulayıcıların hem de dinleyicilerin umut ve mutluluk düzeyleri üzerinde olumlu bir etki yaratmaktadır. Sesli okuma tekniklerinin kayıt ortamında kullanılması ve metnin yapay zekâ ile görselleştirilmesi, masalların daha etkili bir biçimde dinleyicilere ulaştırılmasını mümkün kılmakta ve dinleyicilerin hikâyelerle olan etkileşimlerini artırmaktadır. Masalların sunumunda kullanılan seslendirme ve yapay zekâ teknolojileri, çocukların duygusal algılarını ve anlam dünyalarını genişletmektedir. Böylece onların kendi iç dünyalarında pozitif duyguların gelişimine katkıda bulunmaktadır. Bu teknolojik uygulamalar, ortaokul öğrencilerinin eğitime yeni bir boyut kazandırıp kazandırmadığının ve onların akademik başarılarına dolaylı yollardan destek sağlayıp sağlamadığının incelenmesi amacıyla bu çalışmada ortaokul öğrencilerin umut ve mutluluk düzeyleri değerlendirilmektedir. Bu amaç doğrultusunda seslendirme ve görselleştirilmede Leylek ile Tilki masalı kullanılmıştır. Masallar aracılığıyla öğrencilere aktarılan derin mesajlar ve öğretiler, seslendirme ve yapay zekâ destekli görselleştirme teknikleriyle daha kalıcı olup öğrencilerin öğrenme deneyimlerini daha anlamlı ve unutulmaz kıldığı düşünülmektedir. Bu bağlamda İstanbul'un Gaziosmanpaşa Ortaokulu 5. sınıf öğrencileri araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Bu çalışmada "durumsal umut" ve "özel mutluluk" ölçekleri kullanılmıştır. Bu çalışmanın amacı, kapsamı ve kullanılacak anketleri belirlendikten sonra yol haritası; masalın belirlenmesi, masalı duyduktan sonra öğrencilerin umut ve mutluluk düzeylerinin belirlenmesi, her bir öğrencinin masalı seslendirmesi, her bir öğrencinin yapay zekâ yardımıyla masalı görselleştirmesi, seslendirme ve görselleştirme işlemlerinden sonra öğrencilerin oluşturdukları masalları dinlemeleri, bu işlemten sonra tekrar umut ve mutluluk düzeylerinin belirlenmesi şeklinde olmuştur. Bu işlemler yapıldıktan sonra çalışmanın alternatif hipotezinin test edilmesi için elde edilen veriler SPSS v27 programı (Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi) kullanılmıştır. Masalların seslendirilmesi ve görselleştirilmesi sürecinde kullanılan seslendirme teknolojileri ve yapay zekânın, öğrencilerin empati, yaratıcılık ve kritik düşünme becerilerinin gelişimine önemli katkılarda bulunacağı ön görülmektedir. Bu çalışma, eğitimciler ve politika yapıcılar için teknoloji ve yapay zekâ destekli öğretim yöntemlerinin öğrencilerin duygusal ve sosyal becerilerinin geliştirilmesindeki potansiyelini ortaya koyacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Masal, seslendirme, görselleştirme, yapay zekâ, umut, mutluluk.

Alt Tema: Yapay Zekâ Kullanımı

İngilizce Öğretmenlerinin Yapay Zekâ Teknoloji Kullanımına Yönelik Görüşleri

Latife ÇERİ, Denizli/Pamukkale/Atatürk Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

İlk kez 1956 yıllarında John McCarthy tarafından Dortmund konferansında dile getirilen yapay zekâ (AI) kavramı yaşadığımız yüzyılın vazgeçilmez bir parçası olmuştur. Endüstri dalında yaygın olarak kullanılan yapay zekâ; makine öğrenimi veya derin öğrenme olarak adlandırılan insan benzeri düşünme ve karar verme mekanizmaları için tasarlanmış bir bilim dalıdır. Yapay zekânın eğitim alanında kullanımı incelendiğinde ise sadece bilgi tabanlı değil aynı zamanda mantık tabanlı yapay zekâ program uygulamaları karşımıza çıkmaktadır. Eğitimde kullanılan yapay zekâ uygulamaların arasında eğitimde veri madenciliği, kişileştirilmiş eğitim, akıllı ajandalar, özel ihtiyacı olan öğrenciler için eğitim, otomatik test oluşturmada ve bu programlara her geçen gün bir yenisi eklenmektedir. Bu çalışmada İngilizce öğretmenlerinin günlük yaşamının bir parçası hâline gelen yapay zekâ teknolojilerinden hangilerini kullanmayı tercih ettikleri, bu uygulamaları ne sıklıkta kullandıkları, tercih etme sebepleri, kullanırken karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlara karşı buldukları çözüm önerilerini ortaya koymayı amaçlamıştır.

Tarama yöntemiyle hazırlanan bu çalışmaya 113 İngilizce öğretmeni katılmıştır. Çalışmaya katılan %56.6'sı lisans, %38.1'i yüksek lisans, geriye kalan %5.3 öğretmen ise doktora düzeyinde eğitim almıştır. Katılımcıların %43.4'ü meslek lisesi, fen lisesi, imam hatip lisesi ve Anadolu liselerinde görev yapmaktadır. Geriye kalan katılımcıların %8'i ilkököl, %32.7'si ortaokul, %6.2'si Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM) ve %9,7'si özel eğitim kurumları, üniversite veya Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) merkez teşkilatının farklı birimlerinde görev yapmaktadır. Elde edilen veriler betimsel istatistik yöntemi ile yüzde frekans değerli hesaplanmış olup sayısal veriler tablolarla sunulmuştur. Katılımcı öğretmenlerden %38.1'i yapay zekâ teknolojilerini daha önce hiç kullanmadığını ve kullanmayı tercih eden öğretmenlerin ise %54'ü düzenli olarak kullanmadıkları ve sadece ihtiyaç duydukları durumlarda kullanmayı tercih ettiklerini belirtmiştir. Ayrıca %95.6'sı bu uygulamaların İngilizce öğretimine olumlu katkısı olduğunu belirtirken geriye kalan %4.4 ise İngilizce öğrenimini desteklemediğini belirtmiştir. Katılımcılar tarafından tercih edilen yapay zekâ araçları arasında en çok tercih edilen ChatGPT iken devamında Microsoft Copilot, Suno AI, Artstep, Canva ve Gemini uygulamalarıdır.

Öğretmenlerin yapay zekâ teknolojilerini kullanırken karşılaştıkları sorunlar arasında istenilen ürünü oluşturmak için uygun ipuçları bulmakta ve yönergeler oluşturmada zorlandıkları, bazı uygulamalarda yazılan ipuçlarında karakter sınırlamasının olması, kimi uygulamalarda sınırlı kullanıma destek verip devamında ücret talebinde bulunması

Alt Tema: Yapay Zekâ Kullanımı

ve yapay zekâ aracıyla edindikleri bilginin güvenilirliği konusunda yaşadıkları korkular yer almaktadır. Bu sorunlara karşın katılımcılardan alınan çözüm önerileri arasında öğretmenlerin bu programları daha etkili ve verimli kullanabilmeleri için yüz yüze veya çevirim içi hizmet içi eğitimlerin düzenlenmesi ve iyi uygulama örneklerinin yaygınlaştırılıp paylaşılması gibi öneriler bulunmaktadır. Sonuç olarak İngilizce öğretmenlerinin yapay zekâ uygulamalarının kullanımı hakkında genel bir bilgiye sahip oldukları ve uygulamaları sadece bilgi tabanlı kullandıkları görülmüştür. Yapay zekâ programları sürekli olarak değerlendirilerek iyileştirilmeli ve öğretim programı, öğretim içeriği, eğitim materyalleri oluşturmada, kişileştirilmiş öğrenme ortamları hazırlamada kullanımları konusunda öğretmenler bilgilendirilerek daha verimli ve etkili hâle getirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, eğitimde yapay zekâ, İngilizce öğretmen görüşleri.

Alt Tema: Yapay Zekâ Kullanımı

ChatGPT Uygulamasının Öğrencilerin Yazma Becerilerine ve Kaygılarına Etkisi

Melek KILIÇ, Artvin/Borçka/Güreşen Şht. Resul Kakşi Ortaokulu

Günümüzde hızla gelişen ve etkin yayılım gösteren teknolojik ilerlemelerin eğitim öğretime yansması giderek artmakta bu ilerlemeler kapsamında yapay zekânın eğitim öğretimde kullanım alanları genişlemektedir. Yapılan araştırmalar incelendiğinde yapay zekânın eğitime sağladığı katkıların çok önemli boyutlara ulaştığı bu sebeple yapay zekâ sistemlerinin eğitimin her aşamasında yer alması gerektiği ön plana çıkmaktadır. Bu çalışmanın amacı yapay zekâ uygulamalarından biri olan ChatGPT uygulamasının öğrencilerin yazma becerilerine ve kaygılarına etkisini araştırmaktır. Araştırma süreci tek grup üzerinden yürütüldüğünden yöntem olarak nicel araştırma desenlerinden biri olan "Tek Gruplu Ön Test-Son Test Zayıf Deneysel Desen" benimsenmiştir. Ayrıca araştırma sonunda çalışma grubuna nitel araştırma desenlerinden yarı-yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Artvin ilinin Borçka ilçesine bağlı Güreşen Şehit Resul Kakşi Ortaokulunda 6. sınıfta öğrenim görev 11 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada ön test ve son test olarak yazma kaygısı ölçeği uygulanmıştır. Ayrıca öğrencilerin ChatGPT uygulamasının öğrencilerin yazma becerilerine ve kaygılarına etkisini derinlemesine incelemek amacıyla araştırmacı tarafından yarı-yapılandırılmış bir görüşme formu hazırlanmıştır. Araştırmada verilerin çözümlenmesinde istatistiksel analiz tekniklerinden, içerik ve betimsel analiz tekniklerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonunda öğrencilerin ChatGPT uygulamasına yoğun ilgi gösterdiği, severek kullandığı, yazma etkinliklerinin oluşturulması ve sınıf içerisinde paylaşılması konusunda ilgi ve isteklerinin arttığı gözlemlenmiştir. ChatGPT uygulamasının yazma etkinliklerinde kullanımının öğrencilerin yazma kaygısına yönelik anlamlı düzeyde farklılık oluşturduğu ve yazma çalışmalarında yardım alınan ChatGPT uygulamasının öğrencilerin yazma kaygısını azalttığı saptanmıştır. Öğrencilerin ChatGPT uygulamasının yazma etkinliklerinde kullanımını yararlı, eğlenceli ve ilham verici buldukları, ChatGPT uygulamasından yazma öncesinde fikir alma, örnek yazma etkinliklerini inceleme, yazma sürecinde başlık oluşturma, yazma etkinliğine başlama, devam ettirme ve tamamlama, yazma süreci sonunda da yazım ve noktalama hatalarının düzeltilmesinde kullandıkları ortaya çıkmıştır. ChatGPT uygulamasının öğrencilerin düşünme ve yazma becerilerini geliştirdiği tespit edilmiştir. Araştırma sonuçları göstermektedir ki yapay zekâ uygulamalarından biri olan ChatGPT eğitim öğretim içerisinde kullanılması öğrencilerin akademik ve sosyal gelişimine birçok katkı sağlamakta, öğrencilerin üst bilişsel, yaratıcı düşüncelerine ve yazma çalışmalarına ilham vermekte, eğitim öğretimde verimliliği arttırmaktadır. Eğitimcilerin yapay zekânın sınıf içi ve dışı ortamlarda nasıl etkin ve faydalı bir biçimde kullanılabilceğine dair bilgi ve beceriler edinmeleri, bu konuda ilgililer tarafından eğitici ve bilgilendirici eğitimler düzenlenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, chatgpt, eğitim, yazma becerisi, yazma kaygısı.

Dil Öğrenimine Sihirli Bir Dokunuş: Yapay Zekâ

Meral ŞEVİK, Edirne/Uzunköprü Anadolu Lisesi

İçinde bulunduğumuz 21. yy. da teknoloji alanında çok hızlı gelişmeler yaşanırken bu gelişmelerin eğitim sisteminde de yansımaları çok net bir şekilde gözlenmektedir. Öğrenme-öğretme süreçlerinde teknoloji kullanımı ihtiyaç olmaktan çıkmış bir zorunluluk hâline gelmiştir. Teknolojiyle birlikte hayatımıza giren kavramlardan bir tanesi de yapay zekâ kavramıdır. Yapay zekâ eğitimde sadece yükselen bir trend değil, aynı zamanda öğrenmenin geleceğini şekillendirmeye devam edecek olan güçlü bir araçtır. Her öğrencinin ihtiyaçlarına göre özelleştirilebilen dijital içerik oluşturma potansiyeline sahip olması dil öğrenimi için önemli bir fırsat sunmaktadır. Z kuşağı olarak adlandırılan lise öğrencileri, yalnızca kaliteli eğitime, girdiye, etkileşime değil, aynı zamanda dil öğrenimi için sürdürülebilir motivasyona da ihtiyaç duyarlar. Bu çalışmanın amacı, yapay zekâ uygulamalarının ve yapay zekâ destekli dijital araçlarının yabancı dil dersinde lise öğrencilerinin başarısı ve motivasyonu üzerindeki etkisini belirlemektir. Araştırmanın örneklemini 2023-2024 eğitim öğretim yılında Uzunköprü Anadolu Lisesinde 12. sınıfta öğrenim görmekte olan yabancı dil seviyelerinin Avrupa Konseyi Ortak Dil Çerçeve Programı'nda belirtilen seviyeler dikkate alındığında B1 Bağımsız kullanıcı oldukları tespit edilen rastgele seçilmiş 48 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmamızda nicel araştırma yöntemi kullanılmış olup deneysel modelden faydalanılmıştır. Katılımcılar, kontrol ve deney grupları olarak iki gruba ayrıldı. Veri toplama araçları olarak Gardner (2005) tarafından geliştirilen Yabancı Dil için Motivasyon Ölçeği ve Yabancı Dil Başarı Testi kullanıldı. Sürecin başlangıcında iki gruba da yabancı dil başarılarını ve motivasyon düzeylerini belirlemek amacıyla ön testler uygulandı. Test ve motivasyon ölçeği sonuçları incelendiğinde iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı, iki grubun homojen bir dağılım gösterdiği tespit edildi. Ardından uygulama süreci başladı. Araştırmada deney grubunda yapay zekâ uygulamaları ve yapay zekâ destekli dijital araçlarla uygulamalar gerçekleştirildi. Kontrol grubunda ise yabancı dil dersi geleneksel öğretim yaklaşımıyla işlendi. Deney grubundaki öğrenciler için ilk olarak yapay zekâ uygulamaları ve araçlarını tanıtan bir rehber hazırlandı. Rehberin içinde öğrencilerin konu tekrarı yapabilmelerine, görseller oluşturabilmelerine, sunu hazırlayabilmelerine, ses kaydedebilmelerine, dil bilgisi ve noktalama işaretleri hatalarını anlık olarak kontrol edip dönüt vermelerine imkân sunan yapay zekâ araçları listesi ve bunların nasıl kullanılabileceğini anlatan açıklayıcı videolar yer aldı. Konular anlatıldıktan sonra öğrencilerden öğrendikleri konuları pekiştirmeleri için ChatGPT, Perplexity, Copilot, Bard Vidno, HeyGen, Duolingo, Grammarly, Tutor Dall-e, DeepL gibi araçlar kullanarak içerikler üretmeleri istendi. Yapay zekâ uygulamaları, öğrencilerin metinleri okuma, anlama, çeviri ve analiz etme becerilerini geliştirmek için de kullanıldı. Ayrıca öğrenciler yapay zekâ programlarını kullanarak dil bilgisi egzersizleri, quizler ve etkileşimli oyunlar yapmak için takımlar hâlinde çalıştılar. Deneysel gruptaki öğrenciler, dersin temaları ve konularıyla ilgili yazma görevleri, kompozisyonlar, hikâye

Alt Tema: Yapay Zekâ Kullanımı

yazma ve yaratıcı yazma etkinlikleri yapmak için takımlar hâlinde Perplexity, Copilot ve ChatGPT programlarını kullandılar. Uygulama toplamda 12 hafta sürdü. On iki haftalık deneysel sürecin sonunda, deney ve kontrol grubundaki öğrencilere “Yabancı Dil Başarı Testi” ve “Motivasyon Ölçeği” uygulanarak son test verileri toplandı ve gerekli analizler yapıldı. Yapılan değerlendirme sonucunda yapay zekâ uygulamalarıyla eğitim verilen deney grubundaki öğrencilerin başarıları geleneksel yöntemle ders gören kontrol grubundaki öğrencilerden daha fazla arttı ($t=3,09$; $p<0,05$). Ayrıca motivasyon ölçeği son test sonuçları incelendiğinde deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin İngilizce dersine yönelik motivasyonu arasında anlamlı bir fark bulundu ($t=5,70$, $p<0,05$). Grupların ortalamaları göz önüne alındığında yapay zekâ uygulamalarının gerçekleştirildiği deney grubundaki öğrencilerin motivasyonu, geleneksel öğretim yöntemiyle dersin işlendiği kontrol grubundaki öğrencilere göre daha olumlu olarak görülmüştür. Bu sonuçlar, yabancı dil eğitiminde yapay zekâ kullanımının öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyebileceğini göstermektedir. Analiz sonuçları, deney grubunda gerçekleştirilen uygulamaların öğrencilerin yabancı dil dersi başarıları ve motivasyonu üzerinde olumlu etkileri olduğunu gösterdi. Deney grubundaki öğrencilerin motivasyon düzeyleri yükseldi. Öğrencilerin derse karşı olan ilgisi artarken ders öğrenme süreci daha eğlenceli hâle geldi. Yapay zekâ uygulamaları, öğrencilerin başarıları ve motivasyonuna olumlu katkıda bulundu. Öncelikle öğretmenlere yapay zekâ uygulamaları konusunda eğitimler verilmelidir. Yapay zekâ araçlarının etkili bir şekilde kullanılabilmesi için öğretmenlerin öğrencilerinin dil öğrenme stilleri ve ihtiyaçları konusunda bilgi sahibi olması gerekmektedir. Öğretmenler öğrencilerine yapay zekâ konusunda rehber olmalıdır. Öğrenciler için yapay zekâ araçlarının neler olduğu ve nasıl kullanılabileceği konusunda rehberler hazırlanmalıdır. Bakanlık tarafından hazırlanan dijital kaynaklarda yapay zekâ destekli uygulamalara yer verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil öğrenimi, eğitim teknolojileri, yapay zekâ uygulamaları.

Türkçe Eğitiminde Yapay Zekâ Uygulamalarının Kullanımı

Nebahat TOKER, İzmir/Konak Özel Türk Ortaokulu
Göknur GÜNAY, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte öğrencilerin içine doğduğu bilgi çağı, bilgiyi farklı araçlarla bulma, analiz etme, sunabilme gibi birtakım becerilerle donanmış insan gücüne ihtiyaç duyar. Dijitalleşmenin hızı göz önünde bulundurulduğunda öğrencilerin eğitim ortamında teknolojiden bağımsız öğrenmeler gerçekleştirmesi düşünülemez. Türkçe dersi, ana dili eğitimi dersidir. Öğrencilerin ana dili ve düşüncelerine dair üst düzey becerilerini ve tutumlarını geliştirirken 21. yüzyılda dijital araçlar tüm öğrenmeler için kilit rol oynar. Yapay zekâ (artificial intelligence), Avrupa Komisyonunun 2018’de yaptığı tanıma göre “Karmaşık bir amaç verildiğinde, çevrelerini algılayarak toplanan yapılandırılmış veya yapılandırılmamış verileri yorumlayarak fiziksel veya dijital dünyada hareket eden ve insanlar tarafından tasarlanan sistemler.” olarak ifade edilmiştir. Yapay zekâ, insanların beslediği ve bu bilgilerden otomatik, anlamlı çıkarımlar yapan özellikle eğitim öğretimde büyük kolaylık sağlayabilecek bir teknolojidir. Bu çağın bireyleri teknoloji tabanlı yeni okuryazarlık becerileriyle donanmış bireyler olduklarında hayata katılım noktasında önemli bir yol alabilirler. Bu çalışmanın amacı Türkçe eğitiminde yapay zekâ araçlarının kullanılabilirliğini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda Türkçe eğitiminde kullanılabilecek yapay zekâ araçları tespit edilerek bu araçların Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda yer alan kazanımlara hizmet edecek şekilde kullanımları denenmiştir. Seçilen araçlarla kazanımlara hizmet eden etkinlik örnekleri tasarlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır. Elektronik ortamda taramalar yapmaya da müsait olan bu yöntemle Türkçe dersi kazanımları için en ekonomik ve işlevsel araçlar tespit edilmiş ve bu araçlardan örnekler oluşturulmuştur. Seçilen araçların içinden kazanımlara uygun olanlar tespit edilirken betimsel analizden yararlanılmıştır. Sonuç olarak sırasıyla “Quick Draw, CleanupPictures, Lexica, Gamma.App, Fliki” araçlarının “sözcükte anlam, görsel okuma ve yazma, grafik ve çizelgeyle çok katmanlı metin oluşturma, metin türleri, Türkçenin zenginlikleri” konularını ifade etmede kullanılabileceği saptanmış ve bu doğrultuda içerikler üretilmiştir. Hazırlanan bu içerikler ilgili kademelerde öğrencilerle hem sınıf ortamında hem de K-12 portalında paylaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, dijitalleşme, Türkçe eğitimi, teknoloji, yeni okuryazarlıklar.

Alt Tema: Yapay Zekâ Kullanımı

Yapay Zekâ Destekli Dijital Hikâye Yazma Araçlarının Ortaokul Öğrencilerinin Yazma Becerisine Yönelik Tutumlarına Etkisi

Şebnem GÜRLER, Tekirdağ/Çorlu Bilim ve Sanat Merkezi

Yazma becerisi dört temel dil becerisi arasında en zor kazanılanıdır. Bu becerinin gelişmesi için öğrencilerin kendine güvenmesi veya yazmaya ilgi duyması kritik unsurlardır. Günümüz öğrencileri artık doğal bir ilgi merkezi olacak şekilde dijital teknolojilerle büyümektedirler. Öğrencilerin ilgi alanlarına odaklanarak dil becerilerini geliştirmek de etkili bir yol olabilir. Yapay zekâ destekli dijital hikâye yazma araçları öğrencilere dil bilgisi, fikir, ilham, hikâye planı oluşturmada öneriler sunabilmekte; üretilenleri anlık geri bildirimlerle düzenleyebilmekte ve animasyona dönüştürebilmektedir. Böylece yazma süreci daha eğlenceli bir öğrenme zemininde gerçekleşmektedir. Bu olumlu özellikler yanında yapay zekâ destekli dijital hikâye yazma araçları; aşırı kullanma, öğrencinin kendi özgün duygu ve düşüncelerini sürece dâhil etmeyip hazır alıma, teknolojiye erişim sorunları gibi riskleri de beraberinde getirmektedir. Bu nedenle yapay zekâ destekli dijital hikâye yazma araçlarını öğrencilerin gelişimini destekleyecek şekilde dengeli ve bilinçli kullanmak ve risklerden kaçınmak önemlidir. Bu çerçevede araştırmanın ana problemi “Yapay zekâ destekli dijital hikâye yazma araçlarının ortaokul öğrencilerinin yazma becerisine yönelik tutumlarına etki düzeyi nedir?” cümlesidir. Araştırmanın çalışma grubu, 2023-2024 eğitim öğretim yılında, ülkemizdeki bir devlet okulunda, 5. sınıfta eğitimine devam eden 33 öğrencidir. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden tek gruplu ön test ve son test araştırma modeli uygulanmıştır. Ölçme aracı olarak “Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Çalışma grubuyla 8 hafta boyunca TinyWow ve Fliki adlı çevrim içi yapay zekâ destekli dijital hikâye yazma araçlarıyla hikâye yazma uygulaması yapıldıktan sonra aynı ölçme aracı son test olarak tekrar uygulanmıştır. Verilerin analizinde IBM SPSS 25.0 programından faydalanılmıştır. Ön test ve son test sonuçlarına ilişkin ortalama farklılıklar incelendiğinde; öğrencilerin yazmaya yönelik ilgi, algı, katkı ve tutumları için son test sonuçları, ön test sonuçlarından daha yüksektir. Ortaokul öğrencilerinin yazmaya yönelik ilgi, algı, katkı ve tutumlarına ilişkin ön test ve son test sonuçlarının cinsiyete göre farklılıkları incelendiğinde hem kız hem erkek öğrencilerde son test sonuçları daha yüksek çıkmıştır. Bu bağlamda yapay zekâ destekli dijital hikâye yazma araçlarının öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmede etkili bir uygulama olduğu kabul edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe dersi, yazma becerisi, yapay zekâ destekli hikâye yazma araçları.

Öğrencilerin İngilizce Derslerinde ChatGPT'nin Kullanılmasına İlişkin Deneyimleri: Örnek Bir Uygulama

Şeyda BAŞ DOĞAN, Kocaeli/Kartepe/Pirelli Anadolu Lisesi

Dünyada en çok konuşulan dil olma ünvanını uzun zamandır elinde tutan İngilizce, küresel olarak eğitim politikalarında önemli bir yere sahiptir. İngilizcenin son 20 yıldır “lingua franca” olma ünvanı, en genel anlamda, farklı ana dile sahip olan insanların ortak iletişim dili olarak İngilizceyi kullanmasına gönderme yapmaktadır (Seidlhofer, 2005). British Council (2024) tarafından sağlanan verilere göre dünyada 2 milyardan fazla İngilizce konuşan vardır ve bunların sadece 400 milyonu ana dili İngilizce olanları kapsamaktadır; gelecekte İngilizceyi yabancı dil olarak konuşan kişilerin sayısının artacağına ilişkin projeksiyon düşünüldüğünde, yabancı dil öğretiminin öneminin artacağı anlaşılmaktadır. İngilizcenin “yabancı dil” olarak öğretilmesi, İngilizcenin yaygın olarak konuşulmadığı ülkelerde İngilizce öğrenenleri ifade etmektedir (Stern, 1983). Türkiye’de de İngilizce yabancı dil olarak öğretilmektedir; bu durum farklı öğrenme amaçlarına, farklı dilsel bağlamlara ve öğrenme yöntemlerine vurgu yaptığı gibi eğitim politikaları açısından da farklılaşmalara ve birtakım problemlere sebep olmaktadır. Bu problemlerle başa çıkmak için, yabancı dil öğretiminde yapay zekânın kullanılması faydalı olabilir. Piyasaya sürüldüğü günden beri en popüler yapay zekâ yazılımlarından biri olan ChatGPT, öğrencilere kişiselleştirilmiş öğrenme deneyimleri sunarak dil öğrenimini daha ilgi çekici hâle getirerek öğrencilerin yabancı dil öğrenme motivasyonlarını artırabilir. İngilizcenin yabancı dil olarak öğretildiği Çin’de, Li ve diğerleri (2023) tarafından yapılan bir araştırmada ChatGPT’nin bir ekran öğrenmesi işlevi sağlayacak öğrencilere bir referans noktası yaratarak ve tartışma platformu sağlayarak onların yabancı dil öğretimlerini desteklediği sonucuna ulaşılmıştır. Anlaşıldığı üzere, yabancı dil derslerini yapay zekâ ile desteklemenin öğretimi geliştirme potansiyeli vardır. Bu nedenle bu araştırmada ChatGPT’nin İngilizce derslerinde kullanımıyla ilgili örnek bir uygulama sunulmuş ve uygulamanın sonunda öğrencilerin ChatGPT kullanımı deneyimlerinin keşfedilmesi amaçlanmıştır. Katılımcılar, Kocaeli’de resmî bir lisede yer alan 11. sınıf yabancı dil sınıfı öğrencileridir. Öğrenme aktiviteleri 4 hafta ve 2 ders saati olmak üzere toplamda 8 ders saatinden oluşmaktadır. Hedef kazanım öğrencilerin ChatGPT kullanarak iklim değişikliğinde etkili olan güçlü aktörleri tanımları ve onların perspektiflerini edinerek konuyu çok boyutlu anlamaları ve etkili aktörlerle empati kurmalarını sağlamaktadır. Bu hedefe ulaşılması için, rol oynama tekniği seçilmiş ve Model Küresel İklim Değişikliği simülasyonu düzenlenmesi planlanmış ve bir iklim değişikliği simülasyonu gerçekleştirilmiştir. Bu simülasyonda öğrenciler iklim değişikliği bakanı, çevre aktivisti, yakıt endüstrilerindeki lideri, iklim araştırmacısı gibi çeşitli roller üstlenip bu rollere uygun olarak konuşmalar hazırlamıştır. Uygulama planı haftalık olarak planlanmış ve her hafta için öğrencilerin ChatGPT’yi kullanabilecekleri etkinlikler belirlenmiştir. Bu etkinliklerde ChatGPT’nin kullanımı, onu bir arama motoru gibi kullanmakla sınırlı değildir; öğrencilere “komut mühendisliği” (prompt engineering) kavramı tanıtılarak ChatGPT ile diyalog kurarak konuşma metinlerini hazırlarken ve

Alt Tema: Yapay Zekâ Kullanımı

üstlendikleri rolü yaparken yaratıcılıklarını ve İngilizce becerilerini geliştirmeleri hedeflenmiştir. Öğrencilere bu komutları öğretirken Sınıfta Kullanabilecek ChatGPT Etkinlikleri adlı e-kitaptan yararlanılmıştır (Yee vd., 2023). Çalışmada kullanılan rol oynama tekniği için öğrencilerin hazırladıkları konuşma metinleri üslup, tarz ve içerik olarak geliştirmeleri ve oynadıklarını rolü başarılı bir şekilde canlandırmaları için nasıl komut girmeleri gerektiği; etkinliğin sonunda ise yazdıkları değerlendirme metninin söz dizimi ve dil bilgisi açısından değerlendirmeleri için ChatGPT'den dilsel geri bildirim alabilmeleri hangi komutları girmeleri öğretilerek yabancı dil gelişimlerinin desteklenmesi hedeflenmiştir. Uygulamadan sonra, öğrencilerin ChatGPT kullanmalarıyla ilgili deneyimlerinin anlaşılması için iki açık uçlu; sekiz 5'li Likert tipi sorudan oluşan 10 soruluk bir anket yapılması planlanmıştır. Anket soruları öğretmen tarafından oluşturulmuştur. Açık uçlu sorulara verilen cevaplar tematik analiz yoluyla kodlanacak ve sonuçlar tablo yoluyla sunulacaktır. Likert tipi sorular için ise öğrenciler mevcut uygulamadan önce ChatGPT kullanıp kullanmama durumlarına göre iki gruba ayrılacaktır. Daha sonra bu iki grubun verdiği yanıtlar ayrı ayrı analiz edilerek mod, medyan ve aritmetik ortalamaları hesaplanacak ve bu iki grup karşılaştırarak ChatGPT'nin İngilizce derslerinde kullanımıyla ilgili öğrencilerin deneyimlerinin açığa çıkarılması sağlanacaktır. Uygulama sonucunda öğrencilerin yabancı dil eğitiminde yapay zekâ kullanmaya yönelik olumlu bir tutum geliştirmeleri ve bireysel olarak öğrenme süreçlerini yapay zekâyla desteklemeye istekli olmaları sonuçlarının ortaya çıkması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, yabancı dil öğretimi, ikinci dil öğretimi, rol oynama, komut mühendisliği.

Yapay Zekâ Uygulamalarının Türkçe Yazma Becerisine Etkisi

Yaşar DEMİR, Şanlıurfa/Haliliye/Şehit Mustafa Çiftçi İlkokulu

Yapay zekâ, bir bilgisayarın veya bilgisayar kontrollü bir aracın genellikle insanlarla alakalı görevleri yapabilme kabiliyeti olarak tanımlanabilir. Bu çalışmada ilk olarak yapay zekâ teknolojileri incelenmiş ve Türkçe yazma eğitimiyle ilişkilendirilmeye çalışılmıştır. Daha sonra yapay zekâ teknolojisi yardımıyla üretilen görsellerin yazma eğitimine etkisine bakılmıştır. Yazma becerisinin geliştirilmesi Türkçe öğretiminde zor süreçlerden biridir. Çünkü yazma becerisinin geliştirilmesi; bireysel farklılıklar, öğrencinin isteklendirilmesi, öğretim materyalleri gibi birçok değişkenin etkisindedir. Yazma becerisinde öğrencilerin ilgisi, farklı teknikler kullanılarak arttırmak mümkündür. Bu anlamda yapay zekânın öğrencilerin öğrenme sürecini daha da geliştirmesi ve gelecekteki öğrenme yöntemleri içinde etkin bir rol oynaması beklenmektedir. Yapay zekâ eğitime iki türde katkı vermiştir; ilki, eğitimin yönetiminde öğrencilere ve eğitimcilere bilgi arzı ve idaresinde; ikinci olarak öğretici olarak öğrenme ve öğretme ortamlarına direkt görev alması olarak söylenebilir (Arslan, 2017). İlk olarak McCarthy, Minsky, Shannon ve Rochester tarafından Dortmund Konferansı'nda 1956 yılında anlatılan yapay zekânın asıl mucidi John McCarthy kabul edilmektedir (Alpaydın, 2013). McCarthy (2007), "Yapay zekâ: İnsan tarzında zeki makineler özellikle de zeki bilgisayar programları yapma mühendisliği ve bilimidir." diye tanımlamıştır. Yapay zekâ bu işlemleri insan beyin ve zekâsını merkeze alarak algoritmalar üretir ve yinelemeli işleme ile birleştirerek işlevsel hâle getirir. Artık eğitim bilimleri kapsamında yer alan disiplinlerin ve bu disiplinlerin işleyişlerinde de yapay zekânın kullanımı kaçınılmaz hâle gelmiştir. Bununla birlikte yapay zekâ, hâlihazırda var olan problemlere ait çözüm önerileri sunması bakımından da bireylere en fazla katkıyı sunmaktadır. Buna örnek olarak dillerin işlenmesi ve kullanılması amacıyla araştırmalar yapan "Doğal Dil İşleme", yapay zekânın ve filolojinin alt dalı söylenebilir (Firat, 2020). Millî Eğitim Bakanlığının 2023 yılı hedefleri doğrultusundaki amaçları arasında eğitim alanında iyileştirme yapılabilmesi adına yapay zekâ uygulamalarının kullanılması bulunmaktadır. Öğretmenlerin bu uygulamalar hakkında bilgilenmesi kişisel olarak yeni teknolojilere uyum sağlaması bakımından da önem taşımaktadır (İşler ve Kılıç, 2021). Pandemi döneminde Türkçe dersinin okuma, dinleme, yazma ve konuşma becerilerine yönelik EBA aracılığı ile öğrencilerin bu kazanımlarının geliştirilmesi için yapay zekâ uygulaması tabanlı etkinlikler geliştirilmiştir (Akkaya, N. ve Çivgin, H. 2021). Bu çalışmada yapay zekâ temelli eğitim üzerinde çalışılarak eğitimcilerin güncel bilgi edinmeleri ve onlara örnek olması beklenmektedir. Çalışmada dünyada ve ülkemizde çeşitli alanlarda kullanılan yapay zekâ uygulamalarının, Türkçe yazma öğretiminde kullanılmasının sağlayabileceği yararları değerlendirilmiştir. Türkçe dersi programı "T.3.4.10. : Görsellerdeki olayları ilişkilendirerek yazı yazar." kazanımı hedeflenerek öğretim sürecinde kullanılmıştır. Çalışmada yapay zekâ programı DALL-E ile üretilen görseller kullanılmıştır. Program metinsel tanımlardan görüntü oluşturabilmektedir. Bu görseller Türkçe programının

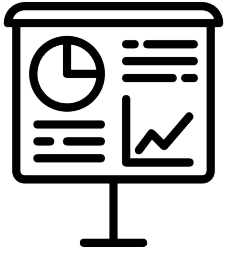

Alt Tema: Yapay Zekâ Kullanımı

amacına uygun, sınıf düzeyi ve yaş grubu için oldukça ilgi çekicidir. Aynı zamanda ekonomik öğretimsel özelliklerinin olması, etkili ve kalıcı öğrenmeyi desteklemesi de önemlidir. Öğrenciler, kelimelerin görselleştirilmesinin Türkçe dersinin öğretimini olumlu etkilediğinden diğer derslerde de kullanılmasını istemektedir. Araştırma sonucuna göre çıkan bulgularından hareketle öğretmenlere, okullara ve Millî Eğitim Bakanlığına bazı önerilerde bulunulmuştur. Çalışmada nicel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Nicel araştırma herhangi bir olguyu veya olayları gözlemlenebilir, sayısal olarak ifade etme şeklindedir (Karasar, 2011). Araştırmada örneklem 2023-2024 eğitim öğretim yılında Şanlıurfa ili merkez Haliliye ilçesindeki Şehit Mustafa Çiftçi İlkokulundaki uygun örneklemeye yöntemine göre seçilen 3-B ve 3-D sınıflarındaki 52 öğrenciden oluşmaktadır. Uygulama yapılacak dersin öncesinde sınıf mevcuduna uygun sayıda hayvan, yer, nesne, spor aleti ve zaman kartlarını içeren 5 adet kutu hazırlamıştır. Kura usulüyle seçilen 5 öğrenciden bu kutudaki kartlardan bir adet kart çekerek olay örgüsünü kendi oluşturacak şekilde bir hikâyeye yazması istenmiştir. Bu amaçla DALL-E programı tarafından üretilen görseller etkileşimli tahtadan yansıtılarak öğrencilerin hikâyeye yazımları gerçekleştirilmiştir. Uygulama için verilen süre 40 dakikalık 2 ders saati olarak 5 hafta (bir tema süresi) boyunca sürmüştür. Öğrencilerin yazma işlemi bittiğinde sınıfa hikâyeyi okumaları istenmiştir. Son hafta yazma öğretiminde yapay zekâ uygulamalarının öğrencilerin güdülenmesine etkisi üzerine anket çalışması hazırlamıştır. Anket uygulanmadan önce millî eğitim müdürlüğünden, okul idaresinden ve öğrenci velilerinden izin alınmıştır. Öğrencilerden bu anketi doldurmaları istenmiştir. Hazırlanan anket çalışmasının güvenilirliği kontrol edilmiştir. Cevaplar sınıf içinde alınarak değerlendirilmiştir. SPSS 20.00 programı ile öğrencilerden alınan tüm veriler bu yolla analiz edilmiştir. Anket hazırlanırken ölçme ve değerlendirme ana bilim dalından 1, anket sonuçları değerlendirilirken 1 olmak üzere 2 farklı uzman görüşü alınmış, 14 soruluk ankette öğrencilerin yazma öğretiminde yapay zekâ uygulamalarına karşı düşüncelerinin ölçülmesi amaçlanmıştır. Anket sonuçları verileri doğrultusunda yazma öğretimi etkinliğine katılan 52 öğrencinin derse karşı ilgi düzeyleri ve güdülenmeleri hakkında incelemeler yapılmıştır. Sonuçlara dayanarak hem tüm anketin sınıf ortalaması bazında hem de her bir anket sorusu ortalaması bazında bakıldığında yazma öğretiminde kullanılan yapay zekâ uygulamalarının 3. sınıf düzeyindeki öğrencilerin güdülenmesinde olumlu etkisi olduğunu söylemek mümkündür. Öğrencilerin en çok ilgisini çeken durumun yapay zekâ uygulamalarının diğer derslerde de kullanılması (%100) ve ayrıca Türkçe derslerinde diğer konularda da kullanılması (%98) olduğu görülmüştür. Araştırma sonucunda Türkçe öğretimi yazma becerisinin geliştirilmesinde yapay zekâ uygulamalarından yararlanmanın faydalı olacağı belirlenmiştir. Öğrencilerin görsellerin olduğu çalışmalarda dikkatinin ve öğrenme isteğinin arttığı tespit edilmiştir. Kelimelerin görselleştirilmesinin Türkçe dersini olumlu etkilediği ve uygulamanın diğer derslerinde de kullanılması istenmektedir. Türkçe öğretiminde yapay zekâ uygulamalarından faydalananın öğrencilerin bilişsel olarak da olumlu katkı verdiği gözlenmiştir. Yapay zekâ uygulamaları, her türde öğrenmeye yönelik olarak kullanılabilmesi, soyut kavramları somutlaştırması ve aynı zamanda öğrencilerin etkin katılımını da desteklemiştir. Bunun yanında yaratıcı düşünme becerileri-

POSTER SUNUM ÖZETLERİ

Genç Kalemlerin Hazırladığı Türkçenin Zenginlikleriyle Dolu Kültür ve Edebiyat e-Dergisi

Ayşe KELEŞ SARI, Ankara/Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

Kültür ve edebiyat, insanlığın var oluşundan bu yana hayatın her alanında bulunan ve nesiller boyu aktarılan bir mirastır. Bu mirasın gelecek kuşaklara aktarımı için gençleri teşvik etmek ve bilinçlendirmek önemlidir. Günümüzde teknolojinin hızla gelişmesiyle birlikte kültür ve edebiyat alanında dijital içeriklerin önemi giderek artmaktadır. Bu bağlamda geleneksel yayıncılığın yanı sıra dijital platformlarda da zengin içerikler sunan e-dergiler, kültürel birikimi yayma konusunda önemli bir role sahiptir. “Genç Kalemlerin Hazırladığı Türkçenin Zenginlikleriyle Dolu Kültür ve Edebiyat e-Dergisi” adlı bu proje, lise öğrencilerinin kültür ve edebiyatla ilgili konularda deneyim kazanmalarını ve bu alanda kendilerini geliştirmelerini amaçlamaktadır. Projede yer alan öğrenciler, kültür ve edebiyatla ilgili konuları araştırarak kendi yazılarını oluşturmuşlar ve dijital ortamda paylaşılabılır içerikler hazırlamışlardır. Proje kapsamında oluşturulan e-dergi, öğrencilerin emeği ve katkılarıyla şekillenmiş, gençlerin kültür ve edebiyata olan ilgisini artırmayı hedefleyen bir platform oluşturmuştur. Bu proje ile gençlerin dijital içerik oluşturma becerileri geliştirilmiş ve kendi seslerini duyurabilecekleri bir ortamda deneyim kazanmaları sağlanmıştır. Ayrıca proje ile gençlerin özgün düşüncelerini ifade etmeleri teşvik edilerek kültür ve edebiyat alanında yeni perspektiflerin ortaya çıkması desteklenmiştir. Bu projenin amacı belirlenirken “öğrenci” ve “toplum” olmak üzere iki boyutlu bir çalışma tasarlanmıştır. Öğrenci boyutu irdelenirken Türkçede iyi uygulamalara örnek olabilmek için öğrencilerin ilgi alanlarına göre farklı edebî türlerde özgün eserler oluşturmaları, öğrencilerin sadece okulda değil aynı zamanda dijital ortamda da kültür ve edebiyatın önemini keşfetmesi, Türkçeyi sözlü ve yazılı olarak doğru kullanmalarının sağlanması, söz varlığının zenginleştirilmesi, yazma yeteneğinin ortaya çıkarılması ve geliştirilmesi, hibrit eğitimde üretkenliklerinin artırılması, çalışmalarının daha geniş bir kitleye ulaştırılarak kültür ve edebiyatın benimsenmesine katkıda bulunulması ayrıca öğrencilerde dil zevki ve bilincinin oluşturulması, ekip çalışmasının teşvik edilmesi amaçlanmıştır. Toplum boyutu irdelenirken ise sosyal medya ve dijital platformlar kullanılarak zenginleştirilmiş sanatsal e-dergi içeriklerinin daha fazla insana ulaştırılması, dijital dünyada harcanan zamanın verimli kılınması amaçlanmıştır. Matbu medyanın teknolojiye yenik düşerek dijital dönüşüm geçirmesi, projenin e-dergi olması yönünde bize yol göstermiştir. Öncelikle e-dergi içeriğinin belirlenmesi hakkında araştırma yapılmıştır. Hitap edilen kitleyi genişletmek adına bilinen formatta bir e-dergi olmaması için projemize farklılık, özgünlük ve farkındalık katarak işitme engelliler de düşünülerek işaret dili kullanılan sesli ve görsel medya içeriklerinin eklenmesi tercih edilmiştir. İçerik üretme ve yazma konusunda istekli öğrencilerin katıldığı atölye çalışmalarıyla projenin taslağı belirlenmiş ve ilgi alanlarına göre öğrencilere görev dağılımı yapılmıştır. Kendi

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

yazdıkları küçürek hikâye, hikâye, şiir, deneme, söyleşi, seslendirilmiş hikâye/şiir, fotoğraf ve karikatür çalışmalarıyla e-dergi içeriği zenginleştirilmiştir. Çıkan içerik başlıklarına göre kapak ve sayfa tasarımı, editörlük, seslendirme, içerik düzeni ayarlama gibi görevler için öğrencilerle geri bildirimli kısa toplantılar yapılmıştır. Onaylanan içerik tasarımları birleştirilerek e-dergi prototipi hazırlanmıştır. Prototipin dijital ortamdaki tasarımı, kararlılığı ve uyumluluğu test edilmiştir. Yapılan testler neticesinde sayfa tasarımında, görsellerin tasarımında, metinlerdeki yazım ve noktalamada bazı uyumsuzluklar ve hatalar tespit edilmiş; yapılan titiz çalışmalarla bu uyumsuzluklar ve hatalar giderilmiştir. Teknoloji kullanımını artırmak ve e-dergiye erişimi kolaylaştırmak için dergi kapağına karekodlu barkod eklenmiştir. Derginin hitap edeceği kesim olan öğrencilerin, öğretmenlerin, velilerin, okumayı sevenlerin, okumaktan ziyade dinlemeyi tercih edenlerin, edebiyatla ilgilenenlerin ve işitme engellilerin gözüyle tasarım yeniden gözden geçirilerek son hâlini almıştır. Okulumuzun 11. sınıf kademesinde 2 adet sınıf ve toplam 54 öğrenci bulunmaktadır. 54 öğrenciden 46'sı e-dergi projesine özgün çalışmaları ile gönüllü olarak katılmışlardır. Projemiz kapsamında 20 ayrı kategoride, 10 farklı edebî türde çalışmalar yapılmıştır. Çalışma atölyelerinde 46 öğrencimizin özgün eserleri incelenmiş ve bunlardan 13 öğrencinin özgün çalışmaları e-dergimizde yerini almıştır. Diğer öğrencilerimiz ise fikir yürütme, araştırma, kavramsal ve görsel tasarım, sesli içerik, dijital içerik hazırlama ve işaret dili gibi konularda projemize destek vermişlerdir. Bu projenin gerçekleşmesiyle yazma ve içerik üretme konusunda yetenekli öğrenciler tespit edilmiş ve bu yetenekleri teşvik edilerek edebiyata olan ilgileri artırılmıştır. Proje çalışmaları sayesinde öğrencilerimizde söz varlığının zenginleşmesi, dil zevkinin oluşması, Türkçeyi sözlü ve yazılı olarak doğru kullanmaları, yazım ve noktalama kurallarına daha fazla dikkat etmeleri, farklı edebî türlerde özgün içerikli eser üretmeleri, dijital içerik oluşturma ve dijital yayıncılık becerisi kazanmaları, ekip çalışması ve editörlük yapmaları gibi kazanımlar elde edilmiş ve farkındalıkları artırılmıştır. En önemlisi ise öğrencilerimizin öz güvenlerinin artması sayesinde öğrencilerimizde “yapabilirim” duygusu pekiştirilmiştir. Ayrıca bu proje ile kültür ve edebiyat alanında zenginleştirilmiş sanatsal e-dergi içeriklerinin daha fazla insanla buluşması sağlanmıştır. Böylece insanların dijital dünyada harcadıkları zamanı daha verimli kullanabilmeleri için bir platform oluşturulmuştur. Bunun yanında e-dergiye işaret dili kullanılan bir şiir eklenmiş ve duyma engelli vatandaşlarımızın bir nebze de olsa dergimizden faydalanması sağlanmıştır. Bu projenin yöntem ve sonuçlarına dayalı olarak bu tarz projelerin daha geniş kitlelere ulaşması için benzer atölye çalışmalarının düzenlenmesi önerilmektedir. Benzer projelerin düzenlenmesi, desteklenmesi ve sürdürülebilir bir ortam sağlanması gençlerin kültür ve edebiyata olan ilgisini artırabilir. Ayrıca öğrencilere dijital içerik oluşturma konusunda daha fazla eğitim imkânı sunulması, onların bu alanda daha başarılı olmalarını sağlayabilir. Öğrencilerin katılımını teşvik etmek için ödül sistemi kurulabilir veya yarışmalar düzenlenebilir. e-dergi platformunun sürekli olarak güncellenmesi ve içeriğin çeşitlendirilmesi önemlidir. e-dergiye daha fazla okuyucu çekmek için tanıtım faaliyetleri yapılabilir. Öğrencilerin katılımını artırmak için farklı konu ve

C

Anahtar Kelimeler: Dijital içerik, medya okuryazarlığı, işaret dili, özgün içerik, ekip çalışması.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Yenilikçi Yaklaşımlarla İngilizce Öğrenimi, Film Senaryolarıyla Grup Çalışması: Movie English

Elif FERGANE, Düzce/Merkez/Hürriyet Ortaokulu

Günümüz eğitim sisteminde öğrencilerin pasif dinleme ve bilgiyi ezberleme yerine derinlemesine anlama ve öğrenme süreçlerinde aktif bir rol alarak özgün düşünme becerilerini geliştirmeleri önemlidir. Bu hedefe ulaşmada aktif öğrenme yöntemleri giderek daha fazla vurgulanmaktadır. Aktif öğrenme, öğrencilere ders materyallerini etkileşimli olarak işlemelerini ve öğrenmeyi deneyimlemelerini sağlar. Yan (2016) tarafından yapılan meta-analiz çalışması, aktif öğrenme yöntemlerinin öğrenci başarısını ve özsaygısını artırdığını ortaya koymuştur. Bu da etkileşimli öğrenme etkinliklerinin dil öğrenme sürecindeki etkinliğini desteklemektedir. Geleneksel dil öğretim yöntemlerinin sınırlarını aşarak bu çalışma yenilikçi bir yaklaşım sunmuştur. Öğrenciler, ders kazanımlarına paralel olarak senaryolar üretilen filmleştirecekleri grup çalışmaları aracılığıyla İngilizceyi etkili bir şekilde pratik etmişlerdir. Bu yöntem öğrencilerin sadece dil bilgisi ve kelime bilgisi kazanmalarını değil; aynı zamanda iletişim becerilerini, yaratıcılıklarını ve iş birliği yapma yeteneklerini de geliştirmiştir. Sonuç olarak öğrenciler İngilizce öğrenirken keyif almış, öz güvenleri artmış ve öğrenme sürecine aktif bir şekilde katılmıştır. Bu çalışma, öğrencilere pasif dinleme ve sıralı ders kitaplarından daha etkili ve keyifli bir İngilizce öğrenim deneyimi sunmayı hedeflemiştir. Yenilikçi öğrenme yöntemleriyle öğrencilerin İngilizce pratiği yapmaları, yeni kelimeler öğrenmeleri ve öğrenme sürecinde daha fazla inisiyatif almaları amaçlanmıştır. Ayrıca grup çalışması ve senaryo yazımı gibi etkinlikler aracılığıyla öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirmeleri ve takım çalışması yapmaları teşvik edilmiştir. Ayrıca öğrenciler çekilen filmlerin arka planlarının müzik, ses, alt yazı gibi çalışmalarını yaparak dijital becerilerini geliştirmişlerdir. Bu araştırma, Düzce Hürriyet Ortaokulu 5. sınıf öğrencileri üzerinde film senaryosu yazarak İngilizce öğrenimini ve iletişim becerilerini geliştirmeyi, grup içinde sorumluluk alan öğrencideki dil öğrenimine karşı motivasyonun olumlu düzeyde artmasını değerlendirmeyi amaçlamıştır. Araştırma, öğrencilerin film senaryolarıyla grup çalışması yöntemini kullanarak İngilizce öğrenimini desteklemeyi hedeflemiştir. Çalışma, eylem araştırması yaklaşımını benimsemiş ve nitel yöntemlerden gözlem kullanmıştır. Araştırmanın katılımcıları toplamda 4 grup olmak üzere Düzce Hürriyet Ortaokulundan gönüllü 40 öğrenciyi içermiştir. Her bir grupta 1 öğrenci proje yürütücüsü olarak atanmıştır. Veri toplama süreci, araştırmanın katılımcıları gözlemlemesi ve belirli başlıklar altında gözlemlerini kaydetmesiyle gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler daha sonra analiz edilerek bulgular çıkarılmıştır. Bu yöntem, araştırmanın amaçlarına ulaşmak için etkili bir şekilde kullanılmış ve araştırma sürecinin güvenilirliğini artırmıştır. Araştırmanın sonuçları ortaokul öğrencilerinin İngilizce öğrenimi ve iletişim becerilerini geliştirmede film senaryolarıyla grup

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Torbadan Hikâyeler

Elif YILMAZ, Giresun Bilim ve Sanat Merkezi

Öğrencilerin duygularını, düşüncelerini, izlenimlerini, tasarılarını ve yaşadıklarını doğru ve etkili bir biçimde anlatabilme yeteneğini kazanmaları Türkçe dersinde verilen beceri geliştirme eğitime bağlıdır. Bu bağlamda öğretmenlerin öğrencilere neyi, nasıl yazacakları konusunda bilgi vermeleri ve verilen bilgilerin uygulama çalışmalarıyla beceriye dönüşmesini sağlamaları gerekmektedir. Öğrencilerin yazma sürecini içselleştirmiş olmaları üretken, yaratıcı ve etkili bir yazma becerisi kazanabilmeleri açısından önemlidir. Öğrencilerin yazma becerilerini geliştirirken onlara öğretici yazılar yazdırmanın yanında onların dış dünyayı algılamaları ve anlatımlarında kendi görüş, düşünce ve hayal güçlerini de kullanmalarına imkân tanımak gerekmektedir. Bu da öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesine ve bundan daha önce öğrencide yazma isteğinin oluşturulmasına, yazmaya yönelik kaygı düzeyinin düşük olmasına yani öğrencinin güdülenmesine bağlıdır. Yazma becerileri diğer becerilere oranla daha zor gelişmekte bu nedenle yazma alışkanlığının kazandırılması da zor olmaktadır. Bu alışkanlığı kazandırabilmek için doğru öğretim yöntemini seçmek gerekmektedir. Yapılan araştırmalarda özellikle küçük yaş grubuna kazandırılmak istenen davranışlar için en etkili yöntemlerden birinin de oyunlaştırma olduğu görülmüştür. Biz de çalışmamızda hikâye yazmaya yönelik öğrencilerin kaygılarını azaltmak, öğrencileri hikâye yazmaya güdülemek ve onların yazma becerilerini geliştirip ürün ortaya koymak adına oyunlaştırma yöntemini kullandık. Torbadan Hikâyeler adlı geliştirdiğimiz özgün oyunumuzu hazırlayarak bu oyunun ilkökul 3. sınıf öğrencilerinin hikâye yazmaya yönelik kaygı düzeyleri üzerinde ne kadar etkili olabileceğini araştırdık. Buradan yola çıkarak projemizin amacı, ilkökul 3. Sınıf öğrencilerinin hikâye yazmaya yönelik kaygı düzeylerinin belirlenmesi ve Torbadan Hikâyeler adlı oyunun hikâye yazmaya yönelik kaygı düzeyi üzerindeki etkisini incelemektir. Araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin uygulama öncesi hikâye yazmaya yönelik kaygı düzeyi nedir?
1. İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin uygulama sonrası hikâye yazmaya yönelik kaygı düzeyleri nedir?
2. İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin hikâye yazmaya yönelik kaygı düzeyleri üzerinde Torbadan Hikâyeler adlı oyun etkili olmuş mudur?
3. İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin uygulama sonrası Torbadan Hikâyeler adlı etkinliğe dair görüşleri nelerdir?

4. Araştırmamızın çalışma grubunu Giresun il merkezinde bir ilkokulun 3. sınıfında öğrenim gören 50 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmamızda ön test-son test gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Ön test ve son test için Eroğlu (2020)'nin Hikâye Yazma Kaygısı ölçeği kullanılmıştır. Ölçekten elde edilen ön test sonucuna göre katılımcı öğrencilerin %30'unun uygulama öncesi hikâye yazmaya yönelik kaygı düzeyinin yüksek ve %40'ının da çok yüksek olduğu görülmüştür. Uygulama sonrası ise kaygı düzeyi yüksek ve çok yüksek katılımcıya rastlanmamıştır. Buradan, Torbadan Hikâyeler adlı oyunlaştırma yönteminin hikâye yazmaya yönelik kaygı düzeyinin azaltılmasında etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca uygulama sonunda katılımcı öğrencilerin Torbadan Hikâyeler adlı etkinlikle ilgili görüşleri incelendiğinde bu etkinliğe yönelik görüşlerin olumlu olduğu görülmüştür. Torbadan hikâyeler adlı geliştirdiğimiz oyunun öğrencileri yazmaya güdüleyerek hikâye yazmaya yönelik kaygı düzeyi üzerinde olumlu etkisinin olmasından hareketle geleneksel yöntemlere alternatif oluşturacağını, bu anlamda da araştırmamızın literatüre katkı sağlayacağını düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Hikâye yazma, kaygı, oyun ve oyunlaştırma, ilkokul.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Destanları e-Kitap Yapıyor, Eleştirel Okuyorum

Esengül GÜNDOĞDU, Rize/Merkez/Fatma-Nuri Erkan Bilim ve Sanat Merkezi

Yoğun bir bilgi akınına maruz kaldığımız bu çağda artık sadece okumak yeterli değildir. En hızlı şekilde özü yakalayarak nitelikli bilgiyi almak, okuduğu herhangi bir materyale dair düşünmek, onu değerlendirmek, kendi yargılarını oluşturmak ile mümkündür. Bunun için de üst düzey okuma becerilerine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu üst düzey okuma becerisine eleştirel okuma denir. Çocuklardaki yaratıcı gücü ortaya çıkarmak, okuduğunu anlamlandırmak, bilgiyi seçerek doğru bir şekilde almak, neden okuduğunun farkında olmalarını sağlamak, e-kitap ile gelişen teknolojiyi kullanmak bunu yaparken de kültürel değerlerimizi işin içine katarak eleştirel okuma yapabilmek amaçlanmıştır. Üstün zekâlı ve özel yetenekli tanısı konmuş Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM) öğrencileri; erken ve kolay öğrenen, yüksek muhakeme gücü ve kelime hazinesine sahip, merak duyguları fazla olan çocuklardır. Daha önce böyle bir çalışmanın yapılmaması nedeniyle bu çalışmanın alana farklılık katacağı ve faydalı olacağı düşünülmüştür. Sahip olduğu bu özelliklerinden dolayı BİLSEM öğrencileri tercih edilmiştir. Rize Fatma-Nuri Erkan Bilim ve Sanat Merkezi BYF1 programında bulunan 5. sınıf öğrencilerinden 20 öğrenci araştırma grubunu oluşturmaktadır. Türkçe dersi amaçlarından biri de millî, ahlaki, kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren, ailesini, vatanını ve milletini seven bireyler yetiştirmek; toplumları bir arada tutmaya ve var olan millî ve kültürel değerleri koruyup yüceltmektir. Bu amaca hizmet edebilecek eserlerin başında Türk kültürünü, Türk ahlakını, Türk gelenek ve göreneklerini tüm güzellikleriyle bünyesinde barındıran *Dede Korkut Hikâyeleri* geldiği için çalışmamızda bu hikâyeler tercih edilmiştir. Öğrencilere eleştirel okumabeceri kazandırılmaya çalışılmış ve o konuda web 2.0 araçları uygulama çalışması yaptırılmış bu çalışmalar sistematik bir süreci içerdiği için örnek olay yöntemi kullanılmıştır. Yenilik ve teknolojiden geri kalmamak, öğrencilerin ilgisini çekmek, etkinliği eğlenceli hâle getirmek için içeriğe erişim ve iş birliği ile içeriğin yeniden şekillendirildiği web 2.0 araçları ile e-kitap oluşturulmuştur. Taratıldıklarında kullanıcının bilgiye anında erişmesine olanak sağlayan çabuk tepki kodları olan QR kodları oluşturulmuştur. e-kitap internette erişime açılmış, öğrenciler arkadaşlarına dağıtmak için QR kodlarının bulunduğu renkli ve eğlenceli kitap ayraçları yapmıştır. Böylece daha çok öğrencinin kitaba ulaşması sağlanmıştır. Öğrenciler teknolojiyi kullanarak süreç içerisinde takip edilerek millî kültürünün kıymetli eseri olan *Dede Korkut Hikâyeleri* ile ilgili bir tarama yapmış, sonucunda “Deli Dumrul” hikâyesini seçip incelemiştir. Kitaptaki olay, kahramanlar ve özellikleri, mekân özellikleri, ana düşünce, hikâyedeki sorun, soruna çözüm yolları, metnin yazılış amacı, günümüzle karşılaştırılması, olayın değerlendirilmesinin yapılması için yani eleştirel okuma yapabilmeleri için hazırlanan sorularla öğrenciler yönlendirilerek eleştirel okuma yapmaları sağlanmıştır. Hikâyeyi e-kitap hâline getiren öğrenciler,

sunum yaparak kitabını tanıtmıştır. e-kitaplar QR kod olarak öğrencilerle paylaşılmıştır. Sonraki derse gelen öğrencilerle Deli Dumrul e-kitabı okunmuş ve kitaba tarafımca eklenen soruları cevaplandırmaları istenmiştir. Sorulara verdikleri cevaplar alan uzmanlarının da görüşleri alınarak değerlendirilmiştir. Süreç içinde daha önce okumak istemediği hikâyeyi teknolojiyi işin içine kattığımız için keyifle okuduğu aynı zamanda kültürel değerlerini de öğrendiği, süreçten büyük bir keyif aldığı görülmüştür. Hikâyeyi okudukça ve beyin fırtınası yapıldıkça yer, olay, kahramanlara eleştirel olarak bakılmaya çalışılmış; neden, nasıl, niçin gibi sorularla çıkarım ve değerlendirmeler yapılmış. Öğrencilerin eleştirel okuma becerisinde yeterli düzeye yakın oldukları görülmüştür. Bu ve benzeri çalışmalar çoğaltılarak çocukların eleştirel yapma becerileri artırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Eleştirel okuma, e-kitap, bilim ve sanat merkezi, kültürel değer.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Üstün/Özel Yetenekli Öğrencilere Metin Türleri Öğretiminde Ters Yüz Sınıflar

Ferhat KILIÇ, Bingöl Bilim ve Sanat Merkezi

Hülya KILIÇ, Bingöl/Merkez/Sultan Abdulhamid Han Ortaokulu

Teknolojideki sürekli ilerleme ve bu teknolojik gelişmelerin insan hayatında her alana yansmasıyla eğitim-öğretim süreçleri de çeşitli değişimlere maruz kalmıştır. Ülkemizde, özellikle pandemi döneminde örgün eğitim kurumları tarafından “Hibrit Öğrenme Modeli” kullanılmış ve çevrim içi öğrenmeyle geleneksel öğrenme birlikte kullanılıp eğitsel faaliyetler planlanmıştır. Geleneksel yüz yüze öğrenme uygulamalarında bilgi/kavramlar sınıfta verilir ve süre kalırsa etkinlik, kalmazsa ödevlendirme ile konu tamamlanır. Ters yüz sınıf modelinde teorik bölüm video vb. etkileşimli uygulamalarla asenkron bir şekilde öğrenciyle paylaşılır. Öğrenciler konuyla karşılaştıktan sonra sınıfa gelir ve pekiştirici, tamamlayıcı etkinliklerle etkileşimde bulunur. Harmanlanmış öğrenme yöntemlerinden ters yüz sınıf modeliyle yapılan bu çalışma, bilim ve sanat merkezinde öğrenim gören üstün/özel yetenekli öğrencilerin Türkçe dersinde ters yüz sınıf modeli kullanımının metin türleriyle ilgili akademik başarılarına olan etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Çalışma, Bingöl Bilim ve Sanat Merkezinde (BİLSEM) öğrenim gören 63 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Destek Eğitimi-2 grubundan (4. sınıf) 33 öğrenci ile Bireysel Yetenekleri Fark Ettirme-1 grubundan (5. sınıf) 30 öğrenci bu çalışmanın veri grubunu oluşturmaktadır. Çalışma 5 hafta sürmüştür ve deney gruplarında harmanlanmış öğrenme uygulamalarından ters yüz sınıf modeli kullanılırken kontrol gruplarında müfredata dayalı yapılandırmacı kuram uygulamaları devam ettirilmiştir. Çalışmada nicel ve nitel verilerin bir arada kullanıldığı karma yöntem benimsenmiştir. Bu çalışmada nicel boyutu belirlemek amacıyla 4 ve 5. sınıf Türkçe dersi müfredatındaki metin türlerinin öğretiminde tersyüz sınıf modelinin öğrenci başarısına etkisini ortaya koymak için ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel araştırma deseni tercih edilmiştir. Akademik başarı durumlarındaki değişimi belirlemek gayesiyle 20 sorudan oluşan başarı testi, ön test ve son test olarak uygulanmıştır. Son test uygulaması sonucu ulaşılan veriler incelendiğinde deney grubunun elde ettiği test ortalamasının kontrol grubunun test ortalamasına göre artış gösterdiği tespit edilmiştir. Nitel boyutunda ise öğrencilere Türkçe dersi öğretim programındaki metin türleri ile ilgili kazanımlara dayanan yarı-yapılandırılmış görüşme formları ve gözlem formu uygulanmış, öğrencilerin yöntem hakkındaki görüşleri alınmıştır. Ulaşılan veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Yarı-yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen veriler analiz edildiğinde öğrencilerin genel olarak uygulama hakkında olumlu ifadeler yansıttıkları ve uygulamayı benimsedikleri, gözlem formlarından elde edilen sonuçlarla benzer çıktılara ulaşıldığı izlenmiştir. Hem görüşme formu hem de gözlem formu çıktılarına bakıldığında öğrencilerin ters yüz öğrenme modeli uygulamaları sonrasında metin türleri ile ilgili kazanımlarının

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

gerçekleşme oranlarında artış yaşandığı görülmüştür. Ayrıca ters yüz sınıf modeli ile özellikle zaman sorunu yaşanan ve bireysel öğrenmeye, bireysel hıza uygun konularda aktif öğrenmelerin sağlandığı gözlenmiştir. Öğrencilerin aktif rol aldığı eğitsel süreçlerin, yeterince uyguladığı pekiştirme/tamamlama etkinliklerinin konunun anlaşılmasında destek sağladığı fark edilmiş ve kazanımları başarmada amaçlarına ulaştıklarını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, metin türleri, ters yüz sınıf, hibrit eğitim, aktif öğrenme.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Bir Kalem ve Bir Düş

Ferman ARSLAN, İzmir/Gaziemir Atatürk Ortaokulu

Rasim ÇAKMAK, İzmir/Gaziemir Atatürk Ortaokulu

Sibel GİRĞİN, İzmir/Gaziemir Öğretmen Ufuk Özdemir Ortaokulu

PISA araştırmasında Türk öğrencilerinin süresiz metinleri (tablo, grafik, şema, harita okuma) anlama ve açık uçlu soruları yanıtlamada zorlandıkları tespit edilmiştir. Ayrıca ABİDE izleme çalışmaları, öğrencilerin temel yeterlik düzeylerinin genel olarak ortalamının altında olduğunu göstermektedir. İzmir Gaziemir Atatürk Ortaokulunun 2022 LGS Türkçe net ortalaması 9,8629 olarak belirlenmiştir. Bu verilerden yola çıkarak öğrencilerin akıcı okuma, anlama ve kavrama yeteneklerini artırmak, bilgiye erişimlerini sağlamak, anlama ve değerlendirme becerilerini geliştirmek, kurgu ve gerçeklik arasındaki farkları anlamalarını desteklemek, duygusal zekâ gelişimlerine katkıda bulunmak amaçlanmaktadır. Bu hedefler doğrultusunda uzman akademisyenlerden alınan eğitimlerle öğrenciler için yazarlık atölyeleri oluşturulmuştur. Bu atölyelerde öğrenciler şiir, hikâye, masal, deneme, fabl gibi edebî türlerde özgün metinler kaleme almışlardır. Seçilen metinlerden oluşan “Atatürk’ün Genç Kalemleri” adlı eseri görsel sanatlar öğretmenin tasarımıyla 2022’de yayımlanmıştır. 2023’te ise artan ilgiyle beraber 44 öğrencinin katılımıyla ikinci kitap yayımlanmıştır. Bu süreçte öğrencilerin yazarlık atölyelerindeki çalışmaları özgün eserler üretmelerini sağlamış ve bu eserler “Atatürk’ün Genç Kalemleri” adlı bir kitapta toplanmıştır. Okul içinde düzenlenen imza gününde öğrenciler eserlerini okul arkadaşları, öğretmenleri ve aileleriyle bir araya gelerek imzalamışlardır. Bu etkinlikte öğrenciler, kitap kapağı ve okulun logosundan oluşan tişörtler giymişlerdir. Atatürk Ortaokulunda başlayan bu proje, Gaziemir İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü’nün dikkatini çekmiş ve sonraki yıllarda “Küçük Eller, Güçlü Kalemler” sloganıyla “Geleceğin Yazarları Projesi” adı altında tüm Gaziemir ilçesine yayılmıştır. 2023 yılında Gaziemir Sevgi Yolu’nda 12 okulun katılımıyla gerçekleşen imza gününde Gaziemir halkı geleceğin yazarlarıyla bir araya gelmiştir. Öğrencilerin eserleri e-kitaba dönüştürülerek “Geleceğin Yazarları Kütüphanesi”nde yer almış ve daha geniş bir okuyucu kitlesine ulaşmıştır. Devam eden yazarlık atölyesine özel eğitim öğrencileri de dâhil olmak üzere 60 öğrenci katılmakta ve üçüncü eserleri için çalışmalarına devam etmektedirler. Bu çalışmalar sonucunda öğrencilerin Türkçeyi konuşma ve yazma kurallarına uygun bir şekilde bilinçli, doğru ve özenli bir şekilde kullanma oranlarının arttığı, dil ve dil bilgisi becerilerinin geliştiği, kitap okuma zevki ve alışkanlıklarının arttığı, kütüphanede geçirdikleri sürenin uzadığı, sosyal ilişkilerinin geliştiği, yazma ve yazarlık kavramları hakkında bilgi sahibi oldukları, edebî türlerde özgün eserler kaleme aldıkları gözlemlenmiştir. Okulun öğrencilerinin 2022 LGS Türkçe net ortalaması 9,86 iken 2023 LGS’de 10,86’ya yükseldiği görülmüştür. Bununla birlikte özel eğitim öğrencilerinin okul ile bağlarının güçlendiği tespit edilmiştir. Ayrıca Gaziemir İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından düzenlenen deneme sınavlarında Türkçe net ortalaması 12,98’e yükselmiştir. Tüm bu veriler değerlendirildiğinde öğrenci

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

ve velilerden gelen olumlu geri bildirimler de göz önünde bulundurularak çalışmaların amacına ulaştığını; gerçekçi, uygulanabilir ve örnek nitelikte bir çalışma olduğunu belirtmek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Yazar, yaratıcı yazarlık, yazarlık atölyesi, kurmaca metin, Türkçe sevgisi.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Dijital Okuryazarlık Etkinliklerinin Türkçe Okuma Becerisine Etkisi/Küçükhan İlkokulu Örneği

Gülper AKPINAR, Şanlıurfa/Eyyübiye/Küçükhan İlkokulu

İçinde bulunduğumuz çağın getirmiş olduğu teknolojik imkânlar sayesinde yaşamın her alanında olduğu gibi eğitim öğretim faaliyetlerinde de dijital beceriler aktif olarak kullanılmaktadır. Son yıllarda Türkiye’de de küresel anlamda olduğu gibi web tabanlı sistemler sınıf ortamlarında aktif rol oynamaya başlamıştır. Çocukların erken dönemlerinden itibaren kazanmaya başladıkları dijital okuryazarlık becerileri kavramsal olarak dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma, eleştirel düşünme, analiz etme, sentezleme ve değerlendirme becerilerini içermektedir. Maden’e göre (2002) eğitim öğretimin temel hedeflerinde başat olarak Türkçenin etkili ve doğru kullanılması vurgulanmaktadır. Dijital okuryazarlık becerilerinin ilkökul Türkçe dersi alt öğrenme alanlarından dinleme, konuşma, okuma, yazma ve görsel okuma alanlarıyla ilişkilendirildiğinde eğitim öğretim sürecine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışmayla ana dil olarak Türkçe öğretiminde niteliğin artırılması amacıyla dijital okuryazarlık becerilerinin ilkökul 4. sınıf okuma becerilerine yönelik etkileri araştırmak istenmiştir. Bu amaçla Şanlıurfa ilinin Küçükhan İlkokulunda öğrenim gören 4. sınıf öğrencileriyle etkinlikler yapılmıştır. Öğrencilerin demografik ve akademik özellikleri göz önüne alınarak 60 öğrenci seçilmiş ve homojen gruplar oluşturulmuştur. Örneklem oluşturulurken öğrencilerin temel dijital becerilerinin durumuna dikkat edilmiştir. Çalışmada yarı deneysel metot tercih edilmiş, ön test-son test uygulamaları yapılmıştır. Araştırmada nicel ve nitel veriler kullanılarak karma desen oluşturulmuştur. Yaş grubu ve etkinliğin niteliği temel alınarak bazı etkinlikler uygulamalı olarak gerçekleştirilmiştir. Ön test uygulamasında tüm öğrencilere 1. metin basılı hâlde verilmiş ve dijital materyal kullanılmamıştır. Son test için öğrenciler iki eşit homojen gruba A grubu ve B grubu olarak ayrılmıştır. Hazırlık aşamasında oluşturulan 2. okuma metni öğrencilere iki gruba verilmiştir. A grubuna verilen metnin dikkat çekme, güdüleme, derse geçiş, pekiştirme, ölçme değerlendirme süreçleri etkileşimli tahta üzerinde Canva, Padled, Bookcreator, Togul ve Kahoot uygulamaları aracılığıyla yapılmıştır. B grubuna verilen metin basılı olarak verilmiş, dikkat çekme, güdüleme, derse geçiş, pekiştirme ve ölçme değerlendirme süreçlerinde etkileşimli tahta kullanılmamıştır. Her iki gruba verilen materyaller akademik olarak aynı kazanım ve ölçme değerlendirme maddelerini içermektedir. Etkinlik maddeleri uzman görüşü alınarak oluşturulmuştur. Tüm öğrenciler etkinlik uygulama sırasında aktif görev almışlardır. Çalışma sonunda okuduğunu anlama ölçeği uygulanmış, A grubunun son test puan ortalamasının ön test sonucuna oranla yüksek olduğu görülmüştür. B grubunun ön test puanıyla son test puanı arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Araştırmanın sonucunda iki grubun puanları karşılaştırılmış, demografik özelliklere göre incelendiğinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Okuduğunu anlama etkinlikleri ve değerlendirme sonuçlarına göre dijital materyal kullanarak dijital okuryazarlık becerileri işe koşulan A grubunun son test

puan ortalamasının ön test ve B grubunun son test puan ortalamasına göre yüksek olduğu ölçülmüştür. Araştırma sonuçlarına dayanarak dijital okuryazarlık becerilerinin ana dil olarak Türkçe eğitimi alanına dâhil edilmesinin eğitim öğretim süreçlerini zenginleştireceği söylenebilir. İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersi okuma becerilerini desteklemede dijital okuryazarlık becerileri geliştirilerek öğrenciler sürece aktif olarak katılabilir. Gelişen teknolojik imkânların eğitime entegrasyonu, özellikle ilkokul düzeyindeki öğrencilerin yaş grubu ve dikkat süreleri temel alındığında hedefe ulaşmada katkı sağlayacaktır. Sosyoekonomik açıdan dezavantajlı bölgelerde planlanan eğitim süreçlerinde temel dijital okuryazarlık becerilerinin öğrencilere kazandırılmasının Türk Millî Eğitim sisteminin temel hedeflerinden olan “Türkçeyi etkili ve doğru konuşma” becerisini geliştireceği düşünülmektedir. Öğrenciler dijital okuryazarlık becerilerini geliştirebilecekleri Canva, Padled, Bookcreator, Togul ve Kahoot gibi web 2.0 araçları kullanmışlardır. Kullanılan araçlar sayesinde öğrenciler sürece aktif olarak katılmış, zenginleştirmiş ve kalıcı öğrenmeler gerçekleşmiştir. Web 2.0 araçları eğitimde fırsat eşitliği ve ekonomiklik ilkelerini kapsayarak öğrencilerde çok yönlü bir gelişimi desteklemiştir. İlk etapta okuma becerisine katkı sağlanmış, etkinlik süresince de dört temel dil becerisini bütüncül bir biçimde geliştirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okuma, dijital okuryazarlık, aktif öğrenme, web tabanlı öğrenme.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Türkçenin Ana Dili Olarak Öğretiminde Okuma Tiyatrosunun Okuma Becerilerine Etkisi

İbrahim ALPTEKİN, Batman/Merkez/Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği İlkokulu

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda öğrencilerin; okuma becerilerinin geliştirilmesi, okuma alışkanlığı kazanmaları ve dil zevkine ulaşmaları amaçlarına yer verildiği görülmektedir. Bu amaçların okuma tiyatrosu yöntemi ile sağlanabileceği düşünülmektedir. Nitekim yapılan araştırmalar samimi ve rahat bir ortamda gerçekleşen okuma tiyatrosunun, özellikle okuma güçlüğü çeken öğrencilerin okumaya yönelik öz yeterlilik algılarını geliştirdiği, tekrarlı okuma sayesinde okuma becerisini artırdığı ve yorumlayıcı okuma sağlayarak öğrencilerin metindeki karakter ve mesajları daha iyi anlamalarına destek olduğunu göstermektedir. Bu araştırma nicel yaklaşımlı olan yarı deneysel ön test-son test eşleştirilmiş kontrol gruplu desen modelindedir. Araştırma örneklemini Batman il merkezinde bulunan bir devlet ilkokulunun 4. sınıf şubelerinde öğrenim gören 32'si deney, 27'si kontrol grubunda olmak üzere toplam 59 öğrenciden oluşmaktadır. Örneklemin belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme işe koşulmuştur. Araştırma örnekleminin belirlenmesindeki ölçüt öğrencilerin okuma becerileridir. Araştırma örneklemine ilkokul 4. sınıfta öğrenimine devam eden ve okuma beceri düzeyleri bakımından zayıf olan öğrenciler dâhil edilmiştir. Veri toplama sürecinde öğrencilerin okuma beceri düzeyleri, ön test ve son test olarak Keskin, Baştuğ ve Akyol (2013) tarafından geliştirilen "Prozodik Okuma Ölçeği" kullanılarak tespit edilmiştir. Veri analizi sürecine geçilmeden önce veri dağılımı incelenmiştir. Gruplardaki örneklem büyüklüğü 50'den az olduğu için veri dağılımının incelenmesinde Shapiro-Wilk normallik testi işe koşulmuştur. Analiz sonucunda verilerin normal dağılım gösterdiği görülmüş ve bu doğrultuda deney ve kontrol grubu öğrencilerinin okuma beceri düzeyleri arasındaki farkın tespit edilmesi amacıyla parametrik testlerden bağımsız gruplar t-Testi ve bağımlı gruplar t-Testi kullanılmıştır. Yapılan tüm istatistiksel analizlerde anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir. Araştırma kapsamında etki büyüklükleri Cohen d değeri hesaplanarak incelenmiştir. Deneysel işlem sonucunda deney grubu öğrencilerinin okuma beceri düzeylerinin kontrol grubu öğrencilerinin okuma becerileri düzeylerinden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda okuma tiyatrosu yönteminin ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin okuma becerilerini artırmada etkili olduğu söylenebilir. Okuma tiyatrosu yönteminin ilkokul öğrencilerinin okuma becerilerini geliştirdiği sonucundan hareketle sınıf öğretmenlerinin Türkçe öğretiminde okuma tiyatrosundan faydalanmaları önerilmektedir. Ayrıca sınıf öğretmenlerine okuma tiyatrosu yönteminin uygulanmasına ilişkin eğitim verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okuma becerileri, okuma tiyatrosu, Türkçe öğretimi.

Dil Becerilerinin Geliştirilmesi İçin Kullanılan Bir Yöntem: Dijital Oyunlar

Kadiriye SELVİ, Konya/Karatay Bilim ve Sanat Merkezi

Dil öğretiminin etkili olması için öğrenci ilgisi gereklidir. Oyunlar, öğrencilere eğlenceli ve rahat bir ortam sağlarken sınıf içi çalışmalara da farklılık katmaktadır. Bu farklılık dil becerilerinde akademik başarıyı artırmaktadır. Dil öğretiminde kullanılan oyunlar, derste konuya ve öğretmen-öğrenci iletişimine çeşitlilik sağlarken aynı zamanda dersi daha ilginç ve eğlenceli hâle getirmektedir. Oyunla öğretim; dinleme, konuşma, okuma ve yazma alanındaki dört temel dil becerilerinin gelişmesini sağlarken aynı zamanda öğrencinin sözcük dağarcığını zenginleştirip dil bilgisi bilgilerini de geliştirmektedir. Dijital oyunları dil öğretiminde kullanırken öğrenci etkileşim hâlinde olmakta bu durum öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır. Çalışmada dil becerilerinin geliştirilmesinde kullanılan dijital oyunların etkisi ölçülmek istenmiştir. Yazımı karıştırılan kelimeleri öğrencilere fark ettirip doğru yazma bilinci oluşturmak için bir dijital oyun tasarımı hazırlanmıştır. Araştırmanın ilk aşamasında öğrencilerin en çok yazımını karıştırdığı kelimelerden 20'si belirlenerek bu kelimelerin yer aldığı 20 soruluk test hazırlanmıştır. Scratch programında oyun tasarlanmıştır. Tasarlanan oyunun etkisini belirlemek için ön test-son test gruplu deneysel yöntem kullanılmıştır. İki gruba deney öncesi ve deney sonrası ölçme uygulanmıştır. Araştırmanın katılımcı grubunu, 2023-2024 öğretim yılında Konya ili Karatay ilçesinde Karatay Bilim ve Sanat Merkezinde Bireysel Yetenekleri Fark Ettirme (BYF) grubunda öğrenim görmekte olan toplam 63 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın ikinci aşamasında öğrencilere ön test dağıtıldı. Hazırlanan test çalışmasının güvenilirliği kontrol edilmiş olup öğrencilerden soruları yanıtlaması istenmiştir. Öğrencilerin ön test sorularını yanıtlamasının ardından cevaplar değerlendirildi. Deney grubuna oyun anlatılarak üç ders süresinde (40dk+40dk+40dk) uygulandı. Son test uygulaması yapıldıktan sonra oyunun etkisini belirlemek için çalışmalar toplandı. Kontrol ve deney grupları arasında grupların kendi içlerinde ön test ve son test başarı düzeyleri arasında kullanılan eğitim öğretim yöntemine göre anlamlı farklılıkların olup olmadığı analiz etmek ve yorumlamak için SPSS programı kullanıldı. Yapılan çalışmada ön test-son test sonuçlarına bakıldığında deney grubu sonuçlarında, kontrol grubu sonuçlarına göre anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Bunun sonucunda dil becerilerinin geliştirilmesi için kullanılan dijital oyunların sunum yoluyla yapılan çalışmalara göre öğrenciler üzerinde daha etkili olduğu ve oyunların öğrenmeyi artırdığı tespit edilmiştir. Buna göre dil becerilerinin geliştirilmesinde okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerine ilişkin kazanımlar uygun dijital oyunlarla sınıf içinde aktarılabilir. Türkçe öğretmenlerinin dijital oyun ile alakalı çalışmalarını paylaşabilecekleri bir sosyal paylaşım ağı kurulabilir. Ders sırasında ilgi çekecek olan dijital oyun tasarımları için hem öğretmenler hem de öğrenciler oyunla kodlama alanlarında eğitimler alabilir. Çalışmalar, EBA'ya yüklenerek tüm öğrencilerin ve öğretmenlerin kullanımına açılabilir.

Anahtar Kelimeler: Dil becerileri, dijital oyunlar, oyunla öğretim.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Türkçenin Ana Dil Olarak Öğretiminde Kuklalarla Değer Aktarımı

Nazlı SALUK, Kırıkkale İl Özel İdaresi Bilim ve Sanat Merkezi

Kuklalar, geçmişten günümüze çocukların vazgeçemediği ilgi alanlarından. Bu materyal üzerine yapılan incelemeler kuklaların yalnız çocukları eğlendiren basit bir eğlence aracı olmadığını, eğlendirirken eğittiğini göstermektedir. Kuklaların çocuklar üzerindeki bu önemli rolünden hareketle araştırmanın amacı çocukların en çok sevdiği oyun aracı olan el kuklalarından faydalanarak çalışma grubuna rollerine büründükleri kahramanlar vasıtasıyla değerler eğitimi özümsetmek, değerleri içselleştirmek ve kavratmaktır. Değerleri öğretirken de öğrencilere iletişim becerileri kazandırmak, öğrencilerin rol görev almalarını sağlayarak hem onlara öz güven kazandırmak hem de sorumluluk bilinci aşılacak, bir eğitim aracı olan kuklalardan değerler eğitiminde en verimli şekilde faydalanmak hedeflenmiştir. Araştırma için öncelikle literatür taraması yapılarak Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından hazırlanan “Yenilenen Müfredatlarda Değerler ve Değerlere İlişkili Tutum ve Davranışlar” tablosu detaylı olarak incelenmiştir. Bu tabloda yer alan toplam on kök değerden dördü (sevgi, yardımseverlik, dostluk ve sorumluluk) belirlenerek araştırmacı tarafından bu değerleri konu edinen metinler oluşturulmuştur. Bu metinlerin kahramanlarını yansıtacak şekilde keçeden el kuklaları yapmak için Kırıkkale İl Özel İdaresi Bilim ve Sanat Merkezinde öğrenci ve velilerden oluşan gönüllü bir ekip oluşturulmuş ve kukla yapma atölyesi kurularak bu atölyede keçeden el kuklaları hazırlanmıştır. Araştırmanın gerçekleştiği Kırıkkale ilinde dört ilkokul belirlenerek bu okullarda dördüncü sınıfa devam eden birer şubede bu dört metin ve onların kuklaları dönüşümlü olarak elden ele gezdirilmiş ve kuklalar oynattırılmıştır. Bu çalışmalar gerçekleştirilirken nitel araştırma yöntemi olan durum deseninden yararlanılmıştır. Kukla metinlerinin oynatılmasının ardından etkinliklerin değerlendirilmesinin yapılabilmesi için öğrenci ve uygulayıcı öğretmen görüşleri alınmıştır. Görüşler alınırken görüşme tekniğinden faydalanılarak hazırlanan açık uçlu sorular etkinliği uygulayan öğretmen ve öğrencilere yöneltilmiştir. Etkinlik toplam 4 öğretmen ve 61 öğrenciye uygulanarak görüşleri alınmış ve etkinlikler tamamlandığında tüm öğretmen ve öğrencilere katılım belgesi verilmiştir. İçerik analizi yapılmış ve bunlar tablolar hâlinde bulgular olarak verilmiştir. Öğretmenlere Ö1, Ö2 şeklinde, öğrencilere de K1, K2 şeklinde katılımcı numaraları verilmiştir. Öğretmen ve öğrenci görüşlerindeki örnek ifadeler düzeltme yapılmadan olduğu gibi alınmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğrenciler metinlerle verilmek istenen mesajları kavramıştır. Öğretmen görüşlerinden elde edilen sonuçlara göre öğrenciler, verilmek istenen değerleri eğlenerek rol almanın verdiği heyecanını, öz güveni yaşayarak bilgi ve becerileri davranışa dönüştürebilmişlerdir. Öğrenciler hedeflenen dört değer yanında farklı değerleri de kavramış ve benimsemiştir. Öğretmen görüşlerine göre öğrenciler etkinlikleri uygu-

Anahtar Kelimeler: Ana dili eğitimi, değerler eğitimi, kukla, rol oynama.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Basitleştirilmiş Okuma Yazma Öğretimi ile Okuma ve Yazmayı Kolaylaştırma

Ömer SUKENARI, Muş/Merkez/Borsa İstanbul İlkokulu

Okuma ve yazma, temel beceriler içerisinde yer alır ve insan yaşamının önemli bir parçasıdır. İnsanlar, okuma ve yazma öğrendiklerinde daha fazla bilgiye ulaşabilir ve toplumda daha rahat iletişim kurabilirler. Okuma ve yazma öğretimi ağırlıklı olarak ilkokulda başlamaktadır. İlkokula başlayan öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinde farklılık olabilmektedir. İlkokul 1. sınıfa başlayan öğrencilerden aralık ayına kadar okuma yazmaya geçememiş öğrencilere yönelik olarak öğretmenlerin farklı yöntem ve teknikler uygulaması gerekmektedir. İlkokul 1. sınıfta okuma ve yazma öğretiminde kritik dönem aralık ayıdır. Bu ayda okuma yazmaya geçememiş öğrencilere farklı öğretim uygulamaları yapılmadığı takdirde bu öğrenciler akranlarının gerisinde kalabilir. Bu öğrencilerde okula karşı olumsuz tutum gelişebilir. Bu araştırma, 2021-2022 eğitim öğretim yılında Muş Borsa İstanbul İlkokulunda okuyan birinci sınıfdört öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada nitel araştırma yönteminin eylem araştırması kullanılmıştır. Aralık ayında okuma yazma sorunu yaşayan ve akranlarının gerisinde ilerleyen dört öğrenci için haftanın üç günü, birer ders saati olacak şekilde on yedi haftalık bir program uygulanmıştır. Bu öğrenciler için “Basitleştirilmiş Okuma Yazma Planı” hazırlanmıştır. Öğrenciler, somut işlemler döneminde olması nedeniyle yaparak yaşayarak öğrenmeleri için “Basitleştirilmiş Okuma Yazma Materyali” tasarlanmıştır. Yapılan bu çalışmalar sonucunda bu öğrencilerin 1. sınıfı bitirmeden okumayı ve yazmayı öğrendikleri gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İlkokul 1. sınıf, ilkokul Türkçe öğretimi, okuma ve yazma öğretimi.

Aktif Öğrenme Tekniklerinin Duygu Duruma Etkisi: YDL Örneği

Özgü ÖZTÜRK, İstanbul/Büyükçekmece/Büyükçekmece Atatürk Anadolu Lisesi

Yabancı dil öğrenme, bireylerin yeni bir dilin yapılarını, kelimelerini ve işlevlerini kavrama sürecidir. Bu süreçte geleneksel yöntemler genellikle sınıf içi dersler ve kitap çalışmaları-na dayanmaktadır. Ancak bu yöntemlerin öğrencilerde kaygıya ve öz güven eksikliğine yol açtığına dair bulgular mevcuttur. Günümüzde bu durum değişmekte ve yenilikçi öğrenme alanlarına doğru kaymaktadır. Aktif öğrenme metotları ile zenginleştirilmiş ders içerikleri de son yıllarda birçok öğretmen tarafından tercih edilen yöntemler arasındadır. Yenilikçi öğrenme alanları ve aktif öğrenme metotları, geleneksel yöntemlerin getirdiği kaygı ve öz güven eksikliği gibi güçlükleri yenme potansiyeli taşımaktadır. İşte bu ihtiyaçtan doğan bir motivasyonla yürütülen bu çalışma, İstanbul Büyükçekmece Atatürk Anadolu Lisesinde oluşturulan Yenilikçi Dil Laboratuvarı'nda (YDL) aktif öğrenme metotları ile harmanlanmış İngilizce derslerinin öğrencilerin dil öğrenme süreçlerinde duygu durumlarının değişip değişmediğini ve endişe seviyelerini düşürüp düşürmediğini incelemektedir. 6 hafta boyunca haftalık 2 ders saati şeklinde uygulanan bu derslere 9. sınıfta okuyan 144 öğrenci katılmıştır. Araştırmada nicel ölçütler kullanılarak öğrencilerin öznel deneyimleri detaylı bir şekilde incelenmiştir. Elde edilen bulgular, YDL'de uygulanan aktif öğrenme stratejilerinin etkili bir dil öğrenme ortamı sağladığını, öğrencilerin İngilizce öğrenme deneyimlerinde daha az stres yaşadığını ve öz güven düzeylerinin arttığını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Dil öğretimi, aktif öğrenme, yenilikçi dil laboratuvarı, kaygı, öz güven.

■ Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

■ Dijital Oryantiring Oyunu ile Simple Past Tense Öğreniyoruz

■ Özlem ÇUKURLU AYDIN, Giresun Bilim ve Sanat Merkezi

Temel amacı bireylere gerekli becerileri kazandırarak onları hayata hazırlamak olan eğitim öğretim süreci öğrencilerin derse karşı olumsuz tutumları, ilgisizlikleri, ön yargıları gibi nedenlerle kesintiye uğramaktadır. Bu sorunların üstesinden gelmek için dersler çeşitli etkinliklerle zenginleştirilerek ilgi çekici hâle getirilmelidir. Oyun da bu amaçla kullanılan uygulamalardan biridir. Oyunla zenginleştirilen derslerde öğrenci katılımı artmakta ve öğrenme kalıcı hâle gelmektedir. Dijital çağla birlikte fiziksel oyunların yerini dijital oyunlar almaya başlamıştır. İngilizce eğitimi ikinci sınıfta başlamasına rağmen bireyler İngilizce öğrenmekte oldukça zorlanmaktadır. Past tense konusu da öğrencilerin öğrenmekte en zorlandığı konulardan biridir. Bu nedenle bu çalışmada dijital oryantiring oyunlarının öğrencilerin past tense konusunu öğrenmelerindeki etkisini araştırmak amaçlanmıştır. 27 özel yetenekli ortaokul öğrencisi ile yürütülen çalışmada yarı deneysel desen kullanılmıştır. Genially ve LearningApps araçları ile dijital oryantiring oyunu hazırlanmıştır. Oyun öğrencilerin tamamlaması gereken beş farklı görevden oluşmaktadır. Her görev sonunda bir rakam elde edilmektedir. Oyunu bitirmek için rakamlardan oluşan şifre bulunmalı ve gerekli alana yazılmalıdır. Oyun dört hafta boyunca oynanmıştır. Çalışma öncesinde ve sonrasında öğrencilere ön test ve son test olarak başarı testi uygulanmıştır. Ayrıca on öğrenci ile görüşmeler yapılmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin son-test puanlarında artış olduğu görülmüştür. Ayrıca öğrenciler oyunu eğlenceli bulmuş, oyunun konuyu öğrenme ve pekiştirme konusunda katkısı olduğunu belirtmişlerdir. Oyun sırasında kullanılan power-up kartları öğrenciler arasında iş birliğini arttırmıştır. Bu nedenle dijital oryantiring oyununun past tense konusunu öğrenmede olumlu etkisi olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Dijital oryantiring oyunu, past tense, İngilizce, öğrenme.

Ben Bir Masal Kahramanıyım

Saliha ANIL, Konya/Yalılıyük İmam Hatip Ortaokulu

Günümüzdeki çağdaş insan; kendi kanatlarıyla uçmayı sağlayacak nesnel, özgür ve eleştirel bir düşünce tarzına sahip olmalıdır. Bunun yolu da kitap okumaktan geçer. Kitap; çocukların bilişsel, duygusal, psikomotor gelişimlerini destekleyen dilsel, sosyal ve ahlaki gelişimlerini doğrudan etkileyen önemli bir araçtır. Çocuklar kitap sayesinde düşünme, problem çözme, yaratıcılıklarını ve yeteneklerini geliştirme fırsatları bulurken doğaya, insanlara, canlılara ve olaylara karşı hassasiyet geliştirmektedirler. Ünlü bilgin İbni Sina'nın "Gecelerim hep okumakla geçirdi." diyerek vazgeçemediği okumanın farklı tanımları yapılmıştır: "Okuma; yazarla okuyucu arasında aktif ve etkili iletişimi gerekli kılan, dinamik bir anlam kurma sürecidir." *Türkçe Sözlük*'te okuma: "Yazıya geçirilmiş bir metne bakarak bunu sessizce çözümleyip anlamak veya seslere çevirmek." şeklinde tanımlanmaktadır. Kâtip Çelebi'nin "Mumlar tükenir, güneş doğar, ben hâlâ okurdum." diyerek belirttiği okuma alışkanlığı, temelde örgün eğitim sisteminde kazanılmalıdır. Öğrenciler, bu beceriyi okul çağında edinemediklerinde yetişkinliklerinde edinmeleri güçtür. Bu nedenle eğitim sisteminin öğrencilere hızlı ve doğru okuma, okuduğunu anlama gibi becerileri kazandırabileceği, öğrencilerin bu yetilerini geliştirebilecekleri alanlar oluşturması gerekmektedir. Okumanın önemi Türkçe öğretim programına da yansımıştır: "Okuma becerisi, öğrencinin farklı kaynaklara ulaşarak yeni bilgi, olay ve deneyimlerle karşılaşmasını sağlar. Bu beceri; öğrenme, araştırma, yorumlama, eleştirel düşünmeyi sağlayan süreci içine alır." Bireylerin ilgileri bilgi çağında dönüşerek değişmiştir. Teknolojinin hızla gelişmesi, ihtiyaçların farklılaşması; eğitimde, okuma alışkanlığı kazandırmada farklı yöntemlerin işe koşulmasını gerekli kılmıştır. Türkçe dersi çok yönlüdür. Bu nedenle birden çok yönetime başvurulması hem doğal hem zorunludur. Bu yöntemlerden olan tiyatro, tüm sanat dallarını içinde barındırır. Birçok alanda öğrencinin kendini ifade etmesini sağlar. Farklı alanlarda sorumluluk alan öğrenci, demokratik çalışma ortamının parçası olur. Tiyatro; öğrencilere dünyayı, insanları sorunları ve çözümleriyle gösterme, bir çeşit "dünyayı okuma" fırsatı verir. Dünyayı okuyabilme yetisi kazandırarak kendilerini değerlendirmelerine yardım eder. Rol yapma sanatının başarısı oranında da sanatın duyguları etkileme gücünden yararlanılır. Bu bağlamda tiyatronun eğitimde kullanımı; öğrencilerin derse katılımlarını artırmada, kitapları anlamlandırmada önemlidir. Çalışma kapsamında öğrencilerin okudukları masal veya hikâye kitaplarındaki kahramanın yerine geçerek tiyatro sahnesinde canlandırmaya; okuduğunu anlama becerisini geliştirmesi, okuma alışkanlığı kazandırması, kitaplarla bağın kuvvetlenmesiyle dili kullanma becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Çalışmanın sonunda öz güvenli, okuyan, okuduğunu anlayan, hayal gücü zengin öğrenciler yetiştirmek amaçlanmaktadır. Türkiye'nin en küçük ilçesi Yalılıyük'teki tek ortaokul

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

olan Yalılıyük İmam Hatip Ortaokulunda okuyan 10-12 yaşlarındaki 18 öğrenciyle gerçekleştirilen çalışmada öğrencilerin kitap kahramanlarının yerine geçerek tiyatro şeklinde sahnelemesi durumunda öğrenme süreçlerine yönelik tutumları, okuduğunu anlama kabiliyeti, okuma alışkanlıkları, dil gelişimleri ve derse katılımları incelenmiştir. Çalışmanın yöntemi, karma yöntem olarak tasarlanmıştır. Nitel veri toplamak için derinlemesine mülakatlar yapılmış, katılımcıların tiyatro deneyimleri ve deneyimlerin kitaplara etkisine yönelik görüşleri alınmıştır. Nicel veri toplamak için anketler düzenlenmiş, veriler SPSS programına aktararak analiz edilmiştir. Öğrencilerin sahne deneyimiyle derse, kitaplara yönelik tutumları arasındaki ilişki ölçülmüştür. Elde edilen bulgular öğrencilerin kitaplara ve Türkçe derslerine ilgilerinin arttığını, derse aktif katıldıklarını, okuma alışkanlığı kazanmalarında etkili olduğunu göstermiştir. Çalışma; öğrencilerin karakterlerle bütünleşerek ana fikri derinlemesine anlamalarını, dil becerilerinin gelişmesini ve edebî eserlerle bağ kurmasını sağlamıştır. Çalışma, 2022-2023 eğitim öğretim yılında Yalılıyük İmam Hatip Ortaokulunda okuyan 10-12 yaşlarındaki tiyatro seyretme imkânı bulamayan 18 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. Araştırma, nitel ve nicel verilerin birbirlerini destekleyerek sağlıklı sonuçlar vermesi için karma desen modelinde gerçekleştirilmiştir. Karma desenlerden açıklayıcı sıralı karma yöntem deseni kullanılmıştır. Bu desen, nitel ve nicel verilerin yardımıyla araştırma problemlerini çok boyutlu yorumlamayı ve açıklamayı sağlamaktadır. Veri toplama aşamasının bağımsız yürütüldüğü araştırmanın temelinde nitel ve nicel verilerden birbirini destekleyici verilerin elde edildiği açıklayıcı sıralı desen araştırma verilerinin kapsamlı incelenmesi için tercih edilmiştir. Nitel verilerin toplanması için öğrencilere tiyatro deneyimleri, karakterler ve kitaplar hakkında açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Veriler görüşmeyle toplanarak cevaplar kaydedilmiştir. Öğrenciler, araştırmaya konu olan kitapları 100 Temel Eser arasından seçmişlerdir: Dede Korkut, Mevlana'nın Mesnevisinden Seçmeler, Karagöz ile Hacıvat, *Vatan Yahut Silistre* (Namık Kemal), *Evvel Zaman İçinde* (Eflatun Cem Güney), *Kaşığı* (Ömer Seyfettin). Çalışmada öğrenciler, üçerli gruplara ayrılmıştır. Öğrencilerden seçtikleri kitabı kendilerini kahramanların yerine koyarak okumaları istenmiştir. Ardından grup üyeleri bir araya gelerek okudukları kitabın en ilgi çeken bölümünü tespit etmişlerdir. Bölümün sahnelenmesi için rol paylaşımı yaparak kostüm ve dekorlarla ilgili detayları planlamışlardır. Kostüm ve dekorlar; kullandıkları materyallerden, kendi el emekleriyle öğrenciler tarafından tasarlanmıştır. Öğrencilerden tiyatro afişi tasarlamaları istenmiştir. Gerçek tiyatro afişini aratmayan görseller, bir hafta önceden okul ve kurumların panolarına asılmıştır. Altı grup "Ben Bir Masal Kahramanıyım" isimli ilçe halkına açık programla okudukları kitapların kahramanlarını canlandırarak en ilgi çeken bölümünü sahnelemişlerdir. Tiyatronun girişi sahnelenen kitaplara, afişlerle donatılmıştır. Altı kitap ve kahramanları yirmişer dakikalık tiyatro gösterileriyle seyircilere tanıtılmıştır. En ilginç bölümün sahnelenmesi, seyir-

cilerde kitaba yönelik merak uyandırmıştır. 21. yüzyılda alışlagelmiş çalışmaların okuma alışkanlığı kazandırmadaki yetersizliğine çözüm getiren çalışma, öğrencileri monoton okuyucu olmaktan çıkarıp olayın içine dâhil ederek kitabı analiz edebilme seviyesine ulaştırmıştır. Görüşmeler yüz yüze yapılmıştır. Tiyatro deneyimlerini nasıl değerlendirdikleri sorulduğunda tüm öğrenciler heyecan verici olduğunu belirtmişlerdir. Bir öğrenci, “Sahnede olmak, alkışlanmak çok güzeldi.” şeklinde belirtmiştir. Bir öğrenci yaşadığı heyecanı, “Herkes bizi seyrediyordu, gerçek sanatçılar gibi alkışladılar, bizimle fotoğraf çektirdiler.” şeklinde tanımlamıştır. Tiyatronun, kitabı anlama üzerindeki etkisini öğrencilerin %96’sı kahramanlarla empati kurarak ana fikri daha iyi anlamalarına yardımcı olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerden biri, “Karakterleri canlandırdığımızda hikâyeyi daha iyi kavradık, kahramanın neler hissettiğini daha net anladık.” şeklinde açıklamıştır. Öz güvenlerine etkisi sorulduğunda %83’ü tiyatronun öz güvenlerini artırdığını, kendilerini daha başarılı gördüklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin tamamı kostümlerle kahramanının yerine geçmenin harika bir deneyim olduğunu, tekrar yaşamak istediklerini söylemişlerdir. Kitaplara yönelik tutumları sorulduğunda öğrencilerin %89’u bazı kitaplardaki ana fikri bulmada zorlandıklarını ancak kitaplar sahnelendiğinde ana fikrin daha kolay anlaşıldığını söylemişlerdir. Kitaplara ilgi ve merakın oluşup oluşmadığı sorulduğunda öğrencilerin tamamı; sahnelenen kitapları hemen okumak istediklerini, sonunu merak ettiklerini belirtmişlerdir. Tiyatro deneyiminin ders başarısına, Türkçe dersine etkisi sorulduğunda öğrencilerin %87’si aktif katılmayı sağladığını, dersi dört gözle beklediklerini söylemişlerdir. Elde edilen nicel verilerin aritmetik ortalama değerleri SPSS 16.0 istatistik programında hesaplanmıştır. Çalışma; birçok duyuya hitap ederek öğrencilerin kitaplara, Türkçe dersine ilgilerini artırdığı bir yöntem olarak yorumlanmıştır. Çalışma sürecinde öğrencilerin eğlenerek sürece dâhil olmak istediği, okuma alışkanlığı kazanmada çalışmanın etkili olduğu görülmüştür. Sonuç bulguları; ilçe genelinde kitaplara merakın oluştuğunu, okuma alışkanlığına dair farkındalık yarattığını göstermiştir. İlçede okuma iklimi oluşturmada, çalışmanın toplum üzerindeki etkisini göstermektedir. Çalışma, ilçe halkının sanat ihtiyacına cevap vermesiyle de haber sitelerinde yer almıştır.

Anahtar Kelimeler: Tiyatro, dil gelişimi, kitap sevgisi, okuma alışkanlığı, okuduğunu anlama.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Aktif Öğrenme Tekniklerinin Öğrencilerin Türkçe İletişim Becerilerine ve Tutumlarına Etkisi

Tuba GÜLTAÇ, Şanlıurfa/Karaköprü/Selahaddin Eyyübi Ortaokulu
Prof. Dr. Memet Nuri KARDAŞ, Van/Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Aktif öğrenme öğrencilerin yaparak yaşayarak, deneyimleyerek, keşfederek öğrenmelerine fırsat sunan uygulamaları ifade eder. Aktif öğrenme öğrenciyi merkeze alan bir öğrenme yaklaşımıdır. Aktif öğrenmeyle merkeze alınan öğrenci; problem çözen, araştıran, analitik düşünen, sorgulayan, bilgi üreten bir kimlik kazanarak kendini gerçekleştirme yolunda emin adımlarla ilerler. Nitekim aktif öğrenme uygulamaları öğrencilerin analiz, sentez yapma, analitik düşünme gibi üst düzey becerileri geliştirmede oldukça etkilidir. İletişim, bilim ve teknolojide yaşanan gelişmelere paralel olarak günümüz eğitim anlayışında temel hedef; iletişim becerisi yüksek, eleştirel ve yaratıcı düşünebilen, bilgiye ulaşan, ulaştığı bilgileri ön bilgileriyle ilişkilendirip yapılandırarak yaşamına uygulayabilen, üst bilişsel becerilere sahip, yerel ve evrensel değerleri içselleştiren, medya araçlarından doğru yararlanabilen bireyler yetiştirmektir. Aktif öğrenme, bu hedefe en iyi hizmet eden öğretim yöntemlerindendir. Aktif öğrenme sahip olduğu öğrenen odaklı zengin uygulama çeşitliliğiyle “yapılandırmacı öğretim anlayışı”na da hizmet eden, çağın ihtiyaç duyduğu, her açıdan donanımlı bireylerin yetişmesine hizmet eden etkili öğretim yöntemlerindendir. Aktif öğrenme teknik ve etkinliklerinde öğretmen rehber rolündedir. Öğretmen rehberliğinde öğrenci ölçme değerlendirme de dâhil olmak üzere öğretimsel süreçlerin her anında aktiftir/etkindir. Aktif öğrenme etkinliklerinde öğrenciler belirlenen hedef kazanımlara kendileri erişmek için çaba sarf ederler. Bunu eğlenerek zevk alarak yaparlar çünkü geleneksel öğretim ortamının aksine doğal ve renkli bir öğrenme ortamına sahiptirler. Öğrencilerin öz güven kazandığı ve öğrenmeye karşı olumlu davranışlar geliştirdiği aktif öğrenme uygulamalarıyla yaşam boyu öğrenme kültürünü edinmiş olurlar. Öğrenme süreçlerinde istendik başarının elde edilmesinde temel dil becerilerinin tamamında teorik ve pratikte yetkin olmak ön koşuldur. Türkçe iletişim becerileri yüksek öğrencilerin diğer disiplinlerde de önemli ölçüde başarılı oldukları bilinmektedir. Öğrencilerin Türkçe iletişim becerilerinin geliştirilmesi süreçlerinde işe koşulan öğretim yöntem ve tekniklerin, deneysel süreçlerle test edilmiş ve başarılı bulunmuş uygulamalardan seçilmiş olması ayrıca önemlidir. Mevcut çalışmada Türkçe derslerinde öğrencilerin temel dil becerilerinin geliştirilmesinde kullanılması gereken aktif öğrenme tekniklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma “nitel” araştırma modellerinden doküman taramasına uygun olarak tasarlanmıştır. Çalışmanın materyalini 2000-2023 yıllarında Türkiye’de Türkçe eğitimi alanında yayımlanmış ve tam metnine ulaşılmış bilimsel makale ve lisansüstü tezler oluşturmaktadır. Çalışmanın veri toplama aracını araştırmacılar tarafından “Akademik

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Metin İnceleme/Kontrol Formu” kullanılmıştır. Veri toplama aracıyla toplanan verilerin analiz edilmesinde nitel betimsel analiz tekniklerinden yararlanılmıştır. Çalışmanın sonunda 2000-2023 yıllarında Türkçe temel dil becerilerinin geliştirilmesinde kullanılan aktif öğrenme tekniklerinin kullanıldığı çalışmalar öncelikle belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dijital oryantiring oyunu, past tense, İngilizce, öğrenme.

Alt Tema: Aktif Öğrenme Stratejileri

Dil Öğretiminde Kelime Dağarcığını Geliştirmek İçin Dijital Öğrenme Metotları

Zehra GÜDER, Bursa/Yıldırım/Alirızabey İmam Hatip Ortaokulu

Dil öğrenmek birçok kişi için heyecan verici bir deneyim olabilir. Ancak dil öğrenme sürecinde karşılaşılan zorluklar kaçınılmazdır. Öğrencilerimizin dil öğreniminde karşılaştığı en önemli sorunlarından biri yeterli kelime dağarcığına sahip olmamaktır. Özellikle okulumuzda, LGS hazırlık sürecinde olan 8. sınıf öğrencilerimizin yoğun İngilizce dersi öğretim programı içerisindeki kelimeleri ezberlemede oldukça zorluk yaşadıkları ve her geçen gün öğrenme motivasyonlarının da düştüğü gözlemlenmiştir. Ayrıca yoğun ders çalışma temposu içerisinde ders çalışma zamanı konusunda sıkıntı yaşayan öğrenciler, kendilerinde yaratmayı tercih ettikleri boş vakitlerini 21. yüzyılın kaçınılmaz gerçeği olan dijital araçlarla oyunlarda geçirmeyi tercih etmektedirler. Bu bağlamda öğrencilerinin kelime öğrenme motivasyonlarını artırmak ve öğrenme sürecini kolaylaştırmak, verimli kılmak için yenilikçi ve etkileşimli öğretim tekniklerini keşfetmeye yönelik çalışmalar yapma gereği duyulmuştur. Çalışmamızda 8. sınıf öğrencilerinin öğrenmekte ve çalışmakta en çok zorlandığı “cooking” ünitesi ele alınmıştır. Öğrencilerin kelime dağarcıkları uygulama öncesinde ön test ile tespit edilmiştir. Öğrencilerin hem öğrenmekte hem de telaffuz etmekte oldukça zorlandığı bu kelimelerin öğretimi için “Vocablitz” adlı yapay zekâ destekli dijital araç kullanılmıştır. Öncelikle ünite kelimeleri öğrencilerin bilgiyi daha iyi organize etmeleri ve kelime dağarcıklarını sistemli bir şekilde geliştirmeleri için ayrı ayrı kategorilere ayrılmıştır. Kelimeler: general ingredients (genel malzemeler), vegetables (sebzeler), fruits (meyveler), kinds of meat (et türleri), kitchentools (mutfak aletleri), preparing process (hazırlık süreci), cooking process (pişirme süreci), conjunctions (bağlaçlar), verb fiiller), adjectives (sıfatlar) gibi bölümlere ayrılmıştır. Uygulama üzerinde öğretilmesi hedeflenen kelimeler yazılmış, yapay zekâ desteği ile kelimelere ait resimler seçilmiştir. Öğrencilerin resimle kelime arasında anlam karmaşası yaşamasını engellemek için Türkçe çeviri seçeneği de kullanılmıştır. Sisteme girilen kelimelere aynı zamanda kelimelerin British English (İngiliz İngilizcesi) seçeneği ile telaffuzları eklenerek öğrencilerin kelimelerin okunuşlarını da öğrenilmeleri hedeflenmiştir. Study (çalışma), revise (tekrar etme), test ve play (oyun) seçenekleri bulunun uygulamalar, her kategoride otomatik olarak oluşturulmuştur. Uygulama sisteminde yer alan sınıf oluştur kısmından öğrenciler teker teker eklenerek öğrencilerin çalışmalarının takip ve kontrol edilmesi sağlanmıştır. Kategorilere ayrılarak oluşturulmuş olan bu kelimeler öğrencilere evde çalışmaları için gönderilmesinin yanı sıra ders esnasında da öğretim materyali olarak kullanılmış, konu tekrarının yapılması sağlanmıştır. Uygulama sonucunda çalışmanın öğrenciler tarafından değerlendirilmesi ve etkisinin so-

mut olarak gözlenmesi amacıyla son test ve anket çalışması yapılmış ve öğrencilerin bu yeni öğretim yöntemi hakkındaki fikirlerini belirtmeleri istenmiştir. Uygulamada yer alan sınıf oluşturma özelliği sayesinde her öğrencinin kelimeleri çalışmaları ve uygulamadaki öğrenme durumları kontrol edilmiştir. Uygulama sonrasında yapılan son test göz önüne alınarak ön test ile karşılaştırıldığında öğrencilerin kelime dağarcıklarının %80 oranında arttığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca uygulama sonucunda öğrenciler uygulama sayesinde çok kısa bir sürede daha önce öğrenmekte zorlandıkları kelimeleri çok daha kolaylıkla öğrenebildiklerini, eski yöntemlerde olduğu gibi öğrenme sürecinde sıkılmadıklarını, aksine oldukça eğlenerek kelimeleri keyifle öğrendiklerini belirtmişlerdir. Tüm bu sonuçların yanı sıra öğrencilerin ders dışı dijital oyunlarla geçirdikleri boş vakitlerini uygulamadaki oyunlarla geçirerek boş zamanlarını daha etkili bir şekilde değerlendirdikleri sonucuna varılmıştır. Dil öğreniminde kelime dağarcığını geliştirmek için kullanılan bu uygulama öğrencilere etkili bir şekilde yeni kelimeler öğrenme ve hatırlama fırsatı sunabilir. Uygulama esnasında öğrencilerin özellikle öğrenmekte güçlük çektikleri kelimeler eklenebilir. Sesli telaffuz ve yapay zekâ temelli görsel desteği ile öğrencilere çok daha verimli, akılda kalıcı bir yöntem sunan bu dijital araçlar, aynı zamanda öğrencilerin istedikleri zaman ve istedikleri yerden kelime öğrenme fırsatı da sunar. Bu, öğrenme sürecini daha esnek hâle getirir ve öğrencilere kendi hızlarında ilerleme imkânı tanır. Öğrencilere anında geri bildirim sağlayabilir. Yanlış cevaplar hemen düzeltilir ve doğru cevaplar test sonucu değerlendirilmesi ile ödüllendirilir. Böylelikle öğrencilerin motivasyonunu artırır ve hatalarından hızla öğrenmelerini sağlar. Uygulamada oluşturulan sınıf ekleme özelliği ise öğrencilerin ilerlemesini izlemek ve değerlendirmek için veri sağlamaktadır. Bu da öğretmenlere öğrencilerin ihtiyaçlarını belirleme ve dersleri daha etkili bir şekilde planlama fırsatı sunmaktadır. Öğretmen tarafından yapılan bu uygulama, ayrıca öğrencilere istedikleri konuda ödevlendirme olarak verilip öğrencilerin kendi çalışmalarını, oyunlaştırmalarını yapmaları da sağlanabilir. Tüm bu nedenlerden dolayı dil öğretiminde dijital araçların kullanılması kelime dağarcığını geliştirmek için etkili bir yol olması ve öğrencilerin dil becerilerini daha hızlı ve etkili bir şekilde geliştirmelerini sağlaması açısından önemle önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dil eğitimi, kelime dağarcığını geliştirme, eğitim teknolojileri, dijital araçlar.

Alt Tema: İçerik Temelli Öğretim Modelleri

Kalıp Sözlerin Modellenen Bağlamlarla Öğretimi Projesi: Hıdır

Ahmet USLU, Kütahya/Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesi
Şenay USLU, Kütahya/Kılıçarslan Anadolu Lisesi

Türkçenin zenginliğinin önemli parçalarından kalıp sözler, Türk kültürünü yansıtmaya kadar konuşurların kolay ve hızlı iletişimini sağlar. Ancak kalıplaşmış dil birimleri (ata-söz, deyim, ikileme ve kalıp sözler) yapı ve anlamlarının zorluğu nedeniyle Türkçe öğretiminde sorunlara yol açmaktadır. Dua, iyi dilek, beddua, küfür, duygusal tepki, selamlaşma, ayrılık, kabul-ret, eleştiri veya tehdit gibi birçok gruba ayrılan kalıp sözler; toplumların dil ve düşünce yapıları farklı olduğu için iletişim sürecinde ve dili öğrenmede zorluğa sebep olmaktadır. Kalıp sözlerin film ve reklamlarla öğretilmesiyle ilgili çalışmalarda, öğrenmede görsel ve işitsel unsurların kullanımının avantajlarına ve her kalıp söz için film-reklam seçimlerinin zorluğu dikkat çekilmiştir. MEB raporuna göre göç alan Türkiye’de çok dilli ve kültürlü sınıflar oluşmaktadır ve Türkçe dersi için nitelikli ders materyallerine, dijital oyunlara ivedilikle ihtiyaç vardır. Araştırmalara göre gençler oyunlarını bilgisayar üzerinden oynamaktadır. Çalışmalarda dijital oyunların akademik başarıya ve öğrenmede kalıcılığa olumlu etkisi ortaya konmuştur. Öğretmenler, öğrenciler ve veliler dijital oyunların; verimliliği, ilgiyi, anlamlandırmayı, diğer derslerle ve günlük hayatla ilişkilendirmeyi artırdığı ve öğrenme ortamını sıradanlıktan çıkardığını vurgulamıştır. Alanyazını belirtilen dijital oyunların bir kısmı çok yetersizken Europa Universalis IV gibi oyunlar ise ücretlidir. Bu projede; role-playing game olarak bilinen, profesyonelce yapılandırılmış bir oyun tasarlanmıştır. Oyun, kısaca oyuncunun modellenen haritada gezerken diyaloglarda kalıp sözleri öğrenmesi üzerine inşa edilmiştir. Oyun, Unreal Engine ve Blender programlarıyla hazırlanmıştır. Oyunda kullanılan diyalog ve kalıp sözler ilgili akademik araştırmalar ve MEB kaynaklarından derlenerek bağlama uygun şekilde yerleştirilmiştir. Günlük konuşmada kullanılan gerçek diyaloglar, öğretmen kontrolü, geri bildirim, amaç kazanımlara yönelik bağlamların kolayca oluşturulabilmesi oyunun avantajlı taraflarıdır.

Anahtar Kelimeler: Kalıp ifadelerin öğretimi, modellenen bağlam, role-playing game (rpg).

Türkçe Öğretiminde Sınıf İçi Oyunların Okuduğunu Anlama Becerisine Katkısı

Ayşe TÜRKÖĞLU, Ankara/Keçiören Mecidiye İlkokulu

Çağımız, fonksiyonel okuryazarların yetişmesini zorunlu kılmaktadır. Fonksiyonel okuryazarlar seri bir şekilde okuyan ve okuduğunu anlayan, aynı zamanda bunu yaşamını daha iyi hâle getirmek için kullanan bireylerdir. Ülkemizde özellikle ilköğretim birinci kademedede okuduğunu anlama konusunda sorunlar yaşayan çok sayıda öğrencinin olduğu tahmin edilmektedir.

Teknolojik iletişim araçların hayatımıza girmesi ve hızlı bir şekilde ilerlemesi ile birlikte ilkokulda kitap okuma oranlarında ciddi bir düşüş yaşanmaktadır. Okumaya karşı isteksizlik beraberinde okuduğunu anlamlandırmada da sıkıntıları beraberinde getirmektedir. Okuma yalnız yazılı basılı araçlar değil; dikkat, hatırlama, anlamlandırma, sentezleme gibi zihinsel süreç işlemlerinin dil becerileridir. Okuduğunu anlama becerisi öğrencinin bütün akademik hayatını etkileyen ve geliştirilmesi gereken beceridir. Amacı öğrenme olan okuma etkinliğinde esas nokta seslendirmekten ziyade anlamlandırmak olmalıdır. Çünkü okumada esas olan anlamadır. Bir anlam kurma süreci olan okuma, kelimeleri sadece gözle takip etme ve seslendirme değildir. Okuduğunu anlama yazarın vermek istediği mesajı çözümleyip metinde ifade edilenleri kendi anlam süzgecinden geçirerek yorumlamaktır (Aktaş, Bayram, 2018). Özellikle okuma ve anlam oluşturma öğrenme için başvurulacak temel bir strateji olduğundan eğitimin her aşamasında geliştirilmesi gereken bir beceridir.

Millî Eğitim Bakanlığınca yayımlanan 2019 yılı Türkçe öğretim programı tematik yaklaşım esas alınarak hazırlanmış; her sınıf düzeyi için okuma, yazma, konuşma ve dinleme/izleme olmak üzere dört temel dil becerisi altında gruplandırılmıştır. Türkçe öğretiminde okuma ve yazma kazanımları metin içi, metin dışı ve metinler arası okuma yoluyla anlam oluşturmaya sağlayacak şekilde yapılandırılmıştır (Türkçe Dersi Öğretim Programı, 2019). Türkçe programlarında okuduğunu anlama çalışmalarına yer verilmektedir (Yılmaz, 2008). Okuduğundan anlam oluşturma sürecinde okuma öncesi, okuma sırası ve okuma sonrasında kullanılan teknikler çok önemlidir. Bu doğrultuda okuduğunu anlamada süreç becerilerinin geliştirilmesi için öğrencinin aktif katılımını sağlamada ve motivasyonunu artırmada kullanılması gereken yöntemlerin en başında oyun gelmektedir. Oyunlarla ilgili yapılan araştırmalarda oyunların tıpkı Türkçe öğretim programı ile ilişkili kazanımlardan hikâye edici metinleri içeren kitaplara benzediği, birçok anlatım unsurunun bulunduğu ve okuyucuyu aktif olarak metin aktarma sürecine dâhil ettiği ortaya konulmuştur (Ertem, 2016). Oyun sürecinde başarı oyuncuların oyun kurallarını

Alt Tema: İçerik Temelli Öğretim Modelleri

anlamasına ve etkileşimine bağlıdır. Bu nedenle oyuncular aktif bir şekilde oyun ortamına katılmak zorundadır. Bu bağlamda özellikle eğitsel oyunların iletişimsel ve dil bilgisel oyunlar olarak iki grupta toplanabileceği, oyunların öğrenilen bilgilerin pekiştirilmesinde ve daha rahat bir ortamda tekrar edilmesinde etkili olduğunu dile getirilmiştir (Gürbüz, 2003). Öğrenmede motivasyonun etkisi büyük olduğu için oyun çağı çocuklarında oynayarak öğrenme önemli bir yere sahiptir. Öğrenmenin temelinde okuduğunu anlama önemli bir yere sahipken oyunla okuduğunu anlama ilkökul birinci kademedeki en önemli yöntemlerden biridir.

Çalışmanın amacı özellikle ilkökul birinci kademedeki oyun çağındaki çocuklarda sınıf içi oyunların Türkçe öğretiminde okuduğunu anlama becerisini geliştirmede bir öğretim tekniği olarak katkısını ortaya koymaktır. Bu bağlamda okuma etkinliğini oyun oynayarak yapan öğrenciler okuduğunu anlamlandırma ve sentezleme gibi zihinsel süreç işlemlerini gerçekleştirme becerisini en üst noktaya çıkaracaktır. Çalışmada eylem araştırması kullanılmıştır. Eylem araştırması uygulayıcıların araştırma sürecine doğrudan katılımını sağlamak ve gönüllülük esasıyla ulaşılan çözümlere direnci ortadan kaldırmaktadır. Eylem araştırması; problemin belirlenmesi, verilerin toplanması ve analizi, eylem planının hazırlanması, sonuçların değerlendirilmesi ve bir sonraki eylem planının hazırlanması aşamalarından oluşur. Döngüsel hâlde gerçekleştirilen bu araştırma türü nitel araştırma türü olarak kabul edilir. Verilerin toplanmasında nicel ve nitel veri toplama yöntemleri kullanılabilir. Bu doğrultuda okumayı anlama becerisinin geliştirilmesinde sınıf içi oyunların adanmışlığı ve güdülenmeyi artıracakları değerlendirildiğinden, okuma eylemine yönelik bir eylem araştırması düzenlenmiştir. Bu çalışma doğrultusunda 2023-2024 eğitim öğretim yılında Ankara'nın Keçiören ilçesi Mecidiye İlkokuluna devam eden 2. sınıf öğrencilerinden 44 öğrenci seçilmiştir. Öğrenciler homojen olarak iki gruba ayrılmış olup deney ve kontrol grubu oluşturulmuştur. Çalışma kapsamında öğrencilere Türkçe kitabından konu ile ilgili metnin görsellerini içeren resimler izletilmiş ve her öğrenciye mavi, kırmızı, sarı renklerden üçer renk kâğıt dağıtılmış; metnin içeriğini oluşturan kelimelerden her bir renk kâğıda bir tane kelime tahmin ederek yazmaları istenmiştir. Daha sonra kâğıtlar toplanmış metin okunduktan sonra en çok kelime yakalayan renk o metnin rengi seçilmiştir. Ardından sınıflar beşerli gruplara ayrılmış, paylaşımlı okuma yaptırılarak her öğrenciye metnin bir bölümü okutulup okuduğu bölümle ilgili bir soru hazırlamaları istenmiştir. Okuma sonrası aşamada her gruptan bir kişi gelerek sınıf içinde çember oluşturmuş, çemberdeki öğrencilerden tek tek sorularını sorup yanıtlamaları istenmiştir. Sorulara doğru yanıt veren öğrenciler gruplarına +1 puan kazandırmıştır. Kontrol grubuna metinler doğrudan verilirken deney grubuna bu oyun uygulanmıştır. Bu uygulama haftada 1 ders saati uygulanmış olup 4 metinle 1 ay sürmüştür. Son test uygulamasında 4 metni kapsayan farklı zorluk seviyesine sahip kısa yanıtlı sorular hazırlanmıştır. Alınan cevaplar değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler

derlenerek SPSS programında analizleri yapılmıştır. Araştırma sonuçları incelendiğinde okuduğunu anlamada her iki gruba uygulanan durumda deney grubu lehine anlamlı farklılıklar olduğu, oyunlaştırmanın ve akran öğretiminin etkili bir yöntem olduğu sonucuna varılmıştır. Oyun yöntemiyle okuma anlama becerisinde faydalı olduğu gözlenmektedir. Bu bağlamda oyunun aşamalarını daha sonra kendi aralarında oynadıkları gözlemlenmiş olup akran öğretiminin de etkili olduğu görülmüştür. Akran öğretimi geleneksel öğretim yöntemine alternatif olarak sosyal iletişim kurarak derinlemesine öğrenme ve derse karşı olumlu tutum geliştirme açısından öğrenci derse karşı motivasyon artışında bulunduğu için farklı disiplinlerde de kullanılabilir.

Okuduğunu anlama becerisinin oluşturulmasında oyunların seçiminde öğrenci seviyeleri göz önünde bulundurularak yaşa ve kazanıma uygun oyunlar seçilmelidir. Oyun temelli Türkçe öğretiminde Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hizmet içi eğitimler verilmeli ve oyun çağındaki çocukların oynayabileceği oyunlar geliştirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Oyunlaştırma, Türkçe öğretimi, dil becerisi, okuduğunu anlama, akran öğretimi.

Alt Tema: İçerik Temelli Öğretim Modelleri

İçerik Aracılığıyla Dil, Dil Aracılığıyla İçerik Öğrenimi: CLIL

Ebru ALTUNDIŞ, Kayseri/Melikgazi/Çetin Şen Bilim ve Sanat Merkezi

Bugünün küreselleşmiş dünyasında bilim, teknoloji, ticaret, medya ve iletişim gibi alanlarda etkili bir şekilde faaliyet göstermek ve iş birliğini sağlamak için ortak bir dil ihtiyacı doğmuştur. Bu ihtiyaç, dünya genelinde en çok kullanılan dil olan İngilizcenin evrensel bir dil (linguafranca) olarak kabul edilmesine yol açmıştır. İngilizcenin küresel bir dil olarak benimsenmesi İngilizce bilen bireylerin iletişimde, iş dünyasında, kişisel gelişimde ve kültürel etkileşimlerde daha etkin bir şekilde yer almalarına imkân sağlamıştır. Bu dünya düzeninin geleceği olan öğrencilerin yabancı dil öğrenme sürecinde ilgilerini çekmek ve günlük hayatlarına entegre edebilecekleri kalıcı bir dil öğretimi sağlamak için kullanılan yöntem, teknik ve materyaller büyük bir önem taşımaktadır. Amerika ve Avrupa'da son yıllarda yabancı dil eğitiminde popüler olarak kullanılan İçerik ve Dil Bütünleştirilmiş Öğrenme Modeli (Content and Language Integrated Learning/CLIL), bu süreci destekleyici bir model olarak ön plana çıkmaktadır. CLIL, içerik ve dilin birlikte öğretilmesini benimseyen bir yaklaşımdır. Bu model alan dersleri ile dil derslerini bütünleştirerek içerik temelli bir planlama ve koordinasyonla birbirini tamamlayacak şekilde disiplinler arası temaya dayalı bir öğrenme süreci sunar. Matematik, fen bilgisi, sosyal bilimler gibi farklı alanlardaki ders içerikleriyle birlikte yabancı dilin de öğretilmesini hedefler. CLIL, ne tam anlamıyla bir alan dersi sınıfı ne tamamen yabancı dilde eğitim sınıfı ne de geleneksel yabancı dil eğitimi sınıfı gibi sınırlı kalmaz. Hem bilgi edinme sürecine odaklanır hem de dil becerilerinin gelişimine katkı sağlar. CLIL, içerik aracılığıyla dilin öğrenilmesi ve dil aracılığıyla içeriğin öğrenilmesi arasında çift taraflı bir model sunar. Bu sayede öğrencilere sadece dil bilgisi değil, aynı zamanda gerçek hayatta kullanabilecekleri içerik odaklı beceriler de kazandırır. Günümüz dünyasında devletlerin sürdürülebilirliği ve gelişimi için eğitim içeriklerinin yabancı dil bilgisi ile birlikte verilmesi büyük bir önem kazanmıştır. Bu noktada yetenek alanlarına göre yetiştirilen üstün yetenekli öğrencilerin öğretim programlarını İngilizce öğretimi ile bütünleştirmek ise daha kritik bir öneme sahiptir. Genellikle belirli bir alanda olağanüstü becerilere sahip olan üstün yetenekli öğrencilerin öğretim programlarını İngilizce öğretimi ile bütünleştirerek dil becerilerini güçlendirmek, onların alanlarındaki bilgileri daha etkili bir şekilde iletebilmelerine ve küresel düzeyde daha etkin bir şekilde katkıda bulunabilmelerine olanak tanır. Bu alanda Türkiye'deki eğitim çalışmaları içerisinde öne çıkan ve sistemli bir yaklaşım sunan örnek Millî Eğitim Bakanlığı Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM)'dir. Bu merkezler öğrencilere özel yeteneklerini geliştirmeleri için Destek, Bireysel Yetenekleri Fark ettirme (BYF), Özel Yetenekleri Geliştirme (ÖYG) ve Proje Üretimi ve Yönetimi programları sunmaktadır. BYF programı genel zihinsel yetenek alanında tanınan ve

destek eğitimini başarıyla tamamlayan öğrencilerin bireysel yeteneklerini keşfetmeleri amacıyla yürütülen bir eğitim programını içermektedir. BYF döneminden ÖYG dönemine geçişte üstün yetenekli öğrencilerin doğru alanlara yönlendirilmesi kritik bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bilimsel çalışma kültürüne dair ilk adımların atıldığı bu dönemde öğrencilerin farklı bilim dallarına ait temel terminolojiyi İngilizce derslerinde öğrenmeleri dilin önemini kavramaları ve doğru alanlara yönlendirilmeleri açısından büyük bir öneme sahiptir. Bu farkındalık, öğrencilere bilimsel çalışmalarda uluslararası standartlarda etkin bir şekilde yer alabilme imkânı sunarak ülkelerinin bilim dünyasındaki rekabet gücünü artırabilir. Bu araştırmanın temel amacı, BİLSEM'lerde eğitim gören üstün yetenekli öğrencilere uygulanan İngilizce eğitim programının CLIL modeli ile nasıl şekillendiğini ve bu programın etkilerini değerlendirmektir. Araştırma kapsamında, öğrencilerin İngilizce dil becerilerindeki gelişim, CLIL modeli ile bütünleştirilmiş içerik temelli eğitimin etkisiyle ölçülmüş, ayrıca öğrencilerin dil öğrenme deneyimleri, görüşmeler ve anketler aracılığıyla derinlemesine analiz edilmiştir. Bu şekilde CLIL modelinin uygulanmasıyla öğrencilerin dil becerilerindeki iyileşmeleri değerlendirmek ve öğrencilerin dil öğrenme deneyimlerini daha kapsamlı bir şekilde anlamak amaçlanmıştır. Bu araştırma betimsel bir yaklaşıma dayanan nitel bir çalışmadır. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama yöntemlerini kullanarak algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konmasını amaçlayan bir süreci izler. Çalışma grubunu 2023-2024 eğitim öğretim yılında BİLSEM BYF programına devam eden 15 kişilik 5. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında öğrencilerle yapılan ön görüşmeler ve İngilizce seviyelerinin tespiti sonrasında BYF çerçeve programları ve MEB 5. sınıf ders programları incelenerek 8 haftalık içerik temelli disiplinler arası İngilizce programı oluşturulmuştur. Oluşturulan program kapsamında belirlenen disiplinler ve bu disiplinlere ait temalar şu şekildedir: Biyoloji (Canlılar Dünyası), Astronomi (Güneş Sistemi), Fizik (Işığın Yayılması), Matematik (Geometrik Şekiller), Coğrafya (İnsanlar, Yerler ve Çevreler), Tarih (Kültür ve Miras), Türkçe (Erdemler), Bilişim Teknolojileri (Sanal Güvenlik). Programın uygulanması sürecinde her disiplinle ilgili öğrencilerle düzenli görüşmeler yapılarak öğrenci geri bildirimleri alınmıştır. Bu görüşmeler sırasında yapılandırılmış açık uçlu görüşme formu kullanılarak elde edilen veriler, araştırma kapsamında toplanan verileri oluşturmuştur. Verilerin analizinde içerik analizi yönteminden faydalanılmıştır. Bu analiz toplanan verilerin temalarını ve desenlerini ortaya çıkarmak için kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre içerik temelli oluşturulan eğitim programının öğrencilerin derse yönelik tutum ve davranışlarında olumlu değişikliklere neden olduğu ortaya çıkmıştır. İngilizceye olan bakış açılarında tespit edilen olumlu değişiklikler uygulanan programın içeriğine duyulan ilgi, dil becerilerine katkı ve kelime bilgisine katkı olmak üzere üç ana başlıkta değerlendirilmiştir. İçeriğe duyulan ilgi açısından programın öğrencilere sunduğu içeriklerin kendi alanlarına uygun olması ve bu bilgilerin eğitim ve kariyer hayatlarına fayda sağlaması

Alt Tema: İçerik Temelli Öğretim Modelleri

olumlu değişikliklere katkıda bulunmuştur. Dil becerileri açısından öğrencilerin ilgi duydukları alanlarla ilgili içeriklerin kullanılmasının özellikle konuşma, dinleme ve okuma becerilerini geliştirmede olumlu bir etki yarattığı görülmüştür. Kelime bilgisine katkı açısından, farklı disiplin alanlarından gelen içeriklerin öğrencilere çeşitli kelime gruplarıyla tanışma fırsatı sunduğu gözlenmiştir. Ayrıca farklı disiplinlerde kullanılan gerçek materyallerin öğrencilerin öğrendikleri kelimeleri gerçek hayatla ilişkilendirmesini ve somutlaştırmasını sağladığı belirlenmiştir. Sonuç olarak içerik ve dil bütünleştirilmiş CLIL modeli ile hazırlanan eğitim programlarının öğrencilerin derse tutumlarını olumlu yönde etkileyerek İngilizceye olan bakış açılarını iyileştirdiği tespit edilmiştir. Araştırma sonuçları CLIL modeli ile oluşturulan eğitim programının öğrencilerin derse yönelik tutum ve davranışlarında olumlu değişikliklere neden olduğunu göstermiştir. Program, öğrencilere kendi alanlarına uygun içerikler sunarak ilgi duyularını artırmış, dil becerilerine katkı sağlamış ve kelime bilgisini zenginleştirmiştir. İleri çalışmalarda ilgili eğitim programlarının genişletilerek farklı eğitim kademelerinde daha büyük örneklem gruplarıyla nicel ve nitel yaklaşım kullanılarak test edilmesi önerilmektedir. Ayrıca uzun vadeli etkileri değerlendirmek adına öğrenci başarılarının izlenmesi ve programın öğrenci motivasyonu üzerindeki etkilerinin daha ayrıntılı incelenmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil, içerik temelli öğrenme, özel yetenekli öğrenci, İngilizce, CLIL.

Suriyeli Öğrencilerin Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda Yer Alan Kazanımları Edinme Durumu

Mine UZUN, Kahramanmaraş/Dulkadiroğlu/Barınma Merkezi İmam Hatip Ortaokulu

İnsan dil aracılığıyla birbiriyle iletişim kuran, kültürlerini taşıyan sosyal bir varlıktır. Dil sadece insanlar arası değil, ülkeler arası iletişimi de sağlayan bir mekanizmadır. Toplumların; ticari, ekonomi, siyasi, askerlik, bilim, eğitim, kültür, sanat ve haberleşme gibi çeşitli alanlarda birbiriyle olan ilişkilerini sürdürüp iletişimlerini devam ettirebilmek için ana dillerin dışında herkesin mutabık olduğu ortak bir dil öğrenmesi gerekmektedir. Bu gereklilik insanları ihtiyaçları doğrultusunda ana dilinden başka bir dil öğrenmeye yöneltmiştir (Tiryaki, Oğraş, 2020) Bireylerin, ana dili dışında öğrendikleri her türlü dile yabancı dil öğretimi denir. Bireyler yabancı dili eğitim, yaşam, seyahat, ticaret ve göç gibi sebeplerle öğrenirler. Toplumların; ticari, ekonomik, siyasi, askeri, bilimsel, eğitimsel, kültürel, sanatsal ve haberleşme gibi çeşitli alanlarda ilişkilerini sürdürüp iletişimlerini devam ettirebilmeleri için ana dillerin dışında herkesin mutabık olduğu ortak bir dil öğrenmesi gerekmektedir. Bu gereklilik insanları ihtiyaçları doğrultusunda ana dilinden başka bir dil öğrenmeye yöneltmiştir (Tiryaki, Oğraş, 2020).

Suriye'de yaşanan iç savaş sebebiyle 2010 yılından itibaren Suriyeli sığınmacılar ülkemize gelmiştir. Suriyeli çocukların eğitim alması için birçok proje ve uygulama başlatılmıştır. Bu eğitim olanaklarından biri Geçici Barınma Merkezlerine kurulan kamplarda yer alan okullar, diğeri de kamplar dışında yürütülen kurumlardır. Sığınmacılara sunulan eğitim olanakları sığınmacı kamplarında ve bu kampların dışında sürdürülen çalışmalar olmak üzere iki ana koldan yürütülmektedir. Sığınmacı çocuklara kamp dışında Geçici Eğitim Merkezlerinde veya Millî Eğitim Bakanlığına bağlı örgün eğitim kurumlarında olmak üzere iki farklı yol izlenerek eğitim hizmeti sunulmaktadır. Bu çalışma kapsamında Kahramanmaraş Dulkadiroğlu İmam Hatip Ortaokulunda eğitim alan 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda okuyan 160 öğrencinin Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan kazanımları edinme durumları gözlemlenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması modeline başvurulmuştur. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. 5. sınıflarda elde edilen bulgulara göre öğrencilerin %25'i programda yer alan kazanımları edinirken 6. sınıflarda bu oran %4,7 sınıflarda %10,8. sınıflarda ise %30'dur. Öğrencilerin söz varlığı kazanımlarını daha kolay edindikleri, dinleme ve anlama kazanımlarında ise zorlandıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancılar Türkçe öğretimi, Suriyeli öğrenciler, barınma merkezi, Türkçe dersi öğretim programı.

Alt Tema: İçerik Temelli Öğretim Modelleri

Görsel Dil Eğitiminde Keşfedici Yaklaşımlar: Edebiyatın ve Sinemanın Olanakları

Zeynep SARHAN, İstanbul/Beşiktaş/Yenilevent Anadolu Lisesi

Estetik eğitimi kavramı Friedrich Von Schiller'de karşımıza çıkmaktadır. Schiller, Christian Garve'ye 1795'te yazdığı mektupta şöyle demektedir: "Ahlaki ve fiziksel değişler eğitimde rahatça kullanıldığı için ve bu iki kavram, daha ince duygu yeteneğinin geliştirilmesiyle uğraşan bir eğitim çeşidini hiç de ifade etmediği için, estetik eğitimden söz etmeyi mübah, hatta gerekli buldum" (Schiller, 2020, s. 13). Böylece estetik eğitimin ince duygu yeteneğini geliştirmek için verilen bir eğitim olduğunu anlarız. Burada eğitimin faydacılık yönünden çok duygulara yönelik durumlarını estetiğe yer açarak veren estetik eğitimin yöntemini nelerden alacağı da söz konusudur. İşte tam burada edebiyat ve sinema sanatı, konunun içine dâhil olmaktadır. Ulus Baker, *Beyin Ekran* kitabında sinemanın eğitim işlevinden söz eder. Bu eğitimi bilinçlenme olarak ele alırken şu şekilde belirtmektedir: "Sinema düşündürmeyi de başarmak zorunda. Halkın bilinçlenmesi için kullanılan bir şey olması gerekiyor sinemanın" (Baker, 2015, s. 265). Sinemada toplumu bilinçlendirme dediği şeyi görsel bir yeti kazandırmak olarak algılayabiliriz. Bu çalışmadaki toplum denilen alan ise lise eğitimindeki öğrenciler üzerinden yürüyecektir. Harun Farocki, *İmajlarla Düşünmek* adlı kitabında tam olarak bu görsel yeti kazandırmakla ilgili görsel okuryazarlığın yaygınlaştırılması gerektiğini savunur (Farocki, 2020, s. 233). Eğitimde de bu yetinin kazanılması, edebiyatın içine yedirilmesi gereken sinema sanatı yoluyla olmalıdır. Burada görsel okuryazarlık kavramını görsel dil yetisini geliştirmek olarak okuyabiliriz. Dil eğitiminin bir de görsel dil eğitimi boyutları burada devreye girer. Dil yetisinin gelişmesi için topluma destek olan sanatlar arasında edebiyat ve sinema söz konusudur. Edebiyatı sözsöz olarak algılamak sinemayı ise görsel dilin içine dâhil ederiz. Burada aslında çalışmanın konusu olan edebiyattan rüzgârını alan sinemanın görsel dil yetisini eğitmedeki işlevinden söz etmekte yarar vardır. Sinema, göstergesel olduğundan ötürü bir kitle sanatıdır. Kitlelere hitap eden bu sanatın da genelde toplumu özelde ise lise öğrencilerini dönüştürmekteki işlevi daha yüksektir. Toplumda estetik bir dönüşüm vadediyorsak sinemanın yapısından eğitim odaklı bir şekilde yararlanabiliriz. Çağımızın görsel bir dil üzerinde ilerlediğini düşünürsek bu önerinin lise eğitiminde kullanılabilirliği üzerinde düşünceler üretilebilir. Burada bir de sinemanın toplumu dönüştürücü etkisinin daha fazla olduğundan bahsederken neden öyle olduğuyla da ilgili birkaç şey söylemek gerekmektedir. Felsefeci Gilles Deleuze sinemayı diğer sanatlardan ayıranın görsel-işitsel (audiovisual) bir çağda olduğumuzla alakası olduğunu söyler ve şöyle ekler: "Bu tarihsel süreçte, felsefeyi ve insanın diğer tüm zihniyet yaratımlarını farklı bir biçimde yapılandıran temel çizgi, bu çağın sinemasal ve görsel-işitsel bir çağ

olmasıdır” (Sütçü, 2005, s. 56). Öte yandan bu görsel-işitsellik mevzusunu pedagojik olarak da algılamak gerektiğini eleştirmen Ahmet Gürata şu sözleriyle ifade eder: “Bu yeni çağın düşünce biçimi ise düşünce imajlarıdır. Bu yeni düşünce biçimi, ‘metinler’den daha çok ‘imajlarla’ düşünen yeni kuşak için pedagojik açıdan da yararlı olacaktır.” (Farocki, 2020, s. 8). Öğrencilerin düşünce biçimi görselliğe doğru meyletmektedir ve bu görselliği kullanırken de istemimiz o görselliğin estetik boyutta olması gerektiğidir ki öğrenci kitlesinde yeni bir dil yetisi sağlanabilsin. Ulus Baker, *Kanaatlerden İmaja* kitabında imajın pedagojisi terimini ortaya atmaktadır. Ona göre her yeni kuşak metin ve okuma yerine imajlar aracılığıyla düşünmeye daha çok uyum sağlıyordur ve bugünden baktığımızda imajın pedagojisinin gerçekleşeceğini ummaya ihtiyaç duyuyoruz diyerek de öneride bulunmuş olur (Baker, 2020, s. 228). Böylelikle bütün bu eğitim, estetik meseleleri irdelendiğinde şöyle bir çıkarımda bulunmakta yarar vardır: Sinemanın edebiyata yakın olması ve bunların eğitim alanında yazınsal ve görsel içerikleri aracılığıyla birlikte var olması eğitilen öğrencilerin bakışını geliştirecektir. Bu yüzden öğrenci kitlesine görsel okuryazarlık yoluyla belirli bir bakış kazandırılarak görsel dil eğitimi verilmesi hedeflenmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Estetik, görsel dil, öykü, sinema, 50 kuşağı.

■ Alt Tema: Kapsayıcı Eğitim Uygulamaları

■ Türkiye’de Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkçe Eğitim-Öğretim Süreci: Meta-Sentez Çalışması

■ Prof. Dr. Gizem SAYGILI, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Hatice ÇAKAR TURAN, Konya/Sarayönü/Halıcı Cumhuriyet İlkokulu

Küreselleşen dünyada gelişmelerle birlikte insanlar farklı kültürlerden insanlarla iletişim geçme ihtiyacı hissetmektedir. Farklı ihtiyaçlar doğrultusunda ortaya çıkan bu durum insanları yeni bir dil yani ana dilinden ayrı bir dil öğrenme zorunluluğuna itmektedir. Bu doğrultuda Türkçe öğrenmek isteyenlerin sayısı her geçen gün artmaktadır. Türkçe öğrenme ihtiyacını karşılamak amacıyla yurt içinde üniversiteler bünyesinde kurulan Türkçe öğretim merkezleri, halk eğitim merkezleri ve bir takım özel kuruluşlar tarafından gerekli eğitimler verilirken yurt dışında ise Yunus Emre Enstitüleri ve çeşitli üniversitelerin Türkoloji bölümleri aracılığıyla Türkçe öğretimi yapılmaktadır. Bu çalışmanın temel amacı da yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında Türkiye’de hazırlanan lisansüstü düzeyde yapılan çalışmaların incelenmesine yöneliktir. Araştırmada, YÖK’ün Ulusal Tez Merkezi veri tabanı kullanılmıştır. Yapılan ilgili araştırmalar 1995-2023 yıllarında hazırlanmış, erişime açık 570 adet yüksek lisans ve doktora tezi araştırma kapsamına alınmıştır. Belirlenen tezler geliştirilen “Yayın Sınıflama Formu” kullanılarak incelenmiştir. Tezler; yapıldığı üniversite, enstitü, ana bilim dalı, türü, yapıldığı yıl, konusu, kullanılan yöntem, örneklem başlıkları altında sınıflandırılarak değerlendirilmiştir. Yapılan incelemede nitel veri analiz yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. İnceleme sonucunda veriler, formda belirtilen betimsel temalar çerçevesinde sınıflandırılarak tablo ve grafiklerle gösterilmiş, elde edilen sonuçlar yüzde ve frekansa dayalı olarak yorumlanıp sunulmuştur. Araştırma sonucunda yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili lisansüstü çalışmaların çoğunlukla nitel yönetime göre yapıldığı; örnekleminin, veri toplama aracının da bu doğrultuda şekillendiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yabancı uyruklu öğrenciler, lisansüstü çalışmalar.

İletişim Temelli Mesleki Yabancı Dil Uygulaması: Pratik Yaklaşım

Muhammed Ali KEL, Sivas/Merkez/Şht. Talha Emre Zileligil Ortaokulu

Yabancı dil öğretmek veya öğrenmek bir ülkenin kalkınmasıyla doğru orantılıdır (König, 1989). Yabancı dil öğretme veya öğrenme niteliği toplumun içerisinde bulunduğu yaşamsal düzeni, bireylerin kişiliklerini, değerlerini, iletişim yöntemlerini etkilemek gibi işleve sahiptir. Fikirlerin, duygu ve düşüncelerin ortaya çıkarılabilmesi için dil bir gerekliliktir (Durmuşçelebi, 2006). Mesleki yabancı dil gibi belirli durumlar karşısında iletişimsel yabancı dil öğretiminde problem yaşanması iletişimin kurulan konunun içeriğinden daha çok iletişim kuran birey ile ilgilidir (Osterloh, 1982). Bu açıdan bakıldığında özellikle mesleki yabancı dil öğretiminde konuşma yeteneğinin geliştirilmesi çalışmaları göz ardı edilmemelidir. Mesleki yabancı dil öğretiminde spesifik bir alan ile çerçevesi çizilmiş olan öğretim programının kullanılması mesleki yabancı dil öğretimi çok daha nitelikli ve akıcı kullanılabilir hâle getirebilir. LSP (Language for Spesific Purposes) olarak tanımlanan, amaç odaklı yabancı dil eğitiminin faydacı yaklaşımına önem verilmelidir (Sözer, 1984). Mesleki yabancı dil öğretme/öğrenmenin ana dil yetenekleri ile arasında ilişki olması beklenen bir durumdur. Çünkü ana dil ile yabancı dil öğrenirken öğrenilmesi istenen beceriler birbirlerine benzerlik gösterir (Durmuşçelebi, 2013). Örneğin iletişimsel davranış bu becerilerden birisi olarak gösterilebilir. İletişimsel becerilerini geliştirmeyi başarmış bireylerin metinsel analiz yapabilen, başka kişilere yanıt verebilen, konuşulan konunun ana fikrini anlayıp buna uygun karşılık geliştirebilen, ezberden çok oluşturunca bir bakış açısıyla hareket edebilen bireyler olduğu söylenebilir (König, 1989). Bu bağlamda mesleki yabancı dil öğretiminde iletişimsel yeteneğin geliştirilmesinin önündeki engellerden bazılarının yetersiz ana dil bilgisi, yetersiz kelime bilgisi, yetersiz kalıp bilgisi ve yetersiz konuşmaya maruz bırakılma süresi olduğu söylenebilir (Hürtgen, 2017). Bu bilgiler ışığında geleneksel yöntemlerin bütünüyle göz ardı edilmesinin yanlış bir yol olabileceği söylenebilir. Geleneksel dil öğretim yaklaşımlarından biri olan dil bilgisi-çeviri yöntemi (grammar translation method) günümüzde iletişimsel niteliklerin geliştirilmesine yardımcı olabilecek yapısal temelin kurulmasını sağlayabilir. Çünkü bu yöntem mesleki yabancı dil öğretimi dâhil olmak üzere hemen hemen bütün yabancı dil öğretim yöntemleri üzerinde etki bırakmıştır (Richards&Rodgers, 2001). Bu bağlamda mesleki yabancı dil öğretimi uygulamalarında özel ve genel amaçların net bir şekilde ortaya konulması öğretim uygulamalarının geliştirilmesine yol gösterici bir etki yapacaktır (Işık, 2008). Bu özel amaçlar içerisinde mesleki yabancı dil öğrenmek isteyen bireylerin meslek yaşamlarıyla ilgili iletişimsel becerilerinin geliştirilmesine odaklanmak bulunmalıdır (Özer, Yılmaz, 2017). Mesleki yabancı dili anlayabilmek ve akıcı bir şekilde iletişim kurabilmek için kelime bilgisinin edindirilmesi gereken ilk kazanımlardan birisi olduğu

Alt Tema: Mesleki Yabancı Dil Öğretimi

savunulabilir (McCarty, 1991). Sözcüksel yaklaşım olarak nitelendirilen dil öğretim yaklaşımının kelimeleri kullanım yeteneğinin artırılmasındaki etkisi görülmektedir. Dolayısıyla bireylerin iletişim kurma yeteneği artmaktadır (Chandra, 2014). Bir yabancı dili anlamak için kelime bilgisinin önemi göz ardı edilemez. Kelime kazanımı artan bireylerin yabancı dili öğrenme seviyeleri de artmaktadır (Oflaz, 2015). Mesleki yabancı dil öğretiminde kelime kazanımı artan bireylerin yabancı dili anlama ve anlamlandırma süreçleri çok daha hızlı ilerleyebilir. Hem yabancı dilde hem de ana dilinde kelime hazinesi gelişmiş bireylerin yabancı dili anlamlandırması ve anlamasıyla amaç odaklı iletişimsel süreç hızlanabilir (Wilkins, 1972). Bu ifadelerle göre kelime bilgisinin mesleki yabancı dili iletişim amaçlı kullanabilmek için önemli olduğu ifade edilebilir. Bu bağlamda yabancı dilde amaca yönelik ihtiyaç duyulan kelimelerin kazanımı için sözlükler kullanılabilir. Sözlük, bir dilin temel kaynaklarından birisidir. Bireyin yabancı dile yüklediği anlam dünyasına açılan bir kapıdır (Turan, Çubukçu, 2019). Amaca yönelik yabancı dil öğretiminde kelime listeleri de kullanılabilir. Listeler ana dildeki karşılıklarıyla birlikte düzenlenebilir (Cook, 2003). Mesleki ihtiyaçlara göre belirlenen kelimeler yabancı dilin iletişimsel kullanımını artırmaktadır (Oflaz, 2015). Gelişen teknolojiyle birlikte mesleki yabancı dil öğretimi de bilgisayar destekli hâle getirilebilir. Bilgisayar destekli yabancı dil öğretiminin daha kısa sürede ve daha kalıcı öğrenmeye katkısı olduğu söylenebilir (Öz, 1996; Dağıstan, 1998; Haberal, 2002). Bu bağlamda yeterli kelime ve yapı bilgisine sahip olmamak, bireylerde yabancı dil ile iletişim kurma fırsatlarını kaçırmalarının önündeki engellerden birisi olarak görülebilir (Merzifonluoğlu, 2014). Yabancı dil öğretimini hızlandırmak için kalıplaşmış ifadelerin kullanılması, kelime öğretiminden sonra geldiği için daha kalıcı öğrenme oluşturabilir (Turan, Çubukçu, 2019). Mesleki yabancı dil bağlamında düşünüldüğünde kalıpların sık kullanılması ile iletişimin niteliği arasında bağ olduğu düşünülebilir (Biber, 2009). Yabancı dil öğretiminde iletişimsel sürecin büyük kısmını kalıplar oluşturmaktadır (Turan, Çubukçu, 2019). Mesleki yabancı dil öğretimi öğrenciler, öğretmenler, işverenler, dil öğretim politikasını belirleyenler gibi bütün yabancı dil öğretim paydaşlarının her şart ve koşul altında kolayca temel gereksinimleri karşılayabileceği şekilde tasarlanıp uygulanabilir. Şekil 1’de şemalaştırılan uygulamanın uygulanma süreci içerisinde bulunulan duruma, öğrencilerin yaşına ve meslek çeşidine göre değiştirilebilir.

İletişim sürecini eylemsel sürece dökmek için etkinlik odaklı yaklaşım geliştirilmesi, projelendirilmesi ve somut aktiviteler ile desteklenmesi gereklidir (Saydı, 2015). Hürtgen'e göre (2017) yabancı dil öğretiminde iletişim yeteneğinin geliştirilmesi için bireylerin iletişim kurma sürelerinin artırılması, iletişimin etkileşimli ve verimli hâle getirilmesi, özgürce ve eleştirilme endişesi taşınmayan bir ortam tasarlanarak uygulamalı iletişimin yapılması, öğrenme hedeflerinin netleştirilmesi, uygulama sonucunda iletişim sürecinin motivasyon eksikliğine sebep olmadan değerlendirilmesi, anlama ve ifade etme çalışmaları tasarlanması, iletişim yöntem tekniklerinden yardım alınması, sık kullanılan kelime ve yapıların belirlenmesi, bireysel ihtiyaçlara odaklanması gibi bir takım faktörlerin dikkate alınması gerekir. Sözlü olarak iletişim kurma sürecinin başlayabilmesi için belirtilen ilk iki aşama (kelime ve yapı öğretimi) tamamlanmalıdır. İletişim süreci doğal bir ortam içerisinde gerçekleşmelidir. Bireyin öğrenmek istediği hedef dili kullanabilmesi için iletişim ortamının ana aktörü olarak yer alması gereklidir. Hedef odaklı yabancı dil öğretimini de içine alan mesleki yabancı dil öğretiminin iletişimsel sürecinin verimli bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için bireylerin gereksinimleri, etkileşimi, güdülenme teknikleri, kelime ve yapıları anlamlandırmaları, iletişim sürecine uygun dönüt verilmesi, iletişim fırsatları sunulması ve konuşma stratejileri geliştirilmesine yardımcı olunması hem kelime öğretimi hem yapı öğretimi hem de iletişim sürecini olumlu yönde etkilemesi mümkündür (Durmuş, 2013).

Anahtar Kelimeler: Hedef odaklı, mesleki yabancı dil, kelime, yapı, iletişim süreci.

Alt Tema: Ölçme ve Değerlendirme

E-Portfolyoların İngilizce Dersinde Kullanımı

Selda KUL BAŞTÜRK, İstanbul/Ataşehir İlkokulu

Portfolyolar, öğrencilerin ürettikleri materyaller bir araya getirilerek gelişimlerini sistematik bir şekilde izlemelerine olanak tanıyan değerlendirme araçlarıdır. Bu araçlar, öğrencilerin bireysel öğrenme süreçlerini anlamalarına, kendilerini değerlendirmelerine ve geliştirmelerine yardımcı olurken aynı zamanda öğretmenler ve veliler için de öğrencilerin ilerlemesini objektif bir şekilde değerlendirmelerine, desteklenmelerine imkân sunar. Geleneksel kâğıt kalem tabanlı portfolyoların yerini alan dijital e-portfolyolar teknolojinin ilerlemesiyle birlikte ortaya çıkmıştır. Bu dijital portfolyolar öğrencilerin sadece metin tabanlı değil, aynı zamanda video, ses ve diğer medya formatlarını da içerebilecekleri geniş bir yelpazede materyal sunma imkânı sağlar. Bu da özellikle İngilizce dil öğretimi gibi çok yönlü becerilerin değerlendirilmesinde büyük avantajlar sunmaktadır. E-portfolyolar ayrıca öğretmenlere öğrencilerin dil becerilerini detaylı bir şekilde izleme ve değerlendirme imkânı da sağlamaktadır. Bu değerlendirme süreci, öğrencinin güçlü ve zayıf yönlerini belirlemede ve buna göre öğretim stratejilerini ayarlama konusunda önemli bir rehberlik sağlar. İngilizce öğretim programının tüm kademe ve ünitelerinde dört temel dil becerisinin geliştirilmesi ve değerlendirilmesi vurgulanmaktadır. Bu bağlamda ilçe ve il ilkokul İngilizce zümresi toplantı tutanakları incelenmiştir. Tutanak sonuçlarına göre öğretmenler, ilkokul İngilizce ders saatlerinin azlığı nedeni ile özellikle konuşma becerisinin değerlendirilemediğini belirtmişlerdir. Toplantı tutanakları sonuçları ile paralel olarak dört temel dil becerisinin kalabalık sınıf ortamı ve ders saatlerinin az olması nedeni ile değerlendirilemediği uygulayıcı öğretmen tarafından gözlemlenmiştir. Bu çalışmanın amaçları: Kalabalık sınıf ortamında değerlendirilemeyen özellikle konuşma becerilerinin değerlendirilebilmesi, öğrencilerin yıl boyunca yaptıkları çalışmalarını takip edip öz değerlendirme yapabilmeleri, veli ve öğretmenin öğrencilerin yaptıkları çalışmalarını takip edip gelişimlerini gözlemlenmeleri, öğretmenin yanlış telaffuz edilen kelimeleri daha kolay tespit edebilmesi, öğrencinin özellikle konuşma ödevleri konusunda öz güvenlerinin artması ve akran değerlendirilmesi yapabilmeleri, öğrencinin portfolyo çalışmalarını zamandan bağımsız yapabilmeleridir. Çalışma, Ataşehir İlkokulunda 2022-2023 eğitim öğretim yılında toplam 12 şube ile gerçekleştirilmiştir. 12 sınıf şubesi için 12 farklı dijital pano, web 2.0 aracı ile oluşturulmuştur. Uygulama başlamadan önce panonun nasıl kullanılacağına dair yönerge veliler ve öğrenciler ile paylaşılmıştır. Yönergeye uygun videolar hazırlanmış ve her sınıf gruplarında paylaşılmıştır. Her dijital panoda sınıftaki öğrenci sayısı kadar bölüm açılmış ve öğrenci isimleri tanımlanmıştır. Öğrencilerin e-güvenliklerini sağlamak amacı ile link sadece sınıf velileri ile paylaşılmıştır. Oluşturulan panonun sadece link sahibi kişiler ile aktif olması sağlanmıştır. Yapılan

yüklemelerde öğrencilerin yüzlerinin net bir şekilde görünmemesi istenmiştir. Öğrencilerden kazanımlara uygun ürünler oluşturmaları ve kendilerine ait alana yükleme yapmaları istenmiştir. Bu ürünler, kelime poster çalışmalarının görselleri, okuma parçalarının ses kayıtları, öğrencilerin sevdikleri kuklalar ile yaptıkları diyalog çalışmalarının videosu, kazanım düzeyinde paragraf ve diyalog yazımı, basit web 2.0 araçları ile hazırladıkları görsel ya da animasyonlardan oluşmaktadır. Verilen portfolyo çalışmasının çeşitliliğine dikkat edilmiştir. Video, ses, görsel ya da basit metinler yazma ödevleri dönüşümlü olarak verilmiştir. Bu sayede öğrencilerin her beceri için yaratıcılıklarının gelişimi de desteklenmiştir. Öğretmen, portfolyo takibi yaparken hazırlamış olduğu kazanım değerlendirme ölçeği doğrultusunda değerlendirme yapmıştır. Öğrencinin yazım ve telaffuz hataları öğrenci ve velisi ile özel olarak paylaşılmıştır. Öğretmen her yükleme için ayrı bir motivasyon etiketi hazırlamış ve öğrenci çalışmalarının altlarında ayrı ayrı paylaşmıştır. Bu panolarda öğrencilerin birbirlerinin çalışmalarını takip etmeleri, gönderilerinin altlarına kalp, emoji gibi çıkartma göndermeleri, motive edici olumlu dönütler yazmaları teşvik edilmiştir. Birinci dönem ve ikinci dönem sonunda, portfolyo takip ve kazanım değerlendirme ölçeği ile öğrencilerin gelişimlerinin takibi yapılmıştır. Uygulama sonunda değerlendirme, öğretmenin ölçek ve gözlem değerlendirmesi, öğrenciler ile yapılan görüşmeler ve veliler ile paylaşılan anket değerlendirmesi olarak üç bölümde yapılmıştır. Öğretmen, sene başında ilk portfolyo ödevinden sonra doldurduğu takip ve kazanım değerlendirme ölçekleri ile sene sonunda doldurduğu ölçekleri karşılaştırmıştır. Değerlendirme sonucunda öğrencilerin portfolyoya ödev yükleme oranlarının yüzde %32, kendisinin ses ve video kayıtlarına verdiği puan skorunun yüzde %46 oranında arttığını sayısal olarak saptamıştır. Gözlem yolu ile öğrencilerin konuşma, dinleme, yazma ve konuşma becerilerinde artış tespit etmiştir. Ayrıca web 2.0 araçları ile hazırladıkları görsel ya da animasyonların kalitesinin arttığını da gözlemlemiştir. Sene sonunda öğrenciler ile yapılan bireysel ve grup görüşmelerindeki sonuçlar, öğrencilerin %85'inin uygulamayı olumlu karşıladıklarını, ödev hazırlamayı keyifli bulduklarını, sınıf içinde utandıkları için okuyamadıkları cümleleri ses kaydı ile sunabildiklerini göstermiştir. Veliler ile paylaşılan anket sonuçlarına göre anketi cevaplayan velilerin yüzde %78'inin uygulamayı takip ettikleri, %71'inin uygulama ile öğrencilerinin yıl boyunca İngilizce dil gelişimlerinin olumlu yönde geliştiğini gözlemledikleri sonucuna varılmıştır. Uygulamaya 2023-2024 eğitim öğretim yılında da devam edilmiştir. E-portfolyo kullanımı ve yararları ile ilgili sene başında tüm sınıflara yüz yüze sunum yapılması, portfolyo ödevlerinin daha fazla çeşitlendirilmesi, sene sonunda hazırlanan ürünlerden sanal sergi oluşturulması, değerlendirme sonuçlarının daha ayrıntılı alınması uygulamayı olduğundan daha etkili hâle getirebilir.

Anahtar Kelimeler: e-portfolyo, İngilizce, dijital pano, web 2.0 araçları.

Alt Tema: Yapay Zekâ Kullanımı

Yapay Zekâ Uygulamalarıyla Türkçe Alımlama Becerilerinin Geliştirilmesi

Dr. Burak ASMA, Antalya/Akdeniz Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet CANBULAT, Antalya/Akdeniz Üniversitesi

Teknoloji ve eğitim arasındaki ilişki, dijital araçlar ve platformlardaki gelişmelerin öğrencilerin öğrenme biçiminde gerçekleştirdiği köklü değişikliklerle birlikte yıllar içinde önemli ölçüde gelişim göstermiştir. COVID-19 pandemisi eğitimde teknolojinin benimsenmesini daha da hızlandırarak eğitimcileri yeni eğilimleri ve yenilikçi öğretim yaklaşımlarını keşfetmeye sevk etmiştir. Bu bağlamda, yapay zekâ araçlarının entegrasyonu, özellikle alımlama becerileri alanında dil öğrenme çıktılarını geliştirmek için umut verici bir yol olarak ortaya çıkmıştır. Dinleme ve okuma da dâhil olmak üzere alımlama becerileri, dil öğrenimi ve iletişimde temel öneme sahiptir. Bireyler, iletişimlerinin önemli bir kısmını alıcı faaliyetlerle geçirirler; dinleme günlük iletişimin yaklaşık %45'ini, okuma ise %16'sını oluşturur. Buna karşın alımlama becerileri, özellikle dinleme becerisi, dil öğretiminde genellikle göz ardı edilmektedir. Bu durum, ana dil öğretiminde olduğu gibi yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bağlamında da devam etmektedir. Etkili dinleme stratejileri geliştirmeye ve hedef dile özgü dinleme materyalleri sağlamaya sınırlı odaklanılmaktadır. Bu durum öğrencilerin anlama becerilerinde zorluklara yol açmakta, genel dil yeterliliklerini ve iletişim becerilerini engellemektedir. Eğitimciler, yapay zekâ araçlarını dil öğretimine entegre ederek öğrencilerin alımlama becerilerini geliştirebilir ve böylece genel dil yeterliliklerini ve iletişim yeteneklerini iyileştirebilirler. Yapay zekâ destekli platformlar öğrencilere ilgi alanlarına ve yeterlilik seviyelerine göre uyarlanmış, çok çeşitli özgün dinleme materyalleri sunarak kişiselleştirilmiş öğrenme deneyimleri sağlayabilir. Bu araçlar ayrıca öğrencilerin performansını gerçek zamanlı olarak analiz edebilir, anında geri bildirim ve iyileştirme önerileri sağlayabilir. Alımlama becerilerin öğretiminde yapay zekâ araçlarının kullanılması, bu zorlukların üstesinden gelme ve öğrenciler için dil öğrenme deneyimlerini dönüştürme potansiyeline sahiptir. Bu araştırma, uygulamalı yapay zekâ araçlarını Türkçe alımlama becerilerinin öğretimine entegre ederek bu zorlukları ele almayı amaçlamaktadır. Buradaki temel amaç, yapay zekâ destekli dil öğrenme platformları ve diğer yenilikçi teknolojilerin kullanımı yoluyla öğrencilerin dinleme ve okuma anlama becerilerini geliştirmektir. Bu amaçlar doğrultusunda araştırma, karma araştırma yöntemlerinden yakınsayan paralel desene uygun olarak yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubu, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrenciler deney (f=16) ve kontrol grubu (f=16) olarak ikiye ayrılmış ve uygulama süreci başlatılmıştır. Deney grubu, etkileşimli alıştırmalar, yapay zekâ uygulamalarından gerçek zamanlı geri bildirim ve bireysel ilerlemeye dayalı kişiselleştirilmiş öğrenme yolları gibi dinleme ve okuma becerilerini geliştirmek için tasarlanmış etkinliklere katılmıştır. Kontrol grubu, yapay zekâ entegrasyonu olmadan standart bir müfredatı takip etmektedir. Yapay zekânın alımlama becerilerini geliştirme-deki etkinliğini değerlendirmek için ön ve son test uygulamaları, öğrenci anketleri ve görüşmeler yoluyla veriler toplanmıştır. Nicel ve nitel veri çözümleme teknikleri kullanılarak veriler yorumlanmıştır. Elde edilen sonuçlar, Türkçe alımlama becerilerinin öğretiminde

yapay zekâ araçlarının kullanılmasının öğrencilerin anlama becerilerinde önemli gelişmeler sağlayabileceğini göstermiştir. Nicel verilerden elde edilen sonuçlara göre deney ve kontrol grupları arasında deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık meydana gelmiştir. Bu durum hem dinleme hem de okuma becerilerinde ortaya çıkmıştır. Buradan hareketle yapay zekâ destekli eğitim öğretim uygulamalarının başarılı olduğu söylenebilir. Öğrencilerin görüşlerinden elde edilen nitel veriler ise yapay zekâ destekli öğretimin daha ilgi çekici ve etkileşimli bir öğrenme deneyimi sağladığını ve Türkçe dilini kullanma konusunda motivasyon ve güvenin artmasına yardımcı olduğunu göstermektedir. Elde edilen bu bulgulardan hareketle yapay zekâ araçlarının eğitim öğretim süreçlerinde daha etkili kullanımı sağlamak amacıyla çeşitli çalışmalar yapılması önerilmektedir. Bu doğrultuda hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim faaliyetleri sürdürülebilir. Millî Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu iş birliğinde projeler yürütülebilir, okullar, üniversiteler ve özel öğretim kurumları öğretmenlere dil öğretiminde yapay zekâ araçlarını kullanma konusunda eğitimler düzenleyebilir. Bu eğitimler, yapay zekâ araçlarının seçimi ve uygulanması, yapay zekâ araçlarının mevcut müfredata entegrasyonu ve dil öğretiminde yapay zekânın faydalarını en üst düzeye çıkarma stratejileri dâhil olmak birçok konuyu kapsayabilir. Ayrıca üniversiteler, geleceğin eğitimcilerinin yapay zekâ araçlarını öğretim uygulamalarına dâhil etmek için iyi donanımlı olmalarını sağlamak için teknoloji ve dil öğretimi derslerinin sayısını artırmayı düşünmelidir. Bu dersler, eğitimde yapay zekânın teorik temelleri, dil öğretiminde yapay zekâ araçlarının pratik uygulamaları ve sınıfta yapay zekâ kullanımının etik hususları gibi konuları içerebilir. Son olarak Millî Eğitim Bakanlığı, eğitimcilere yapay zekâyı öğretim uygulamalarına dâhil etme konusunda pratik rehberlik sağlamak için yapay zekâ araçları hakkında bir öğretmen kılavuzu yayınlamayı düşünebilir. Bu kılavuz, mevcut yapay zekâ araçlarının türleri, yapay zekâyı dil öğretimine entegre etmek için en iyi uygulamalar ve dil sınıflarında başarılı yapay zekâ uygulamalarının vaka çalışmaları hakkında bilgi içerebilir. Bu tür girişimler, öğretmenlerin yapay zekâ araçlarını öğretim uygulamalarına etkili bir şekilde entegre etmelerine yardımcı olacak ve sonuçta dil öğretimi ve öğreniminin etkinliğini artıracaktır.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, metaverse, teknopedagoji, İngilizce öğrenimi.

Alt Tema: Yapay Zekâ Kullanımı

English Without Boundaries

Damla KOLDAŞ, Kocaeli/ Körfez/Uluğbey Ortaokulu

Ülkemizde dil öğrenimindeki en önemli sorunlardan biri öğrencilerin yabancı dili okul sınırları dışında kullanma imkânlarının bulunmamasıdır. Yabancı dil öğreniminin sadece okuldaki derslerle sınırlı kalması, öğrencilerin okul dışında pratik yapma ve desteklenme imkânının bulunmaması, öğrenme kalıcılığını sağlamayı zorlaştırmaktadır. Öğrencilerin yabancı dili sadece sonunda not alacakları bir ders olarak görmeleri, okul dışında kullanma ihtiyacı duymamaları probleminden yola çıkarak evde sıklıkla vakit geçirdikleri dijital araçlarla dil öğrenimini birleştirme fikri ortaya çıkmış ve bu çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada öğrencilerin dört temel dil becerilerini geliştirmenin yanısıra; yabancı dil öğreniminin sadece okula bağlı kalmadan zaman ve mekân duvarını aşması, İngilizce öğrenmenin keyifli hâle getirilerek sadece ders olarak görülmesinin önüne geçilmesi, öğrencilerin öğrenme sorumluluğunu alması ve dil öğrenmeyi aktif ve bağımsız olarak uygulayabilmesi, hayat boyu öğrenmenin teşvik edilmesi, 21. yüzyılın temel gereksinimlerinden olan dijital araçların öğrenmeye dâhil edilmesi ve teknolojiden olumlu yönde faydalanılması amaçlanmıştır. Bu çalışma 5. sınıf düzeyinde yabancı dil hazırlık sınıfında okuyan 42 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. İlkokuldan ortaokula yeni geçen öğrencilere sene başında İngilizce dört temel beceride hazırbulunuşluk düzeylerini ölçme amaçlı tanıma ve yerleştirmeye yönelik bir sınav (diagnostic assessment) uygulanmıştır. Yapılan değerlendirme sonucunda öğrencilerin 33'ünün genel D-AOBM düzeyinin Pre A1, 9'unun genel D-AOBM düzeyinin A1 olduğu tespit edilmiştir. Öğretim yılının ilk haftası sonunda Duolingo for Schools uygulaması öğrencilere tanıtılmış ve uygulamayı nasıl kullanacakları ile ilgili gerekli bilgilendirmeler yapılmıştır. Yapılan ilk veli toplantısında velilere konuyla ilgili bilgi verilerek sene boyunca yapılacak olan çalışmalarda iş birliğinin önemi üzerinde durulmuştur. Gerekli bilgilendirmeler yapıldıktan sonra Duolingo for Schools uygulaması üzerinden sanal sınıflar oluşturulmuş, ilk aylarda müfredattaki konulara paralel olarak öğrencilere haftalık görevler atanmış, öğrencilerin seviyesindeki artış göz önünde bulundurularak ilerleyen aylarda müfredat konularına ek olarak gerçek hayata dayalı görevler (real life based tasks like at the restaurant, at the hospital etc.) atanmış, sınıf içinde eylem odaklı etkinliklerle pekiştirilmiştir. Öğrenmelerin takibi için aylık periyodlarla biçimlendirmeye yönelik sınavlar (formative assessments) uygulanmış, hangi kazanımların ölçüleceği müfredat kazanımlarına ek olarak Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni Tamamlayıcı Cilt ve NİLE D-AOBM Tamamlayıcı Cilt Filtreleme Aracı kullanılarak belirlenmiş ve testler bu kazanımlara uygun olarak hazırlanmıştır. Yapılan testler sonucunda öğrenme eksikliği tespit edilen konularda uygulama üzerinden gönderilen ve sınıf içinde yapılan aktivitelerle destekleyici çalışmalar uygulanmıştır. Yapılan çalışmaların ardından sene sonunda öğrencilere dil gelişimlerini değerlendirme amaçlı düzey belirleyici (summative test) sınav uygulanmıştır. Yapılan değerlendirme sonucunda sene başında D-AOBM seviyesi

Pre A1 olarak belirlenen öğrencilerin %80'inin seviyesinin A1, başlangıçta seviyesi A1 olarak belirlenen öğrencilerin %85'inin A2 seviyesine ilerlediği, dil becerilerinde anlamlı değişiklikler olduğu tespit edilmiştir. Sınıf içi yapılan gözlemler sonucu öğrencilerin dil öğrenme motivasyonunun sene başına göre artış gösterdiği, dört temel beceri kullanımında öz güvenlerinin yükseldiği görülmüştür. Sene boyunca yapılan veli görüşmelerinde öğrencilerin uygulamayı severek kullandığı, dil öğrenme konusunda motivasyonlarının ve öz güvenlerinin arttığı, teknolojiyi doğru kullanma ve teknolojiye ilgilerini faydalı içeriklere yönlendirme konusunda katkı sağladığı görülmüştür. Ayrıca sene sonunda öğrencilere İngilizce öğreniminde Öğrenen Özerkliği Ölçeği (Learner Autonomy Scale) (Orakçı, Gelişli, 2017) uygulanmıştır. Ölçek sonuçlarına göre öğrencilerin öğrenme sorumluluğunu almada istekli olduğu ve dil öğreniminde büyük ölçüde öz farkındalık geliştirdikleri belirlenmiştir. Yapılan çalışmalar okulumuzda yürütülen eğitimde dijitalleşme konulu Erasmus+ projesi kapsamında düzenlediğimiz eğitimlerde öğretmenlerle paylaşılmış, kullanılan uygulamalar tanıtılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dijital araçlar, teknoloji kullanımı, özerk öğrenme.

Alt Tema: Yapay Zekâ Kullanımı

Üretken Yapay Zekânın Yaratıcı Yazma Becerilerine Etkisi

Hatice ATİK, Konya/Karatay Bilim ve Sanat Merkezi

Günlük hayatımızın vazgeçilmez parçası olan teknolojik gelişmeler, üretken yapay zekânın algoritmalarını kullanarak yeni ve özgün içerikler oluşturmamıza olanak sağlamaktadır. Üretken yapay zekâ, eğitim öğretim alanı da dâhil olmak üzere hayatımızın birçok alanı için kapsamlı etkileri olan önemli bir teknolojik ilerlemeyi temsil etmektedir. Bilim ve teknolojinin etkisiyle ortaya çıkan üretken yapay zekâ uygulamaları, Türkçe derslerinde yer alan yaratıcı yazma becerilerini destekleme noktasında algoritmik tahminlere dayalı sonuçların ötesinde kendine özgü içerikler üretmektedir. Bu sistemlerin öğrenciler açısından metinler arası bağlamı anlayabilme becerisi ile daha doğru ve uyumlu yazı içerikleri üretme, yaratıcı metin ve görsel içerikler sunma gibi potansiyeli de bulunmaktadır (Bozkurt, 2023). Yaratıcı yazma gibi bireysel niteliklerin fark yarattığı alanlarda yapay zekânın kullanılması, kimileri tarafından verimliliği arttıracığı gerekçesiyle savunulurken birçok insan bu durumun yaratıcılık ve özgünlük açısından açık bir tehdit oluşturduğu görüşündedir. Bu durum dijitalleşmenin sınırlarının etik değerler çerçevesinde tartışılmasına yol açmıştır (Gümüş ve Kocabıyık, 2023). Bu çalışma üretken yapay zekâ uygulamalarıyla Türkçe dersi yaratıcı yazma çalışmalarının temel amacı olan duygu ve düşünceleri akıcı, özgün ve ilgi çekici bir şekilde ifade etmeyi teşvik etmesi nedeniyle öğrencilerin gelecekte yapay zekânın egemen olduğu bir ortama hazırlıklı olmalarının önemini vurgulamaktadır. Bu önemli gelişmeler doğrultusunda eğitim dünyasındaki teknolojik ilerlemeler, Canva'da yer alan çevirim içi üretken yapay zekâ destekli Magic Write özelliğın, yaratıcı yazma becerilerini destekler nitelikte olduğu görülmektedir. Bu özellik, kullanıcıların metinleri oluştururken ilham almalarına ve daha etkili içerikler oluşturmalarına yardımcı olmaktadır. Magic Write, kelime seçiminden cümle yapısına kadar çeşitli öneriler sunarak yazıları daha akıcı hâle getirmekle birlikte kullanıcıların ifade yeteneklerini artırmaktadır. Ayrıca bu özellik sayesinde kullanıcıların farklı perspektiflerden bakarak daha yaratıcı ve ilgi çekici metinler oluşturmalarına olanak sağlamaktadır. Bu çalışma, Canva'nın üretken yapay zekâ destekli yaratıcı yazma özelliğini bilimsel bir yöntem çerçevesinde deneyimleyerek öğrencilerin dijital çağda yaratıcı yazma becerisine etkisini gözlemlemeyi amaçlamaktadır. Bu çerçevede gerçekleştirilen araştırmada şu sorulara cevaplar aranmıştır:

1. Canva'nın üretken yapay zekâ destekli Magic Write özelliğı, ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerine yönelik ön test ve son test puanları arasında anlamlı düzeyde farklılık oluşturmakta mıdır?
2. 4. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma sürecinde Canva'nın üretken yapay zekâ destekli Magic Write özelliğı kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?

Alan yazını incelendiğinde öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini geliştirmeye yönelik üretken yapay zekâ ile ilgili çalışmalar olduğu görülmektedir. Çalışmada Canva uygulamasında üretken yapay zekâ destekli özelliğinin ilkökul öğrencilerinin yaratıcı yazma becerileri üzerine bir etkisinin olup olmadığını belirleme amaçlı ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel araştırma modeli kullanılmıştır. Çalışma, 2023-2024 eğitim öğretim yılı Konya ili Karatay ilçesinde yer alan bir devlet okulundaki ilkökul 4. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Okul seçiminde tesadüfi olmayan örnekleme yöntemlerinden biri olan kolayda örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Kolayda örnekleme, özellikle pratiklik ve ekonomiklik açısından araştırmalarında çok yaygın olarak kullanılan bir tekniktir (Creswell, 2012; Fraenkel vd., 2012; Monette vd., 1990). Çalışmada kullanılan kontrol ve deney gruplarının belirlenmesi kura ile belirlenmiştir. Çalışma grubu belirlenirken zaman, para ve konum gibi koşullara bağlı olarak elverişlilik durumuna uygun olacak uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır (Canbazoglu Bilici, 2019). Çalışmanın nicel kısmında kullanılan veri toplama aracı Yaratıcı Yazma Ürünlerini Değerlendirme Ölçeğidir (Kasap, 2019). 24 maddeden oluşan ölçeğin ikinci uygulamasından sonra elde edilen güvenirlik katsayısı 72 olarak hesaplanmıştır. Her öğrencinin ölçekten alabileceği ağırlıklı ham puan en az 24, en çok 120 biçiminde ifade edilmiştir. Çalışma kapsamında nitel ölçme aracı olarak öğrencilere 5 adet açık uçlu soru sorularak görüşme formu kullanılmıştır. Sorular hazırlanmadan önce konuyla ilgili literatür taraması yapılmış, ardından nitel çalışmalar yapan bir uzmandan soruların kapsam ve uygunluğu açısından görüş bildirmesi istenmiştir. Hazırlanan görüşme soruları, öğrencilerin uygulama boyunca katıldıkları etkinlikler hakkında ne düşündüklerini ve hissettiklerini belirlemeye yönelik olarak kullanılmıştır. Öğrencilerin Canva'nın üretken yapay zekâ destekli Magic Write özelliği ile bilim kurgu konularının ele alındığı bu çalışma 4 haftalık bir uygulama kapsamında her hafta dörder saat olmak üzere toplam 16 saat uygulanmıştır. Yaratıcı yazma ürünlerinin elde edilebilmesi için başvurulacak olan yaratıcı yazma konusunun belirlenmesinde de uzman görüşüne başvurulmuştur. Bu süreçte öncelikle deneme uygulaması öncesinde bir form oluşturularak 4. sınıf öğrencilerinin seviyesine uygun 42 farklı yaratıcı yazma konusu belirlenmiştir. Ortaya çıkan formda yer alan yaratıcı yazma konuları 4. sınıflarda görev yapan 4 sınıf öğretmenin ve alanında uzman 1 Türkçe dersi alan öğretmenin görüşüne sunulmuştur. Uzmanların yaptığı değerlendirmeler doğrultusunda 21 yaratıcı yazma konusuna karar verilmiştir. Bu doğrultuda bilim kurgu konulu yaratıcı hikâye yazma çalışmasına katılan öğrencilerden içinde Alper Gezeravcı ve Tuva Cihangir Atasever karakterlerinin de yer alabileceği bir hikâye yazmaları istenmiştir. Uygulamada deney grubundan yaratıcı yazma çalışmalarında Canva uygulamasının OpenAI tarafından desteklenen Magic Write (Canva Docs Sihirli Yazı™) özelliği kullanmaları istenirken kontrol grubundan ise kâğıt tabanlı teknik kullanmaları istenmiştir. Çalışmada ilk olarak nicel bulgularda Canva'nın üretken yapay zekâ destekli Magic Write özelliğini kullanan deney grubundaki öğrencilerin yaratıcı yazma uygulama öncesi ve sonrası puanları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Bu durum deney grubundaki öğrencilere uygulanan üretken yapay zekâ destekli uygulamanın, yaratıcı yazma becerileri üzerindeki etkisinin, kâğıt tabanlı teknikle çalışan kontrol grubunda-

Alt Tema: Yapay Zekâ Kullanımı

ki öğrencilere göre anlamlı yönde katkı sunduğunu göstermektedir. Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin yaratıcı yazma ön test ve son test puan ortalamaları arasında son testler lehine anlamlı bir fark olduğu da tespit edilmiştir. Çalışmanın nitel kısmında öğrencilerle bireysel görüşmeler yapılmış ve verilen cevaplar içerik analizine tabi tutulmuştur. Tüm öğrenciler üretken yapay zekâyâ karşı ilgi duyduklarını dile getirmişlerdir. Öğrenciler; üretken yapay zekâyâ ilgili daha fazla bilgi edinmek istediklerinde kodlama, ileri teknoloji uygulamaları, geleceğin meslekleri, çeşitli bilgisayar teknolojileri, robotlar ve yapay zekânın hayvanlarla ilgili çalışma alanları gibi konuları merak ettiklerini ifade etmişlerdir. Sonuç olarak öğrencilerin yaratıcılığını destekleyecek, çalışma süreçlerini kolaylaştırıp zaman tasarrufu sağlayacak potansiyele sahip olan üretken yapay zekâ uygulamalarının yaratıcı yazarlık etkinliklerinde farklı biçimlerde yardımcı araçlar olarak kullanılması önem göstermektedir. Farklı unsurları göz önünde bulundurarak üretken yapay zekâ destekli görsel okuma veya temel dil becerilerine yönelik çalışmalar da yapılabilir. Bunun yanında sınıfta yapay zekâ uygulamalarının rehberi olan öğretmenlerin bilinçlendirilmesi, eğitimin istenilen şekilde gerçekleştirilmesi açısından kritiktir. Çünkü üretken yapay zekâ uygulamaları tamamen teknolojiye dayalı olduğundan öğretmenin bilinçlendirilmesi teknoloji kullanımının öğrenciler üzerinde daha etkin olmasını sağlayacaktır. Öğretmenler, yazma öğretiminde öğrencilerin 21. yüzyıl becerileri olarak adlandırabilecek yetkinlikleri (öğrenme ve yenilenme becerileri, bilgi medya ve teknoloji becerileri) çok yönlü yaratıcı yazma sürecine uygulayabilecek; üretken yapay zekâ destekli eğlendirici, bilgilendirici, yaratıcılıklarını öne çıkaran ve yazma sürecini kolaylaştıracak şekilde tasarlamalıdır.

Anahtar Kelimeler: Üretken yapay zekâ, yaratıcı yazma, Canva.

Teknopedagojik Eğitim Kapsamında İngilizce Öğrenimine Yönelik Tasarlanan Metaverse Ortamının Değerlendirilmesi

Sadife DEMİRAL, Eskişehir/Odunpazarı/Eskişehir Eti Sosyal Bilimler Lisesi

Yabancı dil eğitiminde başarının elde edilememesi farklı faktörlere bağlı olabilir. Geleneksel öğrenme yöntemleri, kalabalık sınıflar ve eksik araç gereçler bu başarıyı engelleyebilir. Öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına odaklanmak kişiselleştirilmiş bir öğretim yaklaşımını gerektirir. Teknoloji, dil eğitimini bireyselleştirerek katkı sağlayabilir. COVID-19 pandemisi sürecinde uzaktan eğitimde 3D, animasyon, dijital araçlar gibi çeşitli teknolojiler öğretimde kullanılmıştır. Metaverse gibi yeni teknolojilerin eğitimde rolü incelenmektedir. Sanal gerçeklik ve oyun tabanlı öğrenme, öğrencilerin daha etkili ve interaktif bir şekilde öğrenmelerine olanak tanır. Teknoloji, eğitimde değişime yol açmış ve öğretmenlerin teknolojiyi doğru bir şekilde kullanmaları önem kazanmıştır. Eğitimde teknoloji entegrasyonu süreci pedagoji ve teknolojinin doğru bir şekilde birleştirilmesini gerektirir. Öğretmenlerin teknopedagojik bilgiye sahip olmaları ve ders içeriğini bu doğrultuda düzenlemeleri önemlidir. Araştırmada “niçin ve nasıl” sorularına cevap arandığından nitel yaklaşım ağırlıklıdır. Bu bağlamda öğrencilerin metaverse ortamında yapılan etkinliklere ilişkin bireysel görüşlerinin belirlenmesi amaçlandığından ve var olan durum güncel bağlamda ortaya konulmaya çalışıldığından çalışmada durum çalışması deseninden yararlanılmıştır. Yapılan çalışmada “spatial” programı aracılığıyla İngilizce öğrenimini ve becerilerini metaverse ortamında sanal bir sınıfta gerçekleştirilebilecek hâle getirilmiştir. Oluşturulan metaverse evrenine dâhil edilen web 2.0 araçları; Wordwall platformunun altyapısıyla interaktif eksik kelime bulma, adam asmaca, kelime eşleştirme, Quizlet uygulaması destekli kart oyunu ve Sporcle sitesinin desteğiyle kelime Quizi araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Oluşturulan etkinlikler katılımcıların İngilizce becerilerini geliştirmeye yönelik hazırlanmış ve katılımcıların hazırlanan etkinliklere katılmaları sağlanmıştır. Araştırmanın örneklemini Eskişehir’de bulunan bir lisenin hazırlık öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmacının hazırlamış olduğu metaverse ortamını deneyimleyen katılımcıların metaverse deneyimine yönelik fikir ve tecrübelerini analiz etmek amaçlı 5 soruluk açık uçlu görüşme soruları hazırlanmış, uygulanmış ve sonuçlar analiz edilmiştir. Katılımcıların metaverse deneyimleri hakkındaki düşüncelerinin tespiti için açık uçlu görüşme soruları kullanılmış ve verilen cevaplar analiz edilmiştir. Katılımcılarla yapılan açık uçlu görüşme sonuçları incelendiğinde metaverse ortamının katılımcılar üzerinde olumlu etkileri olduğu görülmüştür. Çoğu katılımcının metaverse ortamının becerileri geliştirme imkânı olduğunu, daha kullanışlı ve eğlenceli olduğunu, metaverse ortamında daha güvenli hissettiğini belirtmesi çalışmanın amacının gerçekleştiğinin göstergesidir. Kızılkaya Namlı (2023)’nin çalışmasında “Öğrencilere yönelik potansiyel faydalar arasında gelişmiş öğrenme deneyimi, artan üretkenlik ve azalan stres yer alır.” sonucuna ulaşmıştır. Bu da projeyi doğru orantıda desteklemektedir. Aynı zamanda gelenekselleşmiş eğitim sisteminine metaverse uygulamalarının entegre edilebileceğinin kanıtı olarak gösterilebilir. Sonuç

Alt Tema: Yapay Zekâ Kullanımı

olarak derslerde metaverse teknolojisinin kullanılması, öğrenimin kalıcılığını artırabilecek ve öğrenme sürecini daha eğlenceli hâle getirebilecek bir potansiyele sahiptir. Ancak metaverse teknolojisi kullanım aşamasında aksi bir olay gerçekleşmemesi için her şeyden önce öğrencilere uzman kişiler tarafından dijital vatandaşlık ve dijital etik eğitimleri verilmelidir. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından metaverse ortamının ve dijital teknolojilerin eğitimde etkin bir şekilde kullanıldığı; öğrenci odaklı, güvenli, verimli, aynı zamanda eğitimsel değeri yüksek teknoloji entegrasyonuna sahip olan eğitim politikaları geliştirilebilir. Metaverse uygulamaları farklı yaş gruplarının öğrenme stilleri incelenip özel eğitim stratejileri geliştirildikten sonra uygulanabilir ve farklı yaş gruplarına göre değişiklik gösterecek şekilde güncellenebilir. Öğretmenlere sanal sınıf yönetimi, dil becerilerini destekleyen etkinliklerin tasarlanması ve metaverse içinde dil öğretimini anlatan eğitimler verilebilir.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, metaverse, teknopedagoji, İngilizce öğrenimi.

